

KƏLBƏCƏR DÜNYASI

YÜZ ŞAIRİN BİR KİTABI

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
FOLKLOR İNSTİTUTU

KƏLBƏCƏR DÜNYASI

Yüz şairin bir kitabı

BAKI – 2005

Az.
C 71

Toplayıb, tərtib edib, nəşrə hazırlayanlar:

**Adil CƏMİL,
Məhəmməd NƏRİMANOĞLU**

Məsləhətçi: **Qənbər ŞƏMŞİROĞLU**

Elmi redaktor: **Hüseyn İSMAYILOV**
filologiya elmləri doktoru

Rəyçilər: **Muxtar KAZIMOĞLU**
filologiya elmləri namizədi,

Yaşar QASIMZADƏ
filologiya elmləri namizədi

C 71 Kəlbəcər dünyası: yüz şairin bir kitabı. Antologiya.
Bakı, "Adiloğlu" nəşriyyatı–2005. 460 səh.

Oxuculara təqdim olunan antologiyada yüz nəfər kəlbəcərli şairin yaradıcılığından nümunələr verilmişdir. Xalq ədəbiyyatına, folklor təfəkkürünə, saz ruhuna bağlı bu şairlərin poetik mədəniyyətində bir yaxınlıq olsa da, onların dünyaduyumunda, fəlsəfi baxışlarında fərqli motivlər görünür. Kəlbəcər ədəbi məkanında yctişən Bimar Əli, Məmməd Aslan, Bəhmən Vətənoğlu, Sücaət, Əli Qurban Dastancı... kimi şairlər təbii ki, Ağdabanlı Qurbanın, Dədə Şəmşirin mənəvi varisləridir. Şairlər şəcərəsinə ycnı-ycni adlar qoşulduqca Kəlbəcər ədəbi mühitinin çağdaş mənzərəsi daha da zənginləşir, ədəbiyyatımızın çevrəsi daha da genişlənir.

C 4711119044 sifarişlə
121-2005

ISBN 9952-25-020-7

© A.Cəmil
M.Nərimanoğlu

ULU SÖZ, ULU DİYAR

SÖZ Tanrının ən istəkli bəndələrinə əta etdiyi əbədiyyət nişanəsidir. Təb, ilham, vəhy deyilən ekstaz ovqat yalnız Tanrıdan gəlir. Bəzən bir bayatıya bir insan ömrünü sığışdırən Sözün qüdrətinə söz tapmaq olmur... Sözü havalandıran, havacatlara, xallara, güllərə ayıran sehrlı alətin adı isə sazdır! Söz və sazın sinkretizmindən «doğulan» aşırıqlı əslində sözü yaşatmaq, qorumaq, nəsil-dən-nəslə ötürmək üçün sazından və səsin-dən yardımçı kimi istifadə edir. Beləcə, milli-mənəvi mədəniyyətimizin ozan-aşırıqlı silsiləsi boy göstərərək poetik düşüncəni, folklor təfəkkürünü xalqdan alıb xalqa qaytarmaqla özünün ədəbi-tarixi missiyasını yerinə yetirmiş olur...

Sazın və sözün beşiyi olan Kəlbəcər mahalı ustad aşırıqları, istedadlı şairləri ilə tanınıb. Tarixən Göyçə mahalı ilə qonşu olan, qaynayıb-qarısan, xeyir-şər məclislərini birgə keçirən Kəlbəcər elləri taleyin amansız illərini – didərginlik ömrünü də bir yaşamalı oldular. Kəlbəcər-Göyçə aşırıqlarının ifa sənətindəki eynilik, eləcə də bu bölgədə yaşayıb-yaradan el şairlərinin poeziyasındakı üslubi və ruhi yaxınlıq eyni kökə söykənən ədəbi mühitdən xəbər verir.

Heç də təsadüfi deyil ki, Aşırıqlı Alı, Aşırıqlı Ələsgər, Növrəs İman kimi əslən Göyçədən olan görkəmli saz və söz sənətkarları həmişə Kəlbəcərlə, onun qonaqpərvər və qədirbilən insanları ilə təmasda olmuş, illərlə bu gözəllik məskənində məskunlaşmaqla yeni-yeni əsərlərini yaratmışlar. Dədə Ələsgər bihudə yerə deməmişdir:

*Gəşt eylədim bu dünyanı dolaşdım,
Kəlbəcərin xeyri-şəri yaxşıdır...*

Dədə Ələsgərin Kəlbəcərdə ən yaxın dostu Ağdabanlı Qurban olmuşdur. Qüdrətli saz və söz sənətkarı Qurbanın kökü-soyu Şah İsmayıl Xətəinin müasiri olan Miskin Abdala gedib çıxır. XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində Kəlbəcər ədəbi mühiti Ağdabanlı Qurbanın yaratdığı «Qurban bu-lağı» adlı ədəbi birliklə tənzimlənirdi. Aşıqlar, el şairləri bu məclisə toplaşaraq bir-birlərinə yeni şeirlərini oxumuş, ədəbi mübahisə, mülahizə və təhlillərini ortaya qoymuşlar. Aşıq Ələsgər, Aşıq Bəsti kimi saz-söz sənətkarları da «Qurban bu-lağı» məclisinin fəal üzvləri olmuşlar.

Görkəmli folklorşünas alim M. Təhmasib apardığı tədqiqatlardan belə qənaətə gəlir: «Qurban öz zəmanəsinin və mühitinin yaxşı saz və söz ustalarından biri olmuş, məlahətli səsi, məlahətli barmaqları, iti hafizəsi, dastançılıq qabiliyyəti, xüsusi gözəl qoşmaları, gəraylıları, divani və müxəmməsləri, müxtəlif tipli təcnisləri ilə şöhrət qazanmış və babalarına layiq bir övlad olduğunu sübut etmişdir. Qurban savadlı olması ilə müasirləri – Göyçə, Kəlbəcər, Gədəbəy aşıqlarının əksəriyyətiindən fərqlənmişdir».

Belə bir mühitdə dünyaya göz açan balaca Şəmşir şair Qurbanın oğlu və şeyirdi kimi tez bir zamanda sazı, sözü və səsi ilə bu sənətdə özünü təsdiq etmiş, el-obada məşhurlaşmışdır. Aşıq Şəmşir atası Qurbanın, ulu babası Miskin Abdalın layiqli davamçısı olmaqla, aşıq sənətinin dədəlik mərtəbəsinə qədər ucalmışdır. Çox erkən sənət aləminə qədəm qoyan, Aşıq Ələsgər, Növrəs İman, Aşıq Bəsti və atası Ağdabanlı Qurban kimi görkəmli sənətkarlarla ünsiyyətdə olan Aşıq Şəmşir bu ustalardan öyrəndiklərinə və eldən-obadan aldıklarına, əxz etdiklərinə şəxsi mütaliəsini də əlavə etməklə kamil bir şair kimi formalaşmışdır. O, ilk dərslərini atasından almış, sonra mollaxanada oxumuşdur. Kifayət qədər savadlı Aşıq Şəmşir klassik ədəbiyyatımıza, folklorumuza dərindən bələd olmuşdur. Kəlbəcər-Göyçə, Qarabağ-Gəncəbasar bölgələrində yaxşı tanınan Aşıq Şəmşirin daha da məşhurlaşmasında, bütün Azərbaycanda tanınmasında xalq şairi Səməd

Vurğunun xidməti olmuşdur. İstisuya qonaq gəlmiş Səməd Vurğun Aşıq Şəmşirdəki fitri istedadı heyran olmuş, onun əsərlərinin nəşri qayğısına qalmışdır. Bu görüşdən sonra çox az yaşayan Səməd Vurğunun vəfatı Aşıq Şəmşiri məyus etmiş, o, ömrünün sonuna kimi xalq şairini kədərli şerləri ilə xatırlamışdır.

Dədə Şəmşir aşıq şerinin bütün forma və şəkillərində dəyərli sənət nümunələri yaratmış, özündən sonraya klassik irs qoyub getmişdir. Lakin 1992-ci ildə Ağdaban kəndinə kafir qonşularımızın basqını nəticəsində bu irsin çap olunmayan bir hissəsi, eləcə də şair Qurbanın əlyazmaları yandırılıb külə çevrilmişdir.

1993-cü ildə Kəlbəcər işğal olunduğundan Dədə Şəmşirin 100 illik yubileyini keçirməyə imkan yaranmadı. 2003-cü ildə Respublika Prezidentinin sərəncamı ilə Aşıq Şəmşirin 110 illik yubiley mərasiminin keçirilməsi qərara alındı. Dövlət səviyyəsində keçirilən yubiley tədbirləri bütün respublikamızı əhatə etdi. Xanlarda ustadın büstü qoyuldu, nəfis tərtibatla kitabları nəşr olundu və s.

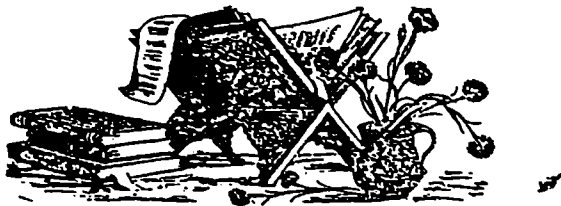
Dədə Şəmşir Kəlbəcərdə sonuncu aşıq məktəbinin banisi olaraq, yüzlərlə şeyirdini bu sənətə hazırlamış, öz duru, mənəli şerləri ilə neçə-neçə şairin yetişməsinə təsir göstərmişdir. Kəlbəcərdə yaşayıb-yaradan el şairləri – Bimar Əli, Qamışlı Rüstəm, Zal Cabbarlı, şair Firudin, şair Salman, Dəmrçi Abbas, Bəhmən Vətənoğlu, Sücaət, Əli Qurban Dəstənci, Əlqəm və eləcə də çağdaş poeziyamızın Ənvər Rza, Məmməd Aslan, Şamil Əsgər Dəlidağ kimi söz sənətkarları Aşıq Şəmşir poeziyasından bəhrələnməklə özlərinin fərdi yaradıcılıq yolunu müəyyənləşdirmişlər. Aşıq Allahverdi (Qəmkeş), Aşıq Qardaşxan, Aşıq Xalıqverdi və b. onlarla aşıq isə Dədə Şəmşirdən bu qədim və ulu sənəti birbaşa öyrənən şeyirdlərdir ki, sonradan özləri də şeyird hazırlayan ustada çevrilmişlər.

Başlangıcını Ağdabanlı Qurban ocağından götürən Kəlbəcər ədəbi mühitinin çağdaş mənzərəsi əlvan və çoxçalarlı-

dır. Oxuculara təqdim etdiyimiz antologiyada yüz müəllifin yaradıcılığından örnəklər verilib. Ona görə də elə hesab edirəm ki, bu nəşrin adını «Yüz şairin bir kitabı» qoymaqda yanlışmışıq. Təqdim olunan müəlliflər həm yazılı, həm də şifahi ədəbiyyatımızın klassik ənənələrinə rəğmən yazıb-yaradan insanlardır. Biz onları eyni müstəvidə birləşdirməklə Kəlbəcər ədəbi mühiti, Kəlbəcərin söz dünyası haqqında müəyyən bir təsəvvür yaratmaq istədik. Lakin bu yüz nəfər hələ Kəlbəcər ədəbi mühitini tamamilə əhatə etmir. Biz diqqətimizi daha çox el arasında tanınan, mətbuatdan imzası bəlli olan, kitabı nəşr edilən, bir sözlə, ədəbi ictimaiyyətin diqqətini cəlb edən müəlliflərə yönəlttik. Bəli, bu gün Kəlbəcər fiziki mənada bizim üçün yoxdur. Lakin mənəvi baxımdan o yaşayır, söz-sənət estafeti nəsildən-nəslə, zamandan-zamana ötürülür. Ədəbiyyatımıza yeni gələn Elşən Əzim, Nadir Məmmədli, Əbülfət Sarioğlu, Ələmdar Cabbarlı, İsməli Dağlaroğlu kimi gənc şairlərimiz Kəlbəcər poetik ənənəsinin və duyumunun istedadlı ötürücüləridir. Kəlbəcərli şairlərə yeni-yeni yaradıcılıq uğurları diləyirik.

*Adil CƏMİL,
filologiya elmləri namizədi.*

AŞIQ Qurban AĞDABANLI

Aşıq Qurban Məşədi Məhərrəm oğlu 1859-cu ildə Kəlbəcərin Dəmirçidam kəndində anadan olmuş, sonralar Ağdabana köçərək ömrünün sonunadək, yəni 1925-ci ilədək orada yaşamışdır. Azərbaycan və fars dillərində mükəmməl mədrəsə təhsili almış Qurban Məşədi Məhərrəm oğlunun külli miqdarda qoşması, gəraylısı, müxəmməsi, divanisi, təcni və s. formalarda şeirləri aşıqların və el-obanın dillər əzbəri olmuşdur.

Aşıq Ələsgər kimi məşhur ustadlarla dostluq etməsi bir daha göstərirdi ki, Qurban Ağdabanlı nəinki öz müasirlərinə, sonrakı nəsillərə də örnək söz sahibi olmuşdur.

Aşıq Qurbanın Növrəs İman və Bimar Əli ilə maraqlı deyişmələri də yaddaşlardan yazılı ədəbiyyata keçmişdir. Onun əlyazmalarını oğlu, bu gün aşıq ədəbiyyatında Dədə zirvəsinə ucalan Dədə Şəmşir qoruyub saxlamış, ustad sənətkarın bir sıra şeirləri sonralar kitabça şəklində çap edilmişdir.

DOLANA-DOLANA

Bülbül idim, gülə həsrət,
Qaldım dolana-dolana.
Bu canımı eşq oduna
Saldım, dolana-dolana.

Nəzər sal didəm yaşına,
Yandım hicran ataşına,
Sədəqə yarın başına
Oldum, dolana-dolana.

Çəkdim firqət cəfasını,
Haçan sürdüm səfasını?
Can deyib, can qadasını
Aldım, dolana-dolana.

Artıb dərdim günü-gündən,
Əlli isə, ötüb mindən,
Qurban deyər həsrətindən
Öldüm, dolana-dolana.

ARASINDA

Sevdiyim şamama bəslər,
Dolanar tağ arasında.
Xəstə düşsəm, könlüm istər,
Bir cüt nar, bağ arasında.

Canım eşq oduna yandı,
Sinəm nazbalış yorğandı,
Tüstüm asmana dayandı,
Bir qarlı dağ arasında.

Qulac zülfünü hörsünlər,
Tovuztək bəzək versinlər,
Qoy Qurbanı öldürsünlər
Sinənin ağ arasında.

KÖNLÜM

Nə qalıbsan qəm əlində,
Üstü duman olan könlüm?!
Su üzündə gəmi kimi,
Gəşt eyləyib dolan könlüm!

El köçüb, dalda qalıbsan,
Özünü oda salıbsan,
Xaraba tək boşalıbsan,
Nədən oldun talan, könlüm?

Sinəndəki kaman-oxdu,
Dövrən zalım, cəfan çoxdu,
Qurban deyir yerin yoxdu,
Ay sərgərdan qalan könlüm!

İNDƏN BELƏ

Ha dedim əllini, oldu səd həzar,
Neylər səksən, doxsan, yüz indən belə.
Tələtüm eylədi çeşmim dəryası,
Könül, qəvvas olub üz indən belə.

Qəm ləşkəri gəldi nihan yetişdi,
Eylədi könlümü viran yetişdi,
Ömrümün bürgünə xəzan yetişdi,
Açılmasın qəmli yaz indən belə.

Kimdi məskən edib qala dünyada?
Düşmüşəm qovğaya, qala dünyada,
Yazıram yadigar qala dünyada,
Dərdimi dəftərə yaz indən belə.

Uçurdum tərlanı, bazı görmədin,
Saraldı gülşənim, yazı görmədin,
Qurban, daha Sərvinazı görmədin,
Ağla, Sərvi deyə, göz indən belə.

ALIBDI

Könül mahalını dolandı xəyal,
Ləşkər çəkib, qəm meydanı alıbdı.
Ölüb bağban, bitib qaratikanlar,
Bürüyübdü gülüstanı, alıbdı.

Dünyadan ovsanıb doymuşam cana,
Axır qərq olmuşam bəhrü-ümmana,
Alışıb odlara oldum pərvana,
Tüstüm çıxıb asımanı alıbdı.

Bu dərd məni, kim inanı, öldürür,
Möhnət aşkar, qəm pünhanı öldürür,
Dərdin, ay qız, bu Qurbanı öldürür,
Üzüb ürəyimi, canı alıbdı.

YOXDU, YOX

Ağa, şikayətim var qulluğuna,
Zərrəcə sözümdə yalan yoxdu, yox.
Göstərdim cərraha, təbib-loğmana,
Dedilər: Bu dərdə dərman yoxdu, yox.

Yardan ayrı dözə bilməm, neyliyim,
Alışır dəhanda, odlanır dilim,
Bu dərдин dərmanı ölümdür, ölüm,
Sağlığıma daha güman yoxdu, yox.

Kərəm qalib mətləbləri bitirən,
Həsretləri bir-birinə yetirən,
Ay Qurbanı qulluğuna gətirən,
Görərsən ki, bir də Qurban yoxdu, yox.

ÇƏTİNDİ

Təbib yox, cərrah yox, bulunmaz olac,
Sağalmaz, qurtarmaz yara, çətindi.
Zülümdü - mərd ola namərdə möhtac,
Yamandı ayrılıq, ara, çətindi.

Hələ var dağlarda Məcnun naləsi,
Gəlir qulağıma, kəsilmir səsi.
Qırılsa, sağalmaz könül şüşəsi,
Bilməz, olsa para-para, çətindi.

Ağlaram, gözümdən tökərəm yaşı,
Sinəmi yandırır möhnət ataşı.
Sərrafə yükləmək gövhərsiz daşı,
Həmdəm olmaq biilqara çətindi.

Bəxtəvərđi öz bəxtindən yarıyan,
Xoş gün görüb, yarla birgə qarıyan,
Axır qanım, yoxdu yaram sarıyan,
Müşkül dərđə ola çarə, çətindi.

Tərsinə işləyir bu çərxi-dövrən,
Tale sən deyəni demir hər zaman.
Qurban səyyad əldən uçurub tərən,
Bir də gəlib düşə tora, çətindi.

GÖRMƏSİN

Könül istəklisi, illər ayrısı,
Həsret gözüm necə canan görməsin?
Nə müddətdir, ay beymürvət balası,
Yaxşı dostu dost-mehriban görməsin?

Bir qulaq vət, ərzi-halımı deyim,
Sinə dəftərimin şərhin eyləyim.
Əsər, titrər möhnətindən ürəyim,
Dözmək olmur, yoxdur güman görməsin!

Qurban deyər, hər dəqiqəm il mənim,
Ağlayanda göz yaşımı sil mənim.
Düşəndə yadıma Qaratel mənim,
Allah göstərməsin, insan görməsin!

BİR-BİR

Qəmərüz, qadanı bu canım alsın,
Sallanıb gələndə ocağa bir-bir.
Hüsnünün nuruna səcdəyə ensin,
Olsun pərvanələr sadağa bir-bir.

Gözə qoruq yoxdu, dilə qadağa,
Canım gözəllərə qurban, sadağa.
Şəhdü-zülal bal süzülüb dodağa,
Öpəsən, xal düşə buxağa bir-bir.

Yaşmaq altdan o tər buxaq görünür,
Əzizlənib, kəlağaya bürünür,
Onu görə xəstə olur, sürünür,
Məcnun kimi düşür bu dağa bir-bir.

Kəsibdi səbrimi mahi-təbanı,
Qırmızı yanaqdan güllər utanı.
Öldür qurtar, həsrət qoyma Qurbanı
Qohum-qardaş gəlsin sorağa bir-bir.

İTİRDİM

Gözüm ala gözlərinə baxanda,
Çaşdı əqlim, din-imanı itirdim.
Mah-camalın rübənd altdan çıxanda,
Tərgitdim cəsəddə canı, itirdim.

Müjgan xədəngində bulmadım nicat,
Günəş camalına hamı qaldı mat.
Gün üzünə oxumadım salavat,
Unutdum hesabı, sanı itirdim.

Qurban kaş öləydi, olunca naşı,
Yolunda qoymadım can ilə başı.
Ağlar gözlərimdən tökərəm yaşı,
Sənin kimi şux tərlanı itirdim.

QAYITDI

Ah çəkib ağladım, verdilər xəbər,
Dərdimin nə ki var sayı, qayıtdı.
Zimistan könlümdə açıldı bahar,
Çərx vurdu gərdeşin yayı qayıtdı.

Ömrümün bağında güllər açdılar,
Görən dedi: bivəfadı, qaçdılar.
Bilmədim quş olub göynən uçdular,
Nə bir səsi, nə harayı qayıtdı.

Qurbanın peşəsi niyə firqətədi,
Fələk, mən çəkirəm bu nə zillətədi?
Üç gözəl var: Sərvi, Pəri, Sədətədi,
Alagöz Sərvinin tayı qayıtdı.

BAL QAYMAĞINAN

Gözəl odur yanağında xal olsun,
Necə ki yaxşıdır bal qaymağınan.
Əmlik əti, kabab ola duzunan,
Yeyəsən soğanla, ya sumağınan...

Yorğan qumaş ola, qu balınc-döşək,
Başlayıb zarafat edib gülüşək.
Nə də bir kimsədən qorxuya düşək,
Dolanaq cahanda bu damağınan.

Gəlməsə bu işə güman, danışma,
Aləmi aldatma, yalan danışma.
Qurban, bir noilə dolan, danışma,
İstərsən tərəqqi təmtərağınan.

ÜRƏYİM

Dostu-mehribanım, cismidə canım,
Dolub laxta-laxta, qandı ürəyim.
Sənsiz sağlığım yoxdu gümanım,
Nə tablaşdı, nə dayandı ürəyim.

Mən danışım, diqqət ilə qulaq as,
Dərdindən ağlaram, saxlayaram yas.
Neçə ki can sağdı, müxtəsər, xülas,
Zənbur pətəyi tək şandı ürəyim.

Gözüm baxmağınan gözündən doymaz,
Ürəyim aldanıb yalana uymaz,
Qurban, meylin dönməz, könlün soyumaz.
Alışdı cəsədim, yandı ürəyim.

GÖZƏL

Tuti kimi dillən, şirindil danış,
Cahan gözəl, canan gözəl, can gözəl.
Sevgilimsən, kərəm eylə, gəl barış,
Mən eyləyim sənə qurban can, gözəl.

Səni görcək cansızlara can gəlir,
Tamaşana huri, həm qılman gəlir.
Bir gündə Minaya min qurban gəlir,
Qoy versin aşiq da bir qurban, gözəl.

Beymürvət, sitəmkar, nainsaf, zalım,
Nə olar dindirib soruşsan halım?!
İtib əqlim, çaşıb fikrim, xəyalım,
Olub zülfün kimi pərişan, gözəl.

Çəkər zənbur əsəl üstə şan şirin,
Ağız şirin, dodaq, həm dəhan şirin,
Olmaz dost dostuna mehriban, şirin,
Baxmasa mehriban-mehriban, gözəl.

Könlüm qəmgin, dərdin ilə gülmərəm,
Ağlayıram, göz yaşımı silməyəm,
Huri, pəri görməmişəm, bilmərəm,
Yoxdu sənin kimi bir insan, gözəl.

Yazıram, kağızı yazı yandırır,
Eşqin odu əldə sazı yandırır,
Qurbanı qəməsi, nazı yandırır,
Gəl məni öldürmə, əl-aman, gözəl!

BİLMƏM

Səhər vaxtı bir ay çıxdı ocaıyb,
Aydı, sirrilahi, bu nədi, bilməm?
Şöləsi aləmə oldu müəyyən,
Təşbehi göydəki günədi, bilməm.

Bir cüt günəş doğdu, amma yanmadı,
Qamaşdı gözlərim, dürüst baxmadı,
Canım oda düşdü, yandı, çıxmadı,
Nuri-təcəlladı, sinədi, bilməm?

Nəzər saldım, yəqin bildim insandı,
Yoxsa bədrələnmiş mahi-təbandı?
Qurban deyər, şahbaz, tavar-tərlandı,
Göllərdə yaşılbaş sonadı, bilməm?!

NƏDƏNDİ

Tuti dilli, gül əndanmlı mehriban,
Götürürsən o yaşmağı, nədəndi?
Eşqin atəşinə yanır pərvanə,
Gəzdirirsən bu çırağı, nədəndi?

Yoxsulam, yanında varı görəndə,
Xəstəyəm, bağında narı görəndə,
Tər lan iqbalında sarı görəndə,
Könlüm olur qəm otağı, nədəndi?

Qurban, bu dünyada gözəl çoxdu, çox,
Hər birindən dəyib sinənə min ox,
Sızıldar yaralar, eylərəm ox, ox!
Demirsən sinənin dağı nədəndi?

BƏS AĞLAMAZMI

Eşidəndə mən Məcnunun sədasın,
Tutub nalə dağı-daş ağlamazmı?
Açıb görsə bu sinəmin yarasın,
Kafər olsa, bağırdəş ağlamazmı?

Yanar bağırim, kabab şişdə köz ağlar,
Həs-rət qalan gözlərinə göz ağlar,
Saatda min, dəqiqədə yüz ağlar,
Töküb rüxsarına yaş, ağlamazmı?

Qurban gah ah çəkər, gah da nalanı,
O nazlı-qəmzəli gözəllər hanı?
Uçurub əlindən səyyad tər lanı,
Görəndə ovlağı boş, ağlamazmı?

YAXŞIDI

İnsana mərhəmət ola kərəmət,
Baxtıyla fərasət, kamal yaxşısı.
Kişi atasının öz oğlu gərək,
Loxmadan, nütfədən halal yaxşısı.

Tut nəzərdə sən bu çərxi-gərdişi,
Gecəli-gündüzlü yazınan qışı,
Arif olan özü bilər bu işi,
Eləmək dərinədən xəyal yaxşısı.

İnsan oğlu, mütləq inan, yəqin bil,
Mötəbər həqiqət əfsanə deyil,
Firqeyi-şeytana nəsihət deyil,
Təsir etməz zurna-qaval, yaxşısı.

Dağıtma fikrini, itirmə huşu,
Məhək seçər qəlpi, qızıl, gümüşü,
Tamahkar sənətkar, bədnəzər qonşu,
Heç deməz: camaat, mahal yaxşıdı.

Qurban, yaz nəsihət, yadigar, ustad
Yaxşını, yamanı eyləyir isbat.
Vidansız kişiyyə həyasız arvad
Deyir: zəhmət pisdi, sığal yaxşıdı.

VAXTI

Bir canda ki ola sümük azarı,
Oynar, durmaz zurna, dəf olan vaxtı.
Yaxşı-yaman bilməz, danışar hədyan,
Əqli sərsər olar, kef olan vaxtı.

Bağban bağ bəsləsə, barı çox istər,
Xəstə meyli qarı, narı çox istər,
Açgöz doymaz, dövlət-varı çox istər,
Şadlanar dövlətə, nəf olan vaxtı.

Qurban, insan varmı dərdsiz, vərəmsiz?
Mətləb yazmaq olmaz kağız, qələmsiz.
Qul xətasız olmaz, ağa kərəmsiz,
Bağışlar, əlbəttə, səhv olan vaxtı.

OLMAZ

Səyə salam vermək insafdan deyil,
Əqrəbə, ilana sarışmaq olmaz.
Silaha aldanmaq, əbəs öyünmək,
Xaini-xəbisnən duruşmaq olmaz.

Təəccübəm bu qurğuya, bu fəndə,
Nahaq yerə qəza salır kəməndə.
Yazıq canım, əhli-arif görəndə,
Söyləyib dərđini danışmaq olmaz.

Qurbanam, yamana qol qoyam çətin,
Demərəm dünyada bir kəsin bədin,
Dilim, qadağandı, nə danış, nə din,
Nə sirr açmaq, nə söz danışmaq olmaz.

MƏN

Füqarə-mən, biçarə-mən, yazıq-mən,
Bimürvət-sən, sitəmkar-sən, zalım sən.
Nə müddətdi didarına həsrətəm,
Səbəb nədi, soruşmursan halım sən?!

İzzəti-şövkətim, həm abidarım,
Yaquti-əhmərim, dürrüm, mirvarim,
Könlüm istəklisi, nuri-didarım,
İqbalım, dövlətim, hər cəlalım-sən.

Yandırılıb odlara alışdır məni,
Gərdənə dolandır, sarışdır məni,
Nolar, bir dindirib danışdır məni,
Qurban quldu, qoy yanında qalım mən.

GÖZLƏR

O süzgün baxışın əqlim apardı,
Qəsd edər canıma can ala gözlər.
Tel çilənib ay qabaqda görünür,
Qələm qaş altından o ala gözlər.

Yanağın tək əhmər gül də görmədim,
Ləbin kimi şirin bal da görmədim,
İnan, billah, heç gözəldə görmədim,
Ola sənin kimi piyala gözlər.

Sədrin bağı-İrəm, bənzər cənnətə,
Dəhan abi-kövsər, dönüb şərbətə,
And verirəm İncil, Quran, Tövrətə,
Qurbanı gətirmə zavala, gözlər.

AŞIQ ŞƏMŞİR

Şəmşir Qurban oğlu Qocayev 1893-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Dəmirçidam kəndində anadan olub. O, savadı və ilk aşılıq dərslərini atası Aşiq Qurbanndan alıb. Sonralar, gənclik illərində Aşiq Şəmşir Aşiq Ali, Aşiq Ələsgər, Aşiq Qurban kimi ustad-yaradıcı aşıqların əsərləri, Göyçə, Kəlbəcər aşiq məktəbi rühunda tərbiyə alaraq kamil sənətkar kimi yetişib. İllər keçdikcə o daha da püxtələşərək, ustad aşiq zirvəsinə çatıb.

Xalq şairi Səməd Vurğunla 1955-ci ildə İstisudakı məşhur görüşünə kimi Aşiq Şəmşirin böyük yaradıcılıq yolu keçməsinə baxmayaraq, şerləri, demək olar ki, ancaq xalq arasında, dil-də-ağızda, aşıqların ifasında yayılmışdı.

Ustad aşığın ilk kitabı «Şerlər» adı ilə 1959-cu ildə «Azərənəşr» tərəfindən buraxılıb. Sonra ardıcıl olaraq «Qoşmalar», «Seçilmiş əsərləri», «Dağ havası» və s. kitabları kütləvi tirajla nəşr edilib. Zaman keçdikcə Dədə Şəmşirin həyat və yaradıcılığına həsr edilən monoqrafiyalar da üzə çıxmağa başlamışdır.

1980-ci ildə dünyasını dəyişən Aşiq Şəmşir doğma Ağdabanın «Yeddi qardaş» adlanan dağında torpağa tapşırılmışdır.

Aşiq Şəmşir saz-söz sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Azərbaycanın Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adı və «Şərəf nişanı» ordeni ilə təltif edilmişdir. 1957-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü Dədə Şəmşirin 110 illik yubileyi dövlət səviyyəsində qeyd olunmuş, Xanlarda büstü qoyulmuş, adına küçə, məktəb və parklar verilmişdir.

BİR DƏ GƏL

Çəkir həsrətini bizim Kəlbəcər,
Böyük şair, şiş dağlara bir də gəl!
Dedin: “Vurğun demə gəldi-gedərdi...”
Verdiyən o düz ilqara bir də gəl!

Gəl, səni gözləyir Ceyran bulağı,
Şerilə bəzənir ellər yaylağı,
Gəl ol İstisuyun yenə qonağı,
Əməl eylə etibara, bir də gəl!

Sənə minnətdardı elimiz hamı,
Gəlsən, görüşündən alarıq kamı,
Olar qəlbimizin şadlıq bayramı,
Qoy vədini ilk bahara, bir də gəl!

Sözün də, şerin də sənətkarısən,
Xalqın istəklisi, el vüqarısan,
Nizami yurdunun yadigarısən,
Minnətdarıq sənətkara, bir də gəl!

Şairi çağırır gül, çəmən, lalə,
Fərağın gör məni salıb nə halə?!
Şəmşir də çəkməsin heç möhnət, nalə,
O gəzdiyən oylaqlara bir də gəl!

VƏDƏSİNDƏ

Səni qarı gördüm, bağrım qan oldu,
Mənim saqqalımın çal vədəsində.
Qəlbimə dəydiyən yadıma düşdü,
Çox dedim könlümü al vədəsində.

Ov keçdi bərədən, uyquda yatdım,
Ayıldım, xədəngi izinə atdım.
Nə yüyürdüm, nə yetişdim, nə çatdım,
Hər işin qaydına qal vədəsində.

Qubarlandın əldə var olan vaxtı,
Bağcanız bəzənib bar olan vaxtı...
Qoynunda xəstəyə nar olan vaxtı -
Bir dənə qıymadın bol vədəsində.

Süleymanı yola salan dünyadı,
Ayrılıq təbilin çalan dünyadı,
Gözəlliyi qarı olan dünyadı,
Güvəndin hüsnünün gül vədəsində.

Söylə, gözəl, sən nə mətləb üstəsən?
Nədən durdun aşiqinlə qəsdə sən?!
Axtarıb Şəmşiri görmək istəsən
Doğru-düz ilqara gəl vədəsində.

OĞLUYAM

Qartal düşüncəli, şair xəyallı,
Tərən yuva salan dağlar oğluyam.
Anam İstisudu, atam Dəlidağ,
Murov, Lülpar, Qonur, Qoşqar oğluyam.

Lalədi, nərgizdi evim-eşiyim,
Köynəyim sıx meşə - qoymaz üşüyüm,
Qərənfeldi, qızılgüldü beşiyim,
Buz bulaqlı, göy yaylaqlar oğluyam.

Bədənim Ərgünəş, Gülüstan, Çilgöz,
Vüqarım Şah dağı - əl çata bilməz!
Məkanım Çalbayır, oylağım Kəpəz,
Min çiçəkli bir laləzar oğluyam.

Cəvahirdi Azərbaycan torpağı,
Qızıl, gümüş hər sərvətin yatağı,
Uca zirvələrin -lalə bayrağı-
Şəmşirəm, nə gözəl diyar oğluyam.

DEDİM-DEDİ X

Gözəl, səni görcək tabım-taqətim
Mən dedim:-qalmaq, sən dedin:-qaldı.
Yenə kəc baxışın yazıq canımı
Sən dedin:-almadı, mən dedim:-aldı.

Mən dedim:-qəlbində var bir təhlükə,
Sən dedin: -təmənna edirsən bəlkə?
Nədir yanağında görünən ləkə?
Mən dedim:-busədi, sən dedin: -xaldı.

Mən dedim:-kim düşür hərdən yadına?
Sən dedin:-heyranam söz ustadına.
Sənin hicrin məni eşqin oduna
Sən dedin:-salmadı, mən dedim: -saldı.

Mən dedim:-dərdindən mənəm üzülən,
Sən dedin:-sinəmə sözdür düzülən.
Ləblərindən qətrə-qətrə süzülən
Mən dedim:-şəkərdi, sən dedin:-baldı.

Mən dedim:-bilənə deyək bu halı,
Sən dedin:-küyləmə eli, mahalı.
Bu Aşiq Şəmşirin saçı-saqqalı
Mən dedim:-qaradı, sən dedin:-çaldı.

BEH MƏNƏ

Bu gün çəmənizara qonaq gəlmişəm,
Nərgiz verdi yarpağında şəh mənə.
Yelpik çaldı dan yerinin qanadı,
Sərin-sərin əsdi səhər meh mənə.

Öpdüm yasəmənini, sevdim lalanı,
Göy meşəli, gül bulaqlı talanı.
Dedim arılarım sizdən bal alı,
Gülümsünüb süsən dedi: beh, mənə.

Məni el yetirib, elə aşiqəm,
Dərd bilənə, əhli-hala aşiqəm.
Bilirsənmi niyə gülə aşiqəm?-
Bunlar çoxdan vermişdilər beh mənə.

Bu səbəbdən vurulmuşam çiçəyə,
Torpağının qəhrin unudum niyə?
Bağça bəsləmişəm, can deyə-deyə,
Nə lazımdı ayaq-başım lehmənə?!

Təbim bülbül kimi bağa bağlıdı,
Elin meyli yaz yaylağa bağlıdı.
Şəmşirəm, çox sözüm dağa bağlıdı,
Kim deyər ki, bu nə sözdü, eh, mənə!

GÖRÜNSÜN

Murov, Kəpəz, baxışıma yol verin,
Qoy gözümə gözəl Gəncə görünsün.
Nizaminin yurdu - o qədim şəhər,
İstərəm gözümə gəncə görünsün.

Buludlar çəkilsin, açılısın duman,
Yadıma düşübdü şirin danışan.
Mənim mehribanım gəzməsin pünhan,
Qısılmasın xəlvət küncə, görünsün.

Ayrılığı bizə yaman ad olub,
Demirəm ki, önsüz qəlbim şad olub.
Yoxsa küsüb, meyli məndən yad olub?
Divanəsi tək mənəmsə, görünsün.

Nə vaxtdı ayrıldım yaz nəfəsindən,
Məhbəbət gülüşündən, bülbül səsindən,
Hicranın, həsrətin mənəgənəsindən
Çıxarsın könlümü dincə, görünsün.

Şəmşir, ona toxunmasın dərd əli,
O Gəncəni əlvən edib mərd əli.
Mirvarili, əbrişimli, pərdəli,
Küçələri gözəl, incə görünsün.

GÜLLÜNÜN

Həmən bu yaylaqda qurduq alaçıq,
Hüsnü gözəl idi onda Güllünün.
Səhər tezdən o durardı baş açıq,
Qulac saçı hər yanında Güllünün.

Dəhanı şəkərdi, dişləri sədəf,
Gözləri etmişdi aləmi hədəf.
Hər qıya baxanda o mənə tərəf,
Eşqi çoxalırdı canda Güllünün.

Əzəldən olmuşam canan aşığı,
Oduna alışıb yanan aşığı.
Divanə eylədi, inan, aşığı,
Ala gözü hər baxanda Güllünün.

Yar qaşına lam da, yey də demişəm,
Ləblərinə məzə, mey də demişəm,
Taydı hurilərə göydə, demişəm-
Tərifini hər bir yanda Güllünün.

O işvəli ceyran, o nəcib pəri,
Şəmşiri eylədi dəli, sərsəri.
Nəğməsiylə doldurmuşam dəftəri,
Vəsfi qalsın bu cahanda Güllünün.

QOCALDIM

Təkcə mən deyiləm xətti çal olan,
Baxıram qocalan çoxdu, qocaldım.
Cavanlıq eşqini əlimdən alan
Axır mənə belə baxdı, qocaldım.

Qocalıq qış fəsli, borandı, qardı,
İnsanın ömrünə qorxusu vardı.
Elə ki, saqqalım, saçım ağardı,
Bildim ki, yetişən vaxtdı, qocaldım.

Özüm öz halımı qandım, ağladım,
Könlümü yorulmuş sandım, ağladım,
Gözəllər gülüşdü, yandım, ağladım,
Göz yaşlarım sel tək axdı, qocaldım.

Hanı dağ döşündə şirin yatdığım,
Cüyürə, ceyrana güllə atdığım?
Cıdır meydanında at oynatdığım
Daha məndən çox uzaqdı, qocaldım.

Qocalıq qoyubdu işıqdan gözü,
İndi tor görürəm çəməni, düzü,
Nadanın, xoryatın yarıtılmaz sözü
Sinəmi yandırdı-yaxdı, qocaldım.

Ariflər sözümdən qüvvət alırdı,
Tuti avazıma heyran qalırdı.
Zil səsim dağlara haray salırdı,
İnanın, sözlərim haqdı, qocaldım.

Şəmşirəm, dil verdi nəğmə dilimə,
Qulluq etdim vətənimə, elimə,
Dərman hanı qocalığa, ölümə...
Neynəyim ki, çara yoxdu, qocaldım.

BİR SƏHƏR MEHİ

Göz açdım, ayıldım şirin yuxudan,
Əsəndə üzümə bir səhər mehi.
Hər kim olsa durmalıdı yuxudan,
Vuranda üzünə Kəlbəcər mehi.

Nə bəhsə düşübdü Murov, Dəlidağ,
Bürünüb xalata, geyiniblər ağ?!
Şəfalı, dərmanlı həkimlərsayaq
Bədəndən ağrını tez kəsər mehi.

Qoşqar, Kəpəz, Çilgəz, Qonur bir cahan,
Keytinin, Məndilin fəsli-gülüstan.
Pay istəsək İstisudan-o dostdan,
Eyləyər xəstəni təzəter mehi.

Meylim aran gəzir, ara dağları,
Unutmaram getsəm hara, dağları.
Bu gözəl Qafqazın sıra dağları
Şəmşirə bir şəfa göndərər mehi.

MƏNİM KİMİ

Səksən yaşa çatmış hanı bir aşiq -
Deyirmi özündən söz mənim kimi?
Sualçıya cavab versə, adaşiq,
Hazırmı suala tez mənim kimi?!

Aşığın lazımdı düz məhəbbəti,
Hər eldə-obada ola hörməti.
Sərvü-sənubərtək qəddü-qaməti,
Varmı bir siması düz mənim kimi?

Əsir Dağıstanın yeli Qoşqara,
Yolum çox düşübdü, bəli, Qoşqara,
Kəpəzə, Murova, Dəli Qoşqara
Salar şeyirdlərim iz mənim kimi.

Şəmşir bu dövrandan olmadı küskün,
Ustadım Qurbandı - babası Miskin.
Qolum qüvvətlidi, qılıncım kəskin,
Siz də olun tiği-tiz mənim kimi.

ÖLDÜR

Demədimmi qan eləmək günahdı,
Qız, məni gözünnən, qaşınnan öldür.
Ya vur öz başımı ağ məmən ilə,
Ya vur ağacınan, daşınan öldür.

Qıya baxıb az canımı üz, gəlin,
Dilim tutmur sənə deyim söz, gəlin;
İxtiyar səndədir, alagöz gəlin,
Özün bil, zorunan, xoşunan öldür.

Məni eşq-məhəbbətsiz tanıma,
Rəhmin gəlsin mənim yazıq canıma;
Əsirgəmə o tökdüyün qanıma,
Razıyam, canınan, başınan öldür.

Sən gələndə zimistanım yaz olur,
Sərim ayağında payəndaz olur.
Tək ovçunun hövsələsi az olur,
Bir neçə tayınan-tuşunan öldür.

Şəmşiri əsir tək zülfünə bağlat,
Bir dəmir şiş ilə sinəmi dağlat.
İstəyirsən güldür, istərsən ağlat,
Gözüm dolsa, qanlı yaşınan öldür.

MUROVUN

Çoxdu payım, yoxdu əskik-gərəyim,
Qoşqar girib dayağına Murovun.
Sevinir, ucalır, gülür ürəyim,
Kəpəz çöküb ayağına Murovun.

Səhərin şəhitək yarpağındayam,
Şirin kəlməsindəyəm, dodağındayam,
Onun tifiliyəm - budağındayam,
Sığınmışam qucağına Murovun.

Çiyində saxlayır o boyda ərşi,
Ülkər məclisində olur görüşü,
Döşənir baharın çəmənli fərşi,
Gələn əziz qonağına Murovun.

Yazılıb taleyin ağ qələmindən,
Aran dövlətindən, dağ qələmindən,
Təbiət hökmünün sağ qələmindən
Xal çəkilib yanağına Murovun.

Küləkdən, tufandan eləmir xətər,
Gəlməmiş onun tək qorxusuz bir ər!
Bir dəliqanlıdır, bir nər oğlu nər,
Çıxan olmaz qabağına Murovun.

Yayda xəstə üçün saxlayar qarı,
Ərimir, azalmır Buzluq anbarı,
Beş ay yaylamağa Kür obaları,
Gəlir ellər yaylağına Murovun.

Görünsün gözümə Təkə dərəsi,
Kəpəzin gədiyi, bəndi-bərəsi,
Ovçu gülləsinin əksilmir səsi,
Səda düşür ovlağına Murovun.

Gözəl yaylaq hər məhsulu yay verir,
Qarabağa çay axıdır, pay verir.
Arı sızıldayır, çiçək hay verir,
Bal süzülür dodağına Murovun.

Bağlıdır varlığım, ürəyim dağa,
Salmasın nəzərdən məni irağa,
Bənövşə nərgizi eyləyib sırğa,
Bahar asır qulağına Murovun.

Qoy səndən düşməsin kənar məzarım,
Düşsə Vətənimdən kənar məzarım,
Alışar məzarım, yanar məzarım -
Qarışmasa torpağına Murovun.

Şəmşiri qoynunda firavan saxlar,
Qurbanı olduğum bu ana dağlar.
Əzəllərdən abi-həyat deyən var,
Sərin, soyuq bulağına Murovun.

DAĞLAR

Səbrin varmı doqquz aya,
Şən obalı, elli dağlar?
Buludları salar saya,
Səhər sərin yelli dağlar.

Yazda edirsən zümzümə,
Sona gəlir göldə çimə,
Kəklik daşda ötür nəğmə,
Şirin-şəkər dilli dağlar.

Al bəzənir göy meşələr,
Gedir qəmlər, əndişələr,
Açır nərgiz-bənövşələr,
Olur çəmən güllü, dağlar.

Tər lan səndə yuva salı,
Qartalların ilham alı,
Çəmənlərin tamaşalı,
Çiçəklərin ballı dağlar.

Şəmşir bilməz yaşın nədir,
Vəsməlidir qaşın, nədir?
Çən-dumandır başın, nədir?
Ağ yağışlı, selli dağlar.

MƏNİX

(Təcnis)

Olmadı qismətim ata-anadan,
Gəzmədi ya bibi, ya xala məni.
Ürəyimi yaralama, a nadan,
Az yapış sinəmdən, yaxala məni.

Qoy işləsin, nə çərximi dayandır,
Əlin saxla, insaf eylə, dayan, dur.
Ya rəhmə gəl, yandırırısan da yandır,
Alışdır odlara, yax ala məni.

Nə gözəldir bu dağlarda mənzərə,
Ver naməni sizin mələk-Mənzərə.
Sarrafasan, müştəri ol mən - zərə,
Sal qızıl teştinə: yaxala məni.

Yollarında var uçurum, yarğanım,
Söylə nədir sənin meylin, yar, qanıım?
Müjganınla az axıtsan, yar, qanıım,
Həna et ya ələ, ya xala məni.

Şəmşirəm, sevirəm mərdi, mən əri,
Gözləyirəm namus, qeyrət, mən arı.
Sən çiçəkdə şirin balsan, mən - arı,
Qondur yanağına, ya xala məni.

ƏLDƏN GEDƏR X

(Divani)

Yaxşı dostu yalan satma, etibar əldən gedər,
Həm məhəbbət, həm sədaqət, düz ilqar əldən gedər.
Öz payınla kifayətlən, özgələrdən kəs gözün,
Tamah səni bəndə salar, xeyir-kar əldən gedər.

Cənnət bağı demək olmaz hər açılan güllərə,
Namərdlərə bel bağlayıb, uyma yağlı dillərə,
Leyli deyib aşiq olma hərcayi gözəllərə,
Təzə aşna axtarınca köhnə yar əldən gedər.

İnsanlara yaxşılıq eylə sən cavan çağı,
Təmiz adla bir səxavət dünyada qalar baqi,
Mal-dövlətin olmasa da, əziz saxla qonağı,
Təxti-Süleyman qalmayıb, bir gün var əldən gedər.

Can çürütdüm, nanəcibin yolunda çəkdim cəfa,
Hər zəhmətim hədər getdi, heç görmədim xoş səfa,
Faş eyləmə öz sirrini, namərddə olmaz vəfa,
Eylədiyin hər yaxşılıq aşikar əldən gedər.

Şəmşir, sən öz qüdrətini bu sözdə, bu sazda gör!
Sən hər zaman işlərini nizamla, tarazda gör!
Görəcəyin hər tədbiri qısa qoyma, yazda gör!
Yollarını ta qəflətən alar qar, əldən gedər.

AŞIQ BƏSTİ

Bəsti Kərbəlayi Bayramalı qızı XIX əsrin təxminən 30-cu illərində Kəlbəcər rayonunun Lev kəndində yoxsul ailədə anadan olmuşdur. Bəsti savadsız olsa da, əql və fərasətilə seçilmişdir. Aşıq Ələsgər və Ağdabanlı Qurban kimi ustad aşıqların məclislərini dinləmiş, onlardan el ədəbiyyatını dərinlən öyrənmiş və şer deməyə başlamışdır.

Bəsti Kərbəlayi Bayramalı qızı 17-18 yaşlarında ikən bir çobanla sevişmiş, lakin bu sevgi fəlakətlə nəticələnmişdir: zəmanəsinin ağızlı, həzircavab cavanlarından olan sevgilisi çoban bəylər tərəfindən doğranmışdır.

O, öz faciəli məhəbbətini sazla ifadə etmək istəmiş, kəndlərdən çıxıb el-el, oymaq-oymaq gəzməyə, aşıqlıq etməyə başlamış, qəlbini çuğlayan dərdləri sazla, sözlə ifadə edərək dolaşmış, əsasən Daşkəsən rayonunun Qubaqtəpə kəndində yaşamışdır.

Qoşduğu mahnıları göz yaşları axıdaraq oxuduğundan, az sonra gözləri tutulmuş və el arasında çox vaxt "Kor Bəsti" adı ilə tanınmışdır.

Uzun müddət Basarkeçər, Daşkəsən, Gədəbəy və Samux rayonlarında aşıqlıq etmiş, şeyirdlər yetişdirmişdir ki, onlar da sonralar ustad aşıq kimi tanınmışlar.

Ömrünün axırlarına yaxın yenidən doğma kəndinə qayıdan Bəsti 1936-cı ildə, təxminən 100 yaşında vəfat etmişdir. Aşıq-şairənin çoxlu qoşma, gəraylı və bayatıları qulmuş və dillər əzbərinə çevrilmişdir.

KİMİ

Ay bəy, nə gəzirsən hallı-havalı,
Süleyman mülkünün yiyəsi kimi?
Nədəndi yaxşının başın kəsməyə
Hazırsan xəncərin tiyəsi kimi?

Güvənməynən dövlətinə, varına,
Lənət olsun qeyrətinə, arına.
Haxdan zəfər dəysin bürcü-barına,
Lüt qalginən palaz iynəsi kimi.

Ağladım doyunca, gülmədim haşa,
Bir ah çəksəm, dağlar gələr baş-başa,
Bəsti deyər, səni də düş ataşa,
Yan Novruz şamının piltəsi kimi

BİLGİNƏN

Yaxşı tanı Ələsgəri, Qurbanı,
Neçə belə nər aşığı bilginən.
Qiymət qoysan gəraylıya, qoşmaya,
Nəzmimdəki yaraşığı bilginən.

Vaxtsiz daşım qürbət elə atıldı,
Nə dərd desən mənim üçün tapıldı.
Ağlamaqdan gözlərim də tutuldu,
Getdi gözün nur işığı bilginən.

Heç bilmirsən nələr yatır sinəmdə,
Mən çəkəni çəkməz Əsli, Kərəm də,
Şirin can çürüdü möhnətü-qəmdə,
Bəsti görüb Sənan dağı bilginən.

A QURBAN

Acı rüzgar döydü ömür qapımı,
Qara döndü ağ dövrənim, a Qurban.
Dağlarımı duman aldı, çən aldı,
Zülmət oldu asimanım, a Qurban.

Bu yazıq canımı gətirdi cana,
Ədalətsiz divan, zalım zamana.
Atəşə pərvana, oxa nişana,
Piltəyə şam oldu canım, a Qurban.

Tər şamama bu tağlardan kəsildi,
Ömr ağacı budaqlardan kəsildi,
Tütək səsi bulaqlardan kəsildi,
Hayıf oldu Xan çobanım, a Qurban.

Aylarım bəd gəlib, illərim nəsdı,
O azca ülfəti fələk də kəsdi.
Dünya zindan oldu, məhbusu Bəsti,
Yaşamağa yox gümanım, a Qurban.

BU DÜNYA

Məleykə boyludu, şirin ləhcəli,
Əzəldən tamaşa olan bu dünya.
Qoca cadugərdir, aldadar səni,
Cavanlıq donunda yalan bu dünya.

Qananı eyləyib talehsiz, baxtsiz,
Əyibdi qəddini, qocaldıb vaxtsiz,
Çoxlarını qoyub eyvan-otaqsız,
Varlığın dərdinə qalan bu dünya.

Qəmnən pay götürdüm, nalədən qismət,
Görmədim bir ləzzət, çəkdim əziyyət,
Canda eşq ataşı, dildə məhəbbət,
Bəstini odlara salan bu dünya.

AY OLMAZ

Zülmü şəbahətdə bəylərin tayı,
Olmaz bu dünyada, olmaz, ay olmaz!
Nə yar yara yetər, bir murad alar,
Bir kimsə vay olmaz, olmaz, ay olmaz!

Hər nə görsə deyər: külli-var mənim,
Alma mənim, heyva mənim, nar mənim.
Söndürdü çırağım biilqar mənim,
Çəşmim kimi bir çay olmaz, ay olmaz!

Çox axtardıq, tapamdıq bir çara,
Bəylər günümüzü eylədi qara.
Bunlar ki var, Bəsti, daha dağlara
Nə yaz gəlməz, nə yay olmaz, ay olmaz!

DƏYMƏMİŞ

Varmı ürəyinə zalım dövranda
Fələyin əlindən zədə dəyməmiş?
Namərdin ucundan, nadan dilindən
Çatıb qulağına hədə dəyməmiş?

Demirəm mələyəm, nə də ki, göyçək,
Sözümdə yalan yox, gerçəyəm, gerçək.
Ötməyib böyrümdən bir erkək milçək,
Astanama soltan, gədə dəyməmiş.

Bəstiyəm, odlara qalandı canım,
Bu tənəyə necə dözümlü, dayanım?!
Gəlmədi ağ günüm, təzə dövrənim,
Düşmənlə ağzın yummaz pedə¹ dəyməmiş.

DÜŞMÜŞƏM

Məcnunsuz çöllərin Leylisiyəm mən,
İtkin yarın sorağına düşmüşəm.
Yaxşı Aşıq ilə gəzir çəməndə,
Həkərinin qırağına düşmüşəm.

Şirinin beynində eşqin əsəri,
Fərhad qayalara vurur dəsəri,
Kirpik qatlamıram o gündən bəri,
Yata bilməm, qəm dağına düşmüşəm.

Əslini yandırıb közləyən fələk,
Namərdlik məqamın gözləyən fələk,
Bəstini ölüncə izləyən fələk,
Öldür qurtar, ayağına düşmüşəm.

DAĞLAR

Könlümün ah-nalasından
Oyan, dağlar, oyan, dağlar!
Qan damır dağ lalasından,
Sən də qana boyan, dağlar!

Kəkləklərin qaqqıldaşı,
Ayağı qan eylər daşı,
Sel-su olub gözüm yaşı,
Hünərin var dayan, dağlar!

¹ Pedə - paya

Bəstini gətirdilər cana,
İgidlərin düşdü qana,
Ayrım eli zülmətxana,
Bəs necədi o yan, dağlar?!

LALƏ

Yarın qanlı köynəyi tək,
Qızarır yol üstə lalə.
Xan Çobanı gətir dilə,
Bir şirin can istə, lalə!

Dərdim dönüb hekayətə,
Canım dözmür bu zillətə,
Yar məzarın ziyarətə
Gəlib dəstə-dəstə lalə.

Hara getsən gələrəm mən,
Ahu kimi mələrəm mən,
Bəsti deyər, ölərəm mən,
Bu dağlardan getsə lalə.

DÜŞSÜN

Müxənnətə can deyənin,
Dili düşsün, dili düşsün.
Vədəsiz göy zəmisinə,
Dolu düşsün, dolu düşsün.

Dil dedim, ağladı cahan,
Bir sirrim qalmadı nəhan,
Yurdun olsun yerlə-yeksan,
Üstən elin yolu düşsün.

Düşmənlə kim peyman bağlar,
Sinəmdən getməyib dağlar?
Bu Bəstini qoyub ağlar,
Zalım bəyin qolu düşsün.

ÇOBANDAĞI

Sinəndən axır abı-kövsər,
Suyun baldı, Çobandağı.
Bəzənmisən gəlin kimi,
Nə calaldı, Çobandağı?

Kəkliklərin qonur daşa,
Qaqqıl-daşa-qaqqıl-daşa,
Hər görən eylər tamaşa,
Bir xəyaldı Çobandağı.

Hər dürlü çiçək sinəndə,
Tapılmaz qeyri-çəməndə,
Bahar fəslə Bəsti səndə
Qonaq qaldı, Çobandağı.

DAĞLAR

Dağ üstündən çəkdi dağı,
De, nəydi günahım, dağlar?
Sən mənə kəsildin yağı,
Tutsun səni ahım, dağlar!

Qara gəlibdi dövranım,
Əl vurma, tökülər qanım,
Hanı mənəm Xan çobanım,
Oydu qibləgahım, dağlar?!

Niyə belə yazdı fələk,
Ayrılığa dözmür ürək?
Bəsti kimi sən də qal tək,
Olmasın pənahın, dağlar.

MƏNİ

Sənə qurban olum, ata,
Vermə bir ağyala məni!
Qulaq as ahı-naləmə,
Vermə bir ağyala məni,
Salma qeylü-qala məni!

Gün çıxanda günnən durram,
Təndir sallam, hana qurram.
Cütə getsəm igid yorram,
Bibi, çəkmə ala məni,
Salma qeylü-qala məni!

Adımı qoydular Bəsti,
Qardaş kələyimi kəsdi,
Öldürməkdi məni qəsdi,
Atam bilmir bala məni,
Salıb yaman hala məni.

Qurbanam qohum-qardaşa,
Rəhm et gözdən axan yaşa,
Puç ömrü vurmadım başa,
Ana, vermə çala məni,
Salma qeylü-qala məni!

Yaşı keçib, olub əlli,
Ağ tükü qaşından bəlli,
Acı sözlü, zəhər dilli,
Dilə tutma, xala, məni!
Ana, vermə çala məni!

Oğlan, de bir, nədir adın,
Bilmədim eşqinin dadın?
Allahım versin muradın,
Salma qeylü-qala məni!
Atam verir çala məni.

Bəsti deyər, yandım, yandım,
Allah adı olsun andım,
Zəhər şərbətindən qandım,
Atam saymır bala məni,
Salma qeylü-qala məni!

İNANMIR

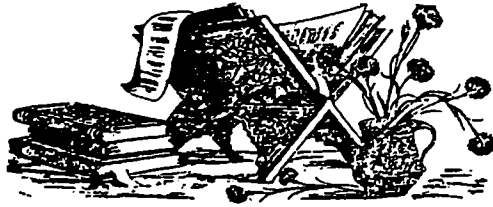
Bir qəmli bülbüləm-
Güllər inanmır.
Məcnunsuz Leyliyəm -
Çöllər inanmır.

Göz yaşım sel olur-
Göllər inanmır.
Bir qərib yolçuyam-
Yollar inanmır.

Deyirəm həsrətəm-
Qollar inanmır.
Sözüm dastan olub-
Tellər inanmır.

Aşıq Bəsti mənəm-
Ellər inanmır!
Sinnim doxsan olub-
İllər inanmır!

Ayrım ƏHMƏD

Ayrım Əhməd 1905-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Seyidlər kəndində anadan olub. İki il molla məktəbində dini təhsil alıb. Sonralar maddi çətinlik üzündən daha təhsilini davam etdirə bilməyib. Sovet hakimiyyəti illərində kənd sovetində işləyib. Yazdığı dərin mənalı şeirləri ilə istedadlı şair kimi tanınıb.

Ayrım Əhməd 1982-ci ildə dünyasını dəyişib. Kəlbəcərin Seyidlər kəndində dəfn olunub. Şeirləri vaxtilə dərc olunmadığından böyük əksəriyyəti ya itib-butub, ya da ki, Əhməd adlı "yazurlar"ın qənimətinə çevrilib.

Şairin əlimizdə olan yeganə şeirini antologiyamıza daxil etməklə, onun yaradıcılığı barədə müəyyən təsəvvür yaratmaq istədik.

NƏ MƏNASI VAR

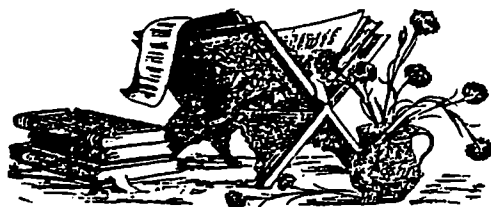
Taleh tərəqqidən salsa insanı
Atılıb–düşməyin nə mənası var?!
Bir bulaq gözündən qurusa əgər,
Min yerdən eşməyin nə mənası var?!

Yüz yerdən yamaq vur, yüz yerdən bəzə,
Sabah köhnələcək bu günkü təzə.
Talehin hökmüylə tutulan gözə
Qızıldan çeşməyin nə mənası var?!

Əhməd, el misalın unutma sən də:
“Daş qurbətə düşər yük əyiləndə”.
Zərdən şeş istəsən, yek gətirəndə
Qovrulub bişməyin nə mənası var?!

Bimar ƏLİ

Bimar Əli (İbrahim oğlu Əsgərov) 1904-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Sınıqkilsə kəndində doğulmuşdur.

On yaşında ikən ailəsi onu Molla Əli Yusif oğlunun yanında oxumağa qoymuşdur. 1921-ci ildə Qılıçlı kəndində açılmış ibtidai məktəbdə beş il oxumuş Bihar Əli Şəki ikillik Müəllimlər İnstitutunun fizika-riyaziyyat fakültəsini bitirmiş, Çaykənd orta məktəbinin direktoru vəzifəsinə təyin olunmuşdur.

Uzun sürən xəstəlikdən sonra (Bimar təxəllüsü bununla bağlıdır) 1952-ci ildə vəfat etmiş və Sınıqkilsə kəndində dəfn olunmuşdur. Əlyazmaları kitab şəklində nəşr olunmaq məqsədi ilə folklorşünas Əhliman Axundov tərəfindən götürülmüş və "it-bata" düşmüşdür. Şairin təqdim olunan şeirləri isə hafizələrdə qalan yeganə nümunələrdəndir.

TƏRSİNƏ DÖNDÜ

Tərsinə baxışlı tərsa ceyranım,
Bəs niyə ilqarın tərsinə döndü?
Tərsə oxuyuram, tərsa yazıram,
Gen dünya başıma tərsinə döndü.

Bəs belə demirdin, zalım, əzəldən,
Vəfasızsan, daha əlin üz əldən,
Tərsə sual etdim, tərsa gözəldən,
Tərsə cavab verdi, tərsinə döndü.

Sağalmaz, məndə var bir yara pünhan,
Baqi qaldı sinəm içrə bir zaman,
Tərsinə yollandı yarı-mehriban,
Gördü ki, xoş günüm tərsinə döndü.

Aləm fəryadımdan zinhara gəlib,
Həsretin çəkməkdən canım incəlib,
Tərsinə axanda badi-müxalif,
Rəqs etdi telləri, tərsinə döndü.

Deyərdim sən ilə mənim xəyalım,
Öluncə ayrılmaz, nainsaf zalım.
Tərsinə boylandı sərxoş maralım,
Mənim də xəyalım tərsinə döndü.

Bimarin məqsədi sənə əyandı,
Atəşin qəlbimdə sönməz, ta yandı!
Sol məmən mənimlə çox mehribandı,
Sağ məmən diksindi, tərsinə döndü.

ƏSMƏR

Dərdin aldı məni, daha bəsdimi?
Az eylə bizlərə cəfanı, Əsmər.
Qönçə gülə badi-xəzan əsdimi,
Kəsilmir bülbülün fəğanı, Əsmər?

O sərvə qamətin çıxarmı yaddan?
Öluncən yanaram vurduğun oddan.
Unutma aşiqi, keçmə bu addan,
Qoyma dərgahına nadanı, Əsmər.

O ki yada salmır yazıq Bimarı,
Sən də unut belə kəmetibarı.
Kimsənin bivəfa olarsa yarı,
Günahkar biləcək xudanı, Əsmər.

DİLBƏRİM

Bir əzrayıl kimi girib qəsdimə,
Qorxuram canımı ala dilbərim.
Həsret baxıb ahı tökür üstümə,
Salır məni qeylü-qala dilbərim.

Kamandarsan, oxun atma, ov deyil,
Yaralıyam, bir də vursan, kov deyil,
Arıfsən, hər yetən sənə bav deyil,
Baş al gedək bir mahala, dilbərim.

Aqilsən, mətləbi özün qanarsan,
Od vurma könlümə, yoxsa yanarsan,
Bir gün olar cavanlığı qanarsan,
Çıxar göyə ahı-nala, dilbərim.

Xəstəyəm, Bimara var iltimasım,
Yansam eşq oduna, saxlasın yasım.
Düşürəm budaqdan, yoxdu əsasım,
Mən ölsəm də, bəlkə qala dilbərim.

DEYİLƏM

Aman, gözəl, gəc xəyala düşmə sən,
Mən ki dediyimdən dönən deyiləm.
Şiddət ilə yannam eşq atəşində,
Məqsədə çatınca sönən deyiləm.

Həzar, dərd əlindən əridim yarı,
Tər lan ovlağında görəndə sarı.
Sərraflar tanıyır ləli, gövhəri,
Yüz desən də yaqut, yəmən deyiləm.

Ahım odu yandıracaq cahanı,
Bu dərd məni tez öldürər nahanı,
Dəyərsə məməne cocuq dəhani,
Bal süzə sərindən, əmən deyiləm.

Bimar məqsədini aydın söyləyər,
Seyrağıblar səni məndən eyləyər,
Namərdlər aldadar, köçdən eyləyər,
İnan həqiqətə, o mən deyiləm.

ÇƏKƏ BİLMƏZ

İstər məcbur eylə, istər nəsihət,
Könül sevdiyindən əl çəkə bilməz.
Əndəlib usanmaz gül cəfasından,
Bülbülün nazını gül çəkə bilməz.

Gül qəhrindən bülbül gəlibdi dilə,
Hər sabah şən oxur məhəbbət ilə.
Ya ölər, ya əlin yetirər gülə,
Aya düzəlməsə, il çəkə bilməz.

Fələk sitəm etdi mən bəxti kəmə,
Əcəb kama yetdim, dövranı-dəmə.
Bimar davamlıdı möhnəti-qəmə,
Mən çəkəni, inan, fil çəkə bilməz.

NƏDƏNDİ

Növrəs İmana

Oxudum naməni, əziz Növrəsim,
Qalib gəlir əyri düzə, nədəndi?
Dinlə, gör guşuna gəlirmi səsım,
Tutubdu bizləri qəza, nədəndi?

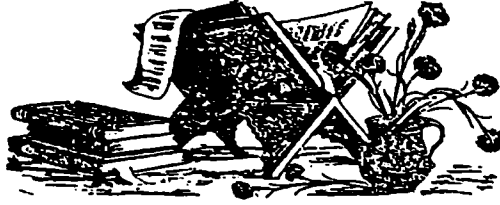
Arif olsan, bundan mətləb seçərsən,
Dünya cəfasından uzaq qaçarsan,
Sirr sözü nadana hərdən açarsan,
Etibar yox gəlin, qıza, nədəndi?

Ara sirdaş tapaq doğru irada,
Həqiqət kamından heç gəlmir səda.
Könül təlatümdən ayırdı ada,
Qəvvas qalib üzə-üzə, nədəndi?

Daha kəsək bu məktubun arasın,
Çox tərpedir əhli-dərdin yarasın.
Kim bilərsə bu müşkülün çarasın,
Qoyub indi özün naza, nədəndi?!

Bimar, nə yatmısan, qəflətdən ayıl,
Salmısan gərdənə qəmnən həmayıl.
Bir məsəl var: çibinlər mundar deyil,
Ürək bulandırır bizə, nədəndi?

Şair FİRUDİN

Firudin Saleh oğlu (Firudin Salehzadə) 1905-ci ildə Kəlbəcərdə anadan olmuşdur.

Onun mənsub olduğu ailə ilə Aşıq Ələsgərin yaxınlığı olmuşdur. Aşıq Ələsgər dəfələrlə bu evdə şənlik keçirmişdir.

Erkən yaşlarından şer yazmağa başlayan Firudin aşıq şerinin bütün formalarında qələmini sınımış və çox keçmədən eldə-obada sevilən, seçilən ustad bir şair kimi şöhrət qazanmışdır.

Kəlbəcərin zəngin ədəbi mühiti, görkəmli söz sənətkarları ilə doğma münasibətlər Firudinin şair kimi yetkinləşməsində böyük rol oynamışdır. Şair Firudin 1945-ci ildə - yaradıcılığının çiçəklənən vaxtı Kəlbəcərdə vəfat etmişdir.

Şerləri saz-söz sərraflarının dillər əzbərinə çevrilmişdir.

SƏNDƏN

Mən dönmərəm, istər gələ
Başıma yüz kələk səndən.
Çətin məni ayrı sala,
Çərxi dönmüş fələk səndən.

Ləblərinin var şəkəri,
Tellərinin müşk-ənberi,
Sənə çatmaz huri, pəri,
Gözəl olmaz mələk səndən.

Firudin qurban qamətə,
Saldı məni qiyamətə,
Dönübən bağı-cənnətə,
Əsər sərin külək sənən.

DAĞLAR

Çəkilir ağır ellərin,
Nə yatmışan, oyan, dağlar?
Köksündə lalə, nərgizə
Məni həsrət qoyan dağlar.

Suyun gövhər, ləldi daşın,
Gəlin tək bəzənib başın,
Axsın mənim tək göz yaşın,
Al-qanına boyan, dağlar.

Bülbül əvəz xar üstündə,
Tərən əvəz sar üstündə,
Mənsiz gəzməz yar üstündə,
Bağrımı doğrayan dağlar.

Elin yollara düzüldü,
Gözümün yağı süzüldü,
Daşın, torpağın qızıldı,
Ellərə mehriban dağlar.

Dərdim nahan qaldı dildə,
Bilinməz aləmdə, eldə,
Yoxdu, ölsəm qürbət eldə,
Üstümdə ağlayan, dağlar.

Səndən düşmüşəm aralı,
Qəmli ürəyim yaralı,
Səyyad itirmiş maralı
Verən yoxdu nişan, dağlar.

Soyuq suların buz kimi,
Götürər məxluq duz kimi,
Lalə, güllər ildız kimi,
Elə bil kəhkəşan dağlar.

Axşam çağı günəş dönər,
Çiçəklərin bərqi verər,
Gecə çiçəklərə qəmər
Verər başqa nişan, dağlar.

Yazdığım dərd ilə vərəm,
Ağlayır əlimdə qələm,
Qismət edə bir də görəm,
O sahibi-zaman, dağlar.

Yar hökm edir ədalətsiz,
Olmuşam çox dəyanətsiz,
Firudin ölsə vətənsiz,
Qurulsun haqq-divan, dağlar.

ZAVALLI-ZAVALLI

Sağ dəstimdə qələm ağlar,
Yazar zavallı-zavallı.
Qürbət el miskin canımı
Üzər zavallı-zavallı.

Zimistandır gələn yazlar,
Mələmdür gəlinlər, qızlar,
Mavi göldə quba-qazlar,
Üzər zavallı-zavallı.

Qızıl gülün qönçə çağı,
Bülbüllər öpər budağı,
Vətən hicri - gözüm yağı,
Süzər zavallı-zavallı.

Bilinməz güllərin şanı,
Odur hər dərdin dərmanı,
Zənburun sızıldar şanı,
Bəzər zavallı-zavallı.

Çox evlər gördüm virana,
Pozulmuş taxtı-şahana,
Firudin, et bu dövrana
Nəzər, zavallı-zavallı.

GETMƏ

Gecə-gündüz ağlar çeşmi-giryanam,
Ey novcavan yarım, amandı, getmə.
Adına qurbandı bu yazıq canım,
Uca dağlar başı dumandı, getmə.

Gözlərin şəhladır, sinən gülüstan,
Sənsiz dəli könlüm qurtarmaz yasdan,
Xalq içində məni eylədin dastan,
Cavanlıqda ömrüm talandı, getmə.

Dərdindən əyilləm qatı yaylar tək,
Sənsiz necə dözümlər, aylar tək?
Həsərətindən coşdum daşğın çaylar tək,
Könlüm çaylar kimi bulandı, getmə.

Eşqin kəzasından içmişəm badə,
Görmədim sənə tək şux bu dünyada,
Öləmə, qalmaram, ey pərizadə,
Sənsiz əlif qəddim kamandı, getmə.

Getsən, sınıq könlüm olarmı abad?
Sən mənə Şirinsən, mən sənə Fərhad!
Əl açdı, yalvardı, istədi imdad,
Firudin başına dolandı, getmə.

VAR

Qurban olum sənə, vəfalı dilbər,
Əfv eylə, təqsirim, xəcalətim var.
Sənə qulluğunda oldum şərməsər,
Günahkaram, hədsiz nəqamətim var.

Dolanım başına, gözəllər şahı,
Qılma aşiqinə bu tünd nigahı,
Lütv eylə, bağışla mənə günahı,
Kəmtər qulamınam, zəlalətim var.

Şahlar qulamındı, ey mələkzadə,
Vəzir-i-vüzərə olarlar gəda,
Olmaz heç bir nədim, belə xoş əda,
Firudinəm, sizə zərəfətim var.

EYLƏDİN

Bu cavan yaşım da, ey zalım fələk,
Dağladın sinəmi, büryan eylədin.
Hərdən şad etmədin dəli könlümü,
Dərdlərə-qəmlərə giryan eylədin.

Əritdin şam kimi gözümün yağın,
Söndürdün bəxtimin yanan çırağın,
Zülm ilə tapdadın ömrün budağın,
Ayırdın canandan, heyvan eylədin.

Bir səyyad əlindən ceyranı aldı,
Alıban dalğalı dəryaya saldı,
Növrəs Firudini çöllərə saldı,
Boynuburuq qoydu, üryan eylədin.

QALDI

Ney kimi sızıda, ey dəli könlüm,
Yarın ürəyində yarası qaldı.
Verdiyi ilqarda düzgün durmadı,
Üzümə çəkilən qarası qaldı.

Deyirdim öluncə dönməm bu yoldan,
Gen dünyanı mənə eylədi zindan,
Yıxdı könlüm evin, eylədi viran,
Bütün ürəyimin parası qaldı.

Açılmış çiçəklər qırmızı, ağı,
Yazıq Firudin sinəsi dağı,
Verdiyi yadigar dəsmala bağı,
Qoynunda tellərin şanası qaldı.

Ənvər RZA

Rzayev Ənvər İsmayıl oğlu 1939-cu ildə Kəlbəcər rayonunun Aşağı Binə kəndində anadan olub. 1957-ci ildə Kəlbəcərdə orta məktəbi, 1962-ci ildə isə Azərbaycan Xarici Dillər İnstitutunun ingilis dili fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. İnstitutda işləyən-şləyən dissertasiya müdafiə edərək, filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi alıb. Çalışdığı institutda sonralar kafedra müdiri işləyib.

Ənvər Rza hələ orta məktəb illərindən şeir yazmağa başlayıb. Şerləri respublikanın bir sıra mətbuat orqanlarında dərc olunub. O, həm də istedadlı bir tərcüməçi kimi ədəbi ictimaiyyətdə tanınıb. Böyük ingilis şairi Bayronun poemalarını orijinaldan dilimizə tərcümə edən ilk azərbaycanlı şairdir. O, Şiller və digər Avropa şairlərindən etdiyi tərcümələri respublika mətbuatında Azərbaycan oxucularına çatdırıb.

1985-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü olub.

1987-ci ildə Moskvada ürək xəstəliyindən vəfat edib. Öz arzusuna görə doğma kəndlərində dəfn edilib.

«Sənsiz», «Könlümə bahar düşüb», «Nə yaxşı görüşdük», «Dağların dustaq balası» və s. kitablarının müəllifidir.

YOLLAR HAÇALANIR

Mən səndən ayrıldım yenə bu axşam,
Göylər gör necə də çilçıraqlıdır.
Yolun ortasında tək dayanmışam,
Yol da ağac kimi qol-budaqlıdır.

Şirin arzularım, xoş diləyim var,
Hələ bu həyatdan kam almamışam.
Bəs niyə ayırır bizi bu yollar,
Mən ki, sənsiz olub, tək qalmamışam?!

Ürəyim şam kimi alışıb burda,
Qayıt təsəlli ver, barı yanmasın.
Yollar birləşər də, haçalanar da,
Çalış, məhəbbətin haçalanmasın!

CIZZ!

Anam sacımızı mindirərdi
Sacayağı atına,
Çırpıdan, odundan
Qoyardı altına.
Üstü naxışlı kökəmdə
Qalardı gözüm -
Bişməsinə tələsərdim.
Köpməsinə,
Şişməsinə tələsərdim.
Saca tərəf qırğı kimi
Şığıyanda
Anam mənə "Cızz!" deyərdi,
Daş olardım mən bu anda.
Çox şey öyrəndim "Cızz!" nidasından,
Öyrəndim sevinci, kini,
Bu söz qulaqlarımın

Daimi sakini.
Dünənki məclis də yadımdan çıxmayıb,
Şirin-şirin, yağlı-yağlı
Sözlər eşidirəm yenə.
Aparıb onları siçan tələsinə qoyasan,
Siçanlar şirinliyindən zəhərlənə.
Yaddaşımda: “Yerlim mənim”,
Ellim mənim,
Kəndlim mənim” – deyə-deyə
Gülür bir arsız,
Qulağıma anamın səsi gəlir:
“Cızz! Cızz!..”

DƏRƏ

*Mərcanı çiyələk, gül dərə-dərə,
Gəldim bir dərayə, dərə nə dərə!*

Açıb yaxasının düymələrini,
Xəlvətə çəkilməmiş bir gözəl kimi.
Kövrək buludların damcı tərini
Düzüb üst-başına inci, ləl kimi.

Bir üzü günəşli, bir üzü kölgə,
Məna dünyasına düşən izdir o.
Nə bir qorxu bilir, nə bir təhlükə,
Dünyadan, zamandan xəbərsizdir o.

Mənim də qəribə təbiətim var -
Bu gündən alnımda qırıq qalar da.
Burda gör nə qədər həmsöhbətim var,-
Danışır mənimlə qarışqalar da.

Dağ çayı nə susur, nə də ərindir,
Səs-küyü sükuta üsyandır, üsyan!
Suyun şaqqıltısı sakit görünür,
Kinli, ədavətli bir pıçılıtdan.

KƏNDİMİZ

Mənim doğma kəndim, doğma diyarım,
Deyimmi qəlbimin parasısan sən?
Para qəlb nədir ki, canım-ciyərim,
Gözümün ağısan, qarasısan sən.

Qərib bir ölkədə, uzaq bir yerdə,
Hər daşın canlanır gözümdə bir-bir.
Adını tapmayıb xatirələrdə,
Sanıram hamısı səhv çəkilibdir.

Kiçik bir çırağın, bir şamın, inan,
Gözümə kəhkaşan, günəş görünür.
Özgə bir torpağın xiyabanından
Əyri cığırın geniş görünür.

Səni qucağına alıbdır dağlar,
Könlümün nəğməsi “Yallı”, “Cəngi”dir.
Nə ordun, qoşunun, nə topxanan var-
Ən böyük silahın quş tufəngidir.

ÇÖRƏK

Anam bizə bir zaman
Nə bal verərdi,
Nə də xörək verərdi.
Anam bizə bir zaman
Yavan çörək verərdi-
Sapsarı darı cadı,
Görərdin səhər yedik,
Günortaya çatmadı.
Yadımdadır, o zaman
Əmi, dayı dediyim
Yollarına göz dikib,

Hələ də gözlədiyim
Cavanlar əsgər getdi;
Əkinçilər, suçular,
Çobanlar əsgər getdi.
Arvad çomaq götürüb
Qoyuna getdi o gün.
(O gün getsin, gəlməsin!)
Arvad oldu bir müddət
Çobanı kəndimizin,
Dərdə, qəmə büründü
Hər yanı kəndimizin.
Buğda dolu çuvallar
Taylar da yoxa çıxdı,
Susdu tütək, susdu tar,
Toylar da yoxa çıxdı.
O zaman uşaq idim,
Onda elə bilirdim,
O çobanla birlikdə
Tütək də əsgər gedib,
O zaman uşaq idim,
Onda elə bilirdim
Çörək də əsgər gedib.

PAYIZ LÖVHƏSİ

Yaşıl meşələrin bəti-bənizi
Sarılb yənə də zəfəran kimi.
Xoşqədəm baharın saldıği izi
Yarpaqlar saxlayıb bir nişan kimi.

Payız libasını geyinib çöllər,
Fikirli görünür nər qovaq indi.
Tək yarpaq budaqda tək quşa bənzər,
Sanki qanad çalib uçacaq indi.

Sarı saçlarını yolur şabalıd,
Duyub ki, duyub ki, payız çağıdır.
Təpədə yüksələn o tənha palıd
Müzəffər payızın al bayrağıdır.

İncikdir, incikdir söyüd elə bil,
Narazı–narazı tərənir çinar;
Qışın hədəsindən, zəhmindən deyil,
Yazın həsrətindən saralıb onlar.

KÜLÜ MƏNİ YANDIRIR

Bir çinar bitmişdi
yol kənarında,
Yarpaqları təzə–tər.
Üç bulaq çağlardı sol kənarında,
Sağında dəli Tərtər.
Ona fəsillər də
bəxşiş verərdi–
Yaz yaşıl, payız sarı,
Qış bəyaz boyanmış
don geyindirərdi –
Bax beləydi paltarı.
Yenə ləpələnib sarılı–ağlı,
Günəşdən nur alıb,
Bərq vurur çay da.
Çinar daha görünmür...
Ürəyimə od düşüb,
Murovun xəfif mehi,
Yeli məni yandırır,
Doğranılan çinarın
Oduna o qızındı –
Külü məni yandırır!
Külü məni yandırır!

BİRCƏ SƏNSƏN, BİRCƏ MƏN
(Nəğmə)

Meh əsdikcə pıçıldayır xan çinar,
Səni gördüm, dilə gəldi arzular.
De, gizlətmə, şahid olsun göy çəmən,
İndi burda bircə sənsən, bircə mən.

Utanırsan sən üzümə baxmağa,
Xırda-xırda şəbnəm qonur yarpağa,
Nə baxırsan gah yaxına, uzağa?
Yarpaqlardı yavaş-yavaş səslənən,
İndi burda bircə sənsən, bircə mən.

Ürəyimiz bir-birinə yaxındı,
Nəfəsim də nəfəsinə toxundu,
Gizli sözün gözlərindən oxundu,
İlk eşqimiz aşkar oldu bu gündən,
İndi burda bircə sənsən, bircə mən.

**MƏNİM YURDUM,
MƏNİM XALQIM**

Dolandım dağları, göyə yüksəldim,
Öpdü gözlərimdən çobanyastığı.
Qartallı, laçınlı Laçına gəldim,
Dumanlı, çiskinli bir səhər çağı.

Əyri cığırarla dumanda, çəndə,
Gah sola buruldum, gah sağa döndüm.
Cincilim görəndə, yemlik görəndə
Unutdum yaşımı, uşağa döndüm.

Bir tərəf cavan bağ, bir yan örüşdü,
Qəlbimdə iz qaldı ağ şəlalədən.
Gözlərim qaraldı, papağım düşdü,
Baxanda keçili qayalara mən.

Zirvədə qar gördüm, sandım nabatdı-
Xal olub dağlara verir yaraşlıq.
Bilmədim, bilmədim gün necə batdı,
Bir zaman gördüm ki, axşamdır artıq.

Bir dəstə güləruz cavan oğlanın
Gəlib şərik oldum söz-söhbətinə.
Yerini soruşdum mehmanxananın,
Hərə öz evini göstərdi mənə.

GÖZƏLLİK

Dəlidağ dayanıb Koroğlu kimi,
Torpağı titrədən Tərtər -nərəsi.
Təpələr basılmaz dəlilərdimi?-
Yaraqlı-yasaqlı durub hərəsi.

Məni ovsunlayan yelli gədikdə
Çoban tütəyinin həzin səsidir.
Yox, burda dağ deyil, dağ böyüklükdə
Min növlü, çeşidli gül dəstəsidir.

Bu şıltaq, nəğməli, dəcəl çayların
Qalıb haqqı-sayı boynumda mənim.
Nə xoşbəxt olardım, torağayların
Olsaydı yuvası qoynumda mənim!

Qəlbimi anlayıb əhli-hal kimi,
Nə gözəl oxuyur indi kəkliklər!
Görəsən, yaxından qartal keçdimi –
Mamırlı daşlara sindi kəkliklər.

Lalələr məst olub yana aşıbdır,
Qayadan sallanıb ot saçaq-saçaq.
Sarmaşığı yoncayla qucaqlaşmışdır,
Sən təbiətdəki ülfətə bir bax!

Bəhmən VƏTƏNOĞLU

Bəhmən Kalış oğlu Abbasov 1932-ci il dekabrın 31-də Kəlbəcər rayonunun Lev kəndində anadan olub. 1960-cı ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinə daxil olan Bəhmən oranı bitirdikdən sonra əvvəlcə Lev kənd orta məktəbində müəllim, sonra 20 il məktəb direktoru işləyib.

Hələ gəncliyindən Bəhmən Vətənoğlunun şerləri xalq arasında geniş yayılıb, dillər əzbəri olsa da, uzun müddət kitab çap etdirmək ona nəsib olmayıb. Bunun da öz səbəbləri var idi. Keçmiş sovet rejimi Bəhmən Vətənoğlu kimi, o dövrün bürokratik əngəllərini tənqid atəşinə tutanları mətbuatdan uzaqlaşdırmışdı.

Bunu baxmayaraq, Bəhmən Vətənoğlunun şerləri sinələrdə, dillərdə, uşıqların, müğənnilərin ifasında toy, şənlik məclislərinin bəzəyinə çevrilmişdi.

Kəlbəcər işğal olunduqdan sonra Gəncədə məskünlaşmış Bəhmən Vətənoğlu da yurd niskilinə dözməyərək 2004-cü il sentyabr ayının 30-da beyninə qəfil qan sızmasından vəfat edib. Xanlarda dəfn olunub.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü Bəhmən Vətənoğlunun bir neçə şer kitabı oxucularına yadigar qalıb.

BƏHMƏN

Bu mənəm, a qardaş, tanımadınmı?–
Könlü dərqli, dili nalalı Bəhmən.
İndi yurdsuz qalıb, yuvasız qalıb,
Gördüyün o yurdlu, yuvalı Bəhmən.

Qəzalar, qədərlər əyibdi məni,
Dərdim öz içimdən yeyibdi məni.
Zaman zindanında döyübdü məni,
Yoxdur o əzəlki havalı Bəhmən.

Gələcək nəsilə şirin nağılam,
Bir də bu dünyaya çətin doğulam.
Daha nə Vətən var, nə də oğulam,
İndi mən olmuşam Bəlalı Bəhmən.

KƏLBƏCƏR MƏNİM

Əslim-nəslim o torpaqdan yaranıb,
Ulu babam olub Kəlbəcər mənim.
Ümidim, pənahım, arxam, dayağım,
Elim, obam olub Kəlbəcər mənim.

Qüvvətim, qüdrətim, gücüm, biləyim,
Qəlbim, hissım, duyğum, canım, ürəyim,
Müqəddəs nemətim, halal çörəyim,
Abi-havam olub Kəlbəcər mənim.

Atam, anam, bacım, qardaşım, balam,
Çiçəyim, bənövşəm, nərgizim, lalam,
Sütunlu sarayım, möhtəşəm qalam,
İsti yuvam olub Kəlbəcər mənim.

Mənə qurban deyib kəsib quzunu,
Sındırıb könümün kədər buzunu,
Zülmət gecələrdə ömrüm uzununu
Yolumda şam olub Kəlbəcər mənim.

Bəhmənəm, mən ona könüllü nöker,
Ondan ayrılalı gözüm yaş töker.
Ləhcəmdə şirinlik, sözümdə şəkər,
Dilimdə tam olub Kəlbəcər mənim.

DAĞILDI

Ağdaban torpağı qarışdı qana,
İndi də məbədin biri dağıldı.
Qoy İslam dünyası bilsin, eşitsin,
Küllü-Qarabağdan bəri dağıldı.

Elə bil üstümə yıxdılar dağı,
Ziyarət evimin söndü çırağı.
Şəmşir ocağına əl vurdu yağı,
Yurdumun müqəddəs piri dağıldı.

Allah bizə verdi bəlanı satın,
Dəyəri gözümdən düşdü həyatın.
Mənə elə gəldi bu kainatın
Göyü lərzələndi, yeri dağıldı.

Bəd xəbər qəlbimi deşdi bu səhər,
Ürəyim qovruldu, bişdi bu səhər,
Əllərim yanıma düşdü bu səhər,
Polad qollarımın giri dağıldı.

Gözlərimdən axan yaşı silmədim,
Bəhmənəm, ömrümdə bir yol gülmədim.
Gündoğan tərəfə baxa bilmədim,
Gözlərim kor oldu, nuru dağıldı.

GÖZƏLLƏR

Sultanlıq yox, gədəliksən, subaylıq,
Məni kəməndinə saldı gözəllər.
Əzəldən yox idi sərrast kamalım,
Olan aqlımı da aldı gözəllər.

Onsuz da rüsvayam, qoy gülsün hamı,
Onlardan alıram eşqi, ilhamı.
Xəstəyəm, zəhərdi ağzımın tamı,
Şəkərdi gözəllər, baldı gözəllər.

Oldumsa hər zaman mərhəmət uman,
O süzgün baxışlar vermədi aman.
Sızıltım ney oldu, naləm bir kaman,
Qəlbimi saz kimi çaldı gözəllər.

Gecə-gündüz sönməz çırağa döndüm,
Susuzluqdan yanan dodağa döndüm.
Ulduzlara baxan uşağa döndüm,
Əlim çatmaz bir xəyaldı gözəllər.

Biz gözlərik, bizi gözləməz zaman,
Ovu bərədə vur, ay ağı nadan.
Bəhmən Vətənoğlu köçdü dünyadan,
Bu gözəl dünyada qaldı gözəllər.

BİLƏR

Nədir yar həsrəti, vüsal həsrəti,
Həsrətdən titrəyən dodaqlar bilər.
Ülvi məhəbbəti, nurlu isməti
Həyadan qızaran yanaqlar bilər.

Bülbülsüz şöhrəti olmaz gülün də,
Çəmənsiz bəzəyi yoxdur çölün də,
Alışan, közərən şair əlində,
Qələm nələr çəkir, varaqlar bilər.

Bəhmən, nə gəzirsən itən çağında...
Min bir xatirə var ötən çağında,
Ömrün yetmişinə yetən çağında,
Sən niyə cavansan, o dağlar bilər.

ÇƏTİNDİ

Allahın evinə yol tapıb iblis,
İnsanların dolanmağı çətindi.
Bir arxın başını yüz div kəsibdi,
Bostanların sulanmağı çətindi.

Daha rüşvət alır o fələk kişi,
O da öz vaxtında görməyir işi,
Qalib qiyamətə yazın gəlişi,
Arxların da bulanmağı çətindi.

Qışda qar tapılmır, yayda qış girir,
Vaxtın qaş-qabağı yeri süpürür,
Biz kibrit çəkirik, şeytan üfürür,
Ocaqların qalanmağı çətindi.

Dəbə minib gədə-güdə peşəsi,
Bu dərd olub qəlbimizi deşəsi,
Arzuların, ümidlərin şüşəsi
Elə sınıb, calanmağı çətindi.

Dost aranı kəsdi getdi, a Bəhmən,
Xəzan yeli əsdi getdi, a Bəhmən.
Şadlıq, sevinc küsdü getdi, a Bəhmən,
Qəm evinin talanmağı çətindi.

SƏN DEMƏ

Bu dünyada gördüyümüz dövrənin,
Bir adı da şöhrət imiş, sən demə.
Aldanmışıq hiyləsinə zamanın,
Şöhrəti də möhnət imiş, sən demə.

Ağzımızda bal dadması həyatın,
Ala çəkib, aldatması həyatın,
Vaxt ötürüb, baş qatması həyatın
Bizə böyük hörmət imiş, sən demə.

Ağ qaranın, qara ağın üstündə,
Dağ sinənin, sinə dağın üstündə,
Beş gün gəzmək bu torpağın üstündə,
Boynumuza minnət imiş, sən demə.

Bir az ömür xərcləmişik hər ayda,
Biz onu da gec duymuşuq, nə fayda.
Cəfa çəkib qurduğumuz saray da,
Bir quruca zəhmət imiş, sən demə.

Cəfa yükü götürürmüş doğruluq,
Ağlı başdan itirirmiş doğruluq,
Başa bəla gətirirmiş doğruluq,
Əyrilik də sərvət imiş, sən demə.

Kim düzəltse əyri duran çulları,
Onlar imiş zəmanənin qulları.
Bu dünyanın yığdığımız pulları
Ağlımıza qiymət imiş, sən demə.

Mən Bəhmənəm, aldanmışam, nə yaman,
Bilə-bilə, duya-duya, ay aman...
Bu həyatı kef bilmişdim bir zaman,
Yerli-dibli dəhşət imiş, sən demə...

MƏN KİMƏM

Hələ özüm dərk etmirəm bu fənada mən kiməm?
Necə deyim verməyəcəm ömrü bada, mən kiməm?!
Hökmdarlar yerə dəydi qəzəbindən fələyin,
Sərkərdələr diz çökdülər bu dünyada, mən kiməm?!

Fironun yay, oxlarından göy sinəsi titrədi,
Bir allahın nişan aldı, oxun səsi titrədi.
İsgəndərin buynuzunda yer küresi titrədi,
Axır onlar külə döndü, bu iqbalda, mən kiməm?!

Namərdlərin, nakəslərin gözlərinə bıçağam,
Vıdansızdən, insafsızdan, imansızdan qaçağam,
Tale vursa, bəxt gətirsə, deməsinlər qoçağam,
İş düzələr, bir ilahi yetmə dəda, mən kiməm?!

İnanmışam var eyləyən ahunu dardan xilas,
İsmayılı kəsilməkdən, Xəlili nardan xilas,
Kərəmindən zərrə bizi eylər odlardan xilas,
Bəhmənəm, bel bağlamışam o ustada, mən kiməm?!

DƏHŞƏTDİR, DƏHŞƏT

Qoşa gediləsi ömür yolunda,
Sevgi bir an ola, dəhşətdi, dəhşət!
Sevilən sevməyə, sevən odlana,
Könül viran ola, dəhşətdi, dəhşət!

Sənətə uymuya, şerə uymuya,
Yanan bir ürəyə məhəl qoymuya,
Şairlə qatilin fərqin duymuya,
Gözəl nadan ola, dəhşətdi, dəhşət!

Bir gözəl eşqini saxlaya dustaq,
Od vura qəlbinə, dolana uzaq,
El görə yanırsan, eybi yox, ancaq,
Alov pünhan ola, dəhşətədi, dəhşət!

Bəhmən tək yanasan, əriyə yağın,
Çatmaya ellərə səsin, sorağın,
Şöhlər saçmaya ümid çırağın,
Yollar duman ola, dəhşətədi, dəhşət!

YAZIĞIM GƏLİR

Dünya kimiyyə kef, kimiyyə dəhşət,
Bunları qanana yazığım gəlir.
Duyub düşündükcə ömrün sonunu,
İnsanam, insana yazığım gəlir.

Dövrən təzələdi yenə dərdimi,
Saz nədir bilməyən tərpedir simi.
Bir ağılsız naşı qəvvaslar kimi,
Düşəndə ümmana, yazığım gəlir.

Ömür yollarında ağarıb birçək,
Ay ellər, atalar aqildir gerçək.
Cüt olsa, sərçə də qalib gələcək,
Tək olan aslana yazığım gəlir.

Xilqətin sirrini duya bilmirəm,
Hər sözü aşikar deyə bilmirəm.
Niyə sızıldayır, niyə, bilmirəm,
Naləli kamana yazığım gəlir.

Gözümdən yaş axır üzümə dən-dən,
Aman, ay ayrılıq, olmayaydın sən.
Bir ölüm yaxşıdı, sevilməməkdən,
Talesiz cavana yazığım gəlir.

İgid ər adlanar, qeyrət olanda,
Üzdə həya olar, ismət olanda,
Dilbilməz nadana qismət olanda,
Əhli-hal canana yazığım gəlir.

Bir an çatıların qası ovçunun?
Axmazmı gözündən yaşı ovçunun?
Dəyəndə gülləsi naşı ovçunun,
Yaralı ceyrana yazığım gəlir.

Dövrün gərdisinə uya bilməyib,
Qəlbində qubarı yuya bilməyib,
Eşqini kimsəyə deyə bilməyib,
Gizlincə yanana yazığım gəlir.

Zalım zaman kimi etdi bəxtiyar?
Ürəklərdə kədər, həsrət, intizar.
Aman Allah, dağlar boyda dərdi var,
Bəhmən tək ozana yazığım gəlir.

SÜCAƏT

Əhmədov Sücaət Yunus oğlu 1946-cı ildə Kəlbəcərdə anadan olub. Kəlbəcərdə orta məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsində və Özbəkistan İqtisadiyyat İnstitutunda təhsil alıb. Bir müddət «Yenilik» qəzetində çalışıb.

Sücaətin həddi yaradıcılığı onu el-oba arasında çox erkən tanıdıb və şerləri aşıqların, müğənnilərin ifasında səslənib.

Kəlbəcəri itirəndən sonra şair yurdsuzluq kimi ağır dərdə dözməyərək 2003-cü ildə vəfat edib. 1994-cü ildə çapdan buraxılan «Sən ağlama, mən ağlarım» kitabı oxucularına yadigar qalıb.

ƏSKİK OLMAZ

Qışda qəməsindən qan damar, amma,
Yazda Dəlidağdan gül əskik olmaz.
Dəlisidir dövlətinin, varının,
Yayda qucağından el əskik olmaz.

Bu yerlərdir uzun ömrün çəmi, gəl,
Ürəyindən dağıt dərdi, qəmi, gəl,
Bura qardaş kimi, bacı kimi gəl,
Nəyə gəlirsənsə gəl, əskik olmaz.

Həmdəmsiz söhbətim, sözüm qocalar,
Şərsiz alovum, közüm qocalar,
Yaman söhbətcildi bizim qocalar,
Canlı tarixlərdən ləl əskik olmaz.

Sücaətəm, bizə ümid bəslə sən,
El yığılar, bircəmizi səsləsən.
Yıxılsan, büdrəsən, kömək istəsən,
Qolundan yapışan əl əskik olmaz.

BU DİLDƏ

Azəri dilinə qurban olum mən,
Mənə layla çalıb anam bu dildə.
Bir dəfə ah çəkib, uf deyərəmmi,
Yüz dəfə alışıb yanam bu dildə?!

Gözlərimin biri quru, biri nəm,
Ta qoymayın ürəyimlə sürünəm.
Bülbül təki nəğmələrə bürünəm,
Sahildən-sahilə qonam bu dildə.

Qəriblik salıbdı saçlarıma dən,
Ürəyimdə Vətən, dilimdə Vətən!
Yad dildə yüz yerdən əyilincə mən,
Polad tək bir yerdən sınam bu dildə.

Nəsimi tək soyun məni, dözərəm,
Ələsgərlə yeri-göyü bəzərəm,
Füzulinin qəzəlində gəzərəm,
Vurğunun heykəlin yonam bu dildə.

Sücaətəm, bu dil səadətimdir,
Bu dilsiz şəriyyət, vallah yetimdir.
Bu dil mənim eşqim, məhəbbətimdir,
Bir "hə" pıçıldayıb sonam bu dildə.

YADIMA DÜŞDÜ

O dağlarsız bağrım şan-şan olubdu,
Çəmən-çiçək, çöl yadıma düşübdü.
Qərvənd yurdu, Məmmədölən, Söyüdlü,
Novruzdüşən göl yadıma düşübdü.

Pay aparım çantasını doldurum,
Xançobana bir bayatı çaldırım.
Axşamüstü qəzəblənən ildırım,
Şaqqıldayan sel yadıma düşübdü.

İncə beldə parıldayan ağ sənək,
Yaşılıqda yüz rəng çalan kəpənək,
Buzlu quzey, çiyələkli biçənək,
Göbələkli yal yadıma düşübdü.

Ay vurulmuş, ayaqyalın, qolaçıq,
O dərədə nə gəzirsən, belə çıx?!-
Anam məni çağırdığı alaçıx,
Şillələyən əl yadıma düşübdü.

Ay Sücaət, gec anmazdı yar anan,
İlahidən gözəl-göyçək yaranan,
Səhər-səhər bulaq üstə daranan
Bir ətirli tel yadıma düşübdü.

**KƏLBƏCƏRİ
HARDAN ALIM**

O dağları bəzəməyə,
Ləli-zəri hardan alım?!
Soldu getdi çiçəkləri,
Təzə-təri hardan alım?!

Olmuşuq lal, olmuşuq kar,
Susub nəgmə, kiriyib tar.
O nəgməkar, o bəstəkar
Xan Tərtəri hardan alım?!

Axır düşdük pərən-pərən,
Ömür harda bitər görən?!.
O adama ləzzət verən
Xeyri-şəri hardan alım?!

Tikanlıqda gül gəzirsən,
Sızqalardan sel gəzirsən,
Qədirbilən el gəzirsən,
Kəlbəcəri hardan alım?!

Sücaətəm, döndüm aha,
Ümid qalıb bir Allaha,
Dəli könül, sorma daha,
O günləri hardan alım?!

KƏLBƏCƏR

Mənim ürəyimdi, mənim canımdı,
Düşməni süngüsünə keçən Kəlbəcər.
İndi ondan-bundan qiymət gözləyir,
Aqili nadandan seçən Kəlbəcər.

Tərtər qəmli-qəmli axar, sızıldar,
Dağlar gözlərini sıxar, sızıldar,
Dağılmış evlərə baxar, sızıldar,
Əsir düşüb, zəhər içən Kəlbəcər.

Sücaət, neyləyək, baxt belə baxtdı,
Darıxma, hər şeyi həll edən vaxtdı.
Bir gün gülə-gülə qayıdacaqdı-
Ağlaya-ağlaya köçən Kəlbəcər.

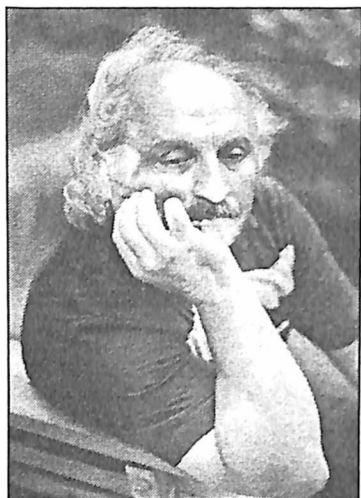
QIZIM

Qızım Yeganəyə

Dözümüm qalmayıb, yadıma salma,
Qara bulud kimi dolmuşam, qızım.
Bütün şerlərim əsir düşübdü,
Əlləri qoynunda qalmışam, qızım.

Mən düşdüyüm dərdin çarəsi yoxdu,
Fələk ağ günümü gözünə soxdu.
Bir yığın şəkildən bircəsi yoxdu,
Bu acı həsrətdən solmuşam, qızım.

Sücaətəm, bəd yazıblar yazımı,
Zimistana döndəriblər yazımı,
Onsuz da əzəldən könül sazımı
Qəm üstə kökləyib çalmışam, qızım.

Məmməd ASLAN

Aslanov Məmməd Muxtar oğlu 1939-cu ildə Kəlbəcərin Laçın kəndində anadan olub. Klassik ədəbiyyata dərinədən bələd olan atasının gözəl şairlik təbi olsa da, şerləri çap olunmamışdır. Lakin bunlar kiçik yaşlı Məmməddə şerə-sənətə tükənməz həvəs oyatmışdır. Məmməd Aslan Kəlbəcərdə orta məktəbi, sonra isə APİ-nin (indiki APU-nun) filologiya fakültəsini (1962) bitirmişdir. Əmək fəaliyyətinə Kəlbəcər məktəblərində müəllim kimi başlamış, sonra rayon qəzetində məsul katib işləmişdir. 1970-ci ildən Bakıya köçərək «Ulduz», «Azərbaycan təbiəti» jurnallarında, «Azərbaycan gəncləri», «Ədəbiyyat və incəsənət» qəzeti redaksiyalarında, «Yazıçı» nəşriyyatında məsul vəzifələrdə işləmişdir. Hazırda Azərbaycan Televiziyası və Radiosu Verilişləri Şirkətinin «Ekran-efir» qəzetinin baş redaktoru, «Dərədən-təpədən» verilişinin müəllifi və aparıcısıdır.

M. Aslan Azərbaycan-Türkiyə ədəbi əlaqələrinin yaranmasında ilk cığır açan, Türkiyəni Azərbaycana, Azərbaycana Türkiyəyə tanıdan, eyni kökə, inanca, dilə və dinə mənsub qardaş xalqların qaynaqıb-qarışmasına öz yazıları ilə dəstək verən ziyalı, tanınmış qələm sahibidir. İyirmiyə yaxın kitabın müəllifi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, istedadlı şair Məmməd Aslan 60 illik yubileyi münasibətilə dövlət tərəfindən «Şöhrət» ordeni ilə təltif olunub.

MƏNDƏN SONRA

Torpağa bilmirəm, daşa bilmirəm-
Ömrümüz harasa yazılı qalar.
Mənim məzarımdan palıd göyərər,
Qolları havadan asılı qalar.

Çaxar ildırımtək hirslər beyində,
Kar olar qulağı yerin, göyün də.
Düşmən tənəsində, dost göynəyində
Xeyrimin, şərimin hasili qalar.

Çərtilər gerçəyə bir yalan ağzı,
Yox olan susdurur var olan ağzı.
Düşdüyüm hər fitnə bir ilan ağzı,
Hələ necə quyu qazılı qalar.

Üç-beş damla suyam, bir ovuc küləm,
Axıb Xan Araza qovuşa biləm!
Mən harda can verəm, hara gömüləm,
Əlim Dəlidağa uzalı qalar!

Elə ki, zülmətə batar gözlərim,
Döyünər dağlarda qalan izlərim.
Sinəmdə dəyməmiş qopan sözlərim
Bir küncə-bucağa qısılı qalar.

Gah gördüm sısqayam, gah dedim: “Kürəm!”
Gahdan heçəm, gahdan dünyayla birəm!
Yolların sonunda Dan yeri görəm,
Arzularım yanıquzulu qalar!

KƏLBƏCƏR

Bu, körpəlik beşiyim,
Mənim dağım-dərəmdi.
Zirvəsinə baş əyim,
Uludu, möhtərəmdi.

Bir tifoldim, aləmdim,
Çiçəyinə bələndim.
Bulağından bal əmdim -
Mənim şəhdim, şirəmdi.

Ürəyim axar çayda,
Uyuyar bu laylayda.
Dəlidağ özü boyda
Kəklikotum, zirəmdi.

Yasəmənələr, süsənlər-
Əsim-əsim əsənlər...
Ay xəzinə gəzənlər,
Xəzinə yan-yörəmdi.

Yamac gəzdim, döş endim,
Qaya dindi - üşəndim.
Ayağına döşəndim,
Ovlağımdı, bərəmdi.

Ən qəlbi dağa çatdım,
Kəhkəşana əl atdım-
Topa ulduz qopartdım:
Çəmən-çiçək zər əmdi.

Bir daşına qıysalar,
Laçınları qıy salar.
Laçın qaya hay salar,-
Harayımdı, nərəmdi.

Göydə gurlar təbillər...
Kim çalır? – Kim nə bilər?!
Koroğlular, Nəbilər
Bu dağlarda şir əmdi.

Nə gözəl avaz idi!-
Xəyalım avazıdı.
Tərtər – Şəmşir sazıdı,
Bulaq – mənim cürəmdi.

Yenə çiçək fəslidi,
Hava gül nəfəslidi.
Bu dağlar – Xan Əslidi,
Məmməd – Yanıq Kərəmdi.

ÜRƏYİMDƏ

O çağlayan gur bulaqlar
Çağlar mənim ürəyimdə.
Neçə şirin xatirəni
Saxlar mənim ürəyimdə.

Lalə, nərgiz ləçəkləyər,
Üstünə şəh çisəkləyər,
Qış günü də çiçəkləyər,
Dağlar mənim ürəyimdə.

Orda neçə şirin dastan,
Varaqlanar zaman–zaman,
Leyli, Məcnun əhdi–peyman
Bağlar mənim ürəyimdə.

Min qüssəli, min təlaşlı,
Baxar Xumar gözüyaşlı,
Yazıq Sənan boynu xaçlı
Ağlar mənim ürəyimdə.

Loğmanımsan, gözəl məkan,
Sənsən verən Məmmədə can.
Səndən əziz, Azərbaycan,
Nə var mənim ürəyimdə?!

AY DƏDƏ ŞƏMŞİR

(Yaşı doxsanı haqlamış Dədə Şəmşiri öz vəsiyyətinə görə Murovdağ silsiləsinə daxil olan "Yeddi qardaş" dağının birinin zirvəsində torpağa tapşırırdıq... Qışın sanki qılınc qırşamış şaxtası, çovğunu birdən-birə elə yumşaldı, elə mülayimləşdi, deyərdin, bahar öz ulu tərənnümçüsünü son mənzilə yola salmağa bu bir günü qışdan borc alıb).

Bu qədər göz yaşı, bu qədər leysan...
Çəsmələr duruymuş, ay Dədə Şəmşir!
Yerdənmi, göydənmi yağdı bu insan?!-
İsrafil suruymuş, ay Dədə Şəmşir!

Allahın özü də gəlsəydi yasa,
Çətin Güllü nənə səbrini basa...
İnsanlar bu qədər yaş axıdıbsa,
Dənizlər quruymuş, ay Dədə Şəmşir!

Belə haray olmaz, belə ün olmaz,
Qışın oğlan çağı belə gün olmaz.
Qəfləti bu işıq fələyin olmaz,
Üzünün nuruymuş, ay Dədə Şəmşir!

Bu toylu-düyünlü... matəmli dünya,
Acılı-şirinli... sitəmli dünya,
Ömürlər udmağa bu çəmli dünya
Hörümçək toruymuş, ay Dədə Şəmşir!

Qəbrindən yuxarı görünür torpaq,
Üstündə kəhkəşan yandırır çıraq,
Öləndə qartaltək zirvədə qalmaq
Dədə qərarıymış, ay Dədə Şəmşir!

Bu Odlar diyarı, gülün, gülzarın,
Sazınla, sözünlə bitməz güzərin,
Murovun başında zirvə məzarın
Şerin qüruruymuş, ay Dədə Şəmşir!

15 fevral 1980.

BAHARLA SÖHBƏT

Gəldim: şələlənin gur saçın görüm,
Zirvədə dağların gül tacın görüm,
Ömürdən, bahardan söz açın görüm,
Dərələr, xoş gördük, düzən, xoş gördük!

Səsində bir giley duyuram, bulaq,
Keçən son bahardan düşmüşük uzaq...
Sirli dodağından öpüm, barışaq,
Ay məndən inciyib-küsən, xoş gördük!

A kövrək ürəkli, süslü bənövşə,
Könlümə od saldın gizli, bənövşə,
Niyə kirmisən, sözlü bənövşə,
Nə olar, dil açıb desən – «Xoş gördük»?!

GÜNAHI KİMDƏ

Sənsiz dara çəkir bu ürək məni,
Bilmirəm səbrimi haçan almısan?!
Elə böyütmüsən sən kövrək məni-
Dilimdə yurd salıb, hecalanmısan.

Sənin də dərdir var, sənin də qovğan,
Kəfdən açılmayıb sinəndə yarğan.
Kükreyər, əskilməz başından tufan,
Qışın ecəlindən macal ummusan.

Yaz gələr, təpələr qızıl geyərdi,
Hər ovuc torpağın mənə gövhərdi.
Qayana üz tutdum, çiçək göyərdi,
Nur olub ömrümə ha calanmısan.

Açardın köksünü: “Gəz”, -deyərdin, -”gəz”.
Hanı o dünənki səxavətin bəs?
İndi ha çıxıram, zirvən görünməz,
Yoxsa birdən-birə ucalanmısan?

Təbəssüm qətrəli çeşmə bulaqlar,
Ruhumda gizlənər, yuxumda çağlar...
Qayğılı-qayğılı dilləndi dağlar:
“Məndən ayrılalı qocalanmısan”.

QISQANIRAM DAĞLARI

Məmməd Araz üçün

Sənə qısqanıram dağları, qardaş,
Nə boyda sərvəti əlimdən aldın:
Dilimin ucunda mövzular vardı,
Mən fürsət tapmamış dilimdən aldın.

Burda yuxu bilməz, ilham oyaqdı;
Burda qafiyələr yüngüləyaqdı:
Burda hazır misra varaq-varaqdı -
Yığıb çəmənimdən, çölümdən aldın.

Qarışdı nəğməyə çayın nəğməsi,
Səsində gül açdı kəkliyin səsi,
Öpdü nəfəsini dağın nəfəsi -
Ətri çiçəyimdən, gülümdən aldın.

Bu yerdə təbiət şirin xəyaldı,
Titrəşir, sayrışır, o yal nə yaldı?!
Lalələr şerində təptəzə qaldı:
Çəmənin ömrünü ölümdən aldın!

UNUT GÖRÜM

Xəyalımız görüşəndə
Azar fikrin sisdə, çəndə.
Yaddaşını gərək gündə
Min yol söküm, min yol hörüm,
Unut məni, unut görüm!

Yanaqların tər bənövşə,
Zər cığalar tərpenişə.
Gözləyirəm axşam düşə:
Bal yuxuna qaçıb girim,
Unut məni, unut görüm!

Gah alnında telə dönnəm,
Gah telində gülə dönnəm,
Gahdan yanıb külə dönnəm,
Tüstüm çıxar burum-burum,
Unut məni, unut görüm.

“Qəlbim daşdı, dözər...”-demə,
Əriyərsən közərtimə.
Bu dilbilməz həsrətimə
Yaxanı bir tanıt görüm,
Unut məni, unut görüm!

AZƏR-BAYCAN

Ağrı dağın ətəyində
Bir heykəldi Ənvər Aras.
Ağrı kimi xəyalımda
Hey dikəldi Ənvər Aras.

Gün vardı ki, bir kəlmədən
Bir məmləkət toxuyurdu.
Gün gəldi ki, evindəcə
Bütövləşdi dədə yurdu.

Cüt balası var cahanda:
Azər biri,
Baycan biri!
İki doğma bir olanda
Yerin sirri, göyün sirri!

Azər oynar gizlənpacı,
Gəlib tapar Baycan onu.
Yanımcıldı Azər bacı -
Gözdən qoymaz Baycanını.

Azər güllü bir bağ olar,
Baycan durar keşiyində.
Azər dönüb ocaq olar -
Baycan qaqaş üşüyəndə.

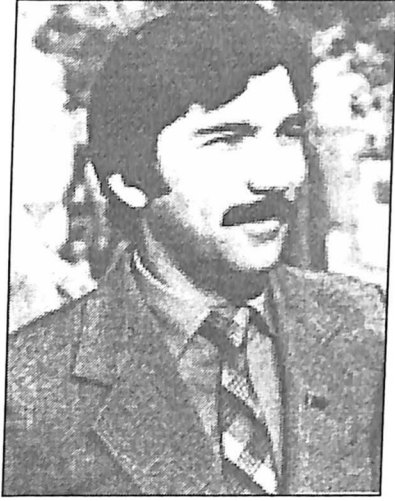
Heç birinin yox əvəzi;
Azər - Muğan,
Baycan - Kəpəz!
Qız Muğanı, xan Kəpəzi
Görən kimsə "doydum" deməz.

Azər burda, Baycan burda!
Burda onlar Arazsızdı!
Azər, Baycan bir axarda:
Sağ yox, sol yox... arasızdı!

Dil öyrəşib desin müdam:
Əvvəl:-Azər!
Sonra: -Baycan!
Çağırıldıqca səhər-axşam
Bütövləşir Azərbaycan.

*Qars vilayəti,
Yuxarı Aratan kəndi, 1983.*

Adil CƏMİL

Cəmilov Adil Savalan oğlu 1954-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Günəşli (Kilsəli) kəndində müəllim ailəsində anadan olub. İbtidai təhsilini doğma kənd məktəbində alandan sonra Mingəçevir şəhərində 9 saylı orta məktəbi bitirib (1970). 1977-ci ildə indiki BDU-nun jurnalistika fakültəsini, 1985-ci ildə APXD-nin nəzdindəki ikillik ərəb dili şöbəsini bitirib. Sonralar AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun dissertantı olaraq «Manas» eposu və türk dastançılıq ənənəsi» mövzusunda namizədlik dissertasiyası yazıb müdafiə etmiş və filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdır.

Şair-türkoloq, tərcüməçi-publisist A. Cəmil 10-dan artıq kitabın müəllifi, Azərbaycan Yazıçılar və Jurnalistlər Birliklərinin üzvü, «Qızıl qələm», «H.B. Zərdabi», «Araz» mükafatlarının laureatıdır. İran, Türkiyə, Rusiya, Qırğızıstanda şerləri və elmi məqalələri dərc olunub. Şerlərinə mahnılar bəstələnib. Bir neçə beynəlxalq simpozium və ədəbi festivalların iştirakçısı olub.

Adil Cəmil 1978-ci ildən bu vaxta qədər müxtəlif mətbuat orqanlarında rəhbər vəzifələrdə çalışıb.

Hazırda AMEA Folklor İnstitutunun böyük elmi işçisi, «Ədəbiyyat» qəzetinin şöbə müdürüdür.

YAŞADIM

Ağappaq üzümə – ağ kətanıma
İçimin rəngini yapıb yaşadım.
Bu karvan yolunda aradığımı
İlğımlar içində tapıb yaşadım.

Nə olsun diriyəm, üzü bəriyəm,
Köhnə dəyirmanın sınıq pəriyəm...
Hələ də anamın südəməriyəm –
Mən ana bətnindən qopub yaşadım.

Atılmış təqvimdə bitdi fəsillər,
Bitib-tükənmədi bu bədəsillər...
Canıma, ruhuma hopduqca illər
Sözümün canına hopub yaşadım.

Soyuq su tökdülər isti aşıma,
Dərdə həmdəm oldum, qəmə aşına.
Bisütun çıxmadı mənim qarşıma,
Çapılmaz qayalar çapıb yaşadım.

Çınqıllı yoxuşlar soydu dizimi,
Sel yuyub apardı qanlı izimi...
Mən öz qismətimi, mən öz ruzimi
Canavar ağzından qapıb yaşadım.

Doğranıb bir doğru söz qabağında,
Əyri əyrilərmiş düz qabağında.
Mənim ki həyatım göz qabağında,
Kim deyər yolumdan sapıb yaşadım?

QOCALIR

Vaxt yetişir, vədə gəlir, yaş ötür,
Şir-pələnglər biləyindən qocalır.
Üşütdükcə göy üzünün qərbəti,
Qərib quşlar lələyindən qocalır.

Payız gəlsə - budaqların budansa,
Yarpaqların töküləcək, bu cansa...
Diz bükülür, bel əyilir haçansa,
Alp-ərənlər kürəyindən qocalır.

Bu ömür-gün vəfasızmış dedikcə,
Sultanların zərli taxtı - kötükcə...
Gizli-gizli qəm içindən yedikcə
Dərdli insan ürəyindən qocalır.

Göy zəmini qara daşda görən yox,
Ruhu canda, əqli başda görən yox.
Bu cahanı körpə yaşda görən yox-
Qoca dünya bələyindən qocalır.

DÖRDLÜKLƏR

Həm sevinc, həm də ki, kədərdir ömür,
Əlləşib-vuruşma, hədərdi ömür.
Düşünmə kiminsə yolu uzundur,
Beşikdən tabuta qədərdir ömür.

Düşdü kəsərindən bəxtin qılıncı,
Yol çəkən gözlərim oldu narıncı.
Heç kəs ağlamasın ölənin günümə-
Mən nə birinciyəm, nə axıncı.

Dörd-bəla görəndə ürək aşınır,
Qan-qada görəndə günəş yaşınır.
Cənubdan Şimala meyvə-tərəvəz,
Şimaldan Cənuba meyid daşınır.

Ac qalsa, tutmayıq quşların dizi,
İsitmir onları yuva istisi.
Dünyada ən böyük davaların da
Sonu dən axtaran quş civiltisi.

Qəribəm - qəriblər adasındayam,
İtmişəm - itkinlər odasındayam.
Mənə diş qıcayır quduz dalğalar,
Özümlə-özümün vidasındayam.

HƏYAT SAVAŞ DEMƏK

Zirvəsi qartallı dağlardan soruş,
Dərənin ömrünü, düzün ömrünü.
Həyat savaş demək, yaşamaq - yarış,
Zərilər talayır düzün ömrünü.

Yaşayır dünyada hər növ olanlar,
Bir evdən ayrılıb ev-ev olanlar.
Bütün ömrü boyu bütöv olanlar,
Uzadır çörəyin, uzun ömrünü.

Meşə ağac-ağac çəkilir dala,
Kəsilən palıda ağlayır tala.
Zirvələr sultanı - məğrur qartala
Allah göstərməsin quzğun ömrünü.

Kim deyir hər eşqin sonu vüsaldır?
Hicran aralıqda dəmir hasardır.
Elə insanların özü qısaldır
Binəva insanın uzun ömrünü.

Gülən çox dünyanın düz adamına,
Hərə sahib çıxır öz adamına.
Mən də çevrilmişəm söz adamına,
Beş kəlmə uzadım sözün ömrünü.

DAŞ HAQQINDA DÜŞÜNCƏLƏR

Torpaqdimi daşın kökü,
Daşın nəslı hardan başlar?
Min illərdir insan ilə
Qardaşlaşıb qara daşlar.

İldırımlar qoparmayıb
Bu torpaqda bitən daşı.
İnsan yoxkən daşlar olub
Yer üzünün vətəndaşı.

Bu torpağa ömür qıyan
Bizdən əvvəl daş olubdur.
Baxıb vətənin daşına
İnsan vətəndaş olubdur.

Bir məramlı yolçulara
Nədənsə “yoldaş” dedilər.
Bir qarından çıxanlara
Nədənsə “qardaş” dedilər.

Közərtılı, qızartılı
Ocaq daşı, od daşı var.
Yer üzünün daş yaddaşı,
Yaddaşların yad daşı var.

Yaman gündə sipər olub
Bu torpağın bürcü, daşı.
Həsərət çəkən iki qəlbi
Qovuşdurub elçi daşı.

Ulu babam keçmişimi
«Daş» fırçayla daşa çəkib.
Bu dünyadan gedəndə də
İnsan daşı başa çəkib.

Deməyin ki, bu daşların
Damarında qan işləməz.
Daş urzal, urvalıdır-
Daşsız dəyirman işləməz.

Daş ömrünə bələd olub
Bu daşları daşımışıq;
Daş üstə daş evə dönüb-
Daş içində yaşamışıq...

Şan-şöhrətli şəhərlərin
Daş naxışlı küçəsi var.
Daş köksündən bulaq çıxır,
Daşda qızıl külçəsi var...

Ömrümüzə-günümüze
Gun calayıb daş beləcə.
Gözlərimin yaddaşında
Daş qalaydı kaş beləcə...

Heyiflər ki, belə deyil,
Belə deyil daş başatan.
Bəzən daşı gözdən salır
Çəpərimə o daş atan...

Bəzən «daşa dəyir» başım,
Bəzən çörək «daşdan çıxır».
Belə vaxtlar insan ağı
Havalanıb başdan çıxır.

O zaman ki daşqəlblilər
Yollarımı daşa salır,
Gecəm keçir... yuxum köçür-
Kirpiyimdən daş asılır...

İstəyirəm bu daşları
O daşlarla daşa basım-
Yolumuzda qara daşlar
Fürsət tapıb yaşamasın...

AĞLARAM

Yaddan çıxmır dağlarımın düzümü,
Əsir düşən dağ, düzümə aqlaram.
Yurd yerindən itirdilər izimi,
Günü batmış gündüzümə aqlaram.

Yersiz tufan bar-bəhrəni heç elər,
Gecikən yaz yağışını gec ələr...
Bu həsrətdən çevrilərək gecələr
O üzümə-bu üzümə, aqlaram.

Başım üstən çəkilmədi çən - dözdüm,
Düzüldükcə saçlarıma dən - dözdüm.
Nə dedilər, mən inandım, mən dözdüm,
İçimdəki bu dözümə aqlaram.

Ulu babam Tanrısına Göy deyib,
Yer üzünü qılıncınla əy deyib.
Gücüm yetər bir ona ki, hey döyüb
Gah başıma, gah dizimə - aqlaram.

Zirvələrdə qara rəngli qara bax,
Dağlarımın ağ çalması – qara bağ,
Əldən getdi, əldən getdi Qarabağ,
Ağdı deyib, mən özümə ağlaram.

DƏDƏ ŞƏMŞİR

Sən dağlardan ayrılmadın-
Yağdı leysan, Dədə Şəmşir.
Biz atıldıq ayrılığa,
Vurdu xəzan, Dədə Şəmşir.

Köçən ellər demə gülüb,
Gör bir fələk kimə gülüb?
Bir zamanlar qəmə gülüb,
Dərdi yozan Dədə Şəmşir.

Niyə daşdan-daşa dəydik,
Zülm önündə boyun əydik?
Belə yazıb - nə biləydik
Yazı yazan, Dədə Şəmşir.

Bu əriyən qış deyil ha,
Axı ürək daş deyil ha.
Gözümüzdən yaş deyil ha,
Qandır sızan, Dədə Şəmşir.

Yurdun varı, yoxu sənsən,
Gerçək olan yuxu sənsən.
Kəlbəcərin ruhu sənsən,
Ulu ozan - Dədə Şəmşir.

QARLI QIŞ GECƏSİ

Bu gecə yuxuma Kəlbəcər girib,
Bu gecə gördüyüm yuxu üşüyür.
Qərrib məzarlara qar yağır indi -
Nənəmin, babamın ruhu üşüyür.

Yaxşı bilirəm ki, belə havada,
Qardı, sırsıradı, qırovdu yurdum.
Kiminsə günahı - mənim faciəm,
Yağılar əlində girovdu yurdum.

Çiçəkli çöllərim, güllü çəmənim,
Zümrüd meşələrim viranə qalıb.
Murovun başında buz heykəl olub,
Körpəsi köksündə bir ana qalıb.

Bu qış mənim qışım, baharım gəlməz,
Bu qar mənim qarım - yağır beləcə.
Ayrılıq uzanır, ürək usanır,
Ömrün fəsilləri axır beləcə...

Açılan sabahlar açmır eynimi,
Səsi qulağımda yetim ruhların.
İlahi, məni də ruha çevir ki,
Gedim görüşünə, gedim ruhların.

Bu gecə yuxuma Kəlbəcər girib,
Bu gecə gördüyüm yuxu üşüyür.
Qərrib məzarlara qar yağır indi -
Nənəmin, babamın ruhu üşüyür...

GƏLMİŞƏM

Aman, dilbər, düşdüm şahlıq taxtından,
Qapınızda qul olmağa gəlmişəm.
Sən bir odsan, mən yazığın baxtından,
Atəşində kül olmağa gəlmişəm.

Gözüm qalıb sənin kimi göyçəkdə,
Yalan olmaz gözlər görən gerçəkdə.
Nəfəsinlə güllər açan dibçəkdə
Elə mən də gül olmağa gəlmişəm.

Yollarımda qalan deyil gözlərin-
Hər nə deyir, yalan deyir gözlərin.
Məndən ötrü dolan deyil gözlərin,
Gözlərində sel olmağa gəlmişəm.

MƏNİ BAĞIŞLAMA

Məni bağışlama, mənim əzizim,
As məni eşqimin dar ağacından,
Ya da bir gəminin dor ağacından-
Yellənim, çırpılım açıq dənizə,
Əbədi qərq olum, çıxmayım üzə.

Məni bağışla, mənim mələyim,
Bu alın yazıma düzəliş eylə.
Ömründə bir dəfə gözəl iş eylə,
Cəllad kötüyünə qoydur başımı,
Qan tutsun pozulmuş qan yaddaşımı.

Məni bağışlama, mənim gözəlim,
Havayı insafa, imana gəlmə.
Səndən son məhəbbət umana gəlmə-
Güclüdür sonuncu şöləsi şamın,
Qədrini bilmərəm bu ehtişamın.

Məni bağışlama, mənim ürəyim,
Günlər aya döndü, aylar il oldu,
Alışan sinəmdə sən də kül oldun,
Əllərim çatmır ki, bir ağ buluda,
Qara gecələrdə məni ovuda...

Qamışlı RÜSTƏM

Xəlilov Rüstəm Xəlil oğlu 1890-cı ildə Kəlbəcər rayonunun Qamışlı kəndində unadan olub. Molla məktəbində təhsil alıb. Uzun müddət Kəlbəcərdə meşəbəyi, müəyyən müddətlərdə kənd sovetinin sədri, kolxoz sədri vəzifələrində işləyib.

Qamışlı şair Rüstəm adı ilə tanınan, zəmanəsinin sayılıb-seçilən, mötəbər ağsaqqallarından biri olub.

Ötən əsrin 30-cu illərində, kolxoz sədri işlədiyi vaxtlarda Növrəs İman, Aşıq Qurban kimi tanınmış şairlər onunla dostluq edib və yanındakı katib vəzifəsində çalışıblar.

Xalq ruhunda lirik şerlər yazan Qamışlı Rüstəmin sözləri hələ sağlığında ikən aşıqlar tərəfindən məclislərdə sevilə-sevilə oxunub.

GÖRMƏMİŞƏM

Qəlbim kədərli dir, dumanlı, çənli,
Zimistan çəkirəm, yaz görməmişəm.
Fələyin qəhrinə çoxdan bələdəm,
Elə bil ki, söhbət, saz görməmişəm.

Məktub aldım, batdım qəm ümmanına,
Dalğalar qoynunda, Nuh tufanına.
Bir quş olub düşdüm dağ dumanına,
Gərdişin işini az görməmişəm.

Rüstəm qocalıbdı, nəfdən qalıbdı,
Taylar cərgəsində səfdən qalıbdı,
Eşqi-məhəbbətdən, kefdən qalıbdı,
Elə bil ki, ərki-naz görməmişəm.

TƏK-TƏK

(Təcnis)

Mərizi-xəstəyəm, keç günahımdan,
Sal yadına məni, ay ağa, tək-tək.
Günahkar qulunam, keç günahımdan,
Tut qolumdan qaldır ayağa tək-tək.

Zimistan çəkirəm, çıxam a yaza,
Səma sakit, gün yayıla ayaza.
Mən qailəm xudam verən ayaza,
Göydən nur ələmə, a yağa tək-tək.

Rüstəm bir də çala “Yanıq Kərəmi”,
Cuşa gələ Kərəminin Kərəmi.
Təzədən oyada bir də Kərəmi,
Çatdıra Əsliyə ay ağa, tək-tək.

DÜZ GƏLƏ

Taleyin səməndi, bəxtin yəhəri,
Yığvalın çəkisi belə düz gələ.
Minəsən köhləni, süresən dağa,
Dəryə, təpəyə, çölə düz gələ.

Hər şeydən ucadır bəxtin kəsəri,
Almazdan itidir beli, düşəri.
Şernən, qəzəlnən yazsan əsəri,
Kağıza, qələmə, dilə düz gələ.

Yazda yağış yağar, zivistanda qar,
Hər quşun özünün öz məkanı var.
Rüstəm deyər, o da çəkir intizar,
Sonalar sürbəsi gölə düz gələ.

SARI

Cavanlıq düşəydi bir də əlimə,
Qoymazdım baxaydı hər gülə sarı.
Axtarıb dünyada bir gül tapardım,
O da boylanardı bülbülə sarı.

Əfsanə keçibdi ömrün keçəni,
Bir də yoldaş ola, gəzdirə məni.
Dağıla başımdan dumanı, çəni,
Murovdan boylanam Məndilə sarı.

Rüstəm, xoş xəyalı, düşərmə ələ?
Gələcək yolunu gözləmə hələ.
Aldanıb düşmüşən fitnəyə, felə,
İndi boylanıram o felə sarı.

Zal CABBARLI

Zal Xəlil oğlu Cabbarlı 1916-cı ildə Kəlbəcərin Qamışlı kəndində anadan olub. Şuşa Pedaqoji Məktəbini bitirdikdən sonra Kəlbəcər Rayon Xalq Təhsili Şöbəsinin müdiri, rayon qəzetinin redaktoru və bir sıra digər vəzifələrdə çalışmışdır. İstedadlı şair aşığı şeri tərzində gözəl şeirlər müəllifi kimi ölümündən sonra da yaddaşlardan silinməmişdir.

Zal Cabbarlı 1989-cu ildə vəfat etmiş, doğma Kəlbəcərdə dəfn olunmuşdur.

GƏZ

Məni xatırlayıb görmək istəsən,
Yazda bənövşələr açan yeri gəz.
Nərgiz çəməngülə mehman olanda,
Arılar üstündə uçan yeri gəz.

Dərə, düz bilmərəm, qaya bilmərəm,
Gəzib dolanmaqla doya bilmərəm,
Qərənfil gözdən qoya bilmərəm,
Çiçəklər ətrini saçan yeri gəz.

Zal, bir gün dünyadan köçəndə məni,
Sərin bulaqlardan içəndə məni,
Nə vaxt xəyalından keçəndə məni
Cüyürlər ürküşüb, qaçan yeri gəz.

OLAYDIM

Səhər-səhər sən bağçada gəzəndə,
Sinənə taxdığın bir gül olaydım.
Ya sən bir gül olub açanda bağda,
Mən sənə eşqinlə bülbül olaydım.

Sən çıxıb çəmənə dərəndə çiçək,
Mən bir çiçək olub açaydım ləçək.
İstidən sinəndə darıxsan ürək,
Səni sərinlədən bir yel olaydım.

İl dolanıb fəsil keçəndə yaya,
Dönyədim bir gölə, ya da ki çaya.
Axırı Zal düşüb bu təmənnaya:
Deyirəm çimdiyən bir göl olaydım.

OLDUĞUNU

Niyə pis söz kimi hər gün üzümə
Vurursan saqqalın çal olduğunu?
Zənbur kimi sızıldaram şən üstə,
Demirsən ləbində bal olduğunu.

Hüsnünə aşıqəm, sevəm, yalvaram,
Şirin söhbətindən, sözdən doymaram.
Göstərsən, Kəbətək səcdə qılaram,
Bilsəm buxağında xal olduğunu.

Ömrümdən tağ üzüb, tağ yandırırısan,
Çəkib sinəm üstə dağ yandırırısan.
Zalı həsrət qoyub, sağ yandırırısan,
Görmürsən göz yaşım göl olduğunu.

GÖRƏSƏN

Gözəli yad eldə, bülbülü bağda, .
Ceyranı Muğanda, Mildə görəsən.
Vəfalı dostunu, yaxşı yoldaşı
Həmişə obada, eldə görəsən.

Dərib iylədiyin gülü, çiçəyi,
Solmamış yarpağı, hələ ləçəyi,
Şehli bənövşəni, gülün göyçəyin,
Onu dərilməmiş çöldə görəsən.

Körpə nəfəsinə Zal yata bağda,
Yaylımquşu nəğmə deyə uzaqda.
Dəymiş şamamaya baxasan tağda,
Sonalar üzəndə göldə görəsən.

ABDULLA

(Zodlu Abdullaya həsr olunur)

Qəzanın qədəri, gərdişin işi,
Belədir, qocalır canlar, Abdulla.
Dərin kamalından, şirin söhbətdən,
Tanır səni çox mahallar, Abdulla.

Sözün hər məclisdə şirin söhbətdir,
Qanan üçün nəsihətdir, mərfətdir.
Düşməne qılıncdır, dostu möhnətdir,
Yad eliyər səni dostlar, Abdulla.

Təcnislərin mənasından tanınar,
Müxəmməsin, qıfıləndin, nəki var.
Eşidənlər deyir budur sənətkar,
Çəkmir bu gərdişə qollar Abdulla.

Dostun dərdi, dostun intizarıdır,
Dostun xoş günləri dost baharıdır.
Zalın könlü hər gün sənə sarıdır,
Yaddan çıxmaz heç zamanlar Abdulla.

SƏNİ

Çıxıb meşələri seyr eləməyəm,
Görməsəm çiçəkdə, yarpaqda səni.
Qələm götürməyəm, şer yazmaram,
Duymasam kağızda, varaqda səni.

İyləməyəm ətrini heç bir gülün,
Dinləməyəm nəğməsinə bülbülün.
Gəzməyəm çəmənin, gəzməyəm çölün,
Görməsəm o yerdə, ovlaqda səni.

Ruhuma qıdadı hüsnün, camalın,
Mənə həyat verir şirin vüsalın.
Gözümün önündən getməz xəyalın,
Bəlkə Zal unuda torpaqda səni.

DAYNA

Həsərət-həsərət, heyran-heyran
Qoy ha baxsın, gözdü dayna.
Üzündə gül rəngi görüb,
Elə bilir yazdı dayna.

Dindir, ürək gəlsin dilə,
Sızıldatma bilə-bilə.
Deyib-danış gülə-gülə,
Şirin söhbət, sözdü dayna.

Görmürsənmi qocalıb Zal:
Saç ağarıb, saqqalı çal.
Özün deynən bir öpüş al,
Qurtarmır ki, üzdü dayna.

Dəmirçi ABBAS

Mustafayev Abbas Abdulla oğlu 1934-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Ağcakənd kəndində anadan olub. Hələ uşaq yaşlarından zəhmətlə böyüyən Abbasi yeniyetmə çağlarından atası kəndlərində dəmirçi yanına şəyird qoyub. Bir neçə il ərzində Abbas bütün ətrafda tanınmış dəmirçi olub. Daha sonra o, bənnə sənətinə də yiyələnib. Təsadüfi qəza nəticəsində Abbas xəstələnib və aylarla yuxu üzünə həsrət qalıb. Müalicə olunub sağaldıqdan sonra, 43 yaşından başlayaraq şer yazıb.

Kəlbəcər işğal olunduqdan sonra Yevlax şəhərində məskunlaşan Dəmirçi Abbas bu illərdə də yurd həsrəti ilə xeyli şerlər yazıb.

Sağlığında şairin 4 kitabı işıq üzü görüb. 1994-cü ilin may ayında vəfat edib. Ölümündən sonra isə «Mən necə güllüm» kitabı oxucularına yadigar qalıb. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü olub.

YA DALA MƏNİ

Qəflətdə yatmısan, oyan, iqbalım,
Çəkginən qabağa, ya dala məni!
Dedi-qodu ilə el arasında,
Çalışır eyləyə yad ala məni!

Fərasətli bir becərdi, dərdi min,
Ana Vətən, ürəyinin dərdi min!
Təbibi ol bu çarəsiz dərdimin,
Ya qurtar cəzadan, ya dala məni!

Dəmirçi, kim dost yolunu oyansa,
Azdı, oda düşüb tamam o yansa!
Yatan bəxtin qəflətinnən oyansa,
Meyl edər qohumnan yad, ala səni!

MƏN ALI DEDİ

Röyada bir ustad yön tutub mənə,
Bir kəlməsin səksən mənəli dedi!
Aşıqlar ustadı qul Ələsgərin
Vermişəm dərşini mən Alı, dedi!

Qarlı gündə hey bürünər dam ağa,
Daxma nöker, saray soltan, dam ağa.
Dəhanımda dil toxundu damağa,
Nə demək istədim, mənə "Lı" dedi.

Ay Dəmirçi, sudan çilə, ov unu,
Səhralarda nə anlayar ov unu!
Bərəsində aslanların ovunu
Aslanlar əlindən mən alı dedi!

DEYİR

Eşqimin mələyi, ruhumun bəyi,
Yuxudan qaldırıb şer yaz deyir!
Gözəldi diləyi, aşkardı rəyi,
Nəğmənle qış olur güllü yaz deyir!

Səxavət mərdlərə, nər oğlu nərə,
İgidlər hünərə, şeytanlar şərə,
Qoşulub biclərə, kəsdirmə bərə,
Şeytanlıq kişiyyə yaraşmaz deyir!

Qismətə ol razı, qalma narazı,
Götür telli sazı, ucalt avazı,
Saxlamaz tarazı kişinin nazı,
Gözələ gəlibdi işvə-naz deyir!

Bu qoca dünyanı gəl yaxşı tanı,
Yıxdı Nuşrəvanı, şah Süleymanı!
Getdi şöhrət-şanı, dövləti hanı?
Adını yaşadar xoş avaz deyir!

Dəmirçi, dübara yönəl güzara,
Qul ol ustadlara, yenə söz ara.
Baxıb varlılara, qalma biçara,
İqbalın gəlibdi tam taraz deyir!

İNDİ

Bildirki him-cimi, bir də qaş-gözü
Bu il başa düşüb qanıram indi!
Mənə dayaq dursun yaradan özü,
Uduzmuş günümü anıram indi!

Varımı-yoxumu axıtdım selə,
Ömrün gəncliyini vermişəm yelə.
Ötmüş günlərimi mən innən belə
Qaytara bilmərəm sanıram indi!

Əldən buraxmışam bəndi, bərəmi,
Çox çətin sağalar ürək vərəmi.
Zaman Əslisinin mənəm Kərəmi,
Dərdimi sirdaşdan danıram indi!

Taleyim bağlayıb, açıb gözüümü,
Dəryalar söndürməz yanar közüümü,
İmtahan eylədim özüm özüümü,
Özüümü bir xəyal sanıram indi!

Dəmirçi, vuruldun nazlı xanıma,
Gələydi qadası mənəm canıma,
Eşqinin atəşi keçib qanıma,
İçimdən közərib yanıram indi!

BURDA

Məhəbbət meyvəsin canan bağında
Becərəm də burda, dərəm də burda.
Yar küsdü, ilhamın gülləri soldu,
Bağladı ürəyim vərəm də burda.

Eşqimin şahıdır qəmin dustağı,
Qaldı qiyamətə sinəmin dağı!
Gəldi göz önünə Ərzurum dağı,
Bağlandı yollarım, bərəm də burda.

Dərdin çöllərində olmuşam ləlik,
Pirana dönmüşəm əlimdə çəlik!
Allaha xoş gedər bircədəfəlik
Canımı canana verəm də burda!

Zaman Məcnunuyam, düşmüşəm dilə,
Eşqə yanan hanı, dərdimi bilə?!
Qəm gülü becərdim gözyaşım ilə,
Yar gələn yollara sərəm də burda!

Bəxtimin gecəsi olmadı səhər,
Ürəyim olubdur qəm evli şəhər,
Yar deyib zarıyan Dəmirçi təhər,
Alışib yanıbdı Kərəm də burda!

AMANDI

Düşmən girəvədə kəsib bərəni,
Ayıq ol, arxayın yatma, amandı!
Özünə dost bilmə üzə güləni,
Dostunu düşmənə satma, amandı!

Xəznə yığan harınları yer yemiş,
Arif olan qarşıdadır qar demiş,
“Halal üzülməzdi”-atalar demiş,
Halalı harama qatma, amandı!

Bağla tamahını, dilini saxla,
Səninlə haqq olar, sən olsan haqla!
Eşitdiyin sözün kökünü yoxla,
Şərin dəryasına batma, amandı!

Dəmirçi sənətdə olmadı yatan,
Oldu axırı da söz alıb-satan,
Anan qarı olsa, qocalsa atan,
Ahı tutar səni, atma, amandı!

Qara ƏLƏSGƏROV

Qara Ələsgərov Kəlbəcərin Zülfüqarlı kəndində 1923-cü ildə anadan olub. 1941-45-ci illər müharibəsində döyüşmüş Qara Ələsgərov kənd müəllimi, Kəlbəcər RPK-da təlimatçı, şöbə müdiri, RİK-in katibi işləmiş, ümumiyyətlə, ömrünün sonuna - 1977-ci ilin mart ayınadək partiya və sovet orqanlarında çalışmışdır.

Prinsipial, haqq-ədalət sevən Qara müəllim eyni zamanda bədii yaradıcılıqla da məşğul olmuşdur.

1997-ci ildə nəşr olunan "Bir ömür yaşadım" kitabı onun şerlərinin geniş oxucu auditoriyasına çıxmasına imkan yaratmışdır.

NAZ EYLƏYİR

Yarım məndən gileylidi,
Hər nə desəm, söz eyləyir.
Hərdən könlüm almaq üçün,
Qaş oynadır, göz eyləyir.

Ox kirpiklər kamandadı,
Qəməsi qanhaqandadı.
O gözəllik ki ondadı,
Hələ mənə az eyləyir.

Yaralını yar aldadır,
Gah güldürür, gah ağladır,
Bilmirəm məni oynadır,
Yoxsa, mənə naz eyləyir.

YAR ATA MƏNİ

(Təcnis)

Tale mənə qismət etdi bu çağı,
Öldürür qəm-qüssə, yara ta məni.
Canan özü ala almas bıçağı
Başdan-ayağadək yara ta məni.

Axmasa aşiqin köksünə qanı,
Məhəbbətin hikmətini nə qanı?
Ala gözlər əvəz edə naqanı,
Razıyam, sinəmdən yar ata məni.

Qorxuram, Kərəm tək Qara da yana,
İqbalım gəc gələ, baxtım dayana.
Üz çevirə məndən dostlar da yana,
Qohum uzaqlaşa, yar ata məni.

BU YADDI MƏNƏ

Ağıllı, təmkinli el ağsaqqalı,
Nurani qocalar ustaddı mənə.
Xalqdan ilham almaq, mərdanə olmaq,
Tükənməz şöhrətdi, həm addı mənə.

Ana laylasıdı Tərtərin səsi,
Tutqunun, Levçayın şən zümzüməsi,
Kəlbəcər, Qoturlu, Ayrım dərəsi,
Qohumdu, qardaşdı, övladdı mənə.

Ox oldum, namərdin gözünü tökdüm,
Doğrudu ilqarım, peymanım, əhdim.
Qarayam, həmişə el dərdi çəkdim,
Demədim bu qohum, bu yaddı mənə.

GƏLİBDİ

Dindirməyin məni, yaman çağımdı,
Qaynayıb ilhamım cuşa gəlibdi.
Sadə libas ilə sevgili canan
Əvvəlkindən artıq xoşa gəlibdi.

Ala gözlər çəkir cismimi dara,
Saçlar dal gərdəndə dönüb şahmara.
Xəstə ümid bəslər güleyşə nara,
Tər sinə üstündə qoşa gəlibdi.

Qara, bağban gəlib bar görüşünə,
Dağlar tələsiyir qar görüşünə,
Sevgili cananım yar görüşünə
Sürmə çəkib qələm qaşa, gəlibdi.

İNSANLARI

Bu dünya bəzəkli gəlinə bənzər,
Salar öz toruna cəm insanları.
Saqi tək paylayar eşqin camını,
Eyləyər qəflətdə dəm insanları.

Kimin aşiq eylər şana-şöhrətə,
Kimin əsir eylər mala-dövlətə,
Kimin qul eyləyər pula, sərvətə,
Oynadar bu ağılı kəm insanları.

Kimini ucaldıb qaldırar dağa,
Kimini Qara tək salar ayağa.
Axır möhtac qoyar beş arşın ağa,
Edər qurda-quşa yem insanları.

Şamil Əsgər DƏLİDAĞ

Əsgərov Şamil Səlim oğlu 1929-cu ildə Kəlbəcər rayonunun Ağcukənd kəndində anadan olub. Orta təhsil aldıqdan sonra Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun riyaziyyat fakültəsini bitirmişdir. Uzun müddət Kəlbəcərdə müxtəlif vəzifələrdə çalışmışdır: orta məktəb direktoru, rayon xalq maarif şöbəsinin müdiri, rayon komсомol komitəsinin katibi, Kəlbəcər Rayon İcraiyyə Komitəsinin sədri... Kəlbəcər Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinin direktoru...

Riyaziyyatçı olsa da, uşaqlıq illərindən gündəliyini şerlə yazan Şamil Əsgər Dəlidağ sonralar ədəbiyyat sahəsində müdafiə edərək filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdır.

Şamil Əsgər Dəlidağ respublikamızda təkcə şair kimi deyil, eyni zamanda bir tarixçi, etnoqraf, folklorşünas, muzeyşünas kimi də məşhurlaşmış və dünyanın tanınmış alimləri onun bu sahədə gördüyü işləri çox yüksək qiymətləndirmişlər.

Şair-alim «Əməkdar Mədəniyyət İşçisi» fəxri adına layiq görülmüşdür. Çapdan buraxdığı 26 kitab, xalq şairi Nəbi Xəzri demişkən, «dilimizə və ədəbiyyatımıza böyük xidmət nümunəsi»dir.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü Şamil Əsgər Dəlidağ 2005-ci ilin may ayında vəfat etmişdir.

QURBAN

Ey ana Kəlbəcər, Murov, Keytidağ,
Sənin torpağına, daşına qurban.
Ey loğman İstisu, ey Sarıbulaq,
Min dəfə dolanım başına qurban.

Ey əziz ellərim, obam, oymağım,
Azdı sizdən ötrü canı qıymağım.
İsmətli dağ qızı, ləbi qaymağım,
Ala gözlərinə, qaşına qurban.

Tərtərə, Tutquya əvəz çay hanı?
Lələ dəyişməyəm Laçın qayanı.
Dəlidağ Şamilin şöhrəti-şanı,
Çiçəkli yazına, qışına qurban.

DÖNDƏRƏR

İgidi söz, kababı köz
Yandırıb külə döndərər.
Söz qananı bircə kəlmə,
Nazildib milə döndərər.

Ox süzərmi yay olmasa?
Dərya olmaz, çay olmasa.
Yar yarıyla tay olmasa,
Hər günün ilə döndərər.

Hikmətdirmi arı şanı?
Şamil, sən görənlər hanı?!
İnsan əli boz tikanı,
İstəsə, gülə döndərər.

DÖRDLÜKLƏR

Saxladı qərəzli – yarasa kini,
Etdi Dəlidağı yara sakini.
Yar əlinə ala iti qılıncı,
Şaqqalaya kini, yar asa kini.

Şirindən şirindi diyarın dadı,
Ləzzətin ləzizi diyarındadı.
İşğal altındadı, eli səsleyir,
Diyarın harayı, diyarın dadı.

Yağı işğal etdi dağı, aranı,
Eli qaçqın etdi, kəsdi aranı.
Silaha sarılaq, ayağa qalxaq,
Yetsin qeyrət anı, yetsin ar anı.

İnsana işləyər arı qanadı,
De, niyə eşitsin arı qan adı?
El qaçdı, dağıldı arxanalar da,
Arı sızıldadı, arı qanadı.

ÇƏKƏR

Gözəl, hüsnündəki o gözəlliyyə
Baxsa, gül-çiçək də xəcalət çəkər.
Bəs onda de görüm, bu yazıq canım,
Mən sənə baxanda nə halət çəkər?

Qamətin dastandı dildə, ağızda,
Görsə səni Şirin - o pəri qız da,
Gözəllər hesabı olan kağızda
Öz adı üstündən qara xətt çəkər.

Həsretin çoxunu eylədi xəstə,
Hər rəssamam deyən düşsə də qəsdə.
Gözəl camalını ağ kağız üstə
Rafaeldə olan məharət çəkər.

Səni görən belə, dayanar qoca,
Hüsnündən utanıb ay çıxar gecə.
Günəş də bilməz ki, gizlənsin necə,
Buluddan üzünə o bir sədd çəkər.

Amandı, Şamili eyləmə sail,
Gözün can almağa hamıdan qail.
“Mən də can alanam”-deyən əzrail,
Bircə baxışından xəsarət çəkər.

SİNƏ SİNƏDƏN

(Təcnis)

Xaliq xəlvə eylədi dağı, aranı,
Yarandı dağların sinəsi nədən?
Şərin isti yeli kəsdi aranı,
Seçdilər hər qəşəng sinə, sinədən.

Dağın insanları qara zirəkdi,
Yerişiyə yardı, qara zirəkdi.
Xış da əsrlərə qara zirəkdi,
Yaraşdı dağların sinəsinə dən.

Yağı əlindədir sinə, göz indi,
Niyə diyarında “yan”lar gəzindi?
Dəlidağ, dərdlərə çarə göz indi,
Niyə qalsın yada sinə, sinə dən?!

AZƏRBAYCANIM

Mən sənə, dünyaya yetirdim nəzər,
Tay tapa bilmədim, Azərbaycanım!
Arazına bənzər, Kürünə bənzər
Çay tapa bilmədim, Azərbaycanım!

Səninlə fəxr edir bütün el-oba,
Yazsam, sərvətlərin sığmaz hesaba.
İstədim toplayıb alam hesaba,
Say tapa bilmədim, Azərbaycanım!

Sonu var, olsa da ömrümüz ləziz,
Şamiləm, qoynunda bəs nə qoyum iz?
Qurbanın olmağa canımdan əziz
Pay tapa bilmədim, Azərbaycanım!

YIXILMA

Yıxılanda palıd kimi dəy yerə,
Dizlərini bükə-bükə yıxılma.
Elə dəy ki, “ax-vay” desin dağ-dərə,
Ürəyini sökə-sökə yıxılma.

Ömür iki deyil, edəsən səhvi,
Əl çirkidir, güdmə qazancı-nəfi.
Dünyanın malına satma şərəfi,
Göz yaşını tökə-tökə yıxılma.

Dağa bel bağlama, vulkan uçurar,
Şamil, verməz ona aman, uçurar,
Qalaya güvənmə, zaman uçurar,
Arxanı ellərə söykə, yıxılma.

BAYATILAR

Ağıl açar,
Hər dərdi ağıl açar.
Açar aciz qalanda,
Kilidi ağıl açar.

Qadağa,
Tiyə keçər qadağa.
Yersizdirsə danışmaq,
Dilə eylə qadağa.

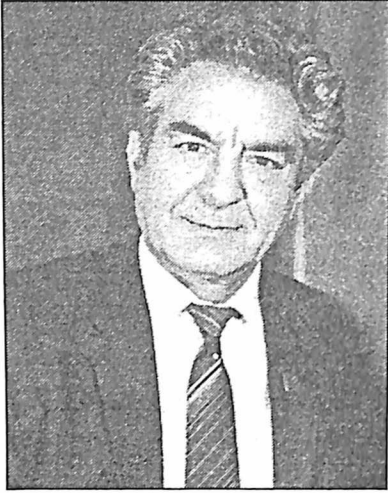
Xəsisdən,
Xəsis çıxar xəsisdən.
Ac necə əl açsa da,
Çətin qıyar xəsis dən.

Tər silə,
Aranı kəs tərs ilə.
Kişi gərək həyatda
Halal işdə tər silə.

Qarını,
Ərit kinin qarını.
Nə dəriyə keşik çək,
Nə də şişirt qarını.

Tar azdı,
Naşı çaldı, tar azdı.
Necə deyək həyatın
Tərəzisi tarazdı.

Gəl inkar,
Niyə edək gəl, inkar:
Qaynana danışqansa,
Gərək qalsın gəlin kar.

Səfər VERDİYEV

Verdiyev Səfər Allahverdi oğlu 1923-cü ildə Kəlbəcərin Yanşaq kəndində anadan olmuşdur. Atası Xəlil Ələkbər oğlu Qazıxan nəslindən olub. Anası Şeyda xanım Kolanıdan ayrılan və Yanşaqda doğulan bir nəsildən olub və 1943-cü ildə dünyasını dəyişib.

Səfər VerdİYEV uzun illər inzibati, dövlət orqanlarında- komsomol və partiya işlərində çalışıb. O, 1950-ci ildən Kəlbəcər RPK-da katib, 1955-ci ildən isə raykomun birinci katibi vəzifəsinə təyin olunub. Onun respublikanın tanınmış sənət karifeyləri ilə Kəlbəcərdə unudulmaz, yaddaqalan görüşləri sonralar aşığıların dilində dastanlaşmışdır. "Səməd Vurğunla Aşıq

Şəmşirin görüşü"nün səbəbkarı da məhz Səfər VerdİYEV olmuşdur.

Saz-söz xiridarı Səfər VerdİYEV 2003-cü il avqustun 27-də vəfat edib. Özündən sonra çoxsaylı xeyirxah əməllərini və ən ümdəsi, lirik dünyasını bizə yadigar qoyub.

HARASINDADIR

Gözüm səni gördü, könlüm vuruldu,
İsbatı qəlbimin yarasındadır.
Sevmək eyib deyil bizim zamanda,
Bəs mənim günahım harasındadır?

Sevməyə bilərmə bülbül çəməni,
Laləni, nərgizi, həm yasəməni?
Nə üçün günahkar görürsən məni,
Günah gözlərinin qarasındadır.

Xəstənəm, sevgilim, gəl məni dindir,
Bu sınıq könlümü güldür, sevindir.
İstəsən alovlat, istəsən söndür,
Qəlbim odla suyun arasındadır.

GƏLMİŞƏM

İtirmişəm gəncliyimi, a dağlar,
Sizinlə görüşə belə gəlmişəm.
Həmzəçəməni, Alagöllər, Dəlidağ,
Dağlar qızı - Qanlı gölə gəlmişəm.

Könlüm çox istədi dağ bənövşəsin,
Kəklik qaqqıltısın, torağay səsin.
Cincilim kətəsin, qatıq kəsməsin
Arzulayıb eldən-elə gəlmişəm.

Anamın laylası yadıma düşdü,
Qəlbim buz bağladı, ruhum üşüdü.
Bəlkə görüşmədik, dünya işidi,
Doyunca baxmağa gülə, gəlmişəm.

Qartalları buludlara baş vuran,
Şimşək çaxıb səmasında qışqıran,
Köksü bahar, zirvəsində qış duran,
Murovda baxmağa selə gəlmişəm.

Pir bulağın dumanında azmağa,
Arzum idi, istəmədim pozmağa.
Mən şair deyiləm, şer yazmağa
Vətən həsrətilə dilə gəlmişəm.

1966-cı il, Yanşaq kəndi

GÖRDÜM

Əhvalı pərişan yatdım bu gecə,
Yuxuda mən Ceyran bulağı gördüm.
Gördüm ki, quruyub, ta axmır suyu,
Kəsilib üstündən qonağı gördüm.

Qəm dəryasında üzür “Uğurlu yalı”,
Dağılib başından cahı-calalı,
Ellərin yox olub dövləti-malı,
Murovda boş qalan yaylağı gördüm.

El köçüb, yurdunun izi qalıbdı,
Üstündə bayquşlar məskən salıbdı,
Təbiət qocalıb, yer qocalıbdı,
Bağrı cadarlanmış torpağı gördüm.

Gördüm ki, geriyə qayıdır ellər,
Sevinir dağ-dərə, laləli çöllər,
Şəlalələr axır, açılır güllər,
Bulaq üstə neçə yığnağı gördüm.

İnanmıram yəqin gələcək o gün,
Geyəcək al-əlvan el-oba bütün.
Meşələr yamyaşıl, dağları mətin,
Qələbə müjdəli novrağı gördüm.

Bakı, 1994-cü il.

SƏNSİZ

Qələm xanımın ölümündən sonra

Yuvasız bir quşam, qanadı qırıq,
Yaşaya bilmirəm dünyada sənsiz.
Yalvardım Allaha, olmadı çarə,
Bəs mən necə dözüüm fəryada sənsiz?!

Eve gec gələndə hey axtarardın,
Pəncərədən yollarıma baxardın,
Hər gələndə qabağıma çıxardın,
Mən necə yaşayım, harada sənsiz?

Körpə balan idim, sanki beşikdə,
Yatmaz idin, hey durardın keşikdə,
Artıq kimsəsizdir ev də, eşik də,
Oxşayır bu aləm bərbada sənsiz.

Bir quş kimi budağına sığındım,
Uşaq kimi nəfəsində ovundum,
Tədbirinlə xatalardan sovundum,
Nabələd yolçuyam səhrada sənsiz.

Sənsiz təkəm, olsa oğlum, qızım da,
Sənsiz qışdı baharım da, yazım da,
Sənsiz susmuş ilhamım da, sazım da,
Bəs kimi çağırım imdada sənsiz?

Çalışdım, köməyə gələ bilmədim,
Sızıltını yarı bölə bilmədim,
Göz yaşım sel oldu, silə bilmədim,
Yelkənsiz gəmiyəm, deryada sənsiz.

Bakı, 1992-ci il.

XALI DA YADDA

Təbiət min bəzək vurubdur sənə,
Saxlayıb yanaqda xalı da yadda.
Dodaqlara şəhdi-şəkər qatanda,
Tutubdur qaymağı, balı da yadda.

Bir dünyada bircə dəfə baxışın,
Bu baxışda şimşək kimi çaxışın,
Neçə rəngdir gözlərində naxışın,
Qalıbdı yaşılı, alı da yadda.

Təşbehə sığmayır hüsnün, ey həkim,
Acizəm sözlərlə əksini çəkim.
Qəlbimin istəyin qoy açım töküm,
Saxla mən tək əhli-halı da yadda.

MƏN

Tutulur ayağım, aparmır dizim,
Yeriyə bilmirəm, hellənirəm mən.
Qocalıb düşmüşəm uşaq həddinə,
Yelləncək də qurub yellənirəm mən.

Tökülüb itibdir, nəyim saz qalıb?
Pərsiz topa dönüb, dişim az qalıb.
Keçəlləşib başım, tamam daz qalıb,
Qayıdıb yenidən tellənirəm mən.

Əldən uçmuş bir həsrətdir cavanlıq,
Gözümə görünür dünya qaranlıq,
Külüngün üstümə çəkib qocalıq,
Şirəsiz torpağam, bellənirəm mən.

Qocalıq yamanca həddini aşıb,
Ağıl seyrəkləşib, huşum dolaşıb,
Axşam, səhər arvad ilə dalaşıb,
Ocaqda, bucaqda küllənirəm mən.

Qənbər ŞƏMŞİROĞLU

Qurbanov Qənbər Şəmşir oğlu 1933-cü il noyabrın 16-da Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində anadan olub. İxtisasca müəllimdir. Pedaqoji İnstitutu və Ali Partiya Məktəbini bitirib. Kəlbəcər rayonunda məktəb direktoru, rayon partiya komitəsinin ikinci katibi, 1974-88-ci illərdə Kəlbəcər Rayon XDS İcraiyyə Komitəsinin sədri vəzifələrində çalışıb. 1989-92-ci illər ərzində Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsində çalışmış Qənbər Şəmşiroğlu ictimai-siyasi cəmiyyətdə tanındığı kimi, ədəbi aləmdə də bədii yaradıcılığı ilə diqqəti cəlb etmişdir.

Aşıq şerinin müxtəlif formalarında şerləri olan Qənbər Şəmşiroğlu həmçinin publisistik janrdə buraxılan «Gədəbəy xatirələri» kitabının müəllifidir.

GÖZƏLDİ

Dedi:-Aranlarda çoxdu mənzərə,
Dedim:-Gül dərməyə dağ da gözəldi.
Dedi:-Yanarsanmı eşqin oduna?!
Dedim:-Sinəm üçün dağ da gözəldi.

Dedi: -Sevinmişən hansı zamanda?!
Dedim:-Sən qəlbimi oda salanda.
Dedi:-Gəzmək xoşdu, bahar olanda,
Dedim:-Seyrə çıxmaq dağda gözəldi.

Dedi:-Tovuz kimi geysəm donumu,
Sevgilim özünü xoşbəxt sanarmı?!
Dedim:-Dərdə düşmüş yazıq canımı
Əridib eyləsən dağ da, gözəldi.

AĞLAMA

Göz yaşının axıb gedən giləsi,
Ürəyimdən qopub gedir, ağlama.
Divanə olarmı qəmin əlindən,
Qəlbimi alovlar didir, ağlama.

Qaşlarını hər çatılmış görəndə,
Həyat eşqi yoxa çıxır sinəmdə.
Kipriklərin sınımış qol tək yenəndə-
Halımı pərişan edir, ağlama.

Kim bilir ki, nələr vardır arada,
Sağlıq olsun, sayalanar yara da.
Tər lan quşlar birdən düşər tora da,
Bəlkə bizi düşmən güdür, ağlama.

GÖZƏL QIZ

Yenicə gəlmisən kənddən şəhərə,
Amandı, saçını kəsmə, gözəl qız.
Pozma ellərinin ənənəsini,
Qara tufan kimi əsmə, gözəl qız.

Məcnun sifətinə salma başını,
Bir gün zəhər edər tale aşını.
Ustad gözəl eyləyibdi qaşını,
Saçlı da yaraşır vəsmə, gözəl qız.

Üstünə tökülər elin nifrəti,
Gələr gözlərindən ana zəhməti.
Qoru məhəbbəti, saxla hörməti,
Şairin sözündən küsmə, gözəl qız.

OLAYDIM

Baş-başa söykənmiş, a qarlı dağlar,
Səninlə bircvli, sirdaş olaydım.
Tutaydım yarımın gül əllərindən,
Gəzəydim üstündə, yoldaş olaydım.

Dümağ olar yasəməninin birçəyi,
Qızarar qan kimi lələ ləçəyi,
Sinəni bəzəyən min-min çiçəyi
Nəqş eyləyə bilən nəqqaş olaydım.

Başının üstünü duman alanda,
Qarın əriməyib yaza qalanda,
Payızda güllərin tamam solanda,-
Sənə bir dərdbilən qardaş olaydım.

SEVDİM

Dilim söz tutandan, aqlım kəsəndən
Dostumu da sevdim, yarı da sevdim.
Qulluq edib gecə-gündüz bağında,
Zəhmətlə dərdiyim barı da sevdim.

Baş götürüb göy üzünə ucalan,
Bəzən qalxan, bəzən enib-alçalan,
Ala-tala buludlardan bac alan
Dağların başında qarı da sevdim.

Teyyubun qarmonun, Xanın səsini,
Fatmanın da "Kəsmə şikəstə"sini,
Aşığın meydanda deyişməsini,
Qurbanın çaldığı tarı da sevdim.

Əli Qurban DASTANÇI

Qurbanov Əli Abdulla oğlu 1930-cu ildə Göyçə mahalının Ağkilsə kəndində anadan olub. 1948-ci ildə orta məktəbi, 1953-cü ildə H. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunu bitirib. Həmin ildən 1990-cı ilə qədər Kəlbəcərdə yaşayıb, işləyib. Əvvəllər müəllim, sonralar uzun müddət rayon xalq maarifi şöbəsində metodist, 1976-86-cı illərdə isə Kəlbəcərdə çıxan «Yenilik» rayon qəzetinin redaktoru olub.

Əli Qurban Dastançı Azərbaycan Yazıçıları, Jurnalistlər və Aşıqlar birliklərinin üzvü, «Yetim Hüseyn dastanı», «Balasıyam bu dağların», «Göyçəgülü», «Beş dastan», «Deyişmələr-dərddəşmələr», «Səməd ağa dastanı», «Söz dəyirmanıdakı», «Göyçə: Firudin qülləsi» və s. kitablarının müəllifidir.

Əli Qurban Dastançı 2004-cü ildə vəfat edib, Gəncə şəhərində dəfn olunub.

ŞÜKÜR, İLAHİM

Şükr edərəm, səna qıllam xudaya,
Nə gözəl xoş keçir axşam-sabahım!
Parlayır hər zaman bəxtim ulduzu,
Nəşəylə dinirəm, çıxmayır ahım!..

Səcdənə enirəm, ey pərvərdigar,
Rəhimsən, üstümdə xoş nəzərin var!
Günü-gündən artır vəfalı dostlar,
Çoxalır hər yerdə istinadgahım!

Bir güzar düşəydi Göyçəyə sarı,
Bunun əvəzini çıxaydım barı!
Əziyyətə saldım əziz dostları,
Bu bir xoş qanundu, deyil günahım!

Bu gün nalə çəkib qəlb kəməncəsi,
Nəşəylə ucalır könül nəğməsi.
Qurbanın ocağı, Şəmşir xanəsi,
Oldu ən müqəddəs ibadətgahım!

Əliyəm, gözümdən tökülməz yaşım,
Yenə bir mərtəbə ucaldı başım,
Şəmşir atam oldu, Qənbər qardaşım,
Verdiyin nemətə şükür, ilahim!

13 dekabr 1953-cü il, Ağdaban kəndi.

DƏDƏ ŞƏMŞİR

Yenə Ağdabana düşüb güzarım,
Götür telli sazı, çal, Dədə Şəmşir!
Yayılsın dağlara şirin zəngülən,
Etsin kəklikləri lal, Dədə Şəmşir!

“Cəngi” vur, Koroğlu başlasın cəngə,
Qılıncı Xotkarı gətirsin təngə!
Əsli nalə çəksin, uyum ahəngə,
Kərəmi yadıma sal, Dədə Şəmşir!

Şeytanın fitvası verməsin bəhrə,
Abbas qalib gəlsin quyuda zəhrə.
Dilqəmə ümid ver, Tahirə Zöhrə,
Olsun mənim ağzım bal, Dədə Şəmşir!

Kükrəsin ilhamın, coşsun həvəsin,
Təbinin önündə titrəyim, əsim,
Demə qocalmışam, qalıbdı səsin,
Salma ürəinə xal, Dədə Şəmşir!

Zilə qalx, bəmə yen, açılısın eynim,
Çapsın qayaları Yetim Hüseynim.
Ürək getməsə də, Əliyəm, neynim,
Gedirəm, salamat qal, Dədə Şəmşir!

14 noyabr 1954-cü il, Ağdaban.

MƏN NECƏ GÜLÜM

Görən mənə deyir qaşqabaqlısan,
Vicdan ağrıyorsa, mən necə gülüm?!
Min gülən içində birçə yaralı
İnsan ağlıyorsa, mən necə gülüm?!

Gündə bir təlatüm baş verir canda,
Gündə neçə könül yuyulur qanda,
Nahaq qalib gəlib, haqq basılında,
Meydan ağlıyorsa, mən necə gülüm?!

Könlünə ov əti düşsə bir qarın,
Silaha sarılır dələduz, harın.
Naləli səsindən qanlı şikarın
Orman ağlıyrsa, mən necə gülüm?!

Niyə təbiətə çıxmışiq yağı?
Zəhərlə suvarır yağış torpağı!
Qoynunda keçəndə nüvə sınağı,
Ümman ağlıyrsa, mən necə gülüm?!

Aləmdə canlılar bəlası dünya,
Dörd milyard insanın anası dünya,
Atomun odunda yanası dünya
Bəs qan ağlıyrsa, mən necə gülüm?!..

1970, Kəlbəcər.

Seyid ƏLİ

Məmmədov Əli Xudaverdi oğlu Kəlbəcərin Zar kəndində seyid ailəsində anadan olub. Anadangəlmə gözləri zəif görürdü.

Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə Kəlbəcəyə gələndə (1985) onu Seyid Əli ilə görüşdürürlər.

Seyid Əli Bəxtiyar Vahabzadəni şeirlə salamlayır.

Həmin görüşdə heyrətini gizlətməyib kövrələn Bəxtiyar Vahabzadə Seyid Əlinin "Salam söyləyir" şeirinə "Əleykəssəlam" şeiri ilə cavab verir.

Doğma Kəlbəcər torpağında dəfn olunan şairin nəşr olunmağa layiq poetik irsi qalıb.

MƏHƏBBƏTDİR

Coşqun könlüm vəcdə gəlir ümman kimi,
Mən insanam, ülviyyətim məhəbbətdir.
Şerim, sözüm od püskürər vulkan kimi,
Həyəcanım, hərarətim məhəbbətdir.

Coş, ey könül, hələ azdır ömrün yaşı,
Şer-sənət meydanında olma naşı.
Bir qartalam, məskənimdir dağlar başı,
Dünya boyda əzəmətim məhəbbətdir.

Əli deyər, ülvi eşqim düşdü dilə,
Damla idim, kükrəyəndə döndüm selə.
Bir canana könül verdim bilə-bilə,
Sevgilimə sədaqətim məhəbbətdir.

SÖYLƏYİR

Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadəyə

Vüqarla, təmkinlə əyib başını,
Bu dağlar şairə salam söyləyir.
Torpağın altından qaynayıb coşan
Bulaqlar şairə salam söyləyir.

Şer, sənət ki var, uludan ulu,
O, həqiqət yolu, o, amal yolu.
Könül sazla dolu, nəğməylə dolu,
Dodaqlar şairə salam söyləyir.

Qartallar öyünər dəyanətiylə,
Uçar fəzalara öz qüdrətiylə,
Qəlbə nur çiləyən təravətiylə
İlk bahar şairə salam söyləyir.

Sən mənim bəxtiyar Bəxtiyarımsan,
Sənətdə ən qadir iftixarımsan,
Mənəvi dədəmsən, könül varımsan,
Nəyim var şairə salam söyləyir.

Əliyəm, gəlmişəm sənə üz-üzə,
Ölməz şerlərin hikmət, möcüzə.
Duyğular sinəmdə çevrilib sözə,
Misralar şairə salam söyləyir.

İLHAMIMLA BÖLMÜŞƏM

Sonsuz ənginliklərə uçanda fikirlərim,
Kainatın sirrini mənimsəyib bilmişəm.
Məğrurluqdan yoğrulub əzabım, dərdim, sərim,
Dünyaya yaşamağa, yaşatmağa gəlmişəm.

Hüzünlü bir kədərdən qəlbim alovlananda,
Hiss etmişəm özümü qasırğada, tufanda.
Tənhalıq otağıma qonaq gələn zamanda
Gizli duyğularımı ilhamımla bölmüşəm.

Kür taleyin əliylə itirsəm də ilkimi,
Bəzən vəcdə gələrək çağlamışam sel kimi.
Dostlarımla qəminə ağlamışam el kimi,
Fərəhli anlarında hərərətlə gülmüşəm...

QƏZƏLLƏR

Sevirəm sən afəti, divanəyəm ömrüm boyu,
Şəm üçün odlanmağa pərvanəyəm ömrüm boyu.

Bir zamanlar şadlığım sonsuz idi, arzum kimi,
Sənsiz, ey yar, qəlb evi viranəyəm ömrüm boyu.

Eşqdir dünyaya sultan eləyən aşıqləri,
Sadiqəm öz əhdimə, mərdanəyəm ömrüm boyu.

Eşqinə Allah deyən kəslər uduzmaz, ey Əli,
Sevgisiz insanlara biganəyəm ömrüm boyu.

Bir xəstəyəm, ol sən mənə loğman, kərəm eylə,
Etmə bu sınıq könlümü viran, kərəm eylə.

Divanəliyim saldı məni el nəzərindən,
Düşdüm yenə dildən-dilə yaman, kərəm eylə.

Yadlar məni tənə ilə söyüb, qovdu qapından,
Dərdli ürəyim oldu qızıl qan, kərəm eylə.

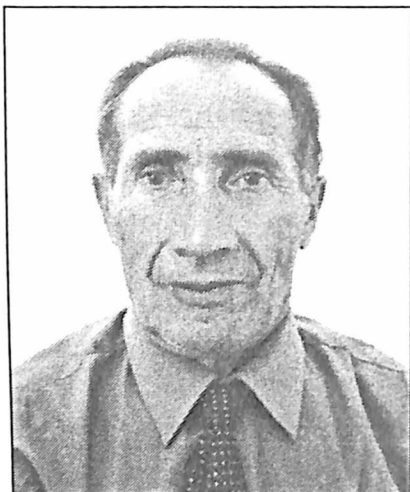
Gəl, gəl, sənə qurban olum, ey gözləri şəhla,
Hakim kəsilib könlümə hicran, kərəm eylə.

Ömrüm qısadır, dünyaya bel bağlamaq olmur,
Təkrar ki yetirməz məni dövrən, kərəm eylə.

O qədər cəfam olub, sənin uğrunda mənim,
Səbr etməyə yoxdur daha imkan, kərəm eylə.

Ey yar, Əli sənsiz dözə bilmir bu cahanda,
İnsafla nəzər sal ona hər an, kərəm eylə.

Əlqəmə ƏMRAHOĞLU

Məmmədov Əlqəmə Əmrah oğlu 1936-cı ildə Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində anadan olub. Orta məktəbdən sonra Gəncə Rabitə Texnikumunu bitirib. Hələ gənclik illərindən şer yazmağa başlayıb. Şerləri dövrü mətbuatda dərc olunub. «O kənd bizim kəndimizdir» şerlər kitabı 2000-ci ildə işıq üzü görüb. 1992-ci ildə ermənilər Ağdaban kəndinə hücum edib qırğın törədəndə hərbi xidmətdə olan oğlu Ziyəddin orada şəhid olub. Ə. Əmrahoğlu Xanlar rayonunun Çaykənd kəndində məskünlaşıb.

ŞƏMŞİRİN

Ovçu Ələsgərin ruhuna

Ey əsən küləklər, xəbər verməyin,
İlham qanadları sınar Şəmşirin.
Sağlıq-salamatıq, yaxşıyıq-deyin,
Məzarı alışar, yanar Şəmşirin.

Demə öldü şah balası Güllünün,
Müqəddəs mələyin, loğman dillinin,
Dağılan mahalın, ağır ellinin,
Dolanımız xəyalı kənar Şəmşirin.

Murov, qadan alım, əymə vüqarın,
Demə sındı şah budağı çinarın.
Kəsilsin yollardan gözü dağların,
Qəlbini deşməsin qubar Şəmşirin.

Çimnaz yaralıdır, dərman gözləyir,
Əkbər qan almağa meydan gözləyir.
Şair balasını Qurban gözləyir,
Kəsməz göz yaşını bahar Şəmşirin.

Əlqəmə, dünyadan itdi Ələsgər,
Qərib durna təki ötdü Ələsgər.
Demə aramızdan getdi Ələsgər,
Səsinə səs verər dağlar Şəmşirin.

SƏHƏR, AY SƏHƏR

Hamıdan sən qabaq qapımı açdın,
Əziz, mehribanım, səhər, ay səhər.
Doğma anam kimi lap yaxınlaşdın,
Başına dolanım, səhər, ay səhər.

Dərk edə bilməzdim şeriyyət, qəzəl,
Sən verdin bu payı, yenə gətir, gəl.
Səninlə bağlıdır əzəldən əzəl,
Haqq ilə peymanım, səhər, ay səhər.

Camal göstərəndə üfüqlərdə dan,
Cəmi yaranmışa deyirsən oyan!
Sənsən dövrü-zaman, sənsən hökmran,
Ey çərxi-dövrənim, səhər, ay səhər.

Haqqın camalısan, ərzin çırağı,
Sevinc müjdəsisən, şadlıq sorağı.
Yerin zirvəsisən, göyün ayağı,
Ərşim, asimanım səhər, ay səhər.

Əlqəmə məqsəddən ayrılan deyil,
Tale nə göstərsə pərişan deyil,
İndiki məkanım Ağdaban deyil,
Dəyişib ünvanım, səhər, ay səhər.

BİRDƏN-BİRƏ

Taleyimin üzü məndən
Yaman döndü birdən-birə.
Səadətim üzərinə
Günəş qondu birdən-birə.

Yarım baxdı biçərə tək,
Dedi məndən əlini çək!
Alovlanıb yanan ürək,
Buza döndü birdən-birə.

Kömək etmir qohum-qardaş,
Qalmışam ortada çaş-baş.
Tərən bəxtim yavaş-yavaş
Göydən endi birdən-birə.

Nə edim mən başı daşdı,
İlqar verdi, uzaqlaşdı.
Məni qoydu gözü yaşdı,
Çox sevindi birdən-birə.

Əlqəməyə dedi yollar,
Səninkidi o vəfadar.
Yenə könlüm oldu bahar,
Çiçəkləndi birdən-birə.

AY ZƏLİMXAN

Yenə Kəlbəcəri bürüyüb duman,
Haqqın beli sınıb, gəl, ay Zəlimxan.
Yenə məzarında ağlayır Qurban,
Sazın teli sınıb, gəl, ay Zəlimxan.

İstisuyun çeşməsinə daş düşüb,
Dəlidağın zirvəsinə qış düşüb,
Buludların kirpiyindən yaş düşüb,
Dağın beli sınıb, gəl, ay Zəlimxan.

Necə tamamlayaq bu əsəri, vay?!
Ələsgər ağlayır Ələsgəri, vay!
Od-alov yandırır çiçəkləri, vay!
Çəməngülü sınıb, gəl, ay Zəlimxan.

Arzular, istəklər qaldı yerində,
Adımız başdadı qəm dəftərində.
Yeri dəyişilib fəsillərin də,
Aydın ili sınıb, gəl, ay Zəlimxan.

Əlqəməni kədər öyib, bilirsən?
Şəmşir hələ eşitməyib, bilirsən?!
Yollarına qan çiləyib, bilirsən,
Polad qolu sınıb, gəl, ay Zəlimxan.

Allahverdi QƏMKƏŞ

Allahverdiyev Allahverdi Əli oğlu 1931-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Şaplar kəndində kamil ovçu və söz sərrafı kimi tanınmış Əli kişinin ailəsində dünyaya göz açmışdır.

Şuşa Pedaqoji Texnikumunu bitirsə də, müəllimlik etməmiş, saz-sözə meyli onu əlinə saz almağa məcbur etmişdir. Məlahətli səsi, xoş avazı, dərin biliyi onu el arasında çox erkən məşhurlaşdırmış və demək olar ki, qısa vaxt ərzində ustad sənətkarların yanında, xüsusən də

Dədə Şəmşirin yanında aşıqlıq sənətinin incəliklərinə bələd olmuş və sonralar müstəqil olaraq el məclisləri uparmışdır. Azərbaycanın Əməkdar mədəniyyət İşçisi fəxri adına layiq görülmüşdür. Aşıq Şəmşir adına Kəlbəcər rayon mədəniyyət evi xalq aşıqlar ansamblının bədii rəhbəri kimi neçə-neçə el sənətkarı ondan ustad dərsi almışdır.

1997-ci ildə "Şair, asta yeri, insan yatıbdı" şerlər kitabı işıq üzü görüb.

Allahverdi Qəmkeş də kəlbəcərsizlik dərdinə dözməyərək 2002-ci ildə vəfat etmişdir. Xanlar qəbristanlığında- şair Sücaət, Bəhmən Vətənoğlu ilə eyni məkanda torpağa tapşırılıb.

YATIBDI

Bu gün yolum düşdü qəbristanlığa,
Orda zaman qışdı, dövran yatıbdı.
Sanki pıçıldaşdı hər məzar daşı:
Şair, asta yeri, insan yatıbdı.

Qarşımda canlandı o zülmət aləm,
Ürəyimdə kədər, gözlərimdə nəm,
Dünya vəfasızdı, insan ömrü kəm,
Yolunda əcəl tək aslan yatıbdı.

Gərdiş dolaşıqdı, yolları çətin,
Onun şikarısın, yüz olsan mətin.
Şaha baş əyməyən nazlı afətin
Qəbirdə qoynunda ilan yatıbdı.

Vurğunun qələmi əlindən düşüb,
Dürrənin kəməri belindən düşüb,
Cabbarın muğamı dilindən düşüb,
Matəm dünyasında peşman yatıbdı.

Leyli, Məcnun, Şirin, Fərhad üzü ağ,
Otello yarına kəsilib dustaq,
Vaqifə məqbərə tikdi Qarabağ,
Xuraman xəcalət, pünhan yatıbdı.

Sanki sərdabədən dindi Nizami:
-Bax, oğlum, gərdişin budur nizamı.
Deyin birdəfəlik düşünsün hamı,
Şöhrətə uyanlar üryan yatıbdı.

Pul işləmir, orda qiymətsizdi zər,
Sərdar hökm eyləmir, işləmir nökr.
Nə zəhmət var orda, nə alında tər,
Ağadan yuxarı çoban yatıbdı.

Eşit sən Qəmkeşi, ədalətli ol,
Xalqa hakim olsan, mərhəmətli ol!
Əgər varın çoxsa, səxavətli ol,
Şöhrət yuvasında şeytan yatıbdı.

GETDİ

Ustadım Aşıq Şəmşirin ölümünə

Öldü aşıqların kamil ustadı,
Sənətə min çələng toxudu, getdi.
Səsdə, havacatda, ağıl, kamalda,
Misli-bərabəri yoxudu, getdi.

Neçə dəfə bərkə-boşa çəkildi,
Adı Ələsgərnən qoşa çəkildi,
Alim məclisində başa çəkildi,
Hörməti-izzəti çoxudu, getdi.

Qəmkeş, kim oxuyar Şəmşir nəfəslə,
“Dəli Koroğlu”nun zəngülesiylə?!
İlahidən ofsunlanmış səsiylə
Zirvədə dayandı, oxudu, getdi.

ÖYÜNÜR

Adam var ki, yığıb elin varını,
Nə qədər günaha batıb, öyünür.
Özgəsinin kölgəsində yatanın
Gedib kölgəsində yatıb öyünür.

Var tapıbdı, elə bilir ucalıb,
Yaltaqlıqda iblisdən də bac alıb.
Neçə dəfə baş öyibdi, alçalıb,
Özündən alçağa çatıb, öyünür.

Qəmkeş deyir, qulu olub şöhrətin,
Qazanıbdı el-obanın nifrətin.
Qızıla, daş-qaşa satıb ismətin,
Elə bilir baha satıb, öyünür.

ƏYLƏNƏNDƏ

Əflatuna gülər nadan,
Qafil ağı səylənəndə.
Mərđi tənə söz öldürər,
Gədə gəlib bəylənəndə.

Qəza bəd gətirsə əgər,
Qaş düzəldən gözü tökər.
Maya gərdan çəkib gedər,
Nər yorulub əylənəndə.

Çoxlu bilən danışa az,
Mənasızdı yersiz avaz.
Qəmkeş ölsə, yaddan çıxmaz,
Doğru sözü söylənəndə.

EYLƏR

Elə qurulub ki, çərxi dünyanın,
Bir günün içində min büsat eylər.
Səhər kərəmindən şölələr saçar,
Axşam qəzəbindən zülümət eylər.

Milyon ildi dünya çarxı-gərđiđdi,
Yaranmaq, məhv olmaq - bu aşkar işdi.
Yoxuşun o üzü hökmən eniđdi,
Bunu bilməyənlər cinayət eylər.

Gəl eşit Qəmkeşi, olma ümidvar,
Qıfıl tərşə düşsə, açmaz bir açar.
Zabit ölər, vəzir çaşar, at qaçar,
Sıravı əsgər də şahı mat eylər.

DAĞLARIN

Yaman çoxdu günahımız, bilirəm,
Su tökmüşük ocağına dağların.
Ya Rəbb, görən bizi bağışlayarmı,
Gedək düşək ayağına dağların?

Cığır olam - gərdəninə dolanam,
Tərtər olam - dərəsiylə sallanam.
Kəkötünün çiçəyində ballanam,
Şəkər qatam qaymağına dağların.

Qəmkeş, ah-naləsinə çevriləm,
Qanım axa, laləsinə çevriləm,
Şəhid olam, balasına çevriləm,
Dəfn olunam qucağına dağların...

ŞAPLAR ƏLİ

Şaplar Əli Allahverdi oğlu 1900-cu ildə Kəlbəcərin Şaplar kəndində anadan olub. 69 illik ömrünü dağlarda keçirən Əli Allahverdi oğluna el arasında Ovçu Əli də deyirmişlər. Yaxşı saz çalıb-oxumağı da var imiş. 1969-cu ildə Kəlbəcərdə vəfat etmişdir.

Şaplar Əlinin Qamışlı Rüstəm və Milli Nəbi ilə deyişmələri var.

Övladları və nəvə-nəticələri də şair Şaplar Əlinin sənət yolunu davam etdirmişlər.

MAMOĞLU

Qüdrəti-təbarək bəxş edib bizə,
Xəlq eyləyib bu dağları, mamoğlu.
Yaşıl meşələri, göy çəmənləri,
Zümrüməli bulaqları, mamoğlu.

Çıxmısanmı “Böyük yurd”ün düzünə,
Baxmısanmı sonaların gözünə,
Düşmüşənmı ceyran-cüyür izinə,
Gəzmisənmi ovlaqları, mamoğlu?

Ovu qoşalayıb atmısanmı heç,
Qayaları səsə qatmısanmı heç,
Qarda qovub əlik tutmusanmı heç,
Olubmu insafın barı, mamoğlu?

Talehim olubdu bu tikanlı kol,
Veribdi Əliyə kədəri bol-bol.
Buyur, Şaplara gəl, bir qonağım ol,
Bu sınıx könlümü sarı, mamoğlu.

ÇƏTİNDİ

Mərifəti, hörməti hər insan üçün
Doğru-dürüst mənimsəmək çətindi.
Ya qismət ki, qədrin bilə, bilməyə,
Nanəcibə çəksən əmək, çətindi.

Bazarda satılmır, satın alına,
Alasan, deyələr “əhsən ağına”.
Yeri gələn zaman üzə, alına
Sözü məqamında demək çətindi.

Əlinin qəlbində çoxdu söhbəti,
İnsanın namusdu, ardı şöhrəti.
Bu geniş dünyada varı-dövləti
Qazanmaq asandı, yemək çətindi.

Salman UĞURLU

Salman Uğurluyev 1916-cı ildə Kəlbəcər rayonunun İstibulaq kəndində anadan olmuşdur. 1936-cı ildə Gəncəyə köçmüş, orada yaşamış və ali təhsil almışdır. O, 16 yaşından aşiq ruhlu şerlər yazmağa başlamışdır. 1970-ci ildə vəfat etmişdir.

AY QIZ

Qəmgin duruş, xoş baxışın,
Məni Məcnun edər, ay qız.
Utanıb kiprik çaxışın
Ürəyimi didər, ay qız.

Mən vəfana oldum əmin,
Nə lazım başqa sitəmin,
Yüz dəmimlə bircə qəmin
Bərabərdir, ödər, ay qız.

Gözdə məhəbbət yuxusu,
Dili yanan istəyər su,
Ürəkdə vüsal arzusu
Qiyamətə gedər, ay qız.

Eşit ürəyimin səsin,
Salmanın qəmli nəğməsin,
Görmədim barın, bəhrəsin,
Eşqim oldu hədər, ay qız.

SALASAN DA

Aşıq Şenliyə nazirə

Keçən anlar qayıdarmı,
Min yol yada salasan da?
Bir xoş günə tay olarmı,
Günü-günə calasan da?

Nəfəs candan qopacaqdır,
Qara torpaq qapacaqdır,
Əcəl gəlsə tapacaqdır,
Deryalara dalasan da.

Kim deyər ki, dəm eyləmə,
Bir kefini kəm eyləmə,
Salman kimi qəm eyləmə,
Saraşasan, solasan da.

GÖZLƏR

Qələm qaş altından, gül yanaq üstən
Çatdı nəzərimə o qara gözlər.
Gahdan güləş baxar könlüm güldürər,
Hərdən qəmgin baxar fəqara gözlər.

Hüsnü olmaz qaşa sürmə yaxanda,
Məhəbbəti hər bir yana axanda,
Yersiz gülüb, oğrun-oğrun baxanda,
Çoxların eylədi avara gözlər.

Dərdindən dəliyəm, ey mahi-taban,
Çara et hal-eşqə, ey tuti-zəban.
Gözəllik hüsnünlə baxsan mehriban
Tez şəfa eliyər bimara gözlər.

Kim ki, yarın sevsə, göz yaşın silər,
Zil qara gözlərin qədrin o bilər,
Dodax ləzzət tapar, hər vaxt öpülər,
Bu şərtə düz ola ilqara gözlər.

Salman eşqə düşdü yar həvəsində,
Çırpınır ürəyi dar qəfəsində,
Səyyad oldum durdum ov bərəsində,
Sizinlə yetişdim şikara, gözlər.

BARIŞAQ

Əziz yarım, niyə məndən küsmüsən,
Gəlsən incikliyi bölək, barışaq.
Sən ağlama, həsrətinə dözmərəm,
Axan göz yaşını silək, barışaq.

Məhəbbət ürəklə gəlibdi cuşa,
Əzəldən aşiqəm o qələm qaşa,
Ölən günə kimi yaşayaq qoşa,
Söyləyək, danışaq, gülək, barışaq.

Salman atdı qohumunu, elini,
Bu dünyada tutub sənin əlini,
Öpüb yanağını, qucub belini,
Dolansın boynuna bilək, barışaq.

AY QIZ

Süz büllur qədəhə şəhdi-ləbindən,
Saqi ol məclisə çay gətir, ay qız.
Görən sərxoş olur mah-camalını,
Gözün xumarından pay gətir, ay qız.

Sevən bilər, gözlərinin qədrini,
Baxça-barlı, qoşa narlı sədrini,
Dağdalama camalının bədrini,
Utansın hüsnündən ay gətir, ay qız.

Demirəm Salmanla ədavət eylə,
Xəstədir, dərdinə şəfaət eylə,
Məhəbbət suyundan səxavət eylə,
Sevən ürəklərə yay gətir, ay qız.

NƏDƏNDİ

Bir sözüm var sənə, ey mehribanım,
Bu sınıq könlümün qəmi nədəndi?
Həsretindən ah çəkərəm, ağlaram,
Qurumaz gözümün nəmi, nədəndi?

Çəkibdir sinəmə dağı gözlərin,
Şərbət dodaqların, saqi gözlərin,
O cəllad qaşların, yağlı gözlərin,
Mənə edir bu sitəmi, nədəndi?

Gəl rəhm eylə gözlərimin selinə,
İstərəm qurşanam incə belinə,
Qoymursan ki, əlim dəyə əlinə,
Öldürürsən ömrü kəmi, nədəndi?

Salmanam, dərdimi qan, ağlayanda,
Sən də ürəyindən yan, ağlayanda,
Bir dəfə demirsən can, ağlayanda,
Sən gülüb alırsan dəmi, nədəndi?

GETDİ

Səyyad olub çıxdım səhraya ova,
Ox atdım, şikarım yaralı getdi.
Mənim gəc bəxtimdən, kəm taleyimdən,
Ürküşdü, dağların maralı getdi.

Məlul könlüm şad oluban gülmədi,
Heç bir təbib dərdlərimi bilmədi,
Laçın əldən uçdu, daha gəlmədi,
Tər lan ovlağını sar alı getdi.

Könlümün tərlandı uzağa düşdü,
Həsretin çəkməkdən göz ağa düşdü.
Kimi çox istədim uzağa düşdü,
Yad oldu, Salmandan aralı getdi.

ÖLLƏM

Gördüm şəkilini, baxdım doyunca,
Əlini əlimə almasam, ölləm.
Öpüb dodağını, qucub belini,
Qollarım boynuna salmasam, ölləm.

Könlüm düşüb yanağının ağına,
Müştaq oldum qaşlarının tağına,
Bir dəyqə çıxmasan göz qabağına,
Aşkar camalını bulmasam, ölləm.

Çəkməkdən həsrətin yetmişəm cana,
Arzum var yetişək mətləbə, kama,
Bir sən ol, bir də mən, bir xəlvətxana;
Doyunca yanında qalmasam, ölləm.

Salman bir bülbüldü, qoyma qəfəsdə,
Başatək yaşayaq böylə həvəsdə,
Həsretin çəkməkdən olmuşam xəstə,
Müşkili-ənbərinə dalmasam, ölləm.

BİLƏR

Sinəm büryan oldu qəm atəşində,
Kim mənim dərdimi qanarsa, bilər.
Ayrılıq hər dərddən daha betərdir,
Kim hicran oduna yanarsa, bilər.

Bilmirəm ki, haralıyam, haralı,
Varmı mənim kimi qəlbi yaralı?!
Kim ki vətəmindən düşsə aralı,
Elindən-günündən kənarsa, bilər.

Hər kəsi uzağa atmasın baxtı,
Mənim ürəyimi yandırdı, yaxdı.
Kimin ki qürbətdə keçərsə vaxtı,
Ömür günlərini sanarsa, bilər.

Könlüm, sənə namərd döz, toxunanda,
Ayıq ol, xəyanət göz toxunanda.
Kimə ki tənəli söz toxunanda,
Salman tək yarası qanarsa, bilər.

Əyyub CABBAROV

Əyyub İmran oğlu Cabbarov 1934-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Məmmədsəfi kəndində anadan olub. Orta məktəbi bitirdikdən sonra uzun müddət təhsilini davam etdirə bilməyib. 1964-67-ci illərdə Bakıda texnikumda mühasibat ixtisasına yiyələnib. Kəlbəcərdə bir sıra təşkilatlarda ixtisası üzrə çalışıb.

Kəlbəcər işğal olunduqdan sonra Gəncədə məskunlaşan Əyyub Cabbarov hələ gənc yaşlarından incə ruhlu lirik şeirlər müəllifi kimi məşhurlaşıb. Şeirləri bir sıra mətbuat orqanlarında dərc olunsa da, kitabı 1999-cu ildə (hər iki qardaşın: Əyyub və Yaqubun birgə imzası ilə) «Yamanca tutulduq qarğışa, dağlar» adı ilə nəşr edilib.

XANIMSANMIŞ

Necə gözəl yaranmısan,
Başdan-başa xanımsanmış.
Sən yoxsansa, mən də yoxam,
Sən ki, mənim canımsanmış.

Canlıları can yaşadır,
Səhərləri dan yaşadır,
Yaşayanı qan yaşadır,
Canımdakı qanımsanmış.

İncidərsən Əyyubu, yar,
İncitməyin qaydası var.
Məni gəzən səndə tapar,
Belə adım-sanımsanmış.

GÖZLƏRİN

(Təcnis)

Yanan səhər, mən yandıqca yanırım,
Yandırmış qəlbimdə odu gözlərin.
Elə baxma, a mürvətsiz, amandı,
Heç oda bənzəmir odu gözlərin.

Gecə uzun, günəş nurun gec ələr,
Qərib könlüm xəyalınla gecələr.
Dan ulduzu qoşa çıxsa gecələr,
Deyərdim ki, odu, odu gözlərin.

Əyyub gəzdi, gül görmədi gülüncə,
Elə güldün, gülünc oldum gülüncə.
Yaman yerdə məni qoydu gülüncə,
O du camalına o du gözlərin.

QAYTAR

Nə müddətdir hələ gözlə deyirsən,
İllərimi qaytar, yaşımı qaytar.
Sənin qəlbin kimi qaradan-qara
Kirpiyimi qaytar, qaşımı qaytar.

Sənin zülmün, mənim səbrim bitibdi,
Dözüm gedib, sərhəddinə yetibdi,
Səni tanıyandan ağlım itibdi,
Səni tanımayan başımı qaytar.

Bağlandım sehrli daranmağına,
İnandım Əyyubdan qorunmağına,
Lənətlər ilqarsız yaranmağına,
Yolunda tökülən yaşımı qaytar.

SƏN OLDUN

Donmuş ürəyimin, ölü köksümün,
Şikəst bədənimin qanı sən oldun.
Lal olan dilimin, daş duyğuların
Həyatı sən oldun, canı sən oldun.

Dilimdə Allahın duasındasan,
Eşqimin qaysaqılı yarasındasan,
Mənim ürəyimin arasındasan,
Bu qəlbimin mehribanı sən oldun.

Sevənlər yar deyir, Əyyuba yarsan,
Özünü axtarsan məndə taparsan,
Nə yaxşı ki, varsan, yaxşı ki, varsan,
Can mülkümün öz cananı sən oldun.

KÖÇÜRÜM SƏNİ

Aranda istilər baş alıb gedir,
Gəlmişəm yaylağa köçürüm səni.
Yayın istisində dilim yananda,
Kəpəzdə bulağa köçürüm səni.

Gözəlliyin xəzinəsi, ləlisən,
Dillənəndə sazın şirin dilisən,
Sən könül mülkümün qızılgülüsən,
Ordakı otağa köçürüm səni.

Məni bağla qiymələrin bəndinə,
Bələd olum açmağına, fəndinə,
Çıxıb gedək Məmmədsəfi kəndinə,
Bu yerdən uzağa köçürüm səni.

Mən Əyyubam, öz-özümdən qopmuşam,
Göz yaşınam, gözlərinə hopmuşam,
Səndə itib, məni səndə tapmışam,
Becərdiyim bağa köçürüm səni.

DEMİSƏN

Sənmi dönük çıxdın, mənmi pis adam,
Cəzanın hökmünü yazın, demisən.
Demişəm heyranam gözəlliyinə,
Onu ayağından asın demisən.

Məni yandırdıqca həsrətin qəmi,
Bilmədim nə imiş eşqimin kəmi,
Sən sevə bilmədin mən sevən kimi,
Bircə yol demədin düzün demisən.

Gətir xəyalına, qayıt keçmişə,
Bir ömürlük xatirədi həmişə,
Kirpiyimdən sinən üstə iz düşə,
Onu o zamanlar özün demisən.

Ömrü yüz baharlı səməni görsün,
Nə bir çiçək, nə də çəmənini görsün,
Nə özgəsin görsün, nə məni görsün,
Bağlayın Əyyubun gözün demisən.

GƏLMİŞƏM

Yaman darıxmışdım səni görməyə,
Bu yolları sorağına gəlmişəm.
Açıb qollarını boynuma dola,
Görüşünün marağına gəlmişəm.

Çoxdan ayrıldığım o görüş kimi,
Görüşü olmayan görməmiş kimi,
Qəlbimin yanğısı bir öpüş kimi,
Ərk eyləyib dodağına gəlmişəm.

Nə olar, bir addım gəlib yaxına,
Baxasan alnımın həsrət arxına,
Qorxuram gedəsən, sənın qorxuna,
Baş götürüb ayağına gəlmişəm.

Köhnə xatirələr dilləndi yenə,
Bir yol "hə" demədin Əyyub deyənə.
Ölürəm, ölümüm dərd olar sənə,
Çari-naçar otağına gəlmişəm.

ULAYIR

Sənsiz günüm daş zindanda buz ömür,
Kəsir sazaq məni, yay, qış ulayır!
Günüm zülmət, çörəyim dərd, suyum qəm,
Üstümə gör neçə tay-tuş ulayır!

İstəyirsən, verəsiyəm, can istə,
Can üstündə can taparam o səsdə.
Sonu yaxın ömür adlı yol üstə,
Neçə nalə, neçə qarğış ulayır!

Əl götür bu qədər biganəlikdən,
Gəl qurtar Əyyubu divanəlikdən,
Vallah zəhləm gedir viranəlikdən,
Sən yoxsan, qəlbimdə bayquş ulayır!

Yaqub CABBAROV

Yaqub İmran oğlu Cabbarov 1937-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Məmmədsəfi kəndində anadan olub. Uşaq yaşlarından atasını itirdiyindən, çox çətinliklərlə üzləşib. Orta məktəbi bitirdikdən sonra bir müddət (ailəyə kömək etmək üçün) ali təhsil almağa çalışmayıb. Nəhayət, 1963-cü ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun tarix-ədəbiyyat fakültəsinə daxil olub və 1967-ci ildə institutu fərqlənmə diplomu ilə bitirərək, Kəlbəcərin Zar kənd orta məktəbinə təyinat alıb. Bir il burada işlədikdən sonra İstisu qəsəbə orta məktəbinə direktor göndərilib. 1985-ci ilə kimi bu vəzifədə çalışan Yaqub müəllim həmin vaxtdan doğma kəndi olan Məmmədsəfi orta məktəbinə direktor təyin edilib.

1991-ci ildə dünyasını dəyişən Yaqub Cabbarov da qardaşı Əyyub kimi, şirin, lirik, şerlər müəllifi idi. Çox erkən başlamışdı yazmağa. Şerləri hələ sağlığında ikən respublikanın əksər bölgələrində yayılmış, konsert salonlarında, toy şənliklərində müğənnilər, aşuqlar ifa etmişlər.

Çox təəssüf ki, şairin sağlığında kitabı çap olunmadı. Ölümündən sonra qardaşı Əyyubla birgə bir kitabı işıq üzü görüb.

Məzarı Kəlbəcərin Məmmədsəfi kəndindədir.

**DƏLİDAĞ AĞILLI,
DƏLİDAĞ DƏLİ**

Gahdan quzu olar, gahdan kükrəyər,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.
Selindən özünə min yara dəyər,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.

Külək köhlənini çapar o başdan,
Gün doğar, günorta od qopar daşdan,
Axşam köçərilər qorxar yağışdan,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.

Bir daşın dibində əlik görünər,
Bir daşın dibindən ovçu sürünər,
Yayın ortasında qara bürünər,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.

Qayası əks edər qartalın səsin,
Şaxtası dondurar çayın nəfəsin,
Müdhiş ildırma açar sinəsin,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.

Birdən güllərini verər borana,
Birdən arxa durar köçün yorana.
Birdən dağ evlərin qovar arana,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.

Təbiət yaradıb daşından dibçək,
Başında qar saxlar, köksündə çiçək,
Bir mahnı bəstələ, ay qarabirçək,
Dəlidağ ağıllı, Dəlidağ dəli.

BU DƏRDI

20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə

Cinayətkar qul olacaq cəzaya,
Nə yer, nə göy götürəcək bu dərdi.
Küçələrdə qan quyusu qazdıran,
Elə bilir itirəcək bu dərdi.

Nəsimitək soyulsa da şəhidlər,
Göz yaşynan yuyulsa da şəhidlər,
Məxmər altda qoyulsa da şəhidlər,
Yağış yağıb bitirəcək bu dərdi.

Qoca dünya haqsız qanı görk elər,
Sahillərə xəbər yayar körpülər,
Anasından doğulanda körpələr
Özü ilə gətirəcək bu dərdi...

Yaqub ölər, torpağında qan qalar,
“Qardaş” deyib, qəsd elədi qanlılar...
Dünya boyu öz dilində canlılar
Bir-birinə yetirəcək bu dərdi!

ÖMRÜMÜ KEÇİRDİM BARMAQLARIMDA

Təzə qonağını gözlər köç yarı,
Dünya həmişəlik, insan köçəri.
Əlimdə kabinet, maşın açarı,
Ömrümü keçirdim barmaqlarımda.

Açıq xanələrə daşları düzdüm,
Yek atdım, oyundan əlimi üzdüm.
Zəri əzizlədim, vaxtı uduzdum,
Ömrümü keçirdim barmaqlarımda.

İlləri özümə ömür saymadım,
Bu sərvəti, yolun sonun duymadım.
Təsbehi əlimdən yerə qoymadım,
Ömrümü keçirdim barmaqlarımda.

Tüstüsü dükandan otağımacan,
Zəhəri kökündən budağımacan,
Papiros cibimdən dodağımacan,
Ömrümü keçirdim barmaqlarımda.

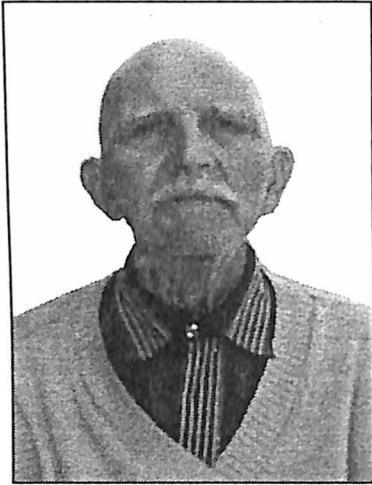
YANDI

Ağladı halıma sevib çatmayan,
Gözlərimin yaşı külümdə yandı.
Əsli yandı, Kərəm yandı kül oldu,
Mən elə yandım ki, külüm də yandı.

Soldurdu qönçəni qışın nəfəsi,
Vaxtsız yetim qaldı bülbülün səsi.
Əksimi gözündə görmək həvəsi,
Könlümdən yarandı, könlümdə yandı.

Göydən səpələnir qar yavaş-yavaş,
Kədərin paltarı əynimdə nimdaş,
Qəbrinin üstünə apardığım daş
Sözümdən od aldı, elimdə yandı.

Çölümdə bahardı, içimdə qardı,
Ümid çırağımı tufan qopardı,
Onu Yaqub sevdi, məzar apardı,
“Sevirəm” kəlməsi dilimdə yandı.

Behbud QANDALOĞLU

1925-ci ildə Kəlbəcərin İlyaslar kəndində anadan olub. 25 il kolxozda mühasib, baş mühasib vəzifəsində işləyib. Orta məktəbdə oxuduğu illərdən şeir yazmağa başlayıb. Saz çalıb, söz qoşmağı Aşıq Bəstidən və Dədə Şəmşirdən öyrənib. Kəlbəcərli şairlərlə, o cümlədən Bəhmən Vətənoğlu ilə maraqlı deyişmələri aşıqlar tərəfindən məclislərdə ifa olunur. Behbud Qandaloglu 1993-cü ilin aprel ayında Kəlbəcərin ermənilər tərəfindən işğalından sonra Gəncə ərazisində, daha doğrusu, Xanlarla Gəncənin arasında sonradan salınmış Murovdağ qəsəbəsində məskunlaşıb. Çap olunması xeyli şeirləri vardır.

NƏ PİS OLARMIŞ

...Şəmşiri qız-gəlin, qarı bəyənməz,
Aşıq qocalanda nə pis olarmış.

Aşıq Şəmşir

Qəflətən namərdlər xədəng oxunu
Mərdlərə atanda nə pis olarmış.
Sərraf sözün gərək sərraflar ala,
Nadana satanda nə pis olarmış.

Yaranmış bülbüldü, dünya bir qəfəs,
Uçub gedər, ölüb-qalar dəsbədəs!
İlki meydan, sonu zindan olan kəs
Qəmlərə batanda nə pis olarmış.

Yenə varaqlandı qəlbin dəftəri,
Axtar zər qədrini bilən zərgəri.
Simuzəri, yaqutu, yəmən, gövhəri,
Mis, tunca qatanda nə pis olarmış.

Behbudun sinəsi elmin kitabı,
Açıb oxu - ondan öyrən hesabı.
Ərəb atdan qabaq hər dılqır yabı
Mənzilə çatanda nə pis olarmış.

YAŞAYIRAM

Qocalıqda qaçqın oldum,
Xəstə, naxoş yaşayıram.
Gecə-gündüz ağlayıram,
Gözlərim yaş yaşayıram.

Yer üzü bir zülümxana,
Ədalətdən yox nişana,
Bu dövrana, bu zamana
Qaldım çaş-baş, yaşayıram.

Nə səsım var, nə hayım var,
Nə günüm var, nə ayım var,
Nə yazım var, nə yayım var,
Həmişə qış yaşayıram.

Dolandım təmiz ad ilə,
Həm dost ilə, həm yad ilə,
Xeyli vaxtdır arvad ilə
Bacı-qardaş yaşayıram.

Şikayət etdim Allaha:
Baxan yox amana, aha.
Hərəkətim yoxdu daha,
Behbudam, daş yaşayıram.

ZAMANDI

Gör hansı zamandı yaşayıram mən,
İnsan insan əti yeyən zamandı.
Qanun yoxa çıxıb yer kürəsində,
Varlılar yoxsulu döyən zamandı.

Elə ki millətlər bölündü dinə,
Qənim kəsildilər biri-birinə.
İndi hücum çəkir arvad ərinə,
Nadanlar özünü öyən zamandı.

İnsanlar əlində acizdi dünya,
Yer oğlu əl atır ulduza, aya,
Qadında ismət yox, kişidə həya,
Qız-gəlin dar şalvar geyən zamandı.

Kür-Arazı plan etdi erməni,
Qarabağı talan etdi erməni,
Nə etdisə, yalan etdi erməni,
Haqqın tərəzisi əyən zamandı.

Baxan yoxdu ataların sözüne,
Behbud alovlanır özü-özünə!
Yoxsul bir cür dəyir varlı gözünə-
Varlının meyvəsi dəyən zamandı.

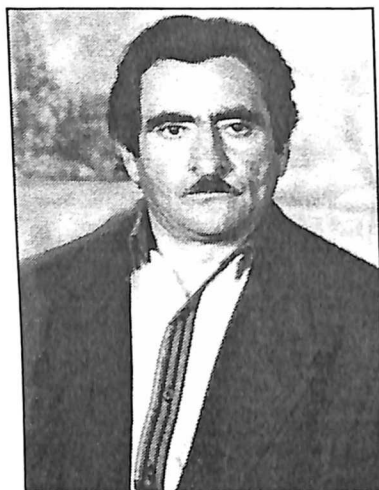
ALTI HƏRFDİR

Ömür-gün yoldaşım Dilbər üçün

Kəbəm, Kərbəlamdı, səcdə yerimdi,
Həqiqi imanım altı hərfdir.
Eşqim, səadətim, qibləm, aləmin,
Müqəddəs Quranım altı hərfdir.

“D” hərfi cismimin ilk baharıdır,
“İ” hərfi ürəyimlə yarıdır,
“L” hərfi qəlbimin sevgi barıdır,
Həyatım, həm canım altı hərfdir.

“B” hərfi eşqimi xəlq eləyəndir,
“Ə” hərfi zövqümə nur ələyəndir,
“R” hərfi də taleyimə həyəndir,
Behbudam, cananım altı hərfdir!

Mirsəyyaf ZAMANLI

Mirsəyyaf Zamanlı 1948-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Ağyataq kəndində anadan olub. Kəlbəcərin Zülfüqarlı kəndində səkkizillik, Gəncə şəhərində orta məktəbi bitirib. N. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutuna daxil olaraq 1968-ci ildə oranı bitirib. Hərbi xidmətdən qayıdıb Kəlbəcərin Şurtan və Moz Qaraçanlı kəndlərində müəllimlik edib. Kəlbəcərin işğalından sonra Bakıda məskünləşib. Bakıdakı 108 sayılı Kəlbəcər orta məktəbində dil-ədəbiyyat müəllimidir.

Mirsəyyaf Zamanlı Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür. Bir neçə şerlər kitabının müəllifidir.

ANAMA MƏKTUB

İndi məni büküm-büküm eləyib,
Vətən dərdi, bala dərdi, ay ana.
Bir canım var, bir parça da ürəyim,
Necə çəkim belə dərdi, ay ana?!

Qəmsiz olan sızıltımı duyammaz,
Daş oyanar, mənim bəxtim oyammaz,
Heç Fərhadın külüngü də oyammaz,
Sinəmdəki silə dərdi, ay ana.

Minnət çəkib, önündə diz çökürəm,
Yalvarıram, bəlkə yola gətirəm.
İstəyirəm bəxtim kimi itirəm,
Tutammıram dilə dərdi, ay ana.

Mən çəkəni, dağ da çəksə dayanmaz,
Bəlkə daşam, belə insan yaranmaz?!
Mirşeyyafı qohum, qardaş, yar anmaz,
Hamı bax, bilə-bilə dərdi, ay ana.

QƏRİB OLMUŞAM

Yuvasından perik düşən quş oldum,
Harda qanad açdım, dərdə tuş oldum,
Dünyanın başına ağır daş oldum,
Ay ana, mən burda qərib olmuşam.

Ürəyimə Allah elə toxundu,
Dərd sinəmdə ilmə-ilmə toxundu.
Qəribliyim gözlərimdən oxundu,
Ay ana, mən burda qərib olmuşam.

Burda ölsəm, qəlb dağlayan nalə yox,
Bükülməyə ağ yerinə lalə yox,
Oxşamağa gül üstündə jalə yox,
Ay ana, mən burda qərib olmuşam.

Məni tapdı, təkçə mənə sığındı,
Mirşəyyafın dərdi yığın-yığındı.
Kimə deyim gəl könlümü ovundu,
Ay ana, mən burda qərib olmuşam.

NECƏ GEDİM ZİYARƏTƏ

Mənə böyük hörmət və ehtiram göstərüb, Məkkə ziyarətinə getməyimi təklif etdləri. Bu elə vaxt idi ki, Kəlbəcərin işğalından beş il keçirdi

Dərgahına gələmmədim, ilahi,
Mənə yazsın, qoy mələklər günahı!
Qüdrətinə diz çökürəm,
Yalvarıram sənə burdan...
Qərib-qərib dolaşdığım-
 Bu yeri də
Sən özünsən yaradan!
Tərtərimin sızıltısı,
Düz beş ildi məni didir!
Kəlbəcərin bulaqları,
Gözlərimdən axıb gedir-
Necə gedim ziyarətə?
Erməniyə kəniz olub,
Şahənşaha baş əyməyən
 Gözəllərim!
Burda mənim öz yaxamdı,
 öz əllərim!
Necə gedim ziyarətə?
“Vətənsiz də insan olan,

İnsan kimi yaşayarmı?"-
deyənlərin
Mirasını geyirəm mən!
Millətimə ağız büzüb
əyənlərin
Fitrəsini yeyirəm mən!
Necə gedim ziyarətə?!
Yurdsuzların ac qarnını
doymamış,
Yağılarla haqq-hesabı
ayırmamış,
Necə gedim ziyarətə?!
Şəhidlərin qayalarda
Qan izini yalasan,
Ziyarətə deyərəm!
Çör-çöp yığıb yurd yerində
Bircə ocaq qalasan,
Ziyarətə deyərəm!
İz saldığım cığırlarda
Dizin-dizin sürünsəm,
Mənsiz qalan o dağların
Dumanına bürünsəm-
Ziyarətə deyərəm!
Ağdam mənim Məşhədimdi,
Mədinəmdi Dəlidağ!
Qubadlıdı Məkkəm mənim!
Kərbəlayım Qarabağ!
Yüzdən artıq yaşım olub,
bu beş ildə.
İki əlim, bir bələli
başım olub
bu beş ildə!
Bu taleyi verirdinsə,
Məni niyə yaratdın?!
Dərd üstünə dərd qalayıb,

Gözlərimi qanatdın!
Qüdrətinə diz çökürəm,
Yalvarıram sənə burdan!
Qəmli-qəmli dolaşdığım
Bu yeri də
Axı sənsən yaradan?!
Eşit mənim fəryadımı, naləmi,
Düz beş ildi göynədirəm aləmi!
Gözlərimin ilk ovunu,
İtkin olan balamı ver!
Qüdrətinlə xəlq etdiyin
Yamacımı, talamı ver!
Babaların qeyrətini
qaytar mənə!
Şəhid ruhun qeyrətini
qaytar mənə!
Sən adilsən, yaradansan,
Bircə quşa döndər məni!
Yoxdan varı yaradan sən,
Kəlbəcərə göndər məni!
Qarabağa göndər məni!
göndərməsən-
Qara daşa döndər məni!!!

QUŞLAR DA BİZƏ «GÜLÜR»

Daş atdım, bir quşun qanadı sındı,
Əllərim günahsız qana boyandı.
Bir quş yuvasının çırağı söndü,
Bala yetim qaldı, ömür dayandı!

Çırpınıb dursa da ayağı üstə,
Qırılmış qanadı aç bilmədi,
Quş ötdü üstündən bir ağır dəstə,
Uçmağa can atdı, uça bilmədi.

Elə qanlı-qanlı süzürdü məni,
Atardı, gözündə ox olsa belə.
Adi quş baxışı əzirdi məni,
Duymazdım yer qaçıb yox olsa belə.

Şimşəklər oynadı, bulud kişnədi,
Üstümdə çat verib göylər qırıldı.
Ölüm adi şeydi, ölüm heç nədi,
Mənə quş önündə divan kuruldu.

“Daş atan olmusan, hanı torpağın,
Çiçəyin, çəməninin, gülün, yarpağın?
Kimin əlindədi aranın, dağın,
Mən sənə neylədim, daş atdın mənə?!”

Qeyrətin çatırsa, çıx Dəlidağa,
Ehey!-de, dünyanın qulağı batsın.
Qırxqızdan bir daş at düz Qarabağa,
Tufanı, dumanı Ağdama çatsın”.

Ovçu ƏLƏSGƏR

Ələsgər Şəmşir oğlu Qurbanov 1944-cü il iyunun 26-da Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində məşhur Aşıq Şəmşirin ailəsində dünyaya göz açmışdır. Qılınclı kənd orta məktəbini və Azərbaycan Politexnik İnstitutunun (indiki Azərbaycan Texniki Universiteti) mexanika və yol inşaatı fakültəsini bitirib. Təyinatı Rustavi Maşınqayırma Zavoduna verilib. 1971-1993-cü illərdə Daşkəsən Alunit Mədən İdarəsinin Kəlbəcər Civə Zavodunda baş mühəndis vəzifəsində çalışmış. Kəlbəcərin işğalından sonra «Azərsənaye» Tikinti Nazirliyi Qaradağ Avtomobil Bazasına rəhbərlik edib.

Göz açdığı ailə saza-sözə bağlı olduğundan, o da bu sirli dünyada öz addımlarını atmalydı. Gözəl saz çalmağı, mahir ovçuluğu ilə tanındığı kimi, Ələsgər Qurbanov həm də bədii yaradıcılıqla məşğul olmuş, «Ovçu Ələsgər» təxllüsü ilə müxtəlif formalarda şerlər yazmışdır.

Ovçu Ələsgər ömrünün 59-cu baharında, 26 iyun 2003-cü il tarixdə vəfat etmişdir. Şairin «Gəzir barlı bağlar səni» kitabı 2005-ci ildə nəşr etdirilmişdir.

SƏN

Çətin tutar söhbətimiz,
Mən insanam, sən pərisən.
Bir olsa da adətimiz,
Sən göylərin dilbərisən.

Dəyişdirib bu hal səni,
Yorub sorğu-sual səni,
Tanıyar el-mahal səni,
Çoxdan dillər əzbərisən.

Özün qəşəng, sözün qəşəng,
Gül bağısan çiçək-çiçək,
Bənövşənin ətiri tək,
Təbiətin sərvərisən.

Ətri solmaz fəslı-yazın,
Dünya boyda qəmzə, nazın,
Sən - nəğməsi telli sazın,
Sədəflərə müştərisən.

Bir Ovçunun adını çək,
Günah olmaz ki, ay mələk.
Bilirsən ki, vaxt gələcək,
Sən axşamın səhərisən.

GEDİRSİZ

Ay durnalar, qırov düşüb dağlara,
Bəlkə yenə siz Bağdada gedirsiz.
Bağdadın üstünü alıb duman-çən,
Eyləməyə bir imdada gedirsiz.

İndi Bağdad eli qan içindədi,
Torpaq nə gündədi, yer nə gündədi,
Hər bir insan ilahiyə bəndədi,
Ağlamağa, ya fəryada gedirsiz.

Çəkib intizarı, çəkib azarı,
O yerlərə eyləyibsiz güzarı,
Qorxudadı Füzulinin məzarı,
Yəqin onu salıb yada gedirsiz.

Xızı, Qarabulaq.

RÜBAİLƏR

Dağların başında zər tacım itdi,
Təpmədım dərdimə əlacım, itdi.
Atamı, anamı torpağa verdim,
Pəhləvan qardaşım, gül bacım itdi.

Əfsanə iş imiş cahana gəlmək,
İstər tikan olsun, istər gül-çiçək.
Zəhmətin çəkdiyim bənövşələri,-
Dibindən qoparıb aparıb külək.

Geniş olmasa da şər ümmanım,
Sənət beşiyidir Azərbaycanım.
Xəyalım, göyləri gəzib dolaşma,
Torpaq beşiyimdir, torpaq məkanım.

Durmuşam gözzəlik zirvəsində mən,
Hurimi, mələkmi yanımdan ötən?!
İlahi, nə qədər gözəldir dünya,
Qalaq üfüqlərdə: bir günəş, bir mən.

Bilmədim dostluqda etiraz nədi,
Bilmədim mah nədi, sərt ayaz nədi.
Atımı çaparaq gedirəm hələ,
Bilmədim qış nədi, qarlı yaz nədi.

Dövrən dəyirmandı, fırlanıb gedir,
İnsan bir məşəldi, hey yanıb gedir.
Qananlar vaxtında bilir işini,
Nadanlar əfsanə dolanıb gedir.

Ömür sonsuz dəniz, arzu, murazdı,
Həyatı duyanlar nə bildi yazdı.
Heyhat, kainatı dərk etmək üçün,-
Aylar, illər nədi, eralar azdı.

Dünyadan nə qədər şikayətlər var,
Nə qədər qorxular, fəlakətlər var.
Günahların sayı bilinən deyil,
Nə qədər örtülü cinayətlər var.

İllərdə birləşir ömrün hər fəslü,
Əməldə bilinir insanın əslü.
Gecəsi, gündüzü: həyat şirindi,
Nə qədər yaşasaq demirik,-bəsdü.

Gözümüz dünyanı seyr etdi, azdı,
Göz də hax vergisi, istək, murazdı.
Bədbəxtin köksündə xəzinə getdi,
Xoşbəxt heç olmasa dərdini yazdı.

Ey həyat, küsmüşəm səndən, özün bil,
Bir yanımdəryadır, bir yanımsahil.
Yeni çiçək açıb üzə gülürəm,
Kaş ki, bu dünyada olam şirindil.

Ovçuluq öyrətdi zəmanə mənə,
Gəzmək elə-belə bəhanə mənə.
Dərsimi almışam kamil ovçudan,
Şərdən pay verib bir xanə mənə.

Zəmanə xətrimə hey dəyib gedir,
Dövrən karvanımı əyləyib gedir.
Sevib-sevilənlər xoşbəxt bəşərdi,
Bədbəxt o kəsdir ki, sevməyib gedir.

Ümid qapısında ayaq saxladım,
Taleyimin hünərini yoxladım.
Cənnət bağçasına düşdü güzarım,
Qanqal da qoxladım, gül də qoxladım.

Bağ-bağcam bar tutdu, zirvəm qar tutdu,
Gözümü şan-şöhrət, dövlət, var tutdu.
Dilim məni şirin yardan əylədi,
Yenə də əlimdən etibar tutdu.

Göyün ulduzunu üzdə xal gördüm,
Ürəyim istədi, mah-camal gördüm.
Yarın şirin dili yaşatdı məni,
Amma nə yar gördüm, nə vüsal gördüm.

Mən də bir çiçəyəm, ey dövrü-zaman,
Vaxtsız dərilməyə çoxalıb güman.
Dost məndən inciyib, günahkaram mən,
Bir də barışmağa aman ver, aman.

Oldum zəmanənin Səyavuşu mən,
Əngin səmaların qaranquşu mən.
Çoxunu dost bilib açdım dərdimi,
Yığdım kürəyimə ağır daşı mən.

Dövrən gəncliyimi tarimar etdi,
Şəvə saçlarımı vaxtsız qar etdi.
Namərdlər yolunda canımı qoydum,
Axırda özümü günahkar etdi.

Qana qan uddurdum neçə düşməne,
Tuş gəldim, gülləsi batmadı mənə.
Qəzavü-qəderin atdığı güllə
Qəfildən tərs gəldi, dəydi köksümə.

Sinəmdə ah oldu hayım-harayım,
Dünya qismətində ayrıdır payım.
Murovun, Kəpəzin ovçusuyam mən,
Qürbətdə tikilər ömür sarayım.

Göyləri yandıran nakam səsidə,
Göz yaşım dünyanın qəm çeşməsidə.
Bu qələm sirdaşım həyatım boyu,
Bu kağız ömrümün vəsiqəsidə.

Sözün sonu nöqtə, irəngi başqa,
Ağılın, kamalın ahəngi başqa.
Əcəl köhləninin yüz ayağı var,
Qılıncı başqadı, tufəngi başqa.

Yenə nəzərindən salmışan məni,
Əfi ilan kimi çalmışan məni.
Əbədi qulunam – özün bilərsən,
Quldarlıq dövründən almışan məni.

Yəqin ruhlarımız o zaman varmış,
Ruhları insanlar alıb-satarmış.
O zaman rast gəlib baxışlarımız,
Eşqimiz bu günə bir yadigarmış.

Dünyanı sevənlər naşı ha deyil,
Ağlayan, ağladan kişi ha deyil.
Bizim sevgimizin yaşı on ilin,
Yüz ilin, min ilin işi ha deyil.

Əzəldən bu dünya heçdi, hədərdi,
Bir yanı xeyirsə, bir yanı şərdi.
Adəm ata eşqimizin nəvəsi,
Bizim sevgimizsə dünya qədərdi.

Bu eşqi ayırsan yüz başa sığmaz,
Yüz bahara sığmaz, yüz qışa sığmaz.
Yaşamaq özü bir qəmli əfsanə,
Nə qədər yaşasan, bir yaşa sığmaz.

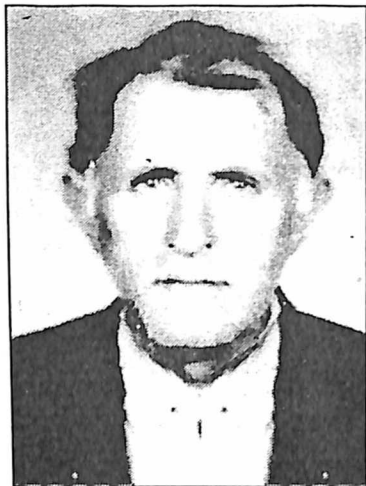
Eşqimin yolunda kamanam, neyəm,
Naləyəm, fəryadam, aham, gileyəm.
Leyliyəm, Şirinəm, Xumar təşnəyəm,
Sənani-səhraya nə qaldı deyəm?!

Fikirlər başımı yozur birtəhər,
Gözlərim üfüqdə, açılmır səhər.
Sənsiz xarabadı dünya elə bil,
Gözümə görünmür nə kənd, nə şəhər.

Cəsədim torpaqdi: itməz, çürüməz,
Sümüyüm kömürdü, ancaq əriməz.
Ah-naləm göyləri deşib, ilahi,
Buludlar kiriyər, könlüm kırıməz.

Budamı ömürdü vermişən, Allah?!
Yaman yandırırсан, günahdı, günah!
Canım özgəsinin ixtiyarında,
Ürəyim başqa bir yerdədi vallah!

Göz yaşım yandırır kipriklərimi,
Sona çatdırmadım qəm dəftərimi.
Köçəndə dünyadan vaxtsiz, vədəsiz-
Yadigar qoyaram sətirlərimi.

Şabər ŞƏMŞİROĞLU

Qurbanov Şabər Şəmşir oğlu 1935-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində anadan olub. 1952-ci ildə orta məktəbi bitirib, öz kəndlərində mühasib köməkçisi, daha sonra uzun müddət məktəbdə təsərrüfat müdiri olub.

1992-ci ilin Ağdaban faciəsindən sonra Tərtər rayonunun Seydimli kəndində məskunlaşıb. Şəhid atasıdır.

Dədə Şəmşir, Ağdabanlı Qurban oğucundan olduğundan saza-sözə bağlıdır. Bədii yaradıcılıqla məşğul olur.

HAYIFSAN

Qazanmısan yaxşı hörmət, təmiz ad,
Çox da bizi hədələmə, hayıfsan.
Öz payınla kifayətlən, qane ol,
Üz-gözünü didələmə, hayıfsan.

İnsan müqəddəsdə, qoy bilsin hər kəs,
Bacar ki, adına deməsinlər nəş.
Axır bir gün çıxmalıdır boş nəfəs,
Pak qəlbini zədələmə, hayıfsan.

Görmədim dünyada düz ilqar, iman,
Xətir qazanmağı bilməyin asan.
Biqeyrət qohumdan, vəfasız dostdan
Aralı gəz, vədələmə, hayıfsan.

İnsanı yaradan bir yol yaradar,
Bel bağlama, əl çirkidi dövlət, var.
Dünyada yaxşılıq, bir hörmət qalar,
Kişi adın gədələmə, hayıfsan.

Şabər deyər nə durmusan, yaz, əlim,
Bülbül kimi hey dindirir saz əlim.
Könlümün sirdaşı - nazlı gözəlim,
Gül adını ləkələmə, hayıfsan.

KİMİ

Təzəcə doğulmuş körpə uşaqsan,
Bəzənib-düzənmə sonalar kimi.
Düyün sallam, dolaşığın açılmaz,
İlməsi səf düşən hanalar kimi.

Fikir ver sözümə, dərin qulaq as,
Yüz alim olsan da, adamlıq əsas.
İnsanda abırdan olmasa libas,
Əriyər cəsədi fənalər kimi.

Özünə güvənib kükrəyib daşma,
Düz yeri yolunu, dolaşma, çaşma.
Yoxla hünərini, bizə sataşma,
Uçarsan laxlayan binalar kimi.

Niyə özün tanımırısan atanı?
Bir az bizdən uzaq elə xatanı.
Oxuyub «Həmdi»ni, verrəm «Fata»nı,
Köçərsən qürbətə durnalar kimi.

Dəryadasan, çapalama, batarsan,
Bu yerişlə gedib hara çatarsan?!
Şabər deyər yorularsan, yatarsan,
Çalaram laylanı analar kimi.

Cavid QƏNBƏROĞLU

Cavid Qənbər oğlu Qurbanov 1958-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində anadan olub. 1975-ci ildə Kəlbəcər şəhər 2 sayılı orta məktəbini bitirib. 1977-1979-cu illərdə ordu sıralarında hərbi xidmətdə olub. 1985-ci ildə Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutunu bitirib. Müxtəlif dövlət vəzifələrində çalışıb. 1993-1994-cü illərdə «Azəravtoyol» Dövlət Şirkətinin prezidenti olub. 2004-cü ildən Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi «Yolnəqliyyatservis» Departamentinin rəisi, texnika elmləri namizədidir.

Dədə Şəmşir ocağının yetirmələrindən biri kimi, saza-sözə vurğun və eyni zamanda gözəl, ürəyəyatımlı şerlər müəllifidir.

Cavid Qurbanovun cəmiyyətdə tutduğu mövqə onun xeyirxahlığı ilə də yadda qalır. O, doğma yurd-yuvasından didərgin düşmüş qaçqın-köçkün soydaşlarımızın maddi və mənəvi dayağıdır. El şairlərinin, torpaq uğrunda şəhid olmuş vətən övladlarının adını əbədiləşdirən neçə-neçə kitabların maddi və mənəvi himayədarıdır.

VƏTƏN, OX...

Yaşamaqdı - aylar ötür, il keçir,
Günlərimin biri ağdı, biri yox.
Bu dünyanı görə-görə gəlmişəm,
İnsanların biri acdı, biri tox.

Məəttələm yaradanın işinə -
Qeyrətsizlər necə döyür döşünə?!
Yaddan çıxıb kişilik nə, kişi nə,
Haçan olar namərdindən kişi çox?...

Ayaq açıb, var toplayır gədələr,
Az qalırlar xalqı sökübdidələr.
Yoxa çıxıb alp-ərənlər, dədələr,
Hədəfinə gedib çatmır nizə, ox.

Tufan qopdu, çadır qaldı çətənsiz,
Ruha dönüb dolaşırıq bədənsiz.
Oba köçdü, ellər qaldı Vətənsiz,
Dilim gəlmir deyim yoxsan, Vətən, ox...

ÇIXMAMALIYDIN

Yazan belə yazdı, pozusu varmı?
Sən mənim yoluma çıxmamalıydın.
Kiminsə könlünə bər-bəzək vurub,
Mənim ürəyimi yıxmamalıydın.

İçimdə çəkərəm, içdə sızlaram,
Vaxtsiz məhəbbətə, eşqə sızlaram,
Soyuq baxışından donub buzlaram,
Mənə soyuq-soyuq baxmamalıydın.

Dəyişər dünyanın qışı, baharı,
Uçar sarayımın daşı, divarı.
Sənə nəğmə qoşan bir nəğməkarı
Odlara yandırır–yaxmamalıydın.

Səninçün mən keçmiş zaman olmuşam,
Qara gözlərimdə duman olmuşam.
Qəlbindən mərhəmət uman olmuşam,
Sən bunu başıma qaxmamalıydın.

Düşünmə bu eşqin çırağı sönüb,
Mənim məhəbbətim səmadan enib.
Buludlu göyümdə şimşəyə dönüb,
Başımın üstündə çaxmamalıydın.

GƏL YARATMAĞA

Mən sənə “can” dedim, xətrinə dəydi,
Nə var qarışqadan fil yaratmağa?
Amanın günüdür, adətkar olma,
Sısqa bulaqlardan sel yaratmağa.

Ay özü gileylim, sözü gileylim,
Mən sənə Məcnunun, sən mənə Leylim...
Görünür, əzəldən olmayıb meylin
Tikanlı səhrada gül yaratmağa.

Tutaş kirpiklərin nəm də gözəldir,
Gözəlin gözündə qəm də gözəldir.
Tarın pərdəsində bəm də gözəldir,
Yaman tələsirsən zil yaratmağa.

Cavidəm, gözlərim sevgi payımı,
Niyə eşitmirsən hay–harayımı?
Uçurub–dağıtma qəlb sarayımı,
Gəlirsən, əzizim, gəl, yaratmağa.

Nəsim NƏBİOĞLU

Verdiyev Nəsim Nəbi oğlu 1954-cü il may ayının 2-də Kəlbəcər rayonunun Çaykənd kəndində anadan olub. Kəlbəcərdə orta məktəbdən sonra 1975-80-ci illərdə M.F. Axundov adına Rus dili və Ədəbiyyatı İnstitutunda təhsil alıb, 1985-ci ildə Moskvada M. Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutunu bitirib. Həmin vaxtdan Moskvada yaşayan şair Nəsim Nəbioğlu Azərbaycan və Rusiya Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

*«Ürəyim yurd yeridir», «Dua eləyən bu-
laq» (rus dilində), «Sizə söziim var» və «Bağış-
lamaz dağlar məni» kitablarının müəllifidir.*

VƏTƏN, SƏNİN YARALARIN SAĞALMAZ

Qaysaq tutan yaraların açılıb,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!
Oğulların baş götürüb gedibdi,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

Kimdir səni bəbəyitək qoryuan,
Kimdir səndə xoş gün görüb gariyan,
Dönə-dönə bölünmüşən yarıdan,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

Ürəyimdən gəlib keçir gör nələr,
Açılmayı, tərse düşüb düymələr.
Göz yaşını leysan edib nənələr,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

Dağ gözəli, yanaqların soldu hey,
Qara gözlər selə döndü, doldu hey,
Nur nənələr saçlarını yoldu hey,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

Nəyi deyim, axı dərdim birdimi?
Taleh bizdən üz döndərib, sirdimi?
Unutmuşam Araz adlı dərdimi,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

Duman deyil, dərd bürüyüb dağları,
Viranədir bağçaları, bağları.
Gedən deyil çarpaz-çarpaz dağları,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

Sənsiz qalıb sənsizliyə büründüm,
Toza döndüm, ayaq altda küründüm,
Dizin-dizin torpağına süründüm,
Vətən, sənin yaraların sağalmaz!

ELƏ AD SEÇ Kİ...

Seçin, ad qoyanda övladlara siz,
Adından bir mərdlik axsın, süzülsün.
Elə adlar qoyun balalara siz,
Namərdin ürəyi qopub üzülsün.

Adlar eşidirəm, matım quruyur,-
Traktor, Tramvay, Raket, Kombayn.
Aman, küyə düşüb övladınıza,
Mazut iyi verən adlar qoymayın.

Ağsaqqal çağırın, otursun başda,
Sözündə Qorqudun hikməti olsun.
Ad qoyun övlada - o gündən onun,
Bu adı yaşatmaq qeyrəti olsun.

Adın çəkisin də unutmasın o,
Boynunu bükməsin müqəssir kimi.
Elinin halına ağlaya bilsin,
Ulu Babək kimi, Cavanşir kimi!

Düşünüb-daşının, tələsməyin siz,
Bir az müdrik olun, bir az da ayıq.
Elə ad seçin ki, övladınıza,
Olsun babaların adına layiq...

A NƏNƏMİN CƏHRƏSİ

Kələflərin içində boya-başa çatmışam,
Dükcələr qucağımda şirin yuxu yatmışam.
Elə bilmə mən səni unutmuşam, atmışam,
Hələ də yadımdadır naxışının düyməsi,
A nənəmin cəhrəsi.

Görənlər deyərdi ki, sən qədimdən qalmısan,
Neçə-neçə nənəni bir-bir yola salmısan,
Sən nənəmlə bərabər mənə layla çalmısan,
Qulağımdan getməyib pərinin həzin səsi,
A nənəmin cəhrəsi.

Nənəm razı qalardı zamanın gərdişindən,
Şirin söhbət açardı peşəsindən, işindən.
Uşaqlar yapışanda cəhrənin kirişindən,
İnciməzdi, buna da çatardı hövsələsi,
A nənəmin cəhrəsi.

Dan ulduzu çıxınca nənəm xam əyirərdi,
Qalaq-qalaq əlçimlər bir anda əriyərdi.
Nənəm ağı-qaralı günlərini əyirdi,
Adi cəhrə deyildi, “cəhrələrin cəhrəsi”,
A nənəmin cəhrəsi.

Göz açanda meylimi elə sənə salmışam,
Sən dil açıb dinmisən, xəyallara dalmışam,
Öz musiqi dərşimi, inan, səndən almışam,
Sənin nəğmənlər olubdu qəlbimin ilk nəğməsi,
A nənəmin cəhrəsi.

ETİRAF

Qonşu qız, aşardım sizin çəpəri,
Odlu baxışımla izlərdim səni.
Duyuq düşsə idi nənən Gülpəri,
Sinib ağaclara, gözləridim səni.

Gözlərdim, gözlərdim o vaxta qədər,
Dədəni yuxuya verərdim sənin.
Sənin gözlərində görseydim kədər,
Qara saçlarını hörərdim sənin.

Qonşunun itləri duyuc düşəndə,
Təndir çörəkləri karıma gəldi.
Özümü qürurlu apardım mən də,
Evə götürülmək arıma gəldi.

Deyəndə “qorxuram, ta bura gəlmə”,
Sözlərin bağrımı dəldi, qayıtdı.
Dədənin öskürək səsi gələndə
Ürəyim ağzıma gəldi, qayıtdı.

Qorxa-qorxa sevdim gedənə kimi,
Getdiyim yollar da qorxub ağardı.
Fəqət, mən götür-qoy edənə kimi,
Mərdüməzar oğlu səni apardı.

Bəlkə nahaqdandı belə deməyim?
Neyləyim, yaramaz baxtıma düşdün!
Qonşu qız, bağışla, səni sevməyim
Ağlımın kəsməyən vaxtına düşdü.

Kəlbəcər, 1980

SƏN MƏNİM ƏN ƏZİZ DİDƏRGİNİMSƏN

Pərən-pərən düşən didərginim çox,
Sən mənim ən əziz didərginimsən.
Bilirəm, şəhərin qəribliyindən,
Ay nənə, bezmisən, təngə gəlmisən.

Ayrı yolumuz yox, cığırımız yox,
Qalmış q həsrətin, odun içində.
Özünə yol tapa bilmirsən, nənə,
Bu qədər “özgənin”, “yadın” içində.

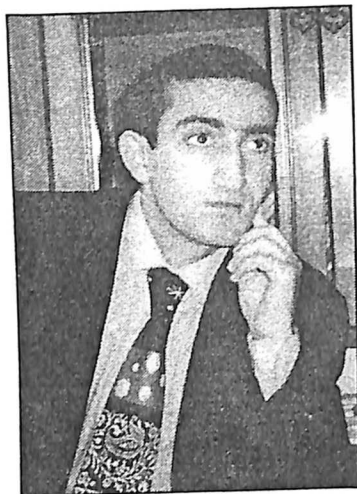
Dərdin saya gəlməz, dözülməzdi bu,
Bilirəm, duyuram, dərdin dərində.
Ayrı yolumuz yox, əlacımız yox,
Gözü yolda qalıb Kəlbəcərin də.

Qubadlım, Laçınım qəm içindədir,
Hələ qan ağlayır nəgməli Şuşam.
Neyləyim, ay nənə, mən yaranandan
Dərdlə qolboyunam, qəmlə taytuşam.

Deyirsən saxlama qəfəsdə məni,
-Dərdimi artırma, qadan alım mən.
O geniş məhləni, bağçanı, bağı,
Geniş ev-eşiyi hardan alım mən?!

Özün sarıdığın yumaqlar kimi,
Gör necə bükülüb, qırışmışan sən.
O boyda dağlara sığmayan nənə,
Bir kiçik otağa sığışmışan sən.

Ələmdar CABBARLI

Cabbarlı Ələmdar Qənbər oğlu 1980-ci ildə Kəlbəcər rayonunda anadan olub. Bakı Dövlət Universitetinin (Kitabşünas-nəşriyyat redaktoru ixtisası üzrə) 2001-ci ildə bakalavr, 2003-cü ildə isə fərqlənmə diplomu ilə magistraturasını bitirib.

2003-2004-cü illərdə hərbi xidmətdə olan Ələmdar Cabbarlının şerləri bir sıra almanax, jurnal və qəzətlərdə dərc olunub. 2003-cü ildə Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyi tərəfindən keçirilən "İlin ən yaxşı şeri" nominasiyası üzrə diplomla təltif edilib. O, 2004-cü ildə isə respublika gəncləri arasında keçirilən "Qarabağın harayı" şer müsabiqəsinin laureatı adına layiq görülüb. "Azərbaycanım mənim"(2000), "Özümlə bir ətək daş gəzdirirəm" (2003) kitablarının müəllifidir. 2003-cü ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

DƏRD

Saxlatman qapıda, yol verin gəlsin,
Mənə həsrət-həsrət baxan dərdimi.
Yesir taleyimdən üstün tuturam,
O ağa dərdimi, o xan dərdimi.

Elə yaz gəlsə də, qış çıxmır daha,
Dünyanın işindən baş çıxmır daha,
Gözümü sıxanda yaş çıxmır daha,
Ağlasam, mən gərək sıxam dərdimi.

Sən də unut məni, ay boyu bəstə,
Bu dünya mənimlə durubdu qəsdə,
Özüm böyütmüşəm dizimin üstə,
Sonradan çiynimə çıxan dərdimi.

Dünyanın kədəri, dərdi tam mənim,
O misqal özgənin, bu batman mənim,
Sən Allah dərdimi dağıtman mənim-
Məcburam təzədən yığam dərdimi.

ZÜLFÜNƏ SARI

(Təcnis)

Gül yanağı qələmləmi çəkilmiş,
Yanağı nə bəyaz, zülfü nə sarı?
Harda olsam, hara düşsə güzərim,
Könlüm hey meyl edər zülfünə sarı.

Sevdamızda gerçəkmisən, almısan,
Gül yanaqla lələdən də almısan?
Rəngi, ruhu günəşdənmi almısan,
Ondanmı düşübdü zülfünə sarı?

Bağışla bir əhdə, bir anda məni,
Sevməyə öyrətdin bir anda məni,
Buraxma yanından bir an da məni,
Məni kəmənd ilə zülfünə sarı.

DƏYMƏDİM XƏTRİNƏ

Sifəti tanışdı, üzü tanışdı,
Bu qız zəmanənin öz uşağıdı.
Məni görəndən gündən yalan danışdı,
Dedi inanacaq, söz uşağıdı.

Üzdü işvə məni, üzdü naz məni,
Bu yollarda az gözlətdir, az məni,
Dedi kənddən gəlib, anlamaz məni-
Dərə uşağıdı, düz uşağıdı.

Düşündü, atmağa nə var ki, bunu,
Özgəyə satmağa nə var ki, bunu.
Dedi aldatmağa nə var ki, bunu-
Əyri zəmanənin düz uşağıdı.

Bitib yollarında qala bilərdim,
Yarı öz günümə sala bilərdim,
Mən ondan intiqam ala bilərdim,
Dəymədim xətrinə - qız uşağıdı.

BU DƏRD ANAMI AĞLATDI

Çəkdiyim ağrı-acılar
Dörd-bir yanıma ağlatdı.
Təkçə gözümü deyil ki,
Bütöv canımı ağlatdı.

Ömür yoluna çıxandan,
Yapışdı köhnə çuxamdan,
Bir an qopmadı yaxamdan,
Hər bir anımı ağlatdı.

Nə bu dərdə üstün gəldim,
Nə yaşadım, nə də öldüm,
Anam ağlayanda bildim-
Bu dərd anamı ağlatdı...

DEDİLƏR TOYUN OLACAQ

Dedilər toyun olacaq,
Deyib, qırdılar dizimi.
Üzünə örpək bağlama,
Günah örtəcək üzünü.

Əl çəkmədin inadından,
Gör gedib kimlərə uydun.
Özünü dağın başına,
Qanını qaşığa qoydun.

Aramıza kimlər girdi,
Bilsəydim qanın içərdim.
Bəxtimdə ağ gün tapsaydım
Sənə gəlinlik biçərdim.

Başladığım bu oyuna,
Hələ nöqtə qoymayacam.
Məni də çağır toyuna,
Gəlib bir az oynayacam.

Əlindən tuta bilmərəm,
Kənardan, gəndən oynayım.
Nazınla çox oynamışam,
Bir az da sənnən oynayım...

ALLAHA ŞÜKÜR

İlahi, bu ömrə, günə,
Nə vermişən ona şükür.
Gəlib-gedən bu nəfəsə,
Bu quruca cana şükür.

Yoruldu m nadan içində,
Olmuşam edam içində,
Bir belə adam içində
Bir nəfər insana şükür.

Şükür sözün yazan ələ,
Şükür sözün deyən dilə,
Gördüyüm ilkə, əvvələ,
Görəcəyim sona şükür.

Elşən ƏZİM

Əzimov Elşən Baxşeyiş oğlu 1975-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Zülfüqarlı kəndində anadan olub. 2002-ci ildə Gəncə Dövlət Pedaqoji Universitetinin filologiya fakültəsini bitirib. İlk şeri 1998-ci ildə "Səda" qəzetində dərc olunub. Sonralar "Ədəbiyyat», "525-ci qəzet", "Ədalət", "Zaman", "Yeni Azərbaycan", "Səhifələr" qəzetlərində və "Azərbaycan" jurnalında şerləri çap olunub. 2003-cü ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür. "Könlümə yağan yağış" (Bakı, "Şur"-2000) adlı şerlər kitabının müəllifi, "Sovqat" uşaq qəzetinin baş redaktorudur.

QIFIL

Rüstəm Kamala

Bizimlə bir dəstə açar gəlibdi,
məhlənin açarı, evin açarı.
Kefim qıfillanıb üzümdə mənim,
qalıb evimizdə kefin açarı.

İnadım əyilib, vüqarım sınıb,
o da qalaq-qalaq il altındadı.
Bilirəm, qapımız o vaxtdan yanıb,
qıfil bir kalafa kül altındadı.

O qıfil dil açar günün birində,
sükutun içində çürüyür, itir.
Onun torpaq dolmuş açar yerində,
hər bahar bir həsrət çiçəyi bitir.

Qapılar görmüşəm, o vaxtdan bəri
bu dərdin işığı içəri düşmür.
İndi mən neyləyim, ayrı qapıya
bizim qapımızın açarı düşmür!

Hayana üz tutdum, qıfil göyərdi,
ümid qıfillıdır, arzu qıfillı.
bərəkət qıfillı, ruzi qıfillı,
bu tale, bu qismət, yazı qıfillı.

Tətiyi qıfillı silahımızın,
tətiyi çəkəsi əlim qıfillı,
“Susuram, başımı saxlamaq üçün”,
ağzım qıfillıdır, dilim qıfillı.

Çaşdımı, tərək etdi oba yurdunu,
dərdi köç üstünə aşırıb gəldik?
Bizdə ürəyə bax, baba yurdunu
bir paslı qifila tapşırıb gəldik.

Çaylar qayalardan asılı qaldı,
bulaqlar ağladı, kiridi orda.
Bu boyda həsrətın, bu boyda dərdin
açarı burdadı, qıfılı orda.

ALLAH, BU DÜNYAYA ŞAIR GÖNDƏRMƏ

Bir bəndə gözündə görmürsən axı,
Dağılan könlümü hörmürsən axı,
O bəxt dediyimi vermirsən axı,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

Dərdi bolhaboldu, çarəsi yoxdur,
Dərmanı tapılan yarası yoxdur,
Dünyanın şairlə arası yoxdur,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

O əliqabarı fağırı göndər,
O pulu özündən ağırı göndər,
Nakişi, nadürüst, ağuru göndər,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

İnamlar, imanlar qırılır indi,
Şairə dəlilər vurulur indi,
Gözəllər şöhrətə sarılır indi,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

Nadana əyilir ehtiyacından,
Bir əyri yol tapır, ölmür acından,
Ta sayıb asmırlar dar ağacından,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

İlan quyruğu var, ümid ucu yox,
Bir söz təşnəsi yox, şer acı yox,
Dünyanın duyğuya ehtiyacı yox,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

Hələ vaxtı deyil, qınında saxla,
Bəlkə lazım oldu sonunda, saxla,
Elə xoşun gəlir, yanında saxla,
Allah, bu dünyaya şair göndərmə.

SƏRNIŞIN QATARI

Məni hansı səmtə apardı ömrüm,
Həsirtək yoluma sərdi günləri?
Bir haylı-haraylı qatardı ömrüm,
Çox olub sevdalı sərnişinləri.

Eşqin yolçuları çıxdı qarşıma,
Hərəsi bir ürək ağrısı oldu.
Tələsib çatdırdım mənzil başına,
Orda qarşılayan ayrısı oldu.

Taleyim uşaqtək ərək etdi mənə,
Könlüm incimədi, gileylənmədi.
Hərə bir vağzalda tərək etdi məni,
Çönüb arxamca da əl eyləmədi.

Mən elə yollarda yaşayacağam,
Çəkməsəm bu tale yükünü, olmur.
Mən elə sərnişin daşıyacağam,
Qatarın ömürlük sakini olmur.

ƏYALƏT ŞAİRLƏRİ

Qayanın quşqonmaz yerində,
daş çalasında,
bir ovuc torpaq var,
bir qom çiçək bitirib.
Görəni yoxdur,
dərəni yoxdur.
Öz kökünün üstündə
solur, quruyur.
Quruyur və sonra da
gedənin arxasınca
ağlayan uşaq kimi
tutur bir əsim yelin
qırçınlı ətəyindən
oda düşməyə gedir,
bir az aşağılara
yada düşməyə gedir.

MƏN NİYƏ BELƏYƏM

Tanımayan elə bilir,
Xoş üzlü mələyəm, Allah.
Kimlərinsə nəzərində
Yalanam, kələyəm, Allah,
Mən niyə beləyəm, Allah?!

Qəlbin səsi öz səsimdi,
Sevgi mənim həvəsimdi,
Həvəsim də bir əsimdi,
Tez yatan küləyəm, Allah,
Mən niyə beləyəm, Allah?!

Donan buzam, köz içində,
Yanan közəm söz içində,
Gizlənmişəm öz içimdə,
Özüme beləyəm, Allah,
Mən niyə beləyəm, Allah?!

Eşqim də küsübdü məndən,
Əlini üzübdü məndən,
Dünya da bezibdi məndən,
Belində şələyəm, Allah,
Mən niyə beləyəm, Allah?!

Gah yerinəm, gah göyünəm,
Dolanıram kipriyi nəm.
Ağlım üçün ərköyünəm,
Hissimə köləyəm, Allah,
Mən niyə beləyəm, Allah?!

UNUTMAQ ASAN DEYİL

Demirəm könlümün sonu, ilkisən,
Bilməcə dünyada acı bilgisən.
Gedirəm, bu başdan onu bil ki, sən,
Məni də unutmaq asan iş deyil.

Sənsiz çiçəklər də yetimdi, quzum,
Bacar xəyalımdan it indi, quzum,
Səni də unutmaq çətindi, quzum,
Məni də unutmaq asan iş deyil.

Tüstüsüz ocağam, odam deyirəm,
Hər isti ürəyə odam deyirəm,
Mən də elə-belə adam deyiləm,
Məni də unutmaq asan iş deyil.

Yaylaqlar izimi yaşadacaqdı,
Bulaqlar gözümü yaşadacaqdı,
Dodaqlar sözümü yaşadacaqdı,
Məni də unutmaq asan iş deyil.

Ürəyim özündən küsülü qalar,
Gözündə gözümün hasili qalar,
Başının üstündə bürcə dönərəm,
Bəxtin ulduzlardan asılı qalar,
Məni də unutmaq asan iş deyil.

Görüş yerlərimiz küləyə qaldı,
Küləklər mələyə-mələyə qaldı.
Bu taleyi yozmaq fələyə qaldı,
Bu tale şamanlar yozan iş deyil,
Məni də unutmaq asan iş deyil.

MƏHƏMMƏD HADİYƏ MUŞTULUQ, YAXUD SATIRAM ŞERLƏRİMİ

Dünyanın dar vaxtında,
Könlün qübar vaxtında,
Eşqin, təbin, həvəsin
hələ bahar vaxtında,-
satıram şerlərimi.

Haldan-hala dəyişdim,
yolu yola dəyişdim,
şer qoşduğum qızlar,
məni pula dəyişdi,
satıram şerlərimi.

Məndən qalanım budur,
doğrum, yalanım budur,
Bu bazar dünyasında
bu dünya bazarında
vallah olanım budur.

“Ay müştəri, gəl bəri”,
haylı-haraylısı var,
qoşma, gəraylısı var,
bir sevgi məktubuyçün
valah gərəklisi var.

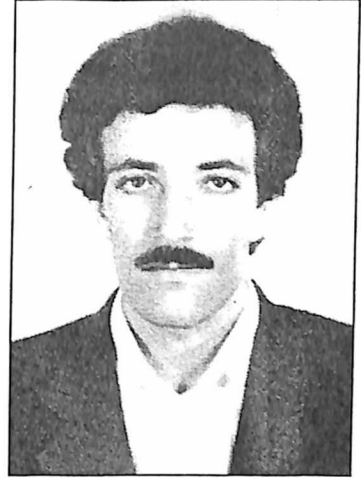
Düzü düz qiymətinə,
sözü söz qiymətinə,
qazanc, xeyir güdmürəm,
elə öz qiymətinə
satıram şerlərimi.

Korşalan balta kimi,
etdiyim xəta kimi,
övlada baxammayan
əlacsız ata kimi
Satıram şerlərimi.

Kisəsi dolanlara,
tuzlara, kalanlara,
Tək şerdən savayı
hər şeyi olanlara
satıram şerlərimi.

Nadir MƏMMƏDLİ

Nadir Ədil oğlu Məmmədli 1962-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Zar kəndində anadan olub. 1969-cu ildə Zar kənd orta məktəbində birinci sinfə gedib və 1979-cu ildə həmin məktəbi bitirib. Hərbi xidmət illərindən sonra Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunda ali təhsil alıb. Pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan Nadir Məmmədli özünəməxsus yaradıcılıq üslubu ilə Kəlbəcər ədəbi mühitində qeyri-ənənəvi formalı şeirlər müəllifi kimi seçilir. Şeirləri bir sıra mətbuat orqanlarında və ədəbi almanaxlarda çap olunub. Bu yaxınlarda isə ilk kitabı işıq üzü görüb.

GƏLDİM

Üfüqnən gözüm görüşdü-
Dağlar üstümə yürüşdü.
Arxamca ruhlar gülüşdü...
Bilmirəm nə umub gəldim.

Tapdanmış arzular gördüm,
Pozulmuş yazılar gördüm,
Bağrıqan quzular gördüm-
Gözlərimi yumub gəldim.

Yer sərgərdan, göy fağırdı,
Tutqun-tutqun ay baxırdı,
Buluddan qanım yağırdı-
Qanımda yuyunub gəldim.

YURDSUZ YURDDAŞIMA

Söymə baxtın verdiyini,
Zaman açar hər düyünü.
Bir yuxu bil gördüyünü,
Göylərə danış, qurtarsın.

Daşlar olmaz yuxusundan,
Quşlar qalmaz oxusundan.
Əl çək Tanrı yaxasından,
Dərdinə alış, qurtarsın.

Adəmdən əzəldi dünya,
Yoruldu, üzüldü dünya.
Baxanda gözəldi dünya,
Göz yum, aldanış qurtarsın.

Pisliyinə alışmırsan,
Yaxşısına qarışmırsan,
Ömrünlə ki barışmırsan,
Ölümnən barış, qurtarsın.

DEMİRDİN SƏBR EYLƏ

Səbr elədik, mağıl olduq,
Guya dağdan ağır olduq.
Axırda lap fağır olduq-
Dünya fağır yeri deyil.

Qəm sızlayır köçümүzdə,
Çərləmişik içimizdə,
Çox danışdıq gücümүzdən,
Bəsdı, nağıl yeri deyil.

Qarı düşməndən beşbetər,
Qardaşım var, mənə yetər.
Eybi çoxdu? Torpaq örtər -
Həya-abır yeri deyil.

VERMƏZ

Yağıya meydan verdik,
Dağ verdik, aran verdik,
Üstəlik, çoban verdik -
Şah bu baratı verməz.

Müxənnətdə min al var,
Başında qeylü-qal var,
Yalvar, Koroğlu, yalvar -
Həmzə Qıratı verməz.

Haqq gəzmə əldə çırağ -
Yer qatıdı, göy iraq.
Bir məcazdı - haqq, nahaq -
Kimsə isbatı verməz.

Mehdxan KƏLBƏCƏRLİ

Mehdxan Həmid oğlu İbrahimov 1940-cı ildə Kəlbəcər rayonunun Zar kəndində anadan olub. O, doğulduğu kənddə yeddi illik, sonra isə Kəlbəcər şəhər orta məktəbini bitirmişdir.

Mehdxan Kəlbəcərli 1965-ci ildə H. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsini bitirdikdən sonra, 1993-cü ilin aprel ayınadək, yəni Kəlbəcər və onun kəndləri Ermənistan tərəfindən işğal olunana qədər müəllim işləmişdir.

Kəlbəcərin işğalı zamanı 43 gün mühasirədə qalan şairin xeyli əlyazmaları, daha doğrusu, 1993-cü ilə qədər qələmə aldıkları yağdı tapdağında qalmışdır.

O, beş şer kitabının müəllifi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

ANA ƏLLƏRİ

Üzümə söykənə anamın üzü,
Gəzə kürəyimdə ana əlləri.
Ola bazubəndim, ola qolbağım,
Dura biləyimdə ana əlləri.

Yadımdadı, necə süfrə açardı,
Gülərdi, gözümdən kədər qaçardı.
Min dadlı xörəyin ətrin saçardı,
Yavan çörəyində ana əlləri.

Mehdixan, dərdim pünhandır, pünhan,
Nə alimlər yanar, nə də ki, loğman.
Ancaq biləyimdən yapışsa bir an,
Tapar ürəyində ana əlləri.

BUNDAN ARTIQQ

O yaradıb, nur çiləyib üstümə,
Təmənnəsiz işıq verib gözümə,
Taqət verib qollarıma, dizimə,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

Ayaq verib, ayaq üstə durmağa,
Əl veribdi yaratmağa, qurmağa.
Dil veribdi əhvalları sormağa,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

Haqq kəssin haqqı danan insanı,
O kəslərin yəqin yoxdur imanı...
Bizdən ötrü yaradıbdı dünyanı,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

Könlün nə istəyir, bu həyatda var,
Atalar deyiblər: “Axtaran tapar!”
O bizi yaradıb faili-muxtar,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

Bu işə təəccüb edirəm, düzü,
Çoxunun nə üçün doymayıb gözü?!
Xəlifə yaradıb Yaradan bizi,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

Vücuda damlanı gətirib cana,
Kamil varlıq kimi salıb cahana.
Bütün gözəlliyi verib insana,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

Mehdixanam, sevdim çölü-çəmənini,
Sevdim millətini, sevdim Vətəni!
Müqəddəs ilhamla yaşadar məni,
Bundan artıq nə istəyim Xudadan?!

BİGANƏ QALMA

Neçə ki dünyada görən gözün var,
Camal sahibinə biganə qalma.
Yoxla əqidəsin, yoxla amalın,
Amal sahibinə biganə qalma.

Əzəldən dünyada olsan da qonaq,
Qonaq saxlayana yaxşı-yaxşı bax.
Gördüyün nə varsa, onundur ancaq,
Cəlal sahibinə biganə qalma.

Görsən biri yanır pərvanələr tək,
Deyinir, danışır divanələr tək,
Kənarda dayanma, biganələr tək,
Bu hal sahibinə biganə qalma.

Görsən düşüncəli, görsən xəyallı,
Görsən odda yanan pərvanə hallı,
Görsən Mehdixanı dərqli, mələlli,
Mələl sahibinə biganə qalma.
Biganə qalma...

VƏTƏNDİR

Özgə bir ad istəmirəm dünyadan,
Adım-sanım, şan-şöhrətim Vətəndir!
Vətən olub ilhamımın mayası,
Odum, közüm, məhəbbətim Vətəndir!

Vətənsizi yandırarlar-yaxarlar,
Qərib deyib, yurdun başa qaxarlar,
Vətənsizə həqarətlə baxarlar,
Ləyaqətim, şərəfətim Vətəndir!

Tale məni tullasa da çox oda,
Yanmamışam, sığınmışam bir ada...
Mən çoxundan arxalıyam dünyada-
Əzəmətim, dəyanətim Vətəndir!

Vətən-şərəf, vətən-şöhrət, vətən-şan,
Vətəndən aralanma heç zaman!
Mehdixanam, haçan getsəm dünyadan,
Mənim sizə əmanətim Vətəndir!

ANCAQ

Namərdə dost deyib, aldanan zaman,
Gözümdən küsmüşəm, gözümdən ancaq!
Gecə də, gündüz də məni yandıran,
Közümdən küsmüşəm, közümdən ancaq!

Həmişə bir təbdə olmayır insan,
Çox yerdə güc gəlir insana şeytan.
Sözüm ürəklərə toxunan zaman
Sözümdən küsmüşəm, sözümdən ancaq!

Mehdixanam, coşub-daşsam da hərdən,
Haqdan, ədalətdən keçməmişəm mən.
Həqiqi dostlarım küsəndə məndən,
Özümdən küsmüşəm, özümdən ancaq!

QƏRİBDİ

Çapılıb, talanıb, qiymətdən düşüb,
Dövlətim qəribdi, varım qəribdi.
Çör-çöpün istisi isitmir məni,
Ocağım qəribdi, qorum qəribdi.

Zamanım sərt oldu, dövranım qatı,
Yan-yana düzüldü qəlbimin çatı.
Çoxuna xoş gəlmir süfrəmin dadı,
Nemətim qəribdi, barım qəribdi.

Sınıb aşıqları, azalıb simi,
Günahkar bilinmir, qınayım kimi?!
Ötmür öz yurdumda ötdüyü kimi,
Kamanım qəribdi, tarım qəribdi.

Fələyim mənimlə məzələnibdi,
Ağ tüklər başıma tez ələnbdi.
Qohumlar, qonşular təzələnibdi,
Namusum qəribdi, arım qəribdi.

Dərd məni əbədi bir hədəf seçib,
Qəlbimin qanını içdikcə içib,
Bir də görərsiniz, iş-işdən keçib:
Məzarım qəribdi, gorum qəribdi...

YOLA SAL MƏNİ

Anam dağlar, can şirindi, bağışla,
Bir dəstə gül bağla, yola sal məni.
Bilirəm, mənimlə gedən deyilsən,
Bir doyunca ağla, yola sal məni.

Saf idin, pak idin əməllərinlə,
Niyə vidalaşdın bəs ellərinlə?!
Könül kitabımı öz əllərinlə
Gəl özün varaqla, yola sal məni.

Hələ ki, gözləri tutubdu şöhrət,
Bir gün yuxusundan oyanar millət.
Götür bu şerimi qoynunda gizlət,
Bir yadigar saxla, yola sal məni.

Dayan dərd önündə pəhləvan kimi,
Əyilmə, bükülmə qəlbi qan kimi.
Sən də bu dünyada Mehdixan kimi,
Bir haqqa bel bağla, yola sal məni.

İdris VERDİYEV

Hacı İdris Verdiyev 1928-ci ildə Kəlbəcərdə anadan olub. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin (keçmiş API) coğrafiya fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmiş ali kateqoriyalı coğrafiya müəllimidir. Uşaqlıq və gənclik illərindən şerə, saz-sözə maraq onu şair edib. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, beş kitab müəllifidir.

"Kəlbəcər həsrəti", "Dağ havası", "Taxıl-mamış mayor paqonu", "Kəlbəcərin alim ziyalıları" və "Məşədi Cəmil" adlı kitabları nəşr olunmuşdur.

KƏLBƏCƏRDƏDİ

Hardan axtarardın, ordan tapardın,
Soruşsan min soraq Kəlbəcərdədi.
Murov, Keyti, Alagöllər, Sarıyer,
Taxtadüz, Yüzbulaq Kəlbəcərdədi.

Tamaşadı hər gədiyi, hər yalı,
Dolaylara duman gəlib dağılı,
Təbiəti “Min bir gecə” nağılı,
Yazsan varaq-varaq, Kəlbəcərdədi.

Ora peşman gələn qəlbi çağ gedər,
Xoş niyyətənən gələn üzuağ gedər.
Möcüzə var: xəstə gələn sağ gedər,
Min şəfali qaynaq Kəlbəcərdədi.

Ənvərin, Məmmədin sözləri dərman,
Bəhmən, Ayrım Əhməd, Qara, Mehdixan,
Şair Qəmkeş, Aşıq Şəmşir, Ağdaban,
Ağır el, gur oymaq Kəlbəcərdədi.

Ömrünü illərdən-illərə verən,
Sözünü dillərdən-dillərə verən,
İdrisi böyüdüb ellərə verən
O müqəddəs torpaq Kəlbəcərdədi.

APARMAYIB

İnsan oğlu özünən dar məzara
Dövlət aparmayıb, mal aparmayıb.
Xəzinə sahibi kəfəndən başqa,
Qızıl aparmayıb, pul aparmayıb.

Aqillər sözüne haqdı demişlər,
Peşman olar nahaq sözdən küsənlər.
Sağlığında qonşu yolu kəsənlər,
Öləndə bir qarış yol aparmayıb.

Ömür başa yetib, zaman keçəndə,
Vədə çatıb, əcəl meyi içəndə,
Yüz min qulu olan şahlar köçəndə,
Özüynən bir nəfər qul aparmayıb.

Xalqını sevəni, elbir olanı,
Vəfalı dostlarla əlbir olanı,
Qohumnan, qonşuyunan dilbir olanı,
Tufan tərptəməyib, sel aparmayıb.

İdris, kaş olaydı belə bir qanun:
“Hamı düşünəydi həyatın sonun”.
Kim bilir kimnən çox ömürü onun,
Heç kim bu hikmətə əl aparmayıb.

GƏTİRMƏMİŞƏM

Aman əcəl, yalvarıram, möhlət ver,
Sinəm üstə az dağ gətirməmişəm.
İllər boyu yazıb-yaratdığımdan,
Özümnən bir varaq gətirməmişəm.

Özün dağdan atıb həlak edəndən,
Cəsədin çöllərdə qurd-quş didəndən,
Əsir düşənlərdən, girov gedəndən
Birindən bir soraq gətirməmişəm.

İdrisin talehi düşdü dərinə,
Şərik olan yoxdu dərdi-sərinə.
Başımın altına balış yerinə
Kəlbəcərdən torpaq gətirməmişəm.

QƏMKEŞİN

Qardaşım Allahverdinin məzarı üstündə

Doğma yurddan uzaq, eldən aralı,
Qəfil susdu telli sazı Qəmkeşin.
Neçə toy evində yarımçıq qaldı
Dastanı, söhbəti, sözü Qəmkeşin.

Əsdi talehinə bir acı külək,
Söndü ürəyində min arzu, dilək.
Bürüdü qəbrini qərənfil, çiçək,
Qara gəldi bahar-yazı Qəmkeşin.

Qəbristanda kimlər “yatıbdı”-dedi,
Loğmanlar, təbiblər yatıbdı,-dedi.
Şair Nizamilər yatıbdı,-dedi,
İndi yatır burda özü Qəmkeşin.

ÜSTÜNDƏN

Tufan oldu, bizim dağlar,
Perik düşdü el üstündən.
Yol bağlandı gədiklərdən,
Kəsildi get-gəl üstündən.

Yaylaqları gəzən yoxdur,
Çəmənləri əzən yoxdur.
Neçə ildi üzən yoxdur
Lalə, nərgiz, gül üstündən.

Yurd-yuvamız viran oldu,
Var-yoxumuz talan oldu,
Bağlarımız xəzan oldu,
Əsdi qara yel üstündən.

Dağdan ağır dərdimə bax,
İdris qərib, Vətən dustaq,
Unudulmaz belə bir dağ –
Keçsə də yüz il üstündən.

Əbülfət SARIOĞLU

1955-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Çərəkdar kəndində anadan olub. Orta məktəbi Qılınclı kəndində bitirib. 1972-76-cı illərdə Xankəndi Pedaqoji İnstitutunda ali təhsil alıb. İxtisasca riyaziyyat müəllimidir. 1976-93-cü illərdə Çərəkdar kənd orta məktəbində müəllim işləyib. 1993-cü ildən - məcburi köçkün düşəndən Samux rayonunda məskunlaşıb. Şerləri «Vaqif çeşməsi», «Gəncə-qala qapısı» almanaxlarında dərc olunub. İlk şerlər kitabı - «Üzü dağlara sarı» 1998-ci ildə çap olunub.

2004-cü ildə «Əməkdar müəllim» fəxri adına layiq görülüb.

GƏLƏR

Bu dünyanın qucağına
Hərə bir cür ova gələr.
Kimi vurur, kimi tutar,
Kimi qova-qova gələr.

Həyat sonsuz, ömür gödək,
Sonu kəfən, ilki bələk,
Öldüyümüz günü bilsək,
Başımıza hava gələr.

Əsiriyyik vaxt-vədənin,
Borclusuyuq bir bədənin,
Xeyirə qənşər gedənin
Uğuruna dəvə gələr.

Adam varmı ah etməmiş,
Ömründə günah etməmiş?
Hələ “bismillah” etməmiş,
Dilimizə “tova” gələr.

Tarixə bax, çoxəsrlük,
Kimə qalıb cahangirlik?
Harda yoxsa ağzıbirlik,
O torpağa dava gələr.

Yaman artıb pula qaçan,
Saqqız satıb, bazar açan,
Allah baba, görən haçan
Qılıncımız qova gələr?!

Oktyabr, 1995

TƏRƏF

Hamı qaçır var dalınca,
Mən qaçıram dərde tərəf.
Harda varsa azar-bezar,
Hücum çəkir mərdə tərəf.

Nədən yapıb Tanrı bizi?
Bilən yoxdu sirmimizi.
Səhər açıb sürümüzü
Ötürürük qurda tərəf.

Günbatandan günüm düşə,
Dərələrə ünüm düşə,
Keşkə bir də yönüm düşə,
Doğulduğum yurda tərəf.

Əbülfətəm, yolum bağlı,
Ürəyim qan, sinəm dağlı.
Yaxın getmə, atam oğlu,
Mən uduzan nərdə tərəf.

VURA-VURA

Hayana gedirik biz bu sürətlə,
Yağış döyə-döyə, toz vura-vura?
Uymuşuq zülmətə, yarasa kimi,
İşiq gələn yerə paz vura-vura.

Görən lağ eliyir yaşmağımıza,
Qayıqları qopmuş başmağımıza.
Geyirik birtəhər ayağımıza,
Köhnə qaloşlara maz vura-vura.

Sayımız çoxsa da, sayılmamışıq,
Min ətir saçsaq da, duyulmamışıq.
Hələ ki, qəflətdən ayılmamışıq,
Xalq qazan doldurur qaz vura-vura.

“Bağı-behişt” sandıq yad ölkəsini,
Dost bildik düşmənin ən yekəsini.
Yetimin-yesirin son tikəsini,
Qapırıq əlindən üz vura-vura.

Yarınmalı yerdə quyruq taxırıq,
Təmiz adamlara qara yaxırıq.
Gündə bir yazığın evin yıxırıq,
Qımışa-qımışa, göz vura-vura.

Zorxana eylədik bazarımızı,
Küllüyə çevirdik gülzarımızı,
Qocaltdıq gülçöhrə qızlarımızı,
Rus arvadlarıyla caz vura-vura.

Özümüzə hürür qapı tulamız,
Sözümüzə baxmır doğma balamız.
Başı əmmaməli seyid-mollamız
Dəllallıq eyləyir “yüz” vura-vura.

MƏNİ

Yurdundan-yuvamdan didərgin saldı
Özündən müştəbeh, razılar məni.
Qovladı cənnətdən gedər-gəlməzə
Arxamca hürüşən tazılar məni.

Həsret içərimdə fəryad qoparır,
Dərdlər ürəyimi söküb aparır,
Uşaqlıq çağıma çəkib aparır,
Çəməndə otlayan quzular məni.

Gözləyir yolumu vəfalı dağlar,
Kövrək xatirələr dil açıb ağlar,
Vüsəlin eşqiylə təzə-tər saxlar,
Müqəddəs duyğular, arzular məni.

Əbülfət hələ çox köç eyləyəcək,
Qaçqınlıq ömrümü heç eyləyəcək,
Görən hansı yanda puç eyləyəcək
Alnıma yazılan yazılar məni?

YAŞAYIR

Odlu silah çıxan gündən Koroğlu
Qılıncını qoyub qına, yaşayır.
Keçəl Həməzə süvar olub Qırata,
Papağını əyib yana, yaşayır.

Ömür ötüb, qırxı yola vermişəm,
Sinəmi çox tufanlara gərmişəm.
Əri ölmüş neçə gəlin görmüşəm
Barmağına yaxıb xına, yaşayır.

Bu dünyanın qarış-quruş işi var,
Hələ öndə neçə qarlı qışı var,
Papaq altda daldalanan kişi var,
Arvadının hesabına yaşayır.

Nədən belə qıt yaranıb mərifət?
Bir nadanda cəmlənibdi min sifət.
Dözə-dözə başıqallı Əbülfət
Bu dünyanın əzabına, yaşayır.

ÇIXMAYIB

Sırsıra bağlayıb dərd ürəklərdə,
Hələ ki, dünyanın qışı çıxmayıb.
Fələyin qurduğu min bir oyundan
Bir insan oğlunun başı çıxmayıb.

Səxalı mərdlərdən əta görmüşəm,
İgidin başında xəta görmüşəm,
Elə daşürekli ata görmüşəm
Oğul matəmində yaşı çıxmayıb.

Məsəl var, buraxmaz kor tutduğundan,
Quduran qan qusar, qan uddüğundan.
Qurd əl götürərmi öz qurdluğundan,
Nə qədər ki, tamah dişi çıxmayıb?

Kim ki öz qarnını, cibini güdər,
Eləsindən elin zəhləsi gedər.
Əbülfət, Adəmdən Hatəmə qədər
Şeytan tayfasından kişi çıxmayıb.

ADAM VAR

Adam var, yaşayır büllur sarayda,
Adam var, bir cındır dəyəsi yoxdur.
Adam var, qapıda dördayaqlısı,
Bir axsaq toğlusunu, düyəsi yoxdur.

Adam var, soğantək göz sulandırır,
Adam var, dəhnədən su bulandırır,
Adam var, varıynan el dolandırır,
Adam var, kol kimi sayəsi yoxdur.

Adam var, ortada quyruq bulayır,
Adam var, qudurub adam dalayır,
Adam var, obanı çapıb-talayır,
Yaramaz oğlunun yiyəsi yoxdur.

Adam var, layiqi çatmır heç nəyə,
Adam var, öyrəşib umub-küsməyə,
Adam var, Əbülfət, toyuq kəsməyə,
Cibində bir sapsız tiyəsi yoxdur.

KƏNDİMİN

Sevdası başımdan çəkilən deyil,
Dərdi ürəyimdə quyu kəndimin.
Həsərlə yollara ha boylanıram,
Görünmür gözümə boyu kəndimin.

Obası dağılıb, eli qovulub,
Torpağı əriyib, daşı ovulub,
Şer çəmənimin gülü sovlub,
Axmır ürəyimə suyu kəndimin.

Hicrindən mələyən bir quzuyam mən,
Lal gecələrinin ulduzuyam mən,
Dadına, tamına tamarziyam mən,
Kəsilib sovqatı, payı kəndimin.

Qartaltək zirvədə cövlan edərdim,
Atıldım qürbətə, dağ oldu dərdim.
Çox məclislər gördüm, yığnaqlar gördüm,
Gözəldir nişanı, toyu kəndimin.

Sentyabr 1995.

Zərraf TƏHMƏZOĞLU

Zərraf Təhməz oğlu Şirinov 1962-ci ildə Kəlbəcər rayonunda anadan olub. 1989-cu ildə fərqlənmə diplomu ilə N. Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunu, 1991-ci ildə isə kliniki-ordinaturanı bitirib. Tibb elmləri doktoru Z. Təhməzoğlu cərrahiyyənin aktual problemlərinə həsr olunmuş 40-dan çox (çap edilmiş) elmi məqalənin və metodiki vəsaitlərin müəllifidir.

Hazırda M. Topçubaşov adına Elmi-Tədqiqat Klinik Təbabət İnstitutu cərrahi gastroenterologiya şöbəsində böyük elmi işçi vəzifəsində çalışır.

Şer yazmağa, digər həmyerliləri kimi, o da çox erkən başlayıb. 2000-ci ildə "Vətəndə qarıblik" adlı şerlər kitabı çapdan buraxılıb.

VƏTƏNDƏ QƏRİBLİK

Azərbaycan adlı bir məmləkətin
Soran varmı, harası var, harası!
Səsimizə səs verməyir, nədəndir,
Parçalanmış millətimin parası?!

Dostlar, mən nə hayda, sizlər nə hayda,
“Az-az görünürəm şənlikdə-toyda”,
Ata-baba yurdum Kəlbəcər boyda-
Ürəyimin yarası var, yarası.

Zərraf, cismim, ruhum yağıya qənim,
Qəriblik oduna yanır bədənim.
Dar günümdə harayıma yetənim-
Gözlərimin qarası var, qarası.

TORPAQSIZ KİŞİ

Yetiş harayıma, Xətai babam,
Dağılıb qoyduğun o yurdum-yuvam!
Gör bir nə adlanır bu elim-obam?
-Torpaqsız kişi.

Öyrətdilər ələbaxım, sərsəri,
Çadırdə yaşayan - qaçqın, köçəri.
Bir məclisdə yox sözünün kəsəri,
-Torpaqsız kişi.

Nə qədər səbr olar, səbir yeri yox,
Allah, bundan betər cəbr yeri yox,
Atanın, özünün qəbir yeri yox,
-Torpaqsız kişi.

Qələbə çalarkən haqqa nadanlıq,
Sən kimə lazımsan, düşün bir anlıq?
Ya şəhid olmalı, ya da zindanlıq,
-Torpaqsız kişi!

Yetər, çadırları gəl cıraq daha,
Bu haqqı dünyaya hayqıraq daha!
Tapınaq birliyə, Yurda, Allaha,
-Torpaqsız kişi.

OLSUN

Həyatda çox arzum, çox istəyim var,
Anam tək halıma yananım olsun.
Bir zaman düşəndə dara, çətinə,
Bircə düşünənim, ananım olsun.

Qanım coşqun olsun əsən küləkdən,
Zövq alım təzə-tər güldən, çiçəkdən,
Sevilim ürəkdən, sevim ürəkdən,
Sevimli, vəfalı cananım olsun.

Bir xatirə qalsın ötən keçmişdən,
Könül ilham alsın belə gedişdən,
Duyub ürəyimi hər tərپənişdən,
Məni bir baxışdan qananım olsun.

Bilinsə insanın qədri-qiyməti,
Allah da qoruyar bu ülvyyəti.
Yaşadım qəlbimdə el məhəbbəti,
Ləkəsiz, nöqsansız vicdanım olsun.

Zərraf, azad quşam, keçir qəlbimdən:
Mənimdir bu səma, bu çöl, bu çəmən.
Qoşa qibləgahım - Anamla Vətən!
Onların qurbanı bu canım olsun.

DƏDƏ ŞƏMŞİR

Aşıq Şəmşirin məzarı önündə düşüncələr

Dur, seyrə dal təbiəti,
Açılıb yaz, Dədə Şəmşir!
Dağ soyunub ağ kürkünü,
Geyib atlas, Dədə Şəmşir!

Güllü çəmən gülür üzə,
Laləyə bax, dönüb közə,
Quşlar ötür dağdan-düzə,
Bir şer yaz, Dədə Şəmşir!

Pənah gətirək ocağa,
Səsin düşsün düzə, dağa,
Bülbüllə dodaq-dodağa
Öt, xoşavaz, Dədə Şəmşir!

Hər kəlmən bir ürəkdədir,
Burda dağlar min rəngdədir,
Sən gedəli köynəkdədir,
Darıxır saz, Dədə Şəmşir!

Ulu dağsan, bir təpəyəm,
Ətəyinə baş söykəyəm.
Tut əlimdən, mən körpəyəm,
Təbimsə az, Dədə Şəmşir!

1981-ci il may.

SEVGİ DUYĞULARI

Mən səndən ayrılıb gen düşən gündən,
Anasız quzu tək mələrəm, gülüm.
Dərdimlə daşları muma döndərib,
Ahımla dağları dələrəm, gülüm.

Sən ha xəyalımdan qaçsan da hara,
Dikilər gözlərim dilsiz yollara,
Eşitsəm hardasa düşmüşsən dara,
Qıy vurub şahintək gələrəm, gülüm.

Biz birgə yaşasaq xoşbəxtlər kimi,
Qəlbin dərdi olmaz, ruhun sitəmi.
Ömür-gün deyilən vaxtı-vədəni
Səninlə yarıya bölərəm, gülüm.

Bəzən sel olaram; aşıb-daşaram,
Bəzən təbim coşar - qoşqu qoşaram,
Sənsiz hər anımı sənlə yaşaram,
Sənlə ağlayaram, gülərəm, gülüm.

Neçə bahar olmuş, neçə qış olmuş,
Zərrafın gəncliyi köçən quş olmuş,
Hər ömrə bir sayaq ecəl tuş olmuş,
Mənsə sənsizlikdən ölərəm, gülüm.

BAYATILAR

Mən aşiq, gülər üz də,
Eyb olmaz gülərüzdə.
Bilməm qəlbində nə var,
Üzümə gülər üzdə.

Mən aşiq, yara yeri,
Ah-naləm yara yeri.
Özüm eşq əhli oldum,
Ürəyim yara yeri.

Mən aşiq, bəxti qara,
Zamanı, vaxtı qara.
Eşq mülkünün şahıyam,
Məhəbbət taxtı qara.

Aşiqəm gülə mən də,
Həvəs var gülə məndə.
Arını kim görməmiş
Çəməndə gül əməndə.

Mən aşiq, elə bağlı,
Sonalar gölə bağlı.
Hicran dağlı bülbüləm,
Çəməndə gülə bağlı.

Mən aşiq bu dağları,
Gəzdim çox bu dağları.
Həsret çəksə hansı gül
Saralar budaqları.

Mən aşiq, yara mail,
Ürəyim yara mail.
Eşit naləm, cananım,
Qövr edir yaram, ayıl!

Mən aşiq, nə çağlıyam,
Yardan sinə dağlıyam.
Eşq atəşim səngiməz,
Axı, dağlar oğluyam.

Mən aşiq şiri neylər?
Kalamın şirin eylər.
Eşqə bax - məni Fərhad,
Yarımı Şirin eylər.

YUSİF HÜSEYN

Yusifov Yusif Hüseyin oğlu 1951-ci ildə Kəlbəcər şəhərində anadan olub. 1975-ci ildə Ç. İldırım adına Azərbaycan Politexnik İnstitutunun "Avtomatika və telemexanika" fakültəsini bitirib. 1972-ci ildən 1975-ci ilə kimi "Azərbaycan gəncləri", "Ədəbiyyat və incəsənət", "Yenilik" qəzetlərində, "Azərbaycan təbiəti" jurnalında ara-sıra şərlərini dərc etdirib.

1992-ci ildə "Azərnəşi" tərəfindən "Ömrün ətri" adlı ilk şərlər kitabı çap olunub.

Qarabağ hadisələrindən sonra yaradıcılığında uzunmüddətli fasilə olub. 2004-cü ildə "Araz" nəşriyyatı tərəfindən "Bir parça ömür yolu" adlı ikinci kitabı işıq üzü görüb.

YAZIĞIM GƏLİR

Vəzifə önündə fağır olanlar,
Dili yaltaqlıqdan yağır olanlar,
Nəfsi tamahından ağır olanlar,
Sizə bu dünyada yazığım gəlir.

Təmənna hayanda, ürək o yanda,
Gərək dərk edəsən göz oxuyanda,
Düzü düz görməyi bacarmayanda
Gözə bu dünyada yazığım gəlir.

Qızıldan olsa da ulağa palan,
Məna kəsb eyləməz, yalandı, yalan,
İşi ayrılərdən asılı qalan
Düzə bu dünyada yazığım gəlir.

Əqidəsiz adam hay-küy salanda,
Yurd daşı kimsəsiz yurdda qalanda,
Mənasız qafiyə şer olanda
Sözə bu dünyada yazığım gəlir.

Qılınclar paslandı paslı qında kı,
Günü axşam oldu bu xalqın da ki,
Ocaq sovulanda kül altındakı
Közə bu dünyada yazığım gəlir.

Öz qanunları var bu yerin, göyün,
Tarixə yazılmaz hər toy, hər düyün,
Var-dövlət hərəsi, sonda geydiyin-
Bezə bu dünyada yazığım gəlir.

GÖRÜNÜR

Dünya necə bəzənsə də,
Çox dərdi-səri görünür.
Dəyişib öz libasını,
Şeytanlar pəri görünür.

Yordu ömrün yıx-yığışı,
Fərq eyləmir yazı, qışı,
Alnımızda dərдин xışı,
Həsretin vəri görünür.

Kimi dəndi, kimi sərçə,
Nişangahda bircə-bircə,
Tamah var ki, göycə, yercə,
Qılınc kəsəri görünür.

Bu tamahda nə desən var,
Baş ütən var, cib kəsən var,
Özgə gözdə çöp gəzən var,
Gözündə tiri görünür.

Adam var, dəli yerində,
Adam var, zəli yerində,
Diri var, ölü yerində,
Ölü var, diri görünür.

Xatirələr bulandıqca,
Günüm günə calandıqca,
Sandıq daşlar bağlandıqca
Çoxunun yeri görünür.

Qocaldınsa nə bəm, nə zil?!
Yorur bayır, sıxır mənzil,
Son ayrılıq, axır mənzil,
Bir az da bəri görünür.

Kef çəkən çox, ağıl dərdi,
Yurd ağlayır oğul dərdi,
Elə-belə deyimlərdi,
Yusif sərsəri görünür.

DÜŞDÜ

“Dərə xəlvət olsa, tülkü bəy olar”,
Bəylik viranədə bayquşa düşdü.
Gül-çiçək bahara, bəhrə payıza,
Şaxta qışa düşdü, qar qışa düşdü.

Kimə nə verdi ki, axan göz yaşığı?!
Günümüz axar su – qəmnən yanaşı.
Qoruya bilmədik torpağı, daşı,
Bəxtimiz nə ağır qarğışa düşdü.

Bir zaman açılar bağlanan kitab,
Nə vaxtsa çəkilər bu haqq, bu hesab,
Zülmət gecələrim dözülməz əzab,
Günəşli günümə qarğaşa düşdü.

Yusif bir ömürdə gör nələr çəkdi?!
Dünyanın zülməti yoluna çökdü.
Bu necə ömürdü, nə görəcəkdı,
Leysan göz yaşına – yağışa düşdü?!

BU QATAR

Məlum Qarabağ müharibəsindən sonra köçkün soydaşlarımızın bir hissəsi tərپənməz qatar vaqonlarında məskunlaşıb. Neçə illərdir ki, bu mənzərə gözlərimizin qarşısında qan ağlayır.

Atam, bu qatarın dərdi böyükdür,
Əvvəldən–axıra dərddi bu qatar.
Dədə-baba torpağından didərgin,
Şəhərdi bu qatar, kənddi bu qatar.

Ümidsiz, gümansız sığınacaqdı.
Beşikdi, otaqdı, oddu, ocaqdı,
Elə yerindəmi dayanacaqdı?!
Çətin ki, tərپənə, getdi bu qatar.

İtən ümidlərin son güman yeri,
Kədərin, qüssənin əl-aman yeri,
Müqəssir dayanma, ey zaman, yeri,
Keçilməz bərədi, səddi bu qatar.

Bir vaxt son qoyular bu dərde, qəmə,
Arzular “çin olar”, elim, qəm yemə.
Tərپənsə, yol açar ümidlərimə,
Elə bircə himə bənddi bu qatar.

QARABAĞIM

Bir şəhidəm qolum bağlı,
Sağım bağlı, solum bağlı,
“Xan bağı”na yolum bağlı,
Bağlı qapım, dərd otağım,-
Qarabağım.

Ağdam ağlar səsım, ünüm,
Haqsızlığa bu səs qənım,
Cəbrayılım duman-çənım,
Tapdaq olan düzüm, dağım-
Qarabağım.

Əsir düşmüş bir qalamdı,
Güllələnmiş gül balamdı,
Müsibətli Kərbəlamdı,
Ağdabanım - dağım-dağım,
Qarabağım.

Laçın canım, Şuşa gözüm,
Qubadlı qan ağlar gözüm,
Xocalı bir qan dənizim,
Taleh yolum, ömür bağım-
Qarabağım.

Zəngilanım, Kəlbəcərim,
Yurd-yuvası dərbədərim,
Özü boyda dərdi-sərim,
Viran qalan od-ocağım-
Qarabağım.

Füzuli hey dərdli başım,
Bu dərd mənım qan yaddaşım,
Yetim qalan ocaq daşım,
Sağalmayan sinə dağım-
Qarabağım.

Vaxtı çatmış intiqamsan,
Son əlacsan, son gümansan,
Damarımda axan qansan,
Sabahıma imtahansan!
Bükülməyən dərd varağım-
Qarabağım.

Odum, külüm sovuşsa da,
“İki dünya bir olsa da”,
Haqqa çatar bu səs-səda,
Gələcəkdi o növrağım,
Qalanacaq od-ocağım,
Yanacaqdı şam-çırağım,
İnamım var, inamım var,
Güləcəkdi Qarabağım!
Güləcəkdi Qarabağım!

Hidayət ELVÜSAL

*Hidayət Elvüsal Kəlbəcərdə 19—
-ci ildə doğulub. Azərbaycan Dövlət
Universitetinin jurnalistika fakültəsini
bitirib. Kəlbəcərdə çıxan «Yenilik» ra-
yon qəzetində, yerli radio verilişləri re-
daksiyasında çalışmaqda bərabər Azər-
baycan Dövlət Radiosu ilə əməkdaşlıq
edib. Daha sonra «Azərbaycan gənclə-
ri», «Kommunist» (indiki «Xalq qəzeti»)
qəzetlərində işləyib. «Səhər» qəzetinin
yaradıcılarından biri kimi, baş redakto-
run müavini, «Belə-belə işlər», «Krimi-
nal» qəzetlərinin baş redaktoru olub.*

*Dövri mətbuatda oçerkləri, müsə-
hibə və reportajları, hekayə və povestləri ilə çıxış edib. «Belə-belə işlər» rubri-
kası ilə dərc etdirdiyi sayısız-hesabsız yazıları ilə populyarlaşan Hidayət Elvüsal
eyni zamanda mahnı mətnlərinin müəllifi və həvəskar bəstəkar kimi də tanınır.*

KƏLBƏCƏR

Nə zamandır toy-büsatın qurulmur,
Bulaqların göz yaşları durulmur,
Qartalların göy üzündə qıy vurmur,
Yad əllərdə əsir olan Kəlbəcər.

Lalə-nərgiz saçlarını yolurmu,
Bənövşələr boynubükük solurmu?
Bəs, ayrılıq bir bu qədər olurmu,
«Oğul!»-deyib, haray salan Kəlbəcər?!

Sənin adın dodağında bal dadır,
Xəyalımda bir köç gedir, yoldadır.
Elvüsəlin el-obası hardadır,
Həsərət gözü yolda qalan Kəlbəcər?!

APAR MƏNİ

Ürək daha dözə bilmir,
Apar məni o yerlərə.
Könlüm həsrət, üzüm gülmür,
Apar məni o yerlərə.

O dağların sinəsinə,
Bulaqların nəgməsinə,
Həsərətəm tütək səsine,
Apar məni o yerlərə.

Uzaqda bir ev görünür,
Yanında duman sürünür.
Çəmənler çənə bürünür,
Apar məni o yerlərə.

Ötən günüm, anım orda,
Atam orda, anam orda,
Gözü yaşlı sonam orda,
Apar məni o yerlərə.

Gül tək soldum buralarda,
Tənha qaldım buralarda.
Qərib oldum buralarda,
Apar məni o yerlərə.

Dərdim kimlə böləcəyəm?
Gözüm nəylə siləcəyəm?
Vallah, burda öləcəyəm,
Apar məni o yerlərə.

AYRILAQ

Sənə yaraşmıram, vəfammı yoxdur,
Bir de, günahımı bilim, ayrılacaq?!
Gözü yaşlı getmə, bir dayan, qayıt,
Qayıt, göz yaşını silim, ayrılacaq.

Kamanımı inlədi, gözləri nəmli?
Tarmı nalə çəkdi, ürəyi qəmli?
Kövrəlib ağladın dərdli-ələmli,
Heç olarmı belə zülüm, ayrılacaq?!

Əhdini daşlara çaxıb gedirsən,
Atıb Elvüsalı, çıxıb gedirsən.
Arabir qanrılıb, baxıb gedirsən,
Ayrılacaq?!
Xoşbəxt ol, gülüm!!
Ayrılacaq!!!

Yetim HƏBİB

Həbib Mirzə oğlu Məmmədov 1932-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində anadan olub. Uzun müddət Ağdabanda sürücü işləyib. 1993-cü il aprel ayının 1-ə kimi doğma ata-baba yurdunda yaşayıb. Kəlbəcər el-ləri Ermənistanın işğalına məruz qaldıqdan sonra ömür-gün yoldaşı Xırda xanım ilə Tərtər rayonunun Bəyim Sarov kəndində məskunlaşıb.

Yetim Həbib imzası ilə çoxdan yazıb-yaradan bu el şairinin şeirlərinin çoxu həcv-lərdən ibarətdir.

AĞDABAN

Qurbanın, Şəmşirin məskəni olub,
Miskin Abdal ocağıdı Ağdaban.
Qara gölün ətəyində yerləşib,
Uca dağlar qucağıdı Ağdaban.

Mərd dayanın, səngərlərdə duranlar,
Yağılardan qisasını alanlar.
Yetirdiyin, bitirdiyin cavanlar
İgidlərin qoçağıdı, Ağdaban.

İllər keçdi, qara gəldi baharın,
Düşmənlər əliylə dağıldı varın.
Çöllərinə yağan boranın, qarın
Torpağının saçağıdı, Ağdaban.

Şabanın güzdəyi, Çöplünün başı,
Baş-başa veribdi Buzluğun daşı.
Nə gözəl görünür Alxanın qaşı,
Ovçuların ovlağıdı Ağdaban.

Yetim qocalıbdı, yoxdu marağı,
Daşbulaqdı gözəllərin yığnağı.
Saxlar ətəyində gələn qonağı,
El-obanın yaylağıdı Ağdaban.

YOXDU

Bu dünyadan gileyimi, ərzimi
Haqqın dərgahına yazanım yoxdu.
Yatmışdım, yurdumu qarışıq gördüm,
Yuxumu bir yana yozanım yoxdu.

Kimə deyim imdadımı, dadımı?
Unutmuşam qohumumu, yadımı.
Əzəmindən qara gəlmiş adımlı
Bəxtim kitabımdan pozanımlı yoxdu.

Düçar etdim pis üzərə üzümü,
Naşı oldum, ələ verdim özümü.
Dəftərimdə yığın-yığın sözümlü
Çalıb-oxumağa ozanımlı yoxdu.

Yetim, dara düşdün, de görüm harda?
Niyə üz döndərdi vəfalı yar da?!
Elə bil ölmüşəm qərib diyarda,
Bel alıb qəbrimi qazanımlı yoxdu.

YARAŞIR

Bir gözəl sevmişəm Çaydərəsində,
Boy-buxunu gül camala yaraşır.
Süzgün baxışından dərk eyləmişəm
Bəyənmir cavanı, çala yaraşır.

Dedim: Ay qız, qəbul etsən qonağı,
Dedi: İstidirmi qoca qucağı?
Bir busə umduğum incə dodağı
Payız qaymağı tək bala yaraşır.

Görəndə Yetimin dəyişir halı,
Gözəlliyi heyran qoyub mahalı.
Alma yanağında o qoşa xalı
Sanki yaşıllığa lala yaraşır.

ŞAMBANIN

Cənnət bağçasının gülü-çiçəyi
Sinəsinin arasıda Şambanın.
Sevdiyi yarını yuxuya verən
Şirin-şirin laylasıdı Şambanın.

Saxlayır hörmətin Lələ Mahmudun,
Sevgisi qəlbində o köhnə yurdun.
Bir Həsən, bir Fərrux, bir də Firudun,
Gözlərinin qarasıdı Şambanın.

Deyirəm dərşimi, alın nəsihət,
Mənim bu sözümə eyləyin hörmət;
Əhəd, Vəliyəddin, o Şivir Əhməd
Ürəyinin parasıdı Şambanın.

Çoxdur sevgisindən odlara yanan,
Məcnunun sevgisi yanında yalan.
Şeşə Əbdül, Mamed, Ətayaq Salman
Əhvalını sorasıdı Şambanın.

Yaqub İSMAYIL

Quliyev Yaqub İsmayıl oğlu 1929-cu ildə Kəlbəcərin Günəşli (Kilsəli) kəndində anadan olub. Hələ uşaq ikən saz çalmağı atası İsmayıl kişidən öyrənən Yaqub tədrisən oxumağı və toy məclisləri aparmağı başlayıb. Bu sənətdə öyrəndiklərinə görə ustadı Aşiq Şəmşiri həmişə minnətdarlıqla xatırlayan Yaqub İsmayıl saz tutmaqla bərabər söz qoşmağı da bacaran təbli insandır.

Yaqub İsmayıl Kəlbəcərli ömrünün 40 ildən çoxunu doğma kənd məktəbində fizika-riyaziyyat müəllimi işləyib. İndi Bakıdakı Kəlbəcər məktəblərinin birində müəllimlik fəaliyyətini davam etdirir, eyni zamanda təqəüidçüdür, bədii yaradıcılıqdan isə soyumur. "Ömür yollarında", "Vətən harayı" şerlər kitablarının müəllifidir.

QAYITMAZ

Hayıf, cavanlığım getdi əlimdən,
Ha yalvarsam bir də bəri qayıtmaz.
Ay keçir, il ötür - ömür azalır,
O xoş günlər daha geri qayıtmaz.

Sevgisiz həyatı acı bilərdim,
Eşqimi başımın tacı bilərdim.
Çalıb-oxuyardım, deyib-gülərdim,
O dövranın yüzdə biri qayıtmaz.

Qocalmışam, indi başım çal olub,
Qız qaytaran şirin dilim lal olub.
İlk məhəbbət ürəyimdə xal olub,
O nazənin gözəl pəri qayıtmaz.

Yurdum getdi, yerim yoxdu ölməyə,
Ürəyə dərd, başa qəza gəlməyə.
Gəl, ay Yaqub, sən də başla gülməyə,
Yada salma Kəlbəcəri, qayıtmaz...

KƏLBƏCƏR

Azəri yurdumun dilbər guşəsi,
Düşmən tapdağında qalan Kəlbəcər.
Dağıldı el-oban, talandı varın,
Çəməni, çiçəyi solan Kəlbəcər.

Qəpiyə-quruşa satdılar səni,
Ayaqlar altına atdılar səni.
Düşmən sərvətinə qatdılar səni,
Eylədin acları kalan, Kəlbəcər.

Günəşin görünmür, ayın batıbdı,
Bilmirəm harayın kimə çatıbdı.
Elə bilmə dağlar oğlu yatıbdı,
Çox olubdu səbri dolan, Kəlbəcər.

“Vətən” deyib hamı səni haraylar,
Bir il kimi ağır keçir bu aylar.
İndi hanı o möhtəşəm saraylar,
Çöldə qalıb neçə balan, Kəlbəcər?!

DÜŞMÜŞƏM

Tərpətdin dərdimi, əziz qardaşım,
Fikir çoxdu, yaman dara düşmüşəm.
Vətən dərdi çıxmaz mənim yadımdan,
Balığam, dəryada tora düşmüşəm.

Dərdim çoxdu, niyə yoxdu həkimi,
Hamı loğman gəzir mənim təkimi?
Qəlbimdə dolanan bu qəm yükümü
Götürə bilmirəm, zora düşmüşəm.

Mən Yaqubam, zirvələri aşardım,
Gözəllərə gözəlləmə qoşardım.
Gül-çiçəkli bir cənnətdə yaşardım,
Ömür keçir, indi hara düşmüşəm.

Həbib TƏBİB

Məmmədov Həbib Rza oğlu Kəlbəcər rayonunda anadan olub. N. Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunu bitirib. Uzun illər Kəlbəcər rayon mərkəzi xəstəxanasında və İstisu sanatoriyasında həkim işləyib. Həbib həkim eyni zamanda, el arasında şair kimi tanınıb. Şerlərində Vətənin əsrarəngiz gözəlliklərini vəsf edən Həbib Məmmədov «Ana dağlar» kitabının müəllifidir.

İSTİSU

Adınla fəxr edir bizim Kəlbəcər,
Varmı bu dünyada tayın, İstisu?!
Özüm dolansam da uzaq ellərdə,
Hər zaman düşürsən yada, İstisu.

Sənə üreyində bir ümid bəslər,
Ağrıyıb canından bezikən kəslər.
Gələr qucağına, bəxtini səslər,
Sovuşar canından qada, İstisu.

Yayda yığnaq olur Taxtabazarı,
Çoxlarından kənar etdin məzarı.
Xəstələrin candan çıxır azarı,
Əhsən bu şöhrətə, ada, İstisu.

Sanma mənim sözlərimi bayağı,
Şəfalar məskəni, ellər ovlağı.
Tərtərin daşanda ümmansayağı,
Düşür dağa-daşa səda, İstisu.

Şəfa bulağındır dərman insana,
Abi-kövsər kimi yayılır cana.
Həbib deyər sənin kimi loğmana
Eylərəm canımı fəda, İstisu.

1984, İstisu.

ÖMRÜMÜ

Dərd bilənlər, gəlin sizə söyləyim,
Kürətək əritdi illər ömrümü.
Vaxt-vədə keçibdi, azı qalıbdı,
Qatıb qabağına sellər ömrümü.

Həsrət məni çətin yola çəkibdi,
Qəmdən ətrafıma qala çəkibdi.
Ömrüm boyu başım bəla çəkibdi,
Apardı bəd əsən yellər ömrümü.

Hər düzə, əyriyə özüm düz oldum,
Haqsızlıq odunda yanıb köz oldum,
Həbib deyər ağızlarda söz oldum,
Gödək qoydu fitnə-fellər ömrümü.

1990-cı il.

DƏYMƏZ

Adam tanıyıram, kişidir sayda,
Oyuqdur, bir qalam oduna dəyməz.
Olmayıb xalqına ondan bir fayda,
Nəslinin, kökünün adına dəyməz.

Həyat imtahandır, dünya bir kitab,
Axırda hamıyla çəkəcək hesab.
Namərd məclis qurub yedirtsə kabab
Mərdin ayranının dadına dəyməz.

Kişi var, köksündə yoxdur ürəyi,
Ömründə heç kimin olmaz gərəyi.
Səxasız kəslərin yağlı çörəyi
Səxalının yavan cadına dəyməz.

Həbib, neyləyirsən altun, sərvəti,
Adam var gözləri doymayır qəti.
Yoxdur mərifəti, yoxdur hörməti,
Kişi var, gözəyən qadına dəyməz.

RÜBAILƏR

Hüsnündən utanır şehli bənövşə,
Onunçün boynunu əyir həmişə.
Onun surətilə sənin surətin,
Az qalır gözümdə dəyişik düşə.

Bizim Tərtər kimi coşub çağlaram,
Adına bir yeni dastan bağlaram.
Səndə az da olsa, etibar görsəm,
Vəfalı könlümü sənə bağlaram.

Ay insafsız, Qarabağın balası,
Duymursan, Həbibin artıb nalası.
Camalın görəndən xəstə düşmüşəm,
Tarimar olubdur könlüm qalası.

Sən seyrə çıxanda utanır ay da,
Nədir gözəllərdə naz etmək qayda?!
Hüsnün ziyasından aləm nur alır,
Bir zərrə çatmayır mənə, nə fayda.

Əndamın büllurdu, Murovda qardı,
Görəndə başımdan aqlım apardı.
Götür rübəndini, qamaşsın gözüm,
Günəşdən gizlənən yarasalardı.

Gəl qoyum başına gül çələngini,
Vəsf edim hüsnünün xoş ahəngini.
Çəməndə közərən qızıl lalələr,
Sənin yanağından alıb rəngini.

Yar gedəndən səbri-kasam da doldu,
Ömrümün bağında yarpaqlar soldu.
Bir hicran dərindən, ah-amanımdan,
Əridi dağların qarı, yox oldu.

Allahverdi PİRAN

Kamalov Allahverdi Məhəmmədali oğlu 1934-cü ildə Kəlbəcərdə anadan olub. Orta təhsillidir. Gənc yaşlarından şer yazır. Əlyazmaları Kəlbəcər işğal olunan zaman orada qalıb.

KƏLBƏCƏR

Yaralama sözlə məni,
Ağır elimdi Kəlbəcər.
Alışıldı, kül olubdu,
Yanan dilimdi Kəlbəcər.

Yaraların yeri itməz,
Dağ çəkilib, məndən getməz.
Əksəm, vallah, burda bitməz,
Qızıl gülümdü Kəlbəcər.

Taleh mənle kəsdi belə,
Qərib düşdüm eldən-elə.
Gözlərimdən gilə-gilə
Axan selimdi Kəlbəcər.

Nə naibəm, nə də nöker,
Ağlar didəm qan-yaş töker.
Allahverdi hesab çəkər,
Ayım, ilimdi Kəlbəcər.

BAŞINA DOLANIM

Çoban qardaş, o dağlara varanda,
Göndər mənə qar, başına dolanım.
Cəmil yurdu unudarmı heç səni,
Etibarı var, başına dolanım?

Dərdim çoxdur, sığışarmı varağa?
Ürək dözmür ayrılığa, fərağa.
Yük əyməsə, daş düşərmi irağa?
Dünya mənə dar, başına dolanım.

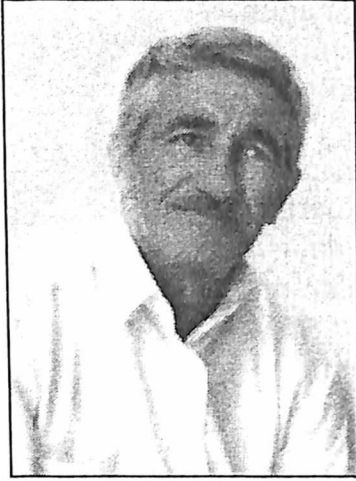
Qayıdıb gələydi o gözəl çağım,
Qazxanlıda sən olaydın qonağım.
Dağıldı, talandı bağçam, həm bağım,
Vermir daha bar, başına dolanım.

Mən yanmışam, sən oduma alışma,
Yaxın gəlmə, tüstümə də qarışma.
Mən görəni sən də görüb danışma-
Tər lan olub sar, başına dolanım.

Namərdin əliylə talandı elim,
Əyilib qamətım, bükülüb belim.
Vətən, Vətən deyər, sızıldar dilim,
Piran oldu xar, başına dolanım.

1995-ci il.

İqbal ÇƏPLİ

İqbal Çəpli 1947-ci il avqust ayının 12-də Kəlbəcər rayonunun Çəpli kəndində anadan olub. Orta təhsilini 1966-cı ildə Yanşaq kəndində alıb. 1967-ci ildə H. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsinə daxil olub, 1971-ci ildə ali təhsilini başa vurduqdan sonra təyinatla Kəlbəcərə göndərilib. İkiillik hərbi xidmətdən sonra Lev və Seyidlər kənd orta məktəblərində müəllim, 1978-79-cu illərdə isə Çəpli kənd orta məktəbinin direktoru vəzifələrində çalışıb. 1979-88-ci illərdə Çəpli kənd XDS-nin sədri olub.

Hazırda Kəlbəcər rayon 99 sayılı orta məktəbin (məktəb Hacıkənd qəsəbəsindədir) müəllimi olan İqbal Çəplinin «Bir də uşaq olaydım -ömrümün bu çağında» şerlər kitabı 2001-ci ildə çapdan buraxılıb.

ŞİRİNDİ

Kim bilmir ki, xoşünsiyyət qalmaqaldan şirindi,
Gec də gəlsə hər həqiqət xam xəyaldan şirindi.
Qoy olsun bu dünya gözəl, göz tutmasa nə fayda,
Könül seven qara çirkin gül camaldan şirindi.

İnsanlığın anasitək tanımışıq qadını,
Öz canından yaradır o, bala qoyur adını,
Qatır doğa bilmir deyə bilmir bala dadını,
Doğa bilsə, o da bilər bala baldan şirindi.

Ürəyini dərd deşirsə əhli-halı tap onda,
Dərsi kamil istəyirsən pürkamalı tap onda,
İqbal kimi eşq əhlisən, gülcəməli tap onda,
Sevənlərə yar vüsali hər vüsaldan şirindi.

MƏNİ

Yelkənsiz gəmiyəm mavi sularda,
Talehim hayana çatırar məni.
Ya çırpır sahilə qara daşlara,
Ya da burulğanda batırar məni.

Boranlı, tufanlı qış doğulmuşam,
Qisməti bir qara daş doğulmuşam,
Doğulanda gözü yaş doğulmuşam,
Öz anam da çətin yatırar məni.

İqbal, zəhmət çəkib dər sala bilsəm,
Xanə yapa bilsəm, dər sala bilsəm,
Bir kamil ustaddan dər ala bilsəm,
Yaşadar etibar, düz ilqar məni.

SAÇ AĞARTMIŞAM

Məni naşı bilmə - naşını, xamı,
Taniya-taniya saç ağartmışam.
Səxasız, kərəmsiz namərd adamı
Qınıya-qınıya saç ağartmışam.

Dosta sağlıq olub arzu-diləyim,
Açıq süfrəm olub, halal çörəyim,
Xətir-hörmət üstə xəstə ürəyim
Qanıya-qanıya saç ağartmışam.

İqbal, əl kəsəni, ətək kəsəni,
Yalan xırdalayıb kələk kəsəni,
And içə-and içə çörək kəsəni
Sınıya-sınıya saç ağartmışam.

GƏLİR

Hər papaq qoyana kişi deməzlər,
Kişiyə kişilik qanınınan gəlir.
Qoz deyil tökülə, hər gələni yığa,
Atanın, ananın canınınan gəlir.

Məsəl var: dərisi yüküdü arığa,
Gen gəz arıqsansa, girmə qoruğa.
Etibar eləmə zatıqırığa,
Desələr Allahın yanınınan gəlir.

İqbal düz ilqardan qala da yapar,
Dostluq, sədaqətdən pərvəriş tapar,
Borcü dinarla ver, paya-pay apar,
Hər şey hesabınınan, sayınınan gəlir.

KÜSÜBDÜ

Sən küsəli ilhamım da küsübdü,
Bir qafiyə quraşdırma bilmirəm.
Söz ölçürəm, söz biçirəm eləcə,
Bir-birinə calaşdırma bilmirəm.

Necə yozum məndən ülfət kəsməyi,
Külək kimi hər tərəfə əsməyi?
Yerli-yersiz inciməyi-küsməyi,
Çalışıram, araşdırma bilmirəm.

Tərgit daha sən İqbalı üzməyi,
Bu həsrətə, bu hicrana dözməyi,
Pünhan-pünhan daldalarda gözməyi
Vallah sənə yaraşdırma bilmirəm.

ALLAH-ALLAH

Qəsd etdi cananım, əritdi canım,
Getdi din-imanım, oy, Allah-Allah!
Tərs atdı kamanım, töküldü qanım,
Kəsildi gümanım, oy, Allah-Allah!

Vurğunam Gülxara, geyinə xara,
Göz könül apara, can düşə dara,
Var sinəmdə yara, yar gələ yara,
Bağrım para-para, oy, Allah-Allah!

Yox imiş mürvəti, zalımın qəti,
Duymur məhəbbəti, kəsir ülfəti,
Düşəndə fürsəti tökür qisməti,
Çəkdirir zilləti, oy, Allah-Allah!

Ləbləri misalda tapılmaz bal da,
Gedib qara xalda huş da, kamal da,
Bu misgin İqbalda qalmayıb hal da,
Üzülüb xəyalda, oy, Allah-Allah!

Elşad MUSTAFA

Mustafayev Elşad Kərəm oğlu 1974-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Zivəl kəndində anadan olub. 1993-cü ildə M. Ə. Sabir adına Bakı Pedaqoji Texnikumunu bitirib. Kəlbəcər 1 saylı orta məktəbinin müəllimidir. Şerləri "Kəlbəcər harayı" qəzetində dərc olunmuş və efirdə səslənmişdir.

BU DÜNYA

Geyinib əyninə əlvan donunu,
Başdan-başa gül-çiçəkdi bu dünya.
Nağıllaşib bir nağıla dönübdü,
Gah yalandı, gah gerçəkdi bu dünya.

Rüstəm Zallar mum eyləyə bilmədi,
Cəmşid Cəmlər cəm eyləyə bilmədi,
İsgəndərlər ram eyləyə bilmədi,
Qız qarımış ağbirçəkdi bu dünya.

Məğrurları mənliyindən sındırdı,
Sevənləri Kərəm kimi yandırdı,
Qartalları zirvələrdən endirdi,
Şikarından şirə çəkdi bu dünya.

Bir ucaldar, bir qocaldar, bir yıxar-
Elşadın da qismətinə kəm baxar,
Babaların kipriyində son bahar,
Nəvələrə yelləncəkdi bu dünya.

TALANMAQ ÜÇÜN

Yatdım həsrətinin yuxularında,
Bir gün gəlişinə oyanmaq üçün.
Tanrıya yalvardım ay etsin məni,
Gecə pəncərədən boylanmaq üçün.

Gəlmədin, fəsillər dolanıb ötdü,
Alnımı payızın yelləri öpdü,
Dünyaya gəlmişik biz bundan ötrü,
Sən - yandırmaq üçün, mən - yanmaq üçün.

Etibar yalanmış, səadət yalan,
Elşada sevgidən qəm oldu qalan,
Sevmişdim, qəlbində qurulsun qalam,
Səni sevməmişdim talanmaq üçün.

SON NƏFƏSİDİR

Od olan, köz olan ürəklər ki, var,
Odlu məhəbbətin viranəsidir.
Harda ki, bir nakam sevda inləyir,
Əsmər bənizlərin divanəsidir.

Saqi, gətir görək mey dolu camı,
İçib al şərabdən əlaq ilhamı!
Qəlbim bir həsrətin əriyən şamı,
Həsrət də qəlbimin pərvanəsidir.

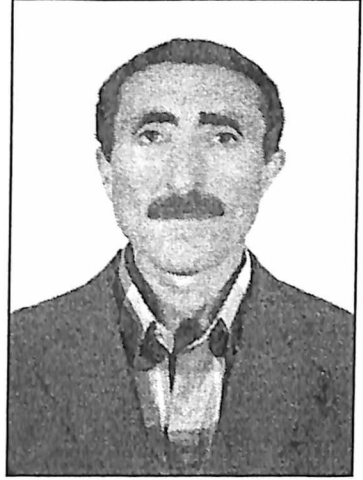
Daha vaxtdan keçib, zamandan keçib,
Ay Elşad, bir şirin gümandan keçib,
O qız dindən keçib, imandan keçib,
Sənin ilk eşqinin son nəfəsidir.

İsməli DAĞLAROĞLU

Kamalov İsməli Cümşüd oğlu 1961-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Yellicə kəndində anadan olub. Kəlbəcər şəhər 2 saylı orta məktəbi bitirdikdən sonra Gəncə Dövlət Pedaqoji Universitetinin dil-ədəbiyyat fakültəsində ali təhsilini başa vurub. Orta məktəbdə müəllimdir.

Bədii yaradıcılığa başlamamışdan poeziya vurğunu olub. Müxtəlif poetik formalarda şeirlər yazır. Mətbuatda bir sıra şeirləri dərc olunub.

SƏNNƏN

Qocaman Çalmalı, a dağlar xanı,
Qarı düşmən girib savaşa sənnən.
Qırılıb ümidim, kəsilib gözüm,
Üzülüb əllərim birbaşa sənnən.

Dilim neydi, ünüm haydı-haraydı,
Dərdim Araz boyda, o tay-bu taydı.
Bir qarış torpağın qismət olaydı,
Verəydim ömürlük baş-başa sənnən.

Yaram qaysaqalayıb, toxunman barı,
Üç ayda bir ömrü yaşadım yarı.
Qürbətdə çalınan vətən toyları,
Yüklənib belimə qarğaşa sənnən.

Bu ilki sitəmi, ahı, fəqanı,
Çöllərə dağılan günahsız qanı.
Didərgin qələmi, şəhid qoşmanı
Saxlaram tarixə tamaşa sənnən.

Ölsə, söz götürməz İsməliyəm mən,
Tənələr yağdırır hər yoldan ötən.
Səni ki, qoruya bilmədim, Vətən,
Vallah tutulacam qarğışa sənnən.

BU QAN LİLDİ, ARAZ KİMİ

Bu qan qiyamətə qaldı deyəsən,
Bu qan lildi Araz kimi, içilməz.
Bu qan namus, bu qan qeyrət, bu qan ar,
Bu qan, Vətən, Vətən kimi kiçilməz,
Bu qan lildi Araz kimi, içilməz.

Ocaq daşım, öləziyən əzəlim,
Yurd yerlərim boy-boy olan güzənim.
«Göl biçənək» göydə bitən göy zənim,
Didərgindi biçinçisi, biçilməz,
Bu qan lildi Araz kimi, içilməz.

Ağzımızda çörəyinin dadı var,
Qəlbimizdə ocağının odu var,
Üstümüzdə «qaçqın-köçkün» adı var,
Vətəninədən vətəninə köçülməz,
Bu qan lildi Araz kimi, içilməz.

ÇIXIR

Baş var, kainatın düşünən başı,
Baş da var, nə çoxdan, nə azdan çıxır.
Baş var, ulduzlardan, aydan soraqlı,
Baş da var, yemişdən, qarpızdan çıxır.

Baş var, düşüncədə çölün daşdır,
Baş var, sahibini min il yaşadır.
Baş var, Mirzə Cəlil, Sabir başdır,
Atdığı güllələr ağızdan çıxır.

Baş var, qoltuqlarda, baş var kimsəsiz,
Baş var, bu dünyadan tamam xəbərsiz.
Baş var, «Hacı Qara» - tamahkar, xəsis,
Kəndir boğazında Arazdan çıxır.

Baş var, söz götürən, baş var, söz yeməz,
Baş var, təzimlərdə, baş var baş əyməz.
Baş var, başındakı papağa dəyməz,
Başı bir qarınnan, boğazdan çıxır.

Baş var, təhərsizdi – gəlməz təhərə,
Baş var, xurcuntayı, yüklə yəhərə.
Baş da var bükülüb piyə, peysərə,
Buğlana-buğlana ayazdan çıxır.

Qaçqınlıq, köçkünlük ömrün nəhsidi,
On ildi belimdə qəm şələsidi.
İsməli millətin pərvanəsidi,
Alovu qələmdən, kağızdan çıxır.

YANIRAM, A DAĞLAR

Allah nədir, bəndədən qorx-
Düz işindən əməli çox.
Toxun acdan xəbəri yox,
Yanıram, a dağlar, yanıram.

Şiş qaya bir sərkərdəydi,
Ayrılığı qəddim əydi.
Məndən ötən sənə dəydi,
Yanıram, a dağlar, yanıram.

Kimsəsizdi heyət-bacam,
Diz çöküb torpağın qucam.
Bir içim suya möhtacam,
Yanıram, a dağlar, yanıram.

Tər lanlar yurdun sar aldı,
Gözümdə dünya qaraldı.
Şamama tağda saraldı,
Yanıram, a dağlar, yanıram.

Günəş edər qürub, ağlar,
Dağ başından durub ağlar,
Qara bəxtim qara bağlar,
Yanıram, a dağlar, yanıram.

Zahid MUXTAR

Zahid Fərhad oğlu Muxtarov 1962-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Yellicə kəndində anadan olub. Kəlbəcər şəhər 2 sayılı orta məktəbini 1980-ci ildə, H. B. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun dil-ədəbiyyat fakültəsini 1984-cü ildə bitirib. 2 il orta məktəbdə müəllim işləyib. 1987-ci ildən Kəlbəcərdə çıxan «Yenilik» qəzetində ədəbi işçi, müxbir, şöbə müdiri olub. Hazırda «Kəlbəcər harayı» qəzetinin redaktor müavini.

Gənclik illərindən şer yazan Zahid Muxtar «Kəlbəcər qoxusu», «Bu səs mənim səsimdir», «Azərbaycan xəritəsi» kitablarının müəllifi, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvüdür.

AMAN VER

Aman əcəl, qoy dolanım başına,
O dağlara köçənədək aman ver.
Töhmət adlı düşmənimin səddini,
Qeyrətlənib keçənədək aman ver.

Ləlik şəhid dolanaram aləmi,
Tapanacan bənövşəmi, lələmi,
“Hasarlı”da qoruduğum talamı,
Yığanadək, biçənədək aman ver.

Zay eyləyib Zahid kimi adımı,
Zalım zaman qərib qoyub adımı.
Təzdən alıb “İstisu”dan odumu,
Gözəsindən içənədək aman ver.

DƏYDİ

Bir qış günü Gədəbəyə gedəsi oldum

Belə bir güzara qurban olum mən,
Üzümə dağların nəfəsi dəydi!
Əlimi üzmüşdüm tamam həyatdan,
Meylimə yaşamaq həvəsi dəydi.

Bu şaxta, bu duman, bu bulud, bu qar,
Dərdliyə dərmanmış, ey pərvərdigar!
Axdı qulağıma haylar-haraylar,
Dəli Koroğlunun nərəsi dəydi.

Könül Gədəbəydə Zahid Muxtarı
Doyunca gəzdirdi gen yaylaqları,
Bir anlıq boylandım yurduma sarı,
Gözümə namərdin tələsi dəydi.

DEYİN

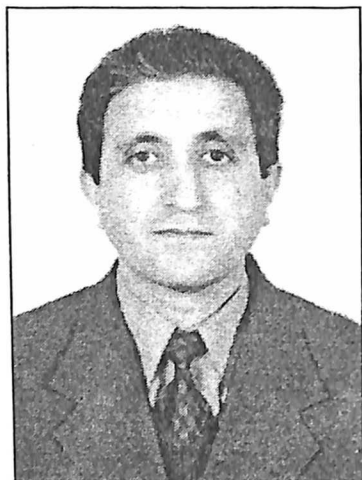
Ay ellər, dönsəniz bizim yerlərə,
Bilsinlər başımda iş oldu, deyin!
Hər saat can atdı öz yuvasına,
Qanadı bağlanmış quş oldu, deyin!

..Dərd anbarı,
Sinəmdi dərd anbarı.
Adımı soruşsalar,
Deyin ki, Dərdəm, barı.

Taxtada çəmənini, Keytidə qarını,
Duz kimi yalardı xam xəyalları,
Hər dəfə arandan dağlara sarı,
Dartınan dumana qoşuldu, deyin!

...Kəsə yolu,
Dağların kəsə yolu.
Gəzdim ömrüm uzana,
Gəzmədim kəsə yolu?!

Zahidin ömrünü bir külək kimi,
İntizar oynatdı yelpənək kimi,
Sizdə açılmışdı tər çiçək kimi,
Qürbətini qoynunda daş oldu, deyin!

İlham MƏMMƏDLİ

İlham Müseyib oğlu Məmmədli 1963-cü ildə Kəlbəcər rayonununun Bəzircana kəndində anadan olub. 1980-ci ildə Zur kənd orta məktəbini bitirib. 1981-83-cü illərdə o zamankı Sovet Ordusu sıralarında hərbi xidmət keçib. 1985-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinə daxil olaraq, 1990-cı ildə oranı bitirib. Təyinatla "İşıq" nəşriyyatına göndərilib. Bir müddət orada çalışıb. Sonralar "Həqiqət", "Respublika", "Bərəkət", "Həyat" qəzetlərində, "Azərbaycan aqrar elmi" jurnalında müxbir vəzifələrində işləyib. 1997-99-cu illərdə "Hər gün", 1999-2002-ci illərdə "Azərbaycan XXI əsr" qəzetinin baş redaktoru kimi çalışıb.

İlham Məmmədli hazırda "Himayədar" jurnalının baş redaktoru olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda "Kəlbəcər ədəbi mühiti" mövzusunda namizədlik dissertasiya üzərində işləyir.

Orta məktəb illərindən bədii yaradıcılıqla məşğuldur.

O DAĞLARA ÇEVİRMİŞƏM ÜZÜMÜ

Dözümüm var hər ağrıya, acıya,
Hər qəm-kədər bükə bilməz dizimi.
Körpəlikdən vurğunuyam dağların,
Zaman silməz zirvələrdən izimi.

Dostdan ayrı nəşə nədi, duymadım,
Hər gülüzlü gözəllərə uymadım.
Sadiq yardan ömrü boyu doymadım,
Döndərmədim bir kimsəyə gözümü.

Koroğlunun izi qalır daşında,
Xətəinin oylağı var başında.
Həyatımın hələ cavan yaşında
Dəlidağa qurban dedim özümü.

Ürək dolu hikmət olan, söz olan,
Qəlbi təmiz, əqidəsi düz olan,
El yolunda səməndər tək köz olan
Babalardan öyrənmişəm dözüümü.

Tutduğum yol hər bir yoldan uludu,
Şer-sənət əbədiyyət yoludu.
Gözüm yolda, qəlbim hələ doludu,
Deməmişəm hələ axır sözümü.

İlham, ömür bir gedərgi karvandı,
Bacarırsan karvanını dayandı.
Murov, Keyti hər an mənə həyəndi,
O dağlara çevirmişəm üzümü.

DÜŞƏR

Mən olmasam, bilirsənmi, ay zalım,
Nəşə səndən, sevinc səndən gen düşər.
Mən olmasam, dünya uçar üstünə,
Bir gecədə saçlarına dən düşər.

Mən olmasam, Keyti çatar qaşını,
Duman alar Dəlidağın başını.
Tərtər sızlar, elə tökər yaşını
Qayalara, zirvələrə ün düşər.

Ürəkdənmi bu söz gəldi dilinə?
Murov ağlar belə vaxtsız ölümə!
Vallah, gülüm, heç dözmərsən ilimə,
Bir də çətin dağlarına gün düşər.

İlhamı sən heç də soyuq sanma, gəl,
Nadan, naqis sırasına qoyma, gəl,
Ay insafsız, ürəyimi oyma, gəl,
Darıxarsan, yenə yada mən düşər.

QADAN ALIM

Danış o Leylinin nakam eşqindən,
Ay sözü, söhbəti bal, qadan alım.
Tellərdə Əslini, Kərəmi dindir,
Qəlbimə bir atəş sal, qadan alım.

Taleyinə çox ağladım Dilqəmin,
Qorundan od tutdum Yanıq Kərəmin,
O yurdsuz-yuvasız yazıq Lələnin
Sən də bir qeydinə qal, qadan alım.

O simlərin harayını dinləsən,
Od tutarsan bu naləylə, ünlə sən.
Demirəm ki, Məcnun kimi inlə sən,
“Kərəmi” inləyər, çal, qadan alım.

Sən o saza söyləmə ki, cansızdı,
O xaqandı, onun qulu sansızdı.
Kim xor baxdı, gözlərinə qan sızdı,
Barı bu hikmətə dal, qadan alım.

O, sənətdi, o hikmətdi, uludu,
O, dünyadı, çox sirlərlə doludu.
O, Ələsgər, Dədə Qorqud yoludu,
Dərsi ustadlardan al, qadan alım,
Bir “Yanıq Kərəmi” çal, qadan alım.

SƏN

Əl çənədə xəyallara dalmısan,
Nə düşünüb-daşınırsan belə sən?
Oğrun, hürkək baxışınla, a ceyran,
Bir gözəllik heykəlisən elə sən.

Nar gülüsən, budağında qönçəsən,
Bir çiçəksən, çiçəklərdən incəsən.
Ay el qızı, bir gün məndən incisən,
Gileyini gətirməynən dilə sən.

Vüqarımı qoca dünya əyəmməz,
Nadan kəslər ürəyimə dəyəmməz.
Şair qəlbim hər kimsəni bəyəmməz,
Səhv salırsan məni kimlər ilə sən?!

Arı kimi hər çiçəyə qonmaram,
Mənliyimi ömrüm boyu danmaram.
Hər gün təzə bir sevgilə yanmaram,
Bu şübhəni axıt getsin selə sən.

HARA GEDİR BU DÜNYA?

Dünya yaman dəyişib,
Dünya yaman qorxulu.
Dünya yaman dəyişib,
Dünya yarıyuxulu.

Namərdi mərdindən çoxdu,
Dilini bilən tapılmaz.
Hər qarış tikan bitirir,
Gülünü dərən tapılmaz.

Yayında borana düşdüm,
Qışından qoruyun məni.
Qurunun odu cəhənnəm,
Yaşından qoruyun məni.

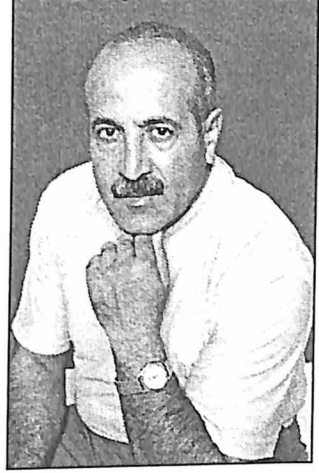

Cabir UMUDOĞLU

Hüseynov Cabir Umud oğlu 1954-cü ildə Kəlbəcərdə anadan olub. Orta məktəbi bitirdikdən sonra 1973-cü ildə N. Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna daxil olub. Həkim-terapevtidir.

Hələ orta məktəbdə oxuyarkən şeirlər yazmağa başlayıb.

2004-cü ildə "Qəm dəyirmanı" adlı şeirlər kitabı nəşr edilib. Yurd həsrəti, torpaq nisgili, gənclik illərinin romantik ovqatı Cabir Umudoğlu şeirlərinin leytmotivini təşkil edir.

**SƏBRİN NƏ ÇOX İMİŞ,
AY EV YİYƏSİ**

Daşdan yaranmışsan, daş da əridi,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?
Bir günün üstünə illər yeridi,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

Bir budaq gövdədə kəsili qalıb,
Bir alma budaqda küsülü qalıb,
Bir evin ümidi asılı qalıb,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

Gileylidir ötən zaman, ötən çağ,
Təşnə olub solan bağça, solan bağ,
Səndən ötrü bir bayatı lələdağ,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

Bir həsrət boylanır hey, səni görməz,
Bir istək meylini kimseyə verməz,
Nə atın kişnəməz, nə itin hürməz,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

Sığalın əlindən alan çiçəklər,
Təhnizdə, töhmətdə qalan çiçəklər,
Halallıq istəyir solan çiçəklər,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

Dağlar qəhərlənər, çənə bələnər,
Yurd yerinə ələm, hüzn ələnər,
Qeyrət, təpər dar ayaqda bilinər,
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

Alçaldılan bir belə də yatar, dur!
Torpağında qanqal, tikan bitər, dur!
Bu mütilik, bu donuqluq yetər, dur!
Səbrin nə çox imiş, ay ev yiyəsi?

QORXURAM

Allah, özün qoru haqqı nahaqdan,
Haqq basılıb, talanmaqdan qorxuram.
Quru yanıb birdəfəlik kül olur,
Yaş yanına qalanmaqdan qorxuram.

Dərdi ovundurub gülmək asandır,
Tikəni dost ilə bölmək asandır,
Mərdin ayağına gəlmək asandır,
Namərd başa dolanmaqdan qorxuram.

Qurdun meyli yaranandan qoyunda,
Qurd yemidi, özü bilir qoyun da,
Bu dünyanın boz bulanıq suyunda
Çirkablara bulanmaqdan qorxuram.

Bir saz ola, köküm üstə kökləyəm,
Dərdi, sazın meydanında təkləyəm,
Cabir, vallah, bu gərmişdən şəkliyəm,
Bilə-bilə aldanmaqdan qorxuram.

SÖZÜN FAĞIR ZAMANIDI

Kəsərdən düşübdü, nədi,
Sözün fağır zamanıdı.
Sözdən yaranmış dünyanın
Yoxsa, axır zamanıdı?

Oda tutdular - əyiləm,
Ara qatdılar - döyüləm,
Mən bu dünyadan deyiləm,
Bu, çal-çağır zamanıdı.

Deyirəm, demə dəliyəm,
Dərdi-ələmi bəlliyəm,
Bu dəryada birəlliyəm,
Ömrün ağır zamanıdı.

Yaxşının nə fərqi pislə,
Dünya dolu namərd kəslə,
Qızıl öcəşməsin mislə,
Zaman paxır zamanıdı.

ULA, QURDUM, ULA

Lal olduqca dərdim mənə cövr edir,
Lal olduqca yaralarım qövr edir,
Başım üstə bir qaranlıq dövr edir,
Sabahlarım açılmayıp az qala,
Ula, qurdum, ula!

Ləkələndi millət, tarix hamısı,
Bir laməzhəb bu tarixin hamisi,
Atıblar da it yeməyib namusu,
Mən Yurd çağırılan çıxıram yola,
Ula, qurdum, ula!

Satılmış, talanarmış Vətən də,
Bu gün laldır dünən dil-dil ötən də,
Vallah, gec olacaq Vətən itəndə,
Öyrənmişik dönək kündəli qula?
Ula, qurdum, ula!

Yurd içində bir ələm var, bir ün var,
Yurd içində səksəkəli bir gün var,
Yurd içində bizdən qeyri, de, kim var?
Çağırırıq çarəmizi kim qıla?!

.. Ula, qurdum, ula!

Ulamağa hələ taqət yetər də,
Qisas almaq qiyamətdən betər də,
Yolun üstə misri qılinc bitər də,
Yetər, zərrə qədər qeyrətin ola,
Ula, qurdum, ula!

VƏTƏN, MƏNİ BAĞIŞLAMA

Uzaq düşən daş olmuşam,
Xəyallara qoşulmuşam,
Niyə belə yumşalmışam,
Vətən, məni bağışlama.

Anam dinmir, anam gülmür,
Anam dərдин mənle bölmür,
Anam məni oğul bilmir,
Vətən, məni bağışlama.

Gülünü elin qoxlamaz,
Yaraların qaysaqlamaz,
Dağlar mənə pay saxlamaz,
Vətən, məni bağışlama.

Qisas hissi donub yoxsa?
Vicdan əhdin danıb yoxsa?
Qeyrət, təpər dönüb yoxsa?
Vətən, məni bağışlama.

Öz dərdimi bilə-bilə,
Xilasıma kimlər gələ?
Kimi bağışlasan belə,
Vətən, məni bağışlama!

Kamran UĞURLUYEV

Kamran Uğurluyev Kəlbəcərdə anadan olub. İxtisasca iqtisadçı olan Kamran kişi Kəlbəcərdə bir sıra təşkilatlarda çalışıb. Ömrünün ixtiyar çağlarını yaşayan K. Uğurluyev hələ gənclik illərindən el-oba arasında xalq ruhunda şer yazan kimi tanınıb.

Şerləri «Yenilik» və «Kəlbəcər harayı» qəzetlərində dərc olunan Kamran Uğurluyev Kəlbəcərin işğalından sonra Cəncə şəhərində məskunlaşıb.

ÜRƏYİM

Çıxmır zirvələrə, fəth etmir daha,
Səmalarda o nazlanan ürəyim.
Gəzmir çəmənləri, üzüm gülləri,
Bülbül kimi avazlanan ürəyim.

Dağlar gəzib, köhlən yorub, kef çəkib,
İndi də dillənmir, qaralar töküb.
Uçmur fəzalara - qanadın töküb,
Şahin kimi pərvazlanan ürəyim.

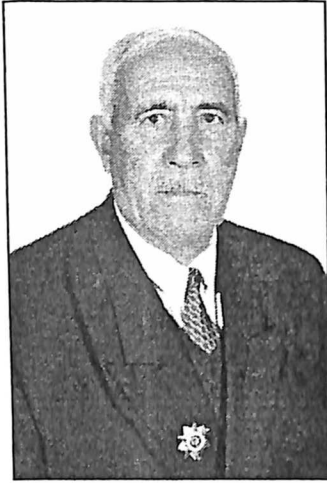
Kamranam, istəməm əcəldən aman,
Qəlbim küskünləşir getdikcə yaman,
Küsüb telli sazdan, istəmir kaman,
Musiqiynən tarazlanan ürəyim.

VAXTLARI

Kədərlənsən - yada salsan nə xeyri
O dağlarda köhlən yoran vaxtları.
Nalə çəksən, ağlasan da, qayıtmaz,
Yamaclarda kəklik vuran vaxtların.

Nə qədər dəhşətdir, nə qədər çətin,
Necə tez götürüb ömür sürətin.
O vəfasız, lovğalanan şöhrətin
Hanı arxasında duran vaxtların?

Çəmən-in-çiçəyin solacaq bir gün,
Xəyala çevrilib qalacaq bir gün,
Dedimmi, ay Kamran, olacaq bir gün,
Ah çəkib, boynunu buran vaxtların.

Kamran UĞURLUYEV

Kamran Uğurluyev Kəlbəcərdə anadan olub. İxtisasca iqtisadçı olan Kamran kişi Kəlbəcərdə bir sıra təşkilatlarda çalışıb. Ömrünün ixtiyar çağlarını yaşayan K. Uğurluyev hələ gənclik illərindən el-oba arasında xalq ruhunda şer yazan kimi tanınıb.

Şerləri «Yenilik» və «Kəlbəcər harayı» qəzetlərində dərc olunan Kamran Uğurluyev Kəlbəcərin işğalından sonra Cəncə şəhərində məskunlaşıb.

ÜRƏYİM

Çıxmır zirvələrə, fəth etmir daha,
Səmalarda o nazlanan ürəyim.
Gəzmir çəmənləri, üzür gülləri,
Bülbül kimi avazlanan ürəyim.

Dağlar gəzib, köhlən yorub, kef çəkib,
İndi də dillənmir, qaralar töküüb.
Uçmur fəzalara - qanadın töküüb,
Şahin kimi pərvazlanan ürəyim.

Kamranam, istəməm əcəldən aman,
Qəlbim küskünləşir getdikcə yaman,
Küsüb telli sazdan, istəmir kaman,
Musiqiynən tarazlanan ürəyim.

VAXTLARI

Kədərlənsən - yada salsan nə xeyri
O dağlarda köhlən yoran vaxtları.
Nalə çəksən, ağlasan da, qayıtmaz,
Yamaclarda kəklik vuran vaxtların.

Nə qədər dəhşətdir, nə qədər çətin,
Necə tez götürüb ömür sürətin.
O vəfasız, lovğalanan şöhrətin
Hanı arxasında duran vaxtların?

Çəmənini-çiçəyini solacaq bir gün,
Xəyala çevrilib qalacaq bir gün,
Dedimmi, ay Kamran, olacaq bir gün,
Ah çəkib, boynunu buran vaxtların.

VAR

Qoca dünya, özün yaxşı görürsən,
Sənin qəm yükünü daşıyan da var.
Çoxuna vermişən kef otağını,
Demirsən sazaqda üşüyən də var.

Hörmətim var, mərd olana, qanana,
Nifrətim var mənliyini danana.
Əl tutmayıb odda düşüb yanana,
Baxıb öz boynunu qaşıyan da var.

Kamranın olsaydı bir ixtiyarı,
Namərdi edərdi eldən dişarı.
Atıb ayaq altda namusu, arı,
Peysərin qızardıb yaşıyan da var.

QOCALANDA

Bülbül əl çəkərmiş, gör necə dərddi,
Düşəndə xəzana – gül qocalanda.
Nə əl gəzməz, nə də sığal götürməz,
Şana yaraşmazmış, tel qocalanda.

İnsan cavanlıqdan şöhrət almış,
Dünyanın ləzzəti elə bularmış,
Boyunduruq, samı miras qalarmış
Taqətdən kəsilib kəl qocalanda.

İtirərmiş huşun, adam azarmış,
Nə çiçək dərərmiş, nə gül üzərmiş,
Nə əzişdirərmiş, nə də əzərmiş,
Bir fayda verməzmiş əl qocalanda.

Kamran, gəl eyləmə mətləbi uzun,
Büdrəyir ayağın, titrəyir dizin,
Nitqin dumanlanır, qarışar sözün,
Hey topuq vurarmış dil qocalanda.

DÜŞSÜN

Könlüm quşu uçub qondu bağına,
Razı olma gedib qırağa düşsün.
Leylisən, Məcnunam - zəlili-gülzar,
Gedək, söhbətimiz bulağa düşsün.

Salmısan canımı bir yanar oda,
Amansız-insafsız, yetmirsən dada,
Qoy tutum qolundan, itək səhrada,
Qohum-qardaşımız sorağa düşsün.

Kamranam, bu qədər eyləmə tərslik,
Səni sevən kəsə nə lazım pislilik?
Bir busə ver mənə, etmə xəsislik,
Can payından o da sadağa düşsün.

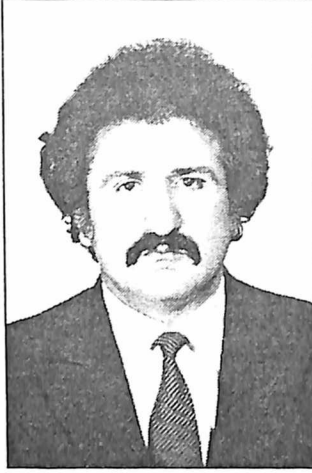
MƏNİ

təcnis

Altmışında düşdüm eşqin oduna,
Yüz dəfə qınasa atalar məni.
Məhəbbət güclüdür, yoxdu günahım,
Eşqin oxu ilə atalar məni.

Bağbanısan, qıyma baxçan dağına,
Dözmək olmaz çalın-çarpaz dağına.
Məcnun tək çıxmışam Leyli dağına,
Qıyma səhralara atalar məni.

Kamran tez yetişər bir özgə sinə,
Canan qismət olsa bir özgəsinə.
Sökənsə sinənə bir özgə sinə,
Hicranın atəşi a talar məni.

Kamal NEMƏT

Nemətullayev Kamal Seyfulla oğlu 1936-cı ildə Kəlbəcər şəhərində anadan olub. Kamal Nemət Kəlbəcər şəhər 1 saylı orta məktəbini, sonra isə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunu bitirib. 20 il rayon mədəniyyət şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmaqla bərabər, bədii yaradıcılıqla məşğul olub

Kəlbəcərin işğalından sonra 7 il respublika Mədəniyyət Nazirliyində təlimatçı işləyən Kamal Nemət hazırda Kəlbəcər İncəsənət Məktəbinin müəllimidir. 2 kitabı nəşr olunub.

GÖRMÜŞƏM

Enişli-yoxuşlu həyat yolunda
Yayda qış çəkmişəm, boran görmüşəm.
Diz çökməyib bir zalımın hökmünə
Vüqarımı dağ tək duran görmüşəm.

Polada dönmüşəm, hey dözə-dözə,
İlqarım köhnədir, vüsalım təzə.
Gücüm çatmasa da ədalətsizə
Qəlbimi xalqımla vuran görmüşəm.

Kamalam, dadsam da zəhər tək acı,
Olmamışam bir namərdin möhtacı.
Başım üstə qan-qan deyən taxt-tacı,
Ayağım altında viran görmüşəm.

QALA-QALMAYA

Tükənir, dilbərim, tabım-taqətim,
Ta həsrətə dözüm qala-qalmaya.
Gözəlliyə sözlə naxış vurmuşam,
Dillərdə bir sözüm qala-qalmaya.

Nalə çəkdim göz yaşına, fəryada,
Fərq qoymadım nə yaxına, nə yada.
Hamının oduna yandım bihuda,
Bir könüldə közüm qala-qalmaya.

Ana tək qoynuna mehr saldığım,
Atəşlə yaşadığım, solduğum,
Dağına-daşına qurban olduğum,
Bu torpaqda izim qala-qalmaya.

LƏLƏ

Zəmanənin çarxı dönüb tərsinə,
Mərdlər namərdlərə əl açır, lələ.
Qeyrətli kişilər müşkülə düşüb,
Yaltağın taleyi gül açır, lələ.

Dünənki dinsizlər mömünə dönüb,
Məddah püxtələşib, meymuna dönüb,
Lotu münəccimə, falçıya dönüb,
Yeddi qat fəzaya fal açır, lələ.

Yalana elə bir bəzək vurulur,
Bir anlıq adamın kefi durulur,
Quzğun qartal, zığ-zığ qırqovul olur,
Qarğa bülbül kimi dil açır, lələ.

Qeyrətsizlər qeyrət deyib, qışqırır,
Oğrular Məkkədə haqla barışır.
Namussuz namusdan elə danışır
Ayağım altından yer qaçır, lələ.

BAYATILAR

Gül becərdim, dər yada,
Kövrək imiş dərya da.
Bircə gilə yaş tökdüm,
Tufan qopdu dəryada.

Mən aşiqəm yarandım,
Pozulmadı yar andım.
Nəfəs darda, can odda,
Elə yenə yar andım.

Mən aşıq yara nazdı,
Qurbanam yara nazdı.
Dərdim gözlə görünmür,
Yar deyir yaran azdı.

Mən aşıq gözlə, yandım,
Demə ki, közlə yandım.
Od vurdular, yanmadım,
Bir qara gözlə yandım.

Mən aşıqəm qana bax,
Həmdəm ola, qana, bax.
Ahıl vaxtı yar sevdim,
Məni tapan qana bax.

Mən aşıqəm gül ağlar,
Bülbül oxur, gül ağlar.
Aləm qəh-qəhə çəkir,
Bircə sən də gül, ağlar.

Mən aşıqəm sinənə,
Əğyar bilməz sinə nə.
Pənahım nəfəsindir,
Qoy qısılım sinənə.

Akif KAMAL

Kamalov Akif Haqverdi oğlu 1960-cı il noyabrın 2-də Kəlbəcər rayonunun Aşağı Ayrım kəndində anadan olub. 1977-ci ildə Kəlbəcər şəhər 2 saylı orta məktəbini bitirib. 1987-ci ildə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun iqtisadiyyat fakültəsini bitirib. "N" saylı hərbi hissələrin tərkibində Ağdərə, Laçın, Murovdağ, Füzuli, Ağdam, Tərtər bölgələrində gedən döyüşlərdə iştirak edib. 1997-ci ildə ordu sıralarından müharibə veteranı kimi (ehtiyatda olan kapitan rütbəsində) tərxis olunub.

2002-ci ildə "Dağlar bizi bağışlamaz" adlı şerlər kitabı nəşr olunub.

YADDAN ÇIXARDIRAM

İşinə bax bu dünyanın,
Dərdi yaddan çıxardıram.
Namərdlərə bel bağlayıb,
Mərđi yaddan çıxardıram.

Üzüyümü qaşsız qoyub,
Sapandımı daşsız qoyub,
Sürüləri başsız qoyub,
Qurdu yaddan çıxardıram.

Akif, qəmlər başdan aşıb,
Huş dolaşıb, ağıl çaşıb,
Yavaş-yavaş manqurtlaşıb,
Yurdu yaddan çıxardıram.

TƏRTƏR

*Bərdədə suyu azalmış, lal axan Tərtər
çayını gördüm, ürəyimi suya çəkildi*

Səni belə görməmişdim,
A lal-dinməz axan Tərtər.
Qayaları yarıb keçən,
Palıdları yıxan Tərtər.

Min bulaqdan içib gəldin,
Cığırları biçib gəldin,
Kəlbəcərdən keçib gəldin,
Ürəyimi sıxan Tərtər.

Hanı kişi, hanı ərən,
İgidlərin düşüb pərən?!
Dəlidağı varını görən,
Məzlum-məzlum baxan Tərtər?

Ayrılığa necə dözdün,
Tənhalıqdan yoxsa bezdin?
Vüqarlıydın, əyilməzdin,
A bəy Tərtər, a xan Tərtər.

Ömrü azdır, keçər pis gün,
Lal axma sən, olma küsgün,
Qisas alar Akif bir gün,
Yerdə qalmaz bu qan, Tərtər!

DƏRDİN ALIM

Sevgi adlı yolda məni,
Bilmə naşı, dərdin alım.
Alır canım oynadanda
Gözü, qaşığı, dərdin alım.

Almayırsan daha vecə,
Heç demirsən dözümlə necə?
Ah çəkirəm gündüz-gecə,
Kəlməbaşı, dərdin alım.

Sənsiz günüm ilə döndü,
Cismim yanıb külə döndü,
Həsərətindən selə döndü,
Gözüm yaşı, dərdin alım.

Artıq düşüb saçıma dən,
Barı indi baxma gəndən,
İnsaf elə, ətəyindən,
Tök bu daşığı, dərdin alım.

UŞAQLARA TAYAM İNDİ

Ötən yayı, ötən qışı,
Gücüm çatmır duyam indi.
Yoxa çıxıb dost-tanışlar,
Nə qalıb ki, sayam indi?

Bir saralıb solan güləm,
Yanıb getdim, daha küləm.
Guruldayan sel deyiləm,
Bir lal axan çayam indi.

Ayrılıq var, ürək didir,
Demə həyat əbədidir.
Qış- ömrümün mabədidir,
Nə yazam, nə yayam indi.

Əriməyib hələ, qarım,
Susub sazım, sınıb tarım,
Sənsizliyim - günahlarım,
Gəlmişəm ki, yuyam indi.

Akifəm, tək qalmışam mən,
Bulud kimi dolmuşam mən,
Elə kövrək olmuşam mən-
Uşaqlara tayam indi.

NƏ SƏN DİLLƏNİRSƏN...

*Sükutu səadət sınağı imiş,
başa düşmədim...*

Ənvər Rza

Sevdiyini baxışından duymuşam,
Nə sən dillənirsən, nə mən dinirəm.
Xəyalınla çox özümü yormuşam,
Nə sən dillənirsən, nə mən dinirəm.
Bu sükutu sındıracaq halım yox,

Ocaq çatıb yandıracaq halım yox,
Sevdiyimi qandıracaq halım yox,
Nə sən dillənirsən, nə mən dinirəm.

Zaman keçir, illər ötür ömürdən,
Xəzan gəlir, güllər itir ömürdən,
Qara-qara tellər itir ömürdən,
Nə sən dillənirsən, nə mən dinirəm.

Çox dözmüşəm ayrılığa, bəsimdi,
Həsretindi, dönüb dağa, bəsimdi,
Çəkdin məni hər sınağa, bəsimdi,
Nə sən dillənirsən, nə mən dinirəm.

Gəl sığın sinəmə, lal olsun dillər,
Titrəsin dodaqlar, titrəsin əllər,
Ta yetər baxışdıq, bəsdə bu qədər,
Nə sən dillənirsən, nə mən dinirəm.

SƏNDƏN ÖTRÜ

Qürbətdə çəkdiyim qəmdi, kədərdir,
Ay Vətən, dözmürəm, bil, səndən ötrü.
Gözümde bir qara quruşa dəyməz,
Çiçək səndən ötrü, gül səndən ötrü,
Ay Vətən, dözmürəm, bil, səndən ötrü.

Qara gəldi, qara getdi bu yazım,
“Cəngi”ni çalmamış qırıldı sazım,
Nitqim də tutulub, gəlmir avazım,
Gör necə gödəlib dil səndən ötrü?
Ay Vətən, dözmürəm, bil, səndən ötrü.

Demə ki, baharım sənsiz qış deyil,
Demə ki, həsrətin bir qarğış deyil,
Gözümdən axan da qandı, yaş deyil,
Axır Tərtər qədər sel, səndən ötrü,
Ay Vətən, dözmürəm, bil, səndən ötrü.

Akif yenə gümanları varaqlar,
Murovdan, Keytidən varmı soraqlar?
Bir gün alışarmı sönən çıraqlar,
Yurda dönəlikmi el, səndən ötrü?
Ay Vətən, dözmürəm, bil, səndən ötrü.

Bağban UMUD

Həsənov Umud Hüseyn oğlu 1924-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Tatlı kəndində anadan olub. Hələ erkən yaşlarından saz-söz həvəskarı kimi tanınıb. Şer yazmaqla yanaşı, yaxşı saz çalmağı var imiş. El arasında "Bağban Umud" kimi tanınmasının da mənası var idi. Çünki o, təbiət vurğunu, gözəllik aşiqi idi.

Kəlbəcərin işğalından sonra Bakıda məskunlaşmış Bağban Umud 1996-cı ildə dünyasını dəyişmişdir.

DÜNYADIR

Dünyanı ağilla dərk eləyənlər,
Ona deməsinlər yalan dünyadı.
Gedərgi qonaqdır bəşər övladı,
Dünya öz yerində qalan dünyadır.

Adəmin dövründən bərqərar olan,
Binəva Yusifi zindana salan,
Neçə şahlar mülkün eyləyən talan,
Neçəsini yola salan dünyadır.

Umud dönməz o müqəddəs gözəldən,
Çünki odur bu qurğunu düzəldən.
Mizanını elə qurub əzəldən –
Boşala-boşala dolan dnyadır.

CAVANLIQ

Evdə təvəllüddən söhbət düşəndə,
Dedim:-Mənimlədir hələ cavanlıq.
Aynanı verdilər, baxanda gördüm,
Yaxasını verib ələ cavanlıq.

Saçımda sayanda tək-tək ağ tükü,
Elə bil qəflətən xıxladın lökü.
Hər tük dönüb oldu bir karvan yükü,
Hamısını yıxdı belə cavanlıq.

Toxtaq durub, ürək verdim özümə,
Gördüm xeyr, tellər baxmır sözümə,
Saqqal ağardıqca durub üzümə
Əldən gedir gülə-gülə cavanlıq.

Vaxt var idi, qığılcım tək saçardı,
Bərələrdə ov dalınca qaçardı.
Pərvazlanıb quştək qanad açardı,
Bülbültək qonardı gülə cavanlıq.

Bağban Umud, gileylənmə baxtından,
Səntək çoxlar düşüb onun taxtından,
Qara saça ağ dən düşən vaxtından
Uzaqlaşdı ildən-ilə cavanlıq.

DÜŞMƏSİN

Könül, meyl eyləmə haram qazanca,
Gözlə, başın qeylü-qala düşməsin.
Çıxma düzgün yoldan ömrün boyunca,
Qədəmlərin əyri yola düşməsin.

Əvvəl düşün, sonra danış sözünü,
Çalış, el gözündən salma özünü.
Tələh qarşısında əymə dizini,
Vəziyyətin müşkül hala düşməsin.

Sınaq var qabaqda, Umud, bil onu,
Yaranmış insanın ölüdür sonu.
Beşcə arşın ağdır hamının donu,
Dünyagirlər kəc xəyala düşməsin.

Namiq DƏLİDAĞLI

Namiq Dəlidağlı 1970-ci ildə Kəlbəcərin Çovdar kəndində anadan olub. 1993-cü ildən mətbuatda çalışır. Müxtəlif redaksiyalarda müxbir, parlament müxbiri, şöbə müdiri, "168 saat" və "Hər şey sizin üçün" qəzetlərinin isə baş redaktoru vəzifəsində çalışıb.

Şərləri bir sıra qəzet və jurnallarda, ədəbi almanaxlarda dərc edilib.

tb

BİTMƏMİŞ ŞER

Dərd, qəm nədi, heç bilməzdim o zaman,
İndi burda dərd kökləyən ozanam.
Ağlayanda kiridəmmir öz anam,
Çətin məni kiridəcək bu dünya.

Dərdimə bax, boy atıbdı boyumcan,
Həsretimin yollarında qoyum can.
Nəşəsindən dadmamışam doyuncan,
Məni vaxtsız çürüdəcək bu dünya...

AĞ GECƏNİN NAĞILI

Ağ gecədə ağ dəvələr
ağ yollara yön almışdı
üzü Qərbə.
Ağ yuxular, ağ arzular-
çin olmuşdu bu ağ gecə.
Bir ağ karvan yol gedirdi
ağ günlərin işığına.
Ağ ümidlər, ağ gümanlar
ağ dağlara aparırdı ağ karvanı.
Bu gecənin ağ həsrəti,
ağ hicranı əriyəcək,
Ağ vüsala qovuşacaq,
bu ağ karvan.
...Bu bir ağ nağılıydı,
bu nağılda ağ elədim,
buna heç kim inanmaz.

ÜŞÜYÜR

Düşmən gülləsindən qaya çapılıb,
Həsretdən dağların qaşığı çatılıb.
Sınıq pəncərəli, sınıq qapılı,
Allah, evimizin daşığı üşüyür.

Dəli bir haraya kökləndi qəlbim,
Dərd yükü çəkməyə köhnədi qəlbim.
Dərin bir ah çəkdim, göynədi qəlbim,
Ağladım, gözümün yaşı üşüyür.

Gədiklər, bərələr tar bağlayıbdı,
Tavana əl dəymir, tor bağlayıbdı.
Yolları, izləri qar bağlayıbdı,
Bu fəsil bir kəndin qışı üşüyür.

Bu yaram sağalmaz, loğman, ha sarı,
Toxunsan, artacaq ağrı-azarı.
Orda yad əlində ata məzarı,
Burda ürəyimin başı üşüyür.

DAĞLAR NECƏDİR

Yurddan ayrılmayan Ələsgər babaya ithaf

Yağı düşməni Kəlbəcəri işğal edən zaman bizim qonşu Başlıbel kəndindən bir neçə ailə çıxmağa macal tapmamış, dağlara-daşlara çəkilməyə məcbur olmuşdur. Onlardan 28 nəfəri üç aydan artıq kənddən aralıdakı təbii kahada "yaşadıqdan" sonra birtəhər gəlib çıxmışdılar. Yaşı 90-ı ötmüş Ələsgər baba isə gəlməkdən imtina edib orada qalmışdır.

Bizə bir xəbər ver, Ələsgər baba,
Xəbər ver, kimsəsiz dağlar necədir?
Yolunu ot basmış "Tala bulağı"
Bir ildir qəlbimdə çağlar, necədir?

Əlim torpağına çatmayan məzar,
"Yuxusu dağılmış" - yatmayan məzar,
Həsretdən sinəsi çatlayan məzar
Hər gecə yuxumda ağlar, necədir?

Qayanın köksünə sığınmış o kənd,
Talanmış, tapdanmış, yıxılmış o kənd,
Yağı əlləriylə dağılmış o kənd,
Sökülmüş binalar, tağlar necədir?

Evi tikəninə qismət olmayan,
Zülüm çəkəninə qismət olmayan,
Barı əkəninə qismət olmayan
Bağçalar necədir, bağlar necədir?

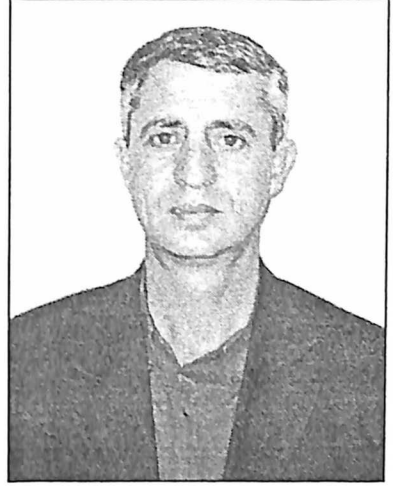
Bizə bir xəbər ver, ixtiyar qoca,
Xəbər ver, kimsəsiz dağlar necədir?..

Vəli Süleyman ÇİÇƏKDAĞLI

Süleymanov Vəli Tapdıq oğlu 1957-ci il fevral ayının 3-də Kəlbəcər rayonunun Başlıbel kəndində anadan olub. 1973-cü ildə Başlıbel kənd orta məktəbini, 1976-cı ildə isə Bakı Energetika Texnikumunu bitirib. 1976-78-ci illərdə hərbi xidmətdə olub. 1981-ci ildə M. Əzizbəyov adına Azərbaycan Neft və Kimya İnstitutuna daxil olub, lakin ali təhsilini tamamlamayıb. "Dilimi oğluma öyrədə-cəyəm" kitabının müəllifidir.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

KİM QAZANAR, KİM YEYƏR

Evcik-evcik oynayardıq,
Böyüdük, evlər böyüdü.
Dəyirman daşı tapmadıq,
Nağılda divlər böyüdü.

Qəsır yapıdıq, qala qurduq,
Adam var, hasar hörmədi.
Bağ saldıq, sahib oldular,
Gözlərimiz bar görmədi.

Hər səhərin axşamına,
Üzümüz qara gəlirik.
Əzəl beşik, sonda qəbir,
Gör hardan hara gəlirik.

FIRLADIR

Dünya özbaşına deyil ki, qardaş,
Onu fırladırlar, məni fırladır.
Dəyirman daşı da təmənnə ilə
Çaxçaxla birləşib dəni fırladır.

Yer ayaqdan qaça, göy birdən düşər,
Dünya parçalanar – hündürdən düşər.
Bilməzdim qəfildən saça dən düşər,
Havadı, başında çəni fırladır.

Anamın bətnindən oldum dərbədər,
Dünyanın bəzəyi hədərmiş, hədər.
Yollar yola getməz, qəbirə gedər,
Ay Vəli, əcəldir səni fırladan.

DOLANIR

Bəstə boylum, sənin ala gözlərin,
Dinliyimi ala-ala dolanır.
Kırpiklərin yol eyləyir sinəmə,
Səngər salıb, qala-qala dolanır.

Dodaqların bir çiçəyin ləçəyi,
Yanaqların göyçəklərin göyçəyi,
Tanrım deyib bəslədiyim dibçəyi
Könlüm hər gün tala-tala dolanır.

Dan üzündə yarın andı əllərim,
Yar qoynunda qarımadı əllərim,
İlk sevgidən yarımadı əllərim,
Saçlarımı yola-yola dolanır.

Bu sevgidə haqq yerini tapar, get,
Ay ürəyim, yar yanına çapar get.
Bəstə boylum, tut qolumdan apar get,
Gözüm yaşla dola-dola dolanır.

ŞAİR

Qoydular yurdunu viranə, gəldin,
Düşmədin çovğuna, borana, gəldin,
Güllü Kəlbəcərdən arana gəldin,
Burda çatışırımı, de, havan, şair,
Ay qocaman şair, ay cavan şair?!

Kəhər atı minib toz eyləyərdin,
Hər qarayunludan yüz eyləyərdin,
Axtarma pendirə naz eyləyərdin,
İndi fətirini ye yavan, şair,
Ay qocaman şair, ay cavan şair?!

Dağ dağa söykənib Beşbarmaq olar,
Yumruğun yumular, beş barmaq olar,
Nə qədər Allaha yalvarmaq olar,
Uçurmu başına göy, tavan, şair,
Ay qocaman şair, ay cavan şair?!

Deyirdin dağ oğlu, dağ yaranmısan,
Biləyi qüvvəli, sağ yaranmısan,
İndi bilirsənmi ağ yalanmışsan,
Yaxan küləklərdə, yelqovan şair,
Ay qocaman şair, ay cavan şair?!

Sən şer yazmadın, yazdın nəzirə,
İndi göz dikirsən gələn nəzirə,
Nə ipə yatırdın, nə də ki zirə,
Bitdi, tükəndimi ta davan, şair,
Ay qocaman şair, ay cavan şair?!

Körpələr yol gəlir baxtabax, dünya,
Ölümdən savayı saxta, bax, dünya,
Soyunsa silahı bu bədbaxt dünya
Ellər də yaşayar firavan, şair,
Ay qocaman şair, ay cavan şair!

QƏLƏMİM

Bu gecə murazlı gecə,
Nə gəlirsə yaz, qələmim.
Haqdan yanan çətin söne,
Öz ürəyim, öz qələmim.

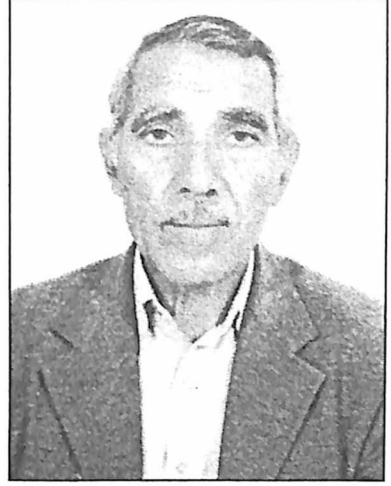
Düşmədilər başa səni,
Hey basdılar daşa səni,
Çox saldılar qışa səni,
Gələcəkdir yaz, qələmim.

Bir kilimdi, toxunmayıb,
İlmələri oxunmayıb,
Hələ heç kəs toxunmayıb,
Bakirədi söz, qələmim.

Polad NAĞI

Nağıyev Polad Həsən oğlu 1945-ci ildə Kəlbəcərin İlyaslar kəndində anadan olub. 1971-ci ildə indiki Azərbaycan Dillər Universitetinin ingilis dili fakültəsini bitirib. Ali məktəbi bitirdikdən sonra Kəlbəcərin Seyidlər kənd orta məktəbində müəllim, 1993-cü ilə qədər doğma İlyaslar kəndindəki səkkizillik məktəbin direktoru işləyib. Hazırda Xanlar rayonunun Aşıqlı kəndində məskunlaşıb və həmin kəndin orta məktəbində ingilis dili müəllimi işləyir.

Polad Nağı tələbəlik illərindən şer yazır. Bir sıra şerləri dövrü mətbuatda dərc olunub. Qələmini əsasən aşıq şerinin qoşma, gəraylı, təcnis, divani formalarında sınayır.

MƏNİM

Özümün öz talehimdən
Yaman dəyib aram mənim.
Əzəl gündən seçilməyib,
Nə ağım, nə qaram mənim.

Göz yaşlarım gilə-gilə,
Dərdim gəzdi dildən-dilə,
Qaysaq bağlamayıb hələ,
Nə dərin dir yaram mənim.

Poladın bu müşkül çağı,
Sinəsində Vətən dağı,
Niyə bezdən çox aşağı,
Ucuz oldu xaram mənim?

İNDİ

Qərib bir zamanda dolmuş buludam,
Pünhan yer cəzирəm bir yağam indi.
Ya biryolluq gəl al mənim canımı,
Ya qurtar həsrətdən, ay ağam, indi.

Talehə bax, qəfil qada tapmışam,
Könül sarayımı qəmdən yapmışam,
Xəzan əsib, budağımdan qopmuşam,
Mən torpaq üstündə yarpağam indi.

Tufanlara düçar olmuş gəmiyəm,
Həzin ötən bir kamanın simiyəm,
Tağ-tağ uralanmış bostan kimiyəm,
Elə bil qurumuş bir bağam indi.

Soruşmayın haralıyam – haralı!
Qəm yüklü Poladam, könlüm yaralı,
Vətəndən didərgin, eldən aralı,
Ağızdan-ağıza sorağam indi.

YOXDU

Bir göləm, perikib, uçubdu sonam,
Sahilim kimsəsiz, gələnim yoxdu.
Qərib bir kimsəyəm, yuvasız quşam,
Harda gecələrəm, bilənim yoxdu.

Qəmli bir dastanam – dilə düşmüşəm,
Naşı bir ovçuyam – çölə düşmüşəm,
Bir qulam, qiymətdən elə düşmüşəm,
Çəkirlər bazara, alanım yoxdu.

Gözlədim gəlmədi baharım, yazım,
Qışladı içimdə istəyim, arzum,
Poladam, qəm üstə kökləndi sazım,
Götürüb əlinə çalanım yoxdu.

OXU, BÜLBÜL

Bir yaxın gəl, soruş kiməm,
Vətənimdə vətənsizəm,
Ərişi qəm, arğacı qəm,
Bir bayatı toxu görüm,
Oxu, bülbül, oxu görüm.

Ay şirindil, şirinaş,
Bizim elə gəlibmi yaz?
El-obamdan danış bir az,
Vətən ətri qoxu görüm,
Oxu, bülbül, oxu görüm.

Pərişanam, gəl könlüm al,
Köç biryolluq sinəmdə qal,
Mən Polada bir layla çal,
Yatım, şirin yuxu görüm,
Oxu, bülbül, oxu görüm.

ƏYDİK DÜNYANI

Nizam-tərəziymiş, nizam-qurğuymuş,
Pərsəng ata-ata əydik dünyanı.
Halallıqla tutulubmuş mayası,
Haram qata-qata əydik dünyanı.

Tamah güc eylədi, susadıq qana,
Neçə yerdən yara vurduq cahana,
Göydə yaradana, yerdə insana,
Yalan sata-sata əydik dünyanı.

Pambıqla baş kəsdik, olduq allahsız,
Ayımız, ilimiz keçmədi ahsız,
Polad, bu dünyada neçə günahsız
Qana bata-bata əydik dünyanı.

Məhəbbət KƏLBƏCƏRLİ

Məhəbbət Şamil oğlu Məmmədov 1958-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Zəylik kəndində anadan olub. 1976-cı ildə Zər kənd orta məktəbini bitirib. H. Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsində təhsilini başa vurduqdan sonra öz kəndlərində müəllim işləyib. Kəlbəcər işğal olunduqdan sonra Goranboy rayonunda məskunlaşıb. Hazırda Şəmkir rayonunda yaşayır.

Şerləri bir sıra mətbuat orqanlarında dərc olunub. «Qürbətdə qalan dağlar» («Elm» nəşriyyatı-1999) kitabının müəllifidir.

YA XALA MƏNİ

təcnis

Gözəl, hicrin ilə yaşatmaqdana,
Bir xəncər götürüb yax, ala məni.
Kipriyini ya biryolluq ox elə,
Həsret qoyma, gülüm, ya xala məni.

Keçər mənə ay qaranlıq, il qara,
Oxşadar saçımı sənsiz il, qara,
Vədə verib dönük çıxsam ilqara,
Tutub el içində yaxala məni.

Nəzər yetirmədin yaxşı–yamana,
Gəl ya öldür, zülm eyləmə ya, mana,
Sınıq könlüm bir də çətin yamana,
Ha bələ yaşıla, yax ala məni.

Sənə Məhəbbətsiz keçən an asan,
Sənli günlərimi bircə ana san.
Sağlığında çətin məni anasan,
Ölsəm, göz yaşınla yaxala məni.

QOYUB GƏLMİŞƏM

Dədə Şəmşir, nə gileyin var elə,
Məzarını darda qoyub gəlmişəm.
“El köçdü”ünü, “Yurd yeri”ni sazımda,
“Segah”ımı tarda qoyub gəlmişəm.

Gözüm qalıb o zamankı həvəsdə,
Quru candı gedib–gəlir nəfəsdə,
İnildəyən bülbülümü qəfəsdə,
Tərhanımı torda qoyub gəlmişəm.

Babəkimin adı imiş adımda,
Tora düşüb, dönük çıxdı ordum da,
At oynadır Cavanşirlər yurdunda,
Gör düşməni harda qoyub gəlmişəm?!

Gah dərmansız, gah davasız deyillər,
Gah didərgin, gah yuvasız deyillər,
Gah vətənsiz, el-obasız deyillər,
Vüqarımı orda qoyub gəlmişəm.

Məhəbbəti - pıçıldayan bulaqda,
Açılmamış güllərimi - sazaqda,
Atəşimi - su ələnmiş ocaqda,
Uluları - gorda qoyub gəlmişəm.

MƏNİM

Özüm öz yurdumda qonaq olmuşam,
Kim keçir dağımdan, düzümdən mənim.
O qədər yad toxum əkilibdir ki,
Daha yetirməyir düzüm dən mənim.

Təbriz arzularım gözümdə solar,
Dərdli Xudafərin kimsəsiz qalar,
Həsret on il olar, on beş il olar,
İllərim ayrılıb düzümdən mənim.

Bəlkə də qismətim tale yazandı,
Gör kimlər uduzdu, kimlər qazandı,
Haq dedim, gözümə barmaq uzandı,
Yalan doğru çıxdı düzümdən mənim.

Özüm bu taydayam, ruhum o tayda,
Belə bir ömürdən kimə nə fayda?
Ay Məhəbbət, hər gün bir zirvə boyda,
Salar saçlarıma düzüm, dən mənim.

1989

MƏNƏ

Hər öteri gülüş görəyim deyil,
Bir dünya kədəri tuş verin mənə!
Vətən – deyə, heyrətimdən gözümdə,
Yaşım quruyubdu, yaş verin mənə!

Qınamıram nə düşməni, nə yadı,
Öz qılıncım məni qana boyadı,
Siz – ey Anamızın nankor övladı,
Alın öz yurdumu, boş verin mənə!

Kimlər seyr eyləyir təbiətimi,
Görün kimlər qırdı qətiyyətimi,
Yetirsin dağlara vəsiyyətimi,
Bir vətən ünvanlı quş verin mənə!

Dəlidağın “boynuburuq qızını”,
Haçan görüb bir çəkəydim nazını,
İstəmirəm baharını, yazını,
Dağlarda donmağa qış verin mənə.

Yuxum yozulmaya, gümana gələm,
Qoşulam dərədə dumana gələm,
Məhəbbətəm, bəlkə imana gələm,
Üzümü qoymağa daş verin mənə.

1995.

MƏNİM

Axı neyləmişəm, yenə yadların
Gözünə ox olub oylağım mənim?
Yenə nə kölgədir, arxamca gəzir,
Azımı parçalanıb torpağım mənim?

Özgədən ummadım, gözüm tox oldu,
Cavidim, Müşfiqim erkən yox oldu,
Gen gündə varımı bölən çox oldu,
Dar gündə olmadı dayağım mənim.

Nəslim gör nə qədər bədbəxt nəsilidi,
Neçə yol bölündüm, ruhum əzildi,
Haq danışan zaman dilim kəsildi,
Böhtandan kar oldu qulağım mənim.

Vaxt olub, bir xəbis qalanda darda,
Əl atıb özümü qoymuşam torda,
Yaralı qartalam, yad qonsa yurda,
Daşı parçalayar caynağım mənim.

Xudafərin dərdi məni yıxsa da,
De, nə çıxar, gözlərini sıxsa da?
Yanımdan Araz tək çayım axsa da,
Cadar-cadar oldu dodağım mənim.

Ürək çırpıntıma oyandı dərdim,
Köhnə yaralardan təzə qəm dərdim,
Torpağın gözünə sürmə çəkərdim,
Təbrizə düşsəydi ayağım mənim.

Həsretin alovu yaladı məni,
Ayrılıq neçə yol taladı məni,
Həyat cır budağa caladı məni,
Yad budaqda bitdi yarpağım mənim.

İlməsindən ayrı düşən arğacam,
Dəlidağam, Savalana möhtacam,
Yaranışdan dolu döymüş ağacam,
Neçə yol budanıb budağım mənim.

İllər öz səhvini gec-tez qanacaq,
Şerim o sahilə haçan qonacaq?
Nə vaxtsa bir mehdən alovlanacaq,
Kül altında qalan ocağım mənim.

ÖVLADSIZ ÖVLAD

*El kənddən çıxanda Hüseyin kişi ilə arvadı
Başxanımı nə qədər məcbur etsələr də, Vətəni
tərk etmədilər. "Biz burda öləcəyik!"-dedilər.*

Son dəfə gözüne, a məğrur babam,
Bir çıxan el gəldi, bir qalan Vətən!
Söylədin:-İnsana son nəfəsində
Bir qalan torpaqdı, bir qalan Vətən!

El qıra bilmədi dağ əzminizi,
Ad-sandan keçməyib, qandan keçdiniz!
Heyrətdən gözümdə dağlar kiçildi,
Vətəndən keçməyib, candan keçdiniz!

Yaxşı ki, yurdunu qoyub gəlmədin,
Gəlsəydin, mənim tək adiləşərdin.
Vətənsiz nə yazıq olurmuş insan,
Düşdüyüm günlərə sən də düşərdin.

Bir ağır mahalın dönüklüyünə
Baxıb arxasınca deyindi zirvə.
Öyünər zirvəyə çıxanda insan,
Boylanıb sizinlə öyündü zirvə.

Mənə elə gəlir, uçrum yollarda
Hələ at da sürür Nəbiylə Həcər.
Haqqı var, üstümə giley yağdırıb,
Sizinlə fəxr etsə anam Kəlbəcər.

Övladsız olmağın görüb dağını,
Dağlara ən əziz övlad oldunuz.
Siz köçüb Vətənin daş yaddaşına
Nə qərib oldunuz, nə yad oldunuz.

1999.

İsmayıl QƏMXAR

1926-cı il fevralın 26-da Kəlbəcərdə anadan olub. Orta məktəbi bitirdikdən sonra Kəlbəcərin Zar kəndində bir müddət rus dili müəllimi işləmişdir. 1943-cü ildə həqiqi hərbi xidmətə, Böyük Vətən müharibəsinə çağırılmış, müharibədən qayıtmış və ticarət sahəsində çalışmışdır.

1993-cü ilin mart ayında Kəlbəcərin işğalı ucbatından Gəncə şəhərində müvəqqəti məskunlaşmış, 1998-ci il noyabrın 18-də vəfat etmişdir.

2001-ci ildə "Qəriblik nişanəsi" şerlər kitabı çapdan buraxılmışdır.

NEYLƏYİM

Qohumluq, övladlıq gözümdən itir,
Məhəbbət salıbdı dara, neyləyim?
Sən gözəlin ahu-zarın çəkməkdən
Ürək olur para-para, neyləyim?

Qanadım qırıqdı, uça bilmirəm,
İstəyim çıxarmı puça, bilmirəm?
Qəlbimin sirtini açə bilmirəm,
İlişmişəm möhkəm tora, bilmirəm.

Bədənim alışır onun oduna,
Canım qurban olsun onun adına,
Adətdir, dost çatar dost imdadına,
Tapmıram dərdimə çara, neyləyim?

Dərdindən İsmayıl gör nə gündədir:
Ölürəm, dərmanım axı səndədir?
Arzuya çatanlar xoşbəxt bəndədir,
Mənim bəxtim olub qara, neyləyim?

GÖRDÜM

Haram yığıb mənəm-mənəm deyənün
Yığdığı əmlakı zay oldu, gördüm.
Xudadan canına bəla yetişdi,
Üzündə göz yaşı çay oldu, gördüm.

Bəzək verdi torpağına, daşına,
Zəhər qatdı yazıqların aşına,
Qızıl, pul havası vurdu başına,
Huşu sərsəm, özü xay oldu, gördüm.

Əlində olmadı halal sənəti,
Töküldü boynuna elin töhməti,
Dağıldı əlindən haram sərvəti,
Palanlı hambala tay oldu, gördüm.

Dedilər bu kişi uçmaz qaladı,
Yazığı, kasıbı çapdı, taladı,
Vəzifəli adama quyruq buladı,
İkiqat əyilib yay oldu, gördüm.

Bəşərin qismətin verir Yaradan,
Halal işlə, halal qazan, düz dolan,
Zülümkar, haramxor getdi dünyadan,
Şivəninə söyüş pay oldu, gördüm.

İsmayıl, xalqına düşmən olanın,
Qılincin sovluyub boyun vuranın,
Yazığın, yoxsulun qanın soranın,
Üstündə ağlaşma, vay oldu, gördüm.

QALDI

Yetmiş il çalışıb güzəran tapdım,
Qaçqınlıq düşəndə çox varım qaldı.
Qoyunum, inəyim, quzum, buzovum,
Qapımda bəhrəli bağlarım qaldı.

Xilqətdən bizlərə qismət verilmiş,
Qayaları cərgə ilə hörülmüş,
Gül-çiçəyi əllərimlə dərilmiş,
Buz bulaqlı gözəl dağlarım qaldı.

Yadıma düşəndə qarışır halım,
Düşmür yetişmişim, tökülür kalım,
Könlümün sevinci, dərmanım - balım,
Yağı düşmənlərə qırx arım qaldı.

Nə olsun əlindən getdi varidat,
İsmayıl, sənə də verildi sovqat,
Şükür Yaradana, sağ və salamat
Yanımda uşağım, bir qarım qaldı.

QALAYDIM

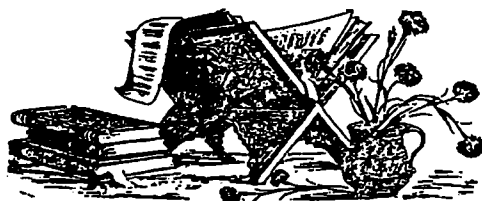
Əcəlim gələydi öz vətənimdə,
Kaş öləydim, o dağlarda qalaydım.
Üzüm görməyəydi belə günləri,
Gül-çiçəkli yaylaqlarda qalaydım.

Ana vətənimin söküldü himi,
Dartılıb, gərilib qəlbimin simi,
Vədəsiz saralmış bir yarpaq kimi,
Asılaydım, budaqlarda qalaydım.

Bu qəmdən, kədərdən gəlmişəm cuşa,
Həyatım qəfləti çataydı başa,
İsmayılam, çevrilib dönəydim daşa,
Düşüb buzlu bulaqlarda qalaydım.

İsmayıl NƏCƏFOĞLU

İsmayıl Nəcəfoğlu uzun illər Amerikada yaşayıb, duha doğrusu, 1941-45-ci illər müharibəsi ona da Vətəndən uzaq ellərdə qüribət ömrü yaşadıb. Ömrünün ixtiyar çağlarında Vətənə dönən, qərblərdə iflic xəstəliyindən əzab çəkən, əl arabasında gəzməyə məcbur olan İsmayı kişi Bakıya çatanda, hava limanında əl arabasından düşüb özü sərbəst yeriyəndə bu möcüzə hamını dəhşətə gətirib.

Həyat və yaradıcılığı barədə ətraflı məlumat ala bilmədiyimiz el şairinin əlimizdə olan iki şerini oxucuların nəzərinə çatdırırıq.

QALDI

Bu görükən uca dağlar dalında
Sevgili bir ölkə, bir aləm qaldı.
Odur, Qafqaz durur - Şərqin cənnəti,
Arxamda alınmaz bir qalam qaldı.

Qafqazın ürəyi - Azərbaycanım,
Mənim də ürəyim, mənim də canım.
Atam yol gözləyir, var həyəcanım,
Anamın qəlbində bir ələm qaldı.

Anamın yuvası Keyti dağında
Güllü yamacların qarlı çağında,
Ağlaya-ağlaya yar qucağında
Hələ dil açmamış bir balam qaldı.

İtirmişəm bağçaları, bağları,
Kiridən yox mən dərđlini, ağları.
Qonaq oldum sizə, Tiral dağları,
İsmayılam, sizdə bir nalam qaldı.

VAR

İtğini axtarıb, yol gözləyənlər,
Aləmi-hicranın dönməz yolu var.
Taleyi qürbətə düşən igidin
Əflatun da olsa, qısa dili var.

Qəmlər dəryasına girib izləmə,
Qaysaq tutmuş yaralarım duzlama.
İtğın talehsizin yolun gözləmə,
Qürbət ölkələrin dərin gölü var.

Allahım yaradıb qulu bir zaman,
Tarixə yazılıb yaxşıyla yaman,
Sanlı günlərim var, olanda tamam
Əzrayıl hazırıldı, uzun əli var.

Gəmiçi Yusifi atdı dəryaya,
Əshabi-Kaf dağı sirri-röyaya,
Nuhun tufanında yetən haraya
Əbu-Talib oğlu Həzrət Əli var.

Ömrün çoxu gedib, möhtacam aza,
Müddətdir həsrətəm vətəndə yaza,
İsmayıl halını yazır kağıza,
Başı bəlalıdı - qalmaqalı var.

Ədalət DƏLİDAĞLI

Qaraşov Ədalət Hacıbaba oğlu 1967-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Yellicə kəndində anadan olub. Uşaqlıqdan musiqiyə həvəs göstərən Ədalət Kəlbəcər şəhər 7 illik uşaq musiqi məktəbinin tərsinfini bitirib. Aşıq Qəmkeş Allahverdinin, Aşıq Əliş Quliyevin yanında saz-söz sənətinin incəliklərini öyrənib.

Kəlbəcərin işğalından sonra Gəncədə, 1998-ci ildən isə Bakı şəhərində məskunlaşıb.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində saz sənətkarı kimi bir neçə xarici ölkədə – İraqda, İranda, Moskvada və MDB-nin əksər vilayətlərində milli mədəniyyətimizi və musiqimizi layəqətlə təmsil edib. O, bir neçə folklor festivallarının iştirakçısı və laureatı olub.

Ədalət Dəlidağlı sazın kamil ifaçısı olmaqla bərabər, aşıq şəri üslubunda ürəyəyatımlı şeirlər müəllifi kimi tanınır.

QOCA DÜNYA

Dərdsiz insan - üzügülər
Yoxdu səndə, qoca dünya.
Zimistanın baharından
Çoxdu səndə, qoca dünya.

Yola saldın çox zamanlar,
Puç eylədin gözəl canlar.
Neçə milyon nahaq qanlar
Axdı səndə, qoca dünya.

Vurğunuyam həqiqətin,
Kimə gerek var-dövlətin?!
Bil ki, könlü Ədalətin
Toxdu səndə, qoca dünya.

DAĞLAR

Böyütmüsən bala kimi
Qucağında məni, dağlar.
Ayrılığın cavan ikən
Salıb saça dəni, dağlar.

Namus-qeyrəti atanlar,
Vidənı pula satanlar,
O alçaqlar, o nadanlar,
Viran qoydu səni, dağlar.

Üzür məni bu həsrətin,
Ayrılığa dözmək çətin.
Sənə bir də Ədalətin
Düşəcəkmi yönü, dağlar?!

BELƏ ÖMRÜ MƏN NEYLƏRƏM

Həyat mənə zəhər oldu,
Belə ömrü mən neylərəm.
Çəkdiyim qəm-qəhər oldu,
Belə ömrü mən neylərəm.

Bir addım gəzə bilmirəm,
Bir çiçək üzə bilmirəm,
Bu dərdə dözə bilmirəm.
Belə ömrü mən neylərəm.

Ədalətəm, axşam-sabah
Ərşə çatır çəkdiyim ah.
Xətrinə dəyməsin, Allah,
Belə ömrü mən neylərəm.

NƏS İLƏ

təcnis

Bəxtim kor olubdu, taleyim yatıb,
Əzəl gündən işim gəldi nəs ilə.
Günüm dərdlə keçdi, ayım hicranla,
Cavan ömrüm düçar oldu nəs ilə.

Namərd kəslə olmayıbdı ay aram,
Möhnət vermir ürəyimdə ay aram.
Vaxtı keçdi, qanıyıbdı a, yaram,
Nə yar gələ, nə bağlaya, nə silə.

Ədalət, var dənizlərdə adalar,
Kamil qəvvas dəryalara a dalar.
Yaxşı övlad hörmət qoyar, ad alar,
Karsız övlad töhmət olar nəsilə.

Nurəddin RUMİ

Musayev Nurəddin Musa oğlu 1960-cı ilin mart ayında Kəlbəcər rayonunun Seyidlər kəndində anadan olub. Uşaqlıq illərini Kəlbəcərdə keçirən Nurəddin gənc yaşlarından Bakıya gələrək, burada tikinti sahəsində çalışıb.

Bədi ədəbiyyata erkən maraq göstərən Nurəddin arasında şerlər də yazırmış. Sonralar Rumi təxəllüsü ilə müxtəlif mətbuat orqanlarında çıxış edən Nurəddin 2001-ci ildə oxucularının görüşünə «Mənim dünyam», «Bir zərrə işıq» kitabları ilə gəlib.

VƏTƏN DƏRDİ

Qürurla yaşamaq çətin olubdu,
Ay Vətən, mən sənsiz heçə dönmüşəm.
Tüstüm ərşə qalxır, od-alovum yox,
Yaş odun qoyulmuş peçə dönmüşəm.

Həsretindən için-için yanırım,
Vətənsizlik nə dərd imiş, qanıram,
Vətən dərdin ən böyük dərd sanıram,
Mən bu dərdlərimlə puça dönmüşəm.

Nurəddini arzulardı yaşadan,
Dönəcəyik, buna məndə var inam,
Hər səhəri o ümidlə açırım,
Köç üstəyəm, elə köçə dönmüşəm.

DAĞLAR

Xəstə könlüm qar istəyir,
Bir pay göndər bizə, dağlar.
Uca zirvədə əyləşib
Mahnı qoşam düzə, dağlar.

Sağalardım, görsəm sizi,
Sizə qurban mən tək yüzü,
Xəcalətəm, deyim, düzü,
Necə çıxım üzə, dağlar?!

Nurəddinin gözü dolar,
Gecə-gündüz yada salar.
Ölüb sinən üstə qalar,
Yetişərsə sizə, dağlar.

Uğurlu XƏLİL

Xəlilov Uğurlu Əli oğlu 1938-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Qamışlı kəndində anadan olub. Şerləri müğənni və aşuqların ifasında yayılıb. Dövri mətbuatda şerləri tez-tez çap olunur.

Xanlar rayonunun Zurnabad kəndində məskunlaşıb.

XATIRLA MƏNİ

Ovçu oldum, çox dolandım dağları,
Hər bulaq başında xatırla məni.
Gəzdikcə bax o dağların döşünə,
İzimi var daşında, xatırla məni.

Dolanar həftələr, ay, görüşmərik,
Çağırısan vermərəm hay, görüşmərik.
Geçər güllü bahar, yay, görüşmərik,
Bir qarlı qışında xatırla məni.

Uğurludan az gileylən, dad elə,
Özü gedər, qalar ancaq ad elə.
Demirəm hər zaman, hərdən yad elə,
Gözlərin yaşında xatırla məni.

KAŞ

Lalətək açılan al yanağında,
Ağ buxaq üstündə xal olaydı kaş.
Əlinlə verdiyin incə qədəhdə
Ləbindən süzülən bal olaydı kaş.

Mən səni düşünür, səni anıram,
Gahdan buza dönür, gahdan yanırım.
Sən üstün vurmursan, mən utanıram,
Qəlbimdən qəlbinə yol olaydı kaş.

Gizlicə çəkilib bir çəmənliyə,
Əməydim ləbindən, uşağam deyə.
Əğyar nə görəydi, nə də söyləyə,
Gözləri kor, dili lal olaydı kaş.

Dedim Uğurluya olasan Leyli,
Dedim başqasına gəl salma meyli,
Yoxsa qoca sandın, oldun gileyli,
Sənin də zülflərin çal olaydı kaş.

MƏNİ

Baharın keçməsi, gülün solması,
Bülbülün naləsi ağladır məni.
Talehin dönməsi, bəxtin yatması,
İgidin ölməsi ağladır məni.

Yoxdu bu dünyada bir şeydə gözüm,
Yoxsulam, varlıya xoş gəlmir sözüüm.
Namərdin axırın görəydi gözüm,
Ömrün gödəlməsi ağladır məni.

Görünmür, Uğurlu, o hax, o divan,
Hanı at oynadan, ceyranlar tutan?
Daha qocalıram, olmaram cavan,
Gözəlin gülməsi ağladır məni.

HARDASAN

Bundan betər dərd olarmı, ay Allah,
Bilmirəm ki, doğma qardaş, hardasan?!
Bir-birdən xəbərsiz, itkin, didərgin
Yaxşı yoldaş, yaxın sirdaş, hardasan?

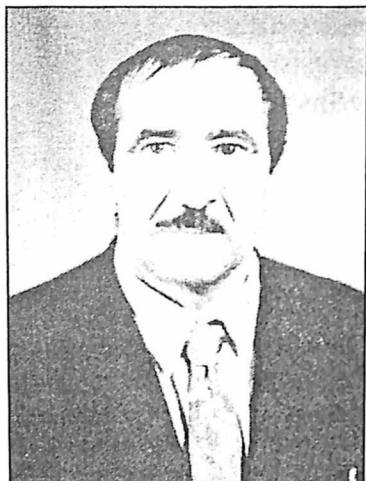
Vətən harda qaldı, elim necoldu?
Bəlkə görəmmədim, daha gec oldu...
Qədrini biləndə artıq heç oldu -
Cənnət yurdum, əziz yurddaş, hardasan?

Gecə yuxum yoxdu, gündüz dincliyim,
Budur talehimdən bax, incikliyim.
Vətənimlə birgə qaldı gəncliyim,
Çağırırlar, ay bağı daş, hardasan?

Qəm-qüssə kükrəyib başımdan aşır,
Əllərim titrəyir, dilim dolaşır.
Bəzən düşünəndə ağlım da çaşır,
Huşum yoxa çıxıb, yaddaş, hardasan?

Dövrən Uğurlunu yaman doyurub,
Neynəyim, yaradan belə buyurub.
Ağlamaqdan göz yaşlarım quruyub,
Hey axsana, ay qanlı yaş, hardasan?!

Eldar İSAYEV

Eldar Mehdi oğlu İsayev 1948-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Başkənd kəndində anadan olub. Bir sıra təşkilatlarda mühasib işləyib.

1998-ci ildə "Azərnəşr" tərəfindən "Elsiz-günsüz dağlar" kitabı nəşr edilib. Dövri mətbuatda şerləri müntəzəm dərc olunur.

DAĞLAR

Qərar tutub dincələrimi,
Sizdən ayrı yatan, dağlar?!
Qismət ola, bir görüşək,
Duman-çiskin tutan dağlar!

Ömür keçir qəmli-qəmli,
Yaşayıram gözü nəmli.
Sənin də bağrın sitəmli,
Ey günəşi batan dağlar!

Eldar görsün, dərdə salsın,
Allah özü qisas alsın.
İllər boyu yasda qalsın,
Sizi yada satan, dağlar!

NƏ DEYİRSƏN

Sən mənimlə əhdi-peyman
Bağlamısan, nə deyirsən?!
Sevib-sevilmək yaşını,
Haqlamısan, nə deyirsən?!

Ürək sevib-seçib səni,
Gəl günahkar görmə məni.
Dönə-dönə bu sinəmi
Dağlamısan, nə deyirsən?!

Niyə sevdin özəl başdan,
Yar olarmı bağır daşdan?!
Könlüm evin o baxışdan
Oxlamısan, nə deyirsən?!

Etməmişəm cinayəti,
Meylim səndən dönmür qəti.
Məndə olan məhəbbəti
Yoxlamısan, nə deyirsən?!

Gəl yaxına, görüş barı,
De üzümə günahları.
Od içində sən Eldarı
Saxlamısan, nə deyirsən?!

KƏLBƏCƏR

Dağılıb üstündən ağır elləri,
Qalıbdı yolları bağlı Kəlbəcər.
Ağıla gəlməyən oda saldılar,
Viran oldu bağça-bağlı Kəlbəcər.

Murov qəm içində keşiyin çəkir,
Dəlidağ dustaqdı, boynunu bükür,
Qoçdaş ağı deyir, Qonur yaş tökür,
Olubdu sinəsi dağlı Kəlbəcər.

Keytinin əyilib vüqarlı başı,
Tərtərə qarışır Mansırın yaşı.
Çağırır köməyə torpağı, daşı,
Bizdən inciyibdi haqlı Kəlbəcər.

Tor qurubdu, düşmən bizdən alıbdı,
Ananı baladan ayrı salıbdı.
Qoşqar, Alagöllər elsiz qalıbdı,
Pərişandı o qonaqlı Kəlbəcər.

Allah əydi, Eldar, bizdən nəzəri,
Ağlatdı Çilgəzi, o Şahnəzəri,
Tapdaqda qalandan dünya gözəli,
İtirmişik qalan ağı, Kəlbəcər.

Həbib ƏHMƏDOV

Həbib Nağı oğlu Əhmədov 1932-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Boyaxlı kəndində anadan olub. Rayon mərkəzində orta məktəbi, sonra Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini, Bakı Ali Partiya Məktəbini bitirib. Ayrı-ayrı illərdə Kəlbəcər RPK-da şöbə müdiri, rayon icraiyyə komitəsinin katibi, rayonda çıxan «Yenilik» qəzetinin redaktoru, məktəb direktoru, təmir-tikinti idarəsinin müdiri vəzifələrində çalışıb.

Şerləri bir sıra mətbuat orqanlarında dərc olunsada (hələ Kəlbəcərdə ikən), ilk kitabı – «Xoş günlərim o dağlarda qalıbdı» 1998-ci ildə işıq üzü görüb.

Kəlbəcərin işğalından sonra Bakı şəhərində məskunlaşıb.

MƏNİ

Yaman darıxıram, gözlərə qurban,
Gəl yoxla hər axşam, hər sabah məni.
İlahinin yazısıdır, neyləmək,
Yaradıb qəmlərə qərargah məni!

Dərdim başdan aşıb, yox bir qəmxaşım,
Günü-gündən artıb dərdim-azarım,
Bir şirindilliyə gərək yalvarım,
Alsın qəm əlindən, inşallah, məni.

Burda Həbib biməkandı, bikəsdı,
Həyan gəzmək olar qərıbin qəsdı.
Bir an ovundursan, bir günə bəsdı,
Gəl qoyma darıxam sən Allah məni.

HANI

Gülüm, deyirsən ki, mənə şer yaz,
Mənim qələmimdə o hünər hanı?
Cismində cəmləşən gözəlliklərə
Qafiyyə düzməyə Ələsgər hanı?

Qüdrət qələm çəkib nə göyçək sənə,
Ziyarətə çıxar gül-çiçək sənə!
Məleykə bəxşidir bu bəzək sənə,
Bu şanda-şöhrətdə bir bəşər hanı?

Sehrinə düşəndə göz aciz qalır,
Qələm ovsunlanır, söz aciz qalır,
Cəbrində Həbib tək yüz aciz qalır,
Vüsalına çatan bəxətəvər hanı?!

BİLMİRİK

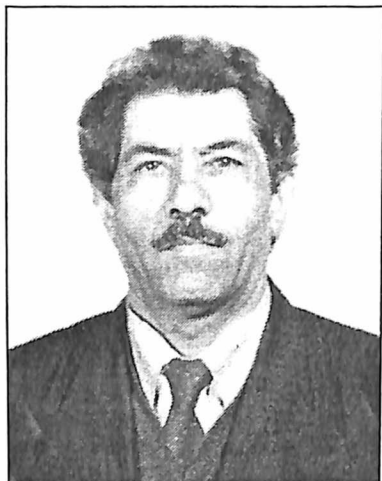
Bəzəkli sözlərlə dolub beynimiz,
Düşdüyümüz zülmü bilə bilmirik.
Yüklənmişik əcnəbinin yüküylə,
Nədir çəkdiyimiz şələ, bilmirik.

Ev-eşiksiz, yurd-yuvasız qalmışıq,
Yenə də deyirik zəfər çalmışıq.
Yolumuzu dağa-daşa salmışıq,
Hələ özümüə gələ bilmirik.

Gəlin görək nələr gəlir qabaqdan,
Çörəyimiz yoxa çıxır tabaqdan.
Saqqızımız oğurlanıb o vaxtdan,
Beynimiz verilib yelə, bilmirik.

Gözü bağlayanlar həddini aşır,
Həbib, öü gedişlə ağıl da çaşır.
Beş-on ulaq yem üstündə dalaşır,
Gedib arpasını bölə bilmirik.

Hacı Sabir MİKAYİL

Mikayılov Sabir Heydər oğlu Kəlbəcərin Dərəqışlaq kəndində anadan olub. Sənətkarlığı ilə tanınıb: Kəlbəcər təmir-tikinti idarəsində çalışıb. Torpaqlarımıza yağdı qıcayan ilk vaxtlarda könüllü özünümüdafiə dəstəsi yaradaraq, Ermənistanla həmsərhəd olan Dikçurd yaylağında zastava komandiri olub. Ömrünün "50-ci bahar"ını səngərdə keçirib.

Şərin müxtəlif formalarında qələmini sı-nayır.

1998-ci ildə Həcc ziyarətindən olub.

"Gözəlliyə gül olmaqdan nə sən doydun, nə mən, dağlar" adlı ilk kitabı 2001-ci ildə çapdan çıxıb.

İNSAN

Bənd olub varına fani dünyanın,
Vurulub ətrinə, müşkünə insan.
Eşqli cavan kimi könül bağlayıb
Süleyman mülkünün eşqinə insan.

Mala-pula şahmar kimi sarılı,
Bir daşı düşəndə ona darılı,
Hasarlı, qalalı, bürclü, barılı,
Qonaqdı dünyada beş günə insan.

Sabir indən sonra bayqu-binədi,
Sovulmuş bostandı, güman günədi.
Tərəqqi-tənəzzül axır fənadı,
Can düşüb əcəlin püşkünə, insan!

DÜŞƏR

Leyli xanəsində qəm dustağıdır,
Məcnun səhralarda sorağa düşər.
Mən belə yanmaqda misli-səməndər,
Könlüm pərvanədir, çırağa düşər.

Ağac barı sevər, insan zəhməti,
Tənbələ yaraşar elin töhməti,
Nankor övladların olmaz qisməti-
Ata sərvətindən qırağa düşər.

Dərd üzdü canımı, yandı bədənim,
Sabirəm, olmadı könül həmdənim.
Dünyaya sığmayan möhnətim, qədim
Süzülüb qəlbimdən varığa düşər.

ARZU

Dərd üz versə, dilsiz daşlar dil açar,
Nə çətinmiş quş qalanda yuvasız.
Səfil, sərgərdanam, candan bezmişəm,
Obalarda dolaşıram obasız.

Fələk mənim gözlərimə yaş verib,
Kəm ömrümə boran verib, qış verib,
Elə billəm möcüzələr baş verib,
Məni burdan öz yuvama qovasız.

Sabirəm, dövranım keçəydi ələ,
Könlüm sarayına düşə vəlvələ,
Yenə dəstə-dəstə qonağım gələ,
Bulaq üstə yarpız, qıjı ovasız.

1994.

Çarkəz XÖLƏZƏKLİ

Quliyev Çarkəz Məhəmməd oğlu 1920-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Xöləzək kəndində anadan olub. İkinci Dünya müharibəsinin veteranı, birinci qrup əlil idi.

1993-cü ildə ermənilər Kəlbəcəri işğal edəndə doğma kəndindən çıxmayan Çarkəz kişini ermənilər girov götürürlər. Həmişə belinə hərbi kəmərlər qurşayan ağsaqqalın kəməri yenə də belində imiş. Erməni qulduru onun kəməmindən yapışıb deyir ki, aç bu kəməri ver mənə, sənə daha kəmərlər yaraşdır.

Çarkəz Quliyev acı-acı gülümsəyir:

-Bu kəməri kişilər bağlayır, gəvür, sənin kimi tülkü diğalar yox,-deyib erməninin sifətinə tüpürür...

Saysız-hesabsız qoşma, gəraylı müəllifinin təəssüf ki, bu gün əlimizdə cəmi iki şəri qalıb.

QALAYDIN

Saqqal, səndə heç etibar görmədim,
Görüm səni lap avara qalaydın.
O qədər ki, sənə keflər vermişəm
Ağarmayıb, gərək qara qalaydın.

Nə çətinlik görüb belə solubsan?
Ömür keçiribsən, yaşa dolubsan.
Pambıq kimi niyə dümağ olubsan,
Bu görkəmlə görüm gora qalaydın.

Qoyaydın qabaqca baş ağaraydı,
Kirpik ağaraydı, qaş ağaraydı,
Sinə çallayaydı, döş ağaraydı,
Para ağarsan da, para qalaydın.

Tutaşıbsan, zorum çatmır, yığırsan,
Hər dəqiqə ürəyimi yaxırsan.
Mən qırxıram, utanmırsan, çıxırsan,
Çərkəz deyər, zəhrimara qalaydın.

MƏN

Elə bil yatmışdım, birdən ayıldım,
Hər kəsdən soruşdum haralıyam mən?
Uçmaq istəyəndə Vətənə sarı
Gördüm ki, ox dəyib, yaralıyam mən.

İnsanlar içində tənha insanam,
İstədim dostların adını anam,
Məni nə pis gündə doğubdu anam -
Bəxti kür, taleyi qaralıyam mən.

Baxdım ki, bağrımın başı yaradı,
Anlaya bilmədim bura haradı...
Gördüm bir yerdəyəm - hər yan qaladı,
Çərkəzəm, elimdən aralıyam mən.

Əmrah QƏMXAR

Əmrah Qəmxar 1964-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Ağca-kənd kəndində anadan olub. On dörd yaşından şeirləri respublika mətbuatında dərc edilir. Hərbi xidməti başa vurduqdan sonra, 1990-cı ilin fevral ayına kimi Udmurtiya Daxili İşlər Nazirliyində çalışıb. 20 Yanvar hadisələrindən sonra o, vətənə qayıdıb, ermənilərlə döyüşdə yaralanaraq ağır cərrahiyyə əməliyyatı keçirib.

Fotomüxbir kimi bir neçə mətbu orqanda çalışır. Hazırda Gəncə şəhərində müvəqqəti məskunlaşıb.

Aşıq şerinin müxtəlif formalarında qələmini sınayır.

BİLMİRƏM

Dağlar özü boyda göz dağı olub,
Murova, Kəpəzə baxa bilmirəm.
Ətri gəlmir Kəlbəcərin güllərdən,
Qoxlayıb köksümə sıxa bilmirəm.

Nə vaxtdır görmürəm dostu, yaxını,
Səhv saldıq ətklə başı, yaxanı.
Zirvədən dərəyə bizi yıxanı,-
Heyf ki, heyf ki, yıxa bilmirəm.

Dağıldı, söküldü əriş-argacım,
Daha bar yetirməz ümid ağacım.
Nə vaxt qayıdırıq?-Soruşur bacım,
Susuram, nə deyim, axı, bilmirəm...

Gəzirəm dəlisov, kövrək çağımı,
Gizli ovuduram sinə dağımı.
Görmürəm illərnən Dəlidağımı,
Təpəyə, zirvəyə çıxma bilmirəm.

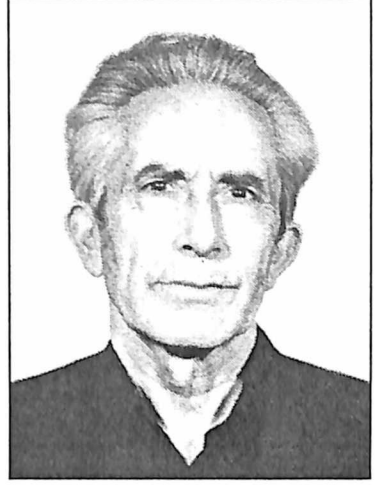
Didərgin körpələr solub, büzüşüb,
Soyuq baxışlardan “ürəyim bişib”,
Anamın məzarı yadıma düşüb,
Anasız dünyama sığa bilmirəm.

Yanmaram, düşsəm də oda, atəşə,
Düzəndən baxıram indi günəşə...
Səndən də küsmüşəm, şehli bənövşə,
Pərişan tellərə taxa bilmirəm!

“Dağ oğlu ürəkli olur”-deyirdin,
Əmrahın yarası yaman dərindi...
Anasız quzuya dönmüşəm indi,-
Daha şimşək kimi çaxa bilmirəm...

Qafar VERDİYEV

Verdiyev Qafar Allahverdi oğlu Kəlbəcər rayonunun Yanşaq kəndində doğulub boyabaşa çatsa da, son illər Şəkidə yaşayırdı. Qafar Verdiyevin gözəl rəssamlıq qabiliyyəti olduğu kimi, yaxşı qoşquları, ustad aşığı kimi saz çalıb-oxuması da vardı.

DAĞLAR

Qismət olsun, seyrə çıxacaq,
Güllərindən üzüm, dağlar.
Səhər ertə şəh düşəndə,
Ayaqyalın gəzim, dağlar.

Düzdə quraq alaçığı,
Çiçək açsın solu-sağı,
Bulaq üstə axşamçağı
Yarı görsün gözüm, dağlar.

Göylərdə şimşək çaxanda,
Yağış yağıb sel axanda,
Çiskin olub gün çıxanda,
Hər nazına dözüm, dağlar.

Gəlinimiz pendir çalçın,
Cincilimdən kətə salsın,
Doğru çıxsın, yadda qalsın,
Bu əhdimiz bizim, dağlar.

Qafar sizensiz öyünməmiş,
Sizdən ayrı söyünməmiş,
Ürəyimdə üyünməmiş
Hələ çoxdu sözüm, dağlar.

BACIM

Zaman bizi sınaqlara çəkəndə,
Dözdü hər möhnətə Səmayə bacım.
Zəif vücuduyla evə-eşiyə,
Qayğı göstərirdi hamıya bacım.

Yadımdadır xəmir tutub yapdığı,
Güc-bələyla suyu una qatdığı,
Çörək üçün od-ocağı çatdığı,
Üst-başın bulaya-bulaya bacım.

O çox uşaq idi, gənc idi hələ,
Gəlinlik kəməri qurşandı belə,
Köçsə də kəndindən uzaq ellərə,
Qeyrət tacı oldu obaya bacım.

Yenə qayğıları başından aşdı,
Aylar gəlib-keçdi, illər dolaşdı,
Xəyalında dağ-arana qarışdı,
Çıxmadı evindən-qarıya bacım.

Gəlin oldu, xanım oldu bir evdə,
Ləyaqəti gəzdi ağızda, dildə,
Halal ad qazandı uzaq bir eldə,
Yerini tanıya-tanıya bacım.

Həcər-Nigar qeyrəti var qanında,
Dəyanət göstərdi polad qatında,
Taleyin verdiyi yükün altında
Görmədim büdrəyə, sapıya bacım.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU

Sadıqov Məhəmməd Nəriman oğlu 1957-ci ildə Kəlbəcərdə anadan olub. Kəlbəcər şəhər 2 sayılı orta məktəbi, Gəncə Politeknik Texnikumunu bitirdikdən sonra Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində rejissorluq ixtisasına yiyələnib.

Dövrü mətbuatda 1982-ci ildən məqalə, oçerk və hekayələri ilə çıxış edir. Əvvəllər Aşıq Şəmşir adına Kəlbəcər Rayon Mədəniyyət Evinin bədii rəhbəri və metodisti olmuş, 1987-1993-ci illər Kəlbəcərdə çıxan «Yenilik» qəzeti redaksiyasında məsul katibliyə qədər iş təcrübəsi toplamış, 1993-cü ildən 1995-ci ilə kimi «Respublika» qəzetində məsul katib, həmin vaxtdan 2002-ci ilə kimi «Yeni Azərbaycan» qəzetində məsul katib, «Gələ-

cək», «7-ci qitə», «Ozan» qəzetlərinin baş redaktoru vəzifələrində çalışmış, hazırda «Vətən səsi» qəzetinin şöbə müdiri, «Yeni bəşər» qəzetinin baş redaktorudur.

Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü Məhəmməd Nərimanoğlu «Dağların sinə dağı», «Yurd göynərtisi», «Ümid işığı», «Dədə ocağı», «Qanlı köynəklər» və s. publisistika kitablarının müəllifidir. Hərdən qələmini şer yaradıcılığında da sınaır.

KƏLBƏCƏRİMİN

Əzəldən yaranıb hüsnü-tamaşa,
Vurğunam qışına Kəlbəcərimin.
Sübhün işığından axşam çağına
Dolanam başına Kəlbəcərimin.

Bir bax zümzüməli bulağa, çaya,
Aran haraylayır, tələsir haya,
Göylərə ucalan min-min sal qaya
Yaşıddır yaşına Kəlbəcərimin.

Heyran eyləyibdi hər gələn kəsi,
Bir zəngin muzeydi küncü, guşəsi,
Məhəmməd, tarixin sədası, səsi
Yazılıb daşına Kəlbəcərimin.

DAĞLARI

Dədə Şəmşir, bilirsənmi gül açmır,
Xəzan vurub bahar çağı dağları!
Şirin-şəkər balaları dil açmır,
Bürüyübdü fəryad, ağı dağları.

Köç eyləyib - ellər ondan aralı,
Sinəsindən çalın-çarpaz yaralı,
Alıbdı nişana körpə maralı,
Salıbdı kəməndə yağı dağları.

Obasızlıq, oymaqsızlıq bu yanda,
Qılınclar yamanca pas atır qında,
Hər Novruz günündə, bayram ayında
Dağlayır sinəmin dağı dağları.

ANAMIN

Həsərətdən, hicranından toxuyub-
Xalçası, kilimi sözdü anamın.
“Kərəmi” üstündə ağı oxuyub,
Kəlməsi alovdu, közdü anamın.

“Qəriblər ağısın oxuyan durna”,
Qızınmaz dərдинin sönməz oduna.
Gecələr şərikti ahu-zarına,
Dərdləri silsilə, yüzdü anamın.

Xəyalı dağlarda, çatmayır əli,
Bu dəli həsrətdən dili nəğməli,
Tərtərdi göz yaşı- bitməyir seli,
Cənnəti dərədi, düzdü anamın.

ÖMRÜMÜN KÖÇKÜN İLLƏRİ

Gözlərimin yaşındadı,
Ürəyimin başındadı,
Erkən gələn qışındadı
Ömrümün köçkün illəri.

Nə yaman ağrılı imiş,
Yarama naşımı dəymiş?
On üç illik libas geymiş
Ömrümün köçkün illəri.

Odu sönən ocaqdı ki,
Körpəsiz bir qucaqdı ki,
Bərəkətsiz bucaqdı ki,
Ömrümün köçkün illəri.

Bu fitnədi, ya da tələ,
Eşidilmir bu ah-nalə!
Çoxmu uzanacaq hələ
Ömrümün köçkün illəri?

Məhəmmədə verib dərdi,
Bircə-bircə uddu mərđi.
Başdan-başa dərddi-sərđi
Ömrümün köçkün illəri.

Bakı, 29 mart 2005

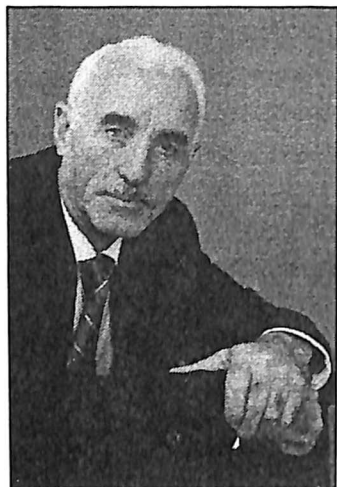
YAVAŞ-YAVAŞ

Sən gedəli könlüm gülü saralır,
Alır bağça-bağı qış yavaş-yavaş.
Ağıl çaşıb, hövsələ də daralır,
Süzülür eynimdən yaş yavaş-yavaş.

Vədəni uzatdın həftədən aya,
Ötən hər anları düzürəm saya,
Ürək tablaşarmı bu ahı-vaya,
Bağladın bağrıma daş yavaş-yavaş?!

Könlümün gülüsən - güllü bənizim,
Ayrılıqdan istəyirsən mən bezim?
Həsretin üzübdü canı, əzizim,
Gəl, uca dağları aş yavaş-yavaş.

Ocağımın odu sönüb havaxdan,
Bərəkəti yoxa çıxıb tavaxdan.
Məhəmmədin gözü yolda savaxdan,
Diyəsən oluram çaş, yavaş-yavaş.

Zakir HƏSƏNOĞLU

1935-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Zallar kəndində anadan olan Misirov Zakir Həsən oğlu Gəncə Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu bitirib. Baytarlıq elmləri namizədidir. Şer yazmağa erkən yaşlarından başlayıb. İlk şerlərini sevgiyə, məhəbbətə, təbiət gözəlliklərinə həsr edib. Yaşa dolduqca yaradıcılığının mövzu dairəsi genişləniib, sözünün ictimai-siyasi kəsəri artıb. Ali məktəbi baytar-həkim ixtisası üzrə bitirən Z. Həsənoğlu müxtəlif vəzifələrdə çalışıb və paralel olaraq bədii yaradıcılıqla da məşğul olub. «Allah, bir oğul yetir», «Tərtərlə söhbət» adlı şerlər kitablarının və bir neçə elmi-tədqiqat əsərlərinin müəllifidir.

QOYMAYIN, ƏYİLƏ DAĞLAR

Ətir gəlmir dərəsindən, düşündən,
Əvvəllər heç belə deyildi dağlar.
Qartallar tərək edib zirvə daşları-
Ay aman, qoymayın, əyildi dağlar.

Şəhid qanı daşlarının xınası,
Çalxanmır gölləri, üzür sonası.
Yağı tapdağında sındı aynası-
Üşəndi, aşındı, yeyildi dağlar,
Ay aman, qoymayın, əyildi dağlar.

Oğulları kürəyindən vuruldu,
İnam köhlənimiz onda yoruldu.
Qələbəyə ümidimiz qırıldı-
Övladına satqın deyildi, dağlar...
Ay aman, qoymayın, əyildi dağlar.

Dikələk, dikələk, duraq, dağlarım,
Düşməni gözündən vuraq, dağlarım!
Əvvəlki tək büsat quraq, dağlarım,
Ellər deməsinlər əyildi dağlar,
Deməsinlər belə deyildi dağlar...

VERMİŞƏM

Bir yolçuyam, mənzil uzaq, yol çətin,
Ötən ömrü sədaqətə vermişəm.
Tükənməz xeyir-şər çarpışmasında
Hakimliyi ədalətə vermişəm.

Qaçqınıq-köçkünük niyə, bilmirəm,
Mən bilsəm də, çoxun deyə bilmirəm.
Ölsəm də, haqsızı öyə bilmirəm,
Mən könlümü həqiqətə vermişəm.

Həsənoğlu, göz yaşımı silmərəm,
Əcəl pəncəsində dizə gəlmərəm.
Kəlbəcəri görməyincə ölmərəm:
Üreyimi əmanətə vermişəm.

KÖNLÜM İSTƏYİR

Yaman darıxmışam dağlardan ötrü,
Yaylağa köçməyi könlüm istəyir.
Yayın ortasında çalpoz altında
Murovdan keçməyi könlüm istəyir.

Könlüm haçan doydu dağlar sözündən,
Şıdırğı addayıb Taxtadüzündən,
Öpə-öpə İstisuyun gözündən,
Bir qurtum içməyi könlüm istəyir.

Həsənoğlu, qəlbin boşala-dola,
Tanrıdan dilə ki, qismətin ola-
Gül-çiçək ətrindən məst ola-ola,
Biçənək biçməyi könlüm istəyir.

ŞİRİN-ŞİRİN

Xoş zamanda hər çıxanda qarşıma,
Əhvalımı xəbər al şirin-şirin.
Şirin nur yayılsın göyçək üzünə,
Süzülsün ləbindən bal şirin-şirin.

Boy-buxunun gözəl, biçimin gözəl,
Əzəl yaranışdan seçimin gözəl.
Oxşarın tapılmaz, olsa min gözəl,
Yanır yanağında al şirin-şirin.

Az olar, vəsfinə neçə söz desəm,
Gözlərinə ulduz desəm, köz desəm.
Misraların mənasını çöz desəm,
Şirin xəyallara dal şirin-şirin.

Düşünəndə sən yaylaqsan, mən aran,
Sən çiçəkli çəmən, mən çölü şoran...
Gəncliyimi bir olarmı qaytaran...
Düşür ürəyimə xal şirin-şirin.

Həsənoğlu yazdı hekayətini,
Qəbul et sən ərzi-şikayətini-
Əsirgəmə hərdən inayətini,
Bu sınıq könlünü al şirin-şirin.

Nəriman OCAQLI

Baxşəliyev Nəriman Sadıq oğlu 1956-cı ildə Kəlbəcərin Dəmirçi dam kəndində anadan olub. 1973-cü ildə Seyidlər kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna daxil olub. İnstitutu bitirdikdən sonra, 1991-ci ildə Kiyev Dövlət Tibb Universitetində cərrahiyyə ixtisasına yiyələnib.

Hazırda Abşeron rayon Səhiyyə İdarəsində baş həkimin müavini vəzifəsində çalışır.

1986-cı ildən jurnalistlik fəaliyyəti ilə də məşğuldur. «Yeni bəşər» qəzetinin redaktoru, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, «Ömrün yetmişindən yüzünə doğru» kitabının müəllifidir.

BİR EL VARDI

Bir el vardı o dağların başında,
Bir el vardı, elə dağlar yaşında.
Sazla danışardı, sözlə dinərdi,
Gül açardı bulaqların daşında.

Bir el vardı, yaman haylı-haraylı,
Başı üstdə buludları qalaylı.
Dərd yandırıb kül eləyir adamı,
Doğma yerlər indi qalıb yadamı?

Bir el vardı, abu-kövsər içərdi,
Söz toplayıb inci, gövhər seçərdi,
Bir el vardı, şax deyərdi sözünü,
Bir kəlmə söz məhv edərdi yüzünü!

Bir el vardı, xoşbəxt idi obası,
Axşam-səhər gur yanardı sobası.
Bəs elərdi komasına istisi,
Düz çıxardı bacasından tüstüsü.

Bir el köçdü, yurd-yuvası boşaldı,
O dağların baharını qış aldı.
Bir el köçdü - dərə qaldı, düz qaldı,
Var-dövlətdən yenə bizə söz qaldı.

ÇAY BOYUNCA

Köhnə dərdi göyərtmə,
Daha məni göynətmə,
Dəli kimi söylətmə,
Gəl baxışaq doyunca,
Gəzək bu çay boyunca.

Məhəbbət sorağında,
Gül-çiçək qucağında,
Zümzümə dodağında,
Dan ulduzu doğunca,
Gəzək bu çay boyunca.

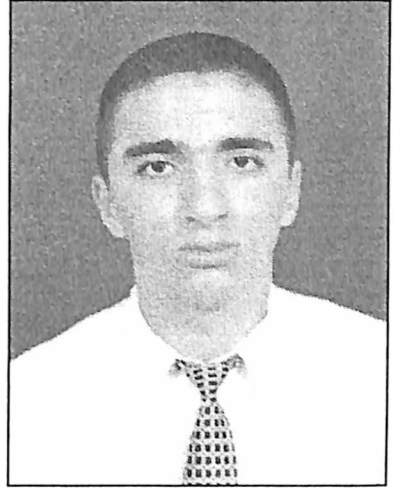
Xoş günsən illərimdə,
Tumarım tellərimdə,
Əllərim əllərimdə,
Üşüyüncə, donunca,
Gəzək bu çay boyunca.

Vallah, sənsiz heçmişəm,
Gələcəksiz keçmişəm,-
Ürəyimdən keçmişəm,
Ürəyini duyunca,
Gəzək bu çay boyunca...

Orxan ADİLOĞLU

Cəmilov Orxan Adil oğlu 1985-ci ildə Bakı şəhərində şair Adil Cəmilin ailəsində dünyaya gəlib. Orta məktəb illərindən şer yazır. Dövri mətbuatda ara-sıra şerləri dərc olunur. Azərbaycan Beynəlxalq Universitetinin 3-cü kurs tələbəsidir.

ƏSGƏR QEYRƏTİ

Bu - Vətəndi, bu - torpaq -
Azərbaycan torpağı.
Bizə doğma, əzizdi
Hər gülü, hər yarpağı.

Həsrət-həsrət boylanır
O dağlar üzü bəri,
Qaytaracaq yurdunu
Azərbaycan əsgəri!

Alacaq qisasını
Vətənin igid oğlu,
Hələ ölməyib Babək,
Hələ sağdı Koroğlu!

Qələbə marşımızdır
“Cəngi”, “Misri”, “Heyratı”.
Xalqımızın qeyrətidir
İgid əsgər qeyrəti.

KÖNLÜMÜ VERMİŞƏM SƏNƏT EŞQİNƏ

Bu yazan əlimi bağlasalar da,
Yolumdan, izimdən saxlasalar da,
Gedərəm yolumu boranda, qarda,
Könlümü vermişəm sənət eşqinə.

Mənə nə gəlibsə, ürəkdən gəlib,
Göyden yerə enib, mələkdən gəlib.
Sözümə bu ətir çiçəkdən gəlib,
Könlümü vermişəm sənət eşqinə.

Qaçqına, köçkünə qulaq asıram,
Göynəyib qövr edir ürəkdə yaram.
Orxanam, sevincdən, qəmdən yazıram,
Könlümü vermişəm sənət eşqinə.

QƏCRƏŞ MEŞƏSİ

Yazında, yayında gələrəm bura,
Təbiət qoynunda bir çadır quram.
Gözəllik məskəni, səninlə varam,
Yurduma bəzəksən, Qəcrəş meşəsi.

Çaylarım axacaq avazla, səslə,
Mən də baxacağam coşğun həvəslə,
Səndən ayrılıram təzə nəfəslə,
Göyərən diləksən, Qəcrəş meşəsi.

İldırım şaxıyır, şimşək ötüşür,
Bu yerdə yadıma Kəlbəcər düşür...
Yarpaq arasından damcı sürüşür,
Bir yaşıl ələksən, Qəcrəş meşəsi.

Yunus ŞƏMİLOĞLU

Şadmanov Yunus Şəmil oğlu 1940-cı il noyabrın 2-də Kəlbəcər rayonunun Təzəkənd kəndində anadan olub. 1960-cı ildə Kəlbəcər orta məktəbini bitirib. 1961-ci ildə Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutuna daxil olan Yunus Şadmanov 1965-ci ildə ali təhsilini başa vurub. 1988-ci ilə qədər o, Kəlbəcər rayonunun Zivəl kənd orta məktəbində ibtidai sinif müəllimi kimi çalışıb.

Yaradıcılığa erkən yaşlarından başlayıb. Aşıq şerlərinin sinədəftəridir və bu, onun şerlərində də öz izlərini göstərir.

DÜNYA

Zahirin göz oxşar, daim cilvəli,
Bənzərsən ədalı gözələ, dünya.
Mərdin yaxasında namərdin əli,
Əzəldən yarandın bax belə, dünya.

İstəsən həsrəti eylərsən sirdaş,
İstəsən düşməndir qardaşa-qardaş.
Ana arzusunun qüdrətiylə kaş
Fırlanıb nizamın düzələ, dünya.

Kimi kef içində, seyr edir gəndən,
Kimi xəbərsizdir toydan-düyündən,
Yunusam, anadan olduğum gündən
Gah tutdun doluya, gah selə, dünya.

DÜŞÜR YADA

Yenə qövr eyləyir köhnə yaralar,
Pərən-pərən olan el düşür yada.
Dostlarım yığılıb məclis quralar,
“Dilqəmi” kökündə tel düşür yada.

Ceyran bulağının seyrinə çıxam,
Məst olam ətrindən, açıla yaxam,
Vurğunun gözüylə Tərtərə baxam,
Sonası köç etmiş göl düşür yada.

Yunusam, qayıda cavanlıq çağım,
Dolanam başına, ay Dəlidağım,
Yığam gül-çiçəkdən dola qucağım,
Lalə yanağında xal düşür yada.

DƏYMƏZ

Ay oğul, qədrimi sağlığında bil,
Öləndə məqbərə tikməyə dəyməz.
Əbədi köçənlər qayıdan deyil,
Acı göz yaşları tökməyə dəyməz.

İşini vaxtında vurmasan başa,
Bənzəyər arxadan atılan daşa.
Namərdlə meydanda girsən savaşa,
Dayanıb boynunu bükməyə dəyməz.

Yunus, nə bəd gəldi ötən illərin,
Kəlbəcərsiz keçib itən illərin,
Anamla uyuyub yatan illərin
Qəhər-qədərini çəkməyə dəyməz.

HEYF

Dərdlərin böyüyü mənimdir, mənim,
Qoyuldum hədəfsiz kamana, heyf.
Özümdən kəsildi özümə qənim,
Canlar həsrət qaldı canana, heyf.

Nə qədər yurdumdan yoxdu xoş soraq,
Yüklənir çiynimə qəm qalaq-qalaq.
Cansıza can verən loğmana bir bax,
Möhtacdır bir udum dərmana, heyf.

Şimşəklər oynadı başımın üstə,
Mənasız il gəldi yaşımın üstə.
Yunusam, qayıtsam daşımın üstə,
Yuvama demərəm viranə, heyf.

GÖRƏYDİM

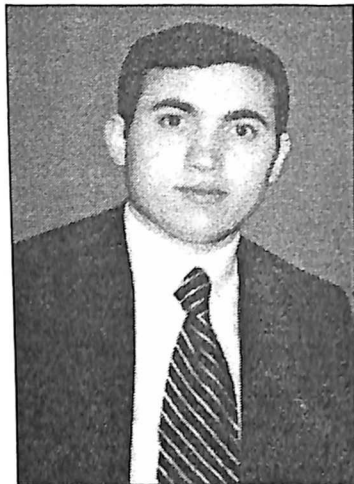
Ulu Tanrı, arzularım çin ola,
Dağlarımda gədikləri görəydim.
Bahar ola, könül açan gün ola,
Güneylərdə kəklikləri görəydim.

Qonaq çağrılında sərmə qaymağa,
Keytidən enəydim Sarı bulağa.
Çoban qardaş söykənəndə çomağa,
Yanıdakı əmlikləri görəydim.

Qaçqınlıq güc gəlir, çağlamır dilim,
Titrəyir dizlərim, bükülüb belim.
Girov Gəlin qayam, ay qaçqın elim,
Taxtadüzdə şənlikləri görəydim.

Dəlidağdan sel qarışa Tərtərə,
Kükrəyəndə haray sala sərپ dərə.
Sel-suyundan bağlananda bənd-bərə,
Qıjovdakı köpükləri görəydim.

Bəxtiyar YUNUSOĞLU

Şadmanov Bəxtiyar Yunus oğlu 1977-ci il yanvarın 5-də müəllim ailəsində anadan olub. 1984-cü ildə Kəlbəcər rayonunun Zivel kənd orta məktəbində I sinfə gedib və 1993-cü ildə orta məktəbi bitirib. 1993-cü ildə Kəlbəcər Ermənistan tərəfindən işğal olunduğundan, ailələri Abşeron rayonunda məskunlaşıb.

Poeziyaya marağı uşaqlıq illərindən başlayıb.

DÜŞDÜ

Boğur gecələr də, boğur səhər də,
Ürək tab gətirmir yüklənən dərde.
Laylalı beşiyim qaldı o yerdə,
Cəfalı gəncliyim qürbətə düşdü.

Görünmür Dəlidağ, coşqun Tərtərim,
Səyrimir köhlənim, yorulub nərim.
Özgə qapılarda xeyirim-şərim,
Mənasız həyatım minnətə düşdü.

Vətən əgər açsa mənə qucağın,
Gəzərəm hər qarış küncün-bucağın.
Yurdumda yandırsam ata ocağın,
Deyərsiz Bəxtiyar cənnətə düşdü.

MƏN

Kəlbəcər, həsrətin dərqli qəlbimdə,
Hər zaman özümlə gəzdirirəm mən.
Bəzən də olur ki, özüm-özümü
Ümidli sabahla yozdururam mən.

Ürəyim dözməyir vətən dərdinə,
Yarımadım onun xeyir-şərinə.
İndi də könlümün qəm dəftərinə
Adımı günahkar yazdırıram mən.

Bəxtiyaram, itirmişəm dağları,
Heç nədi gözümdə dünyanın varı.
Varlığım donanda yurdumdan sarı,
Anamın qoynunda qızdırıram mən.

İbrahim SƏFƏRLİ

Sadıqlı İbrahim Nəriman oğlu 1961-ci ildə Kəlbəcərin Otaqlı kəndində anadan olub. Kəlbəcər şəhər 2 saylı orta məktəbi bitirdikdən sonra Rusiya Federasiyasının Penza şəhərində İnşaat-Mühəndisləri İnstitutunu bitirib.

Uzun müddət Aşıq Şəmşir adına Kəlbəcər rayon Mədəniyyət evinin kütləvi səhnə işçisi – bədii qiraətçi kimi tanınıb. Dövri mətbuatda şerləri, məqalə və bədii yazıları dərc olunub. "Yeni Bəşər" qəzetinin Gəncəbasar bölgəsi üzrə xüsusi müxbiri, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvüdür.

Şerləri bir neçə almanaxda dərc edilib.

1998-ci ildə çapdan buraxılan «Qanlı köynəklər» kitabının həmmüəllifidir.

KƏLBƏCƏR

Ayrılığın bir dərd olub sinəmə,
Bu niskili necə yazım, Kəlbəcər?!
Düşüb boranına, çovğununa mən,
Murovda, Keytidə azım, Kəlbəcər.

Bağlanıb yolların, ellər aralı,
Həsretdən çəməndə güllər saralı.
Oxumur bülbüllər, dillər yaralı,
Girovdu sədəfli sazım - Kəlbəcər.

Əlim ətəyindən üzülü qalıb,
Sinəmə dağ-düyün düzülü qalıb,
Qönçəsi açılmır, büzülü qalıb,
Şirin ləhcəm, xoş avazım - Kəlbəcər.

Nazını çəkmədik çiçəyin, gülün,
Bir ağır mahalın, bir ağır elin.
Düşdük girdabına bir daşqın selin,
Gəlməyəydi bax o yazım, Kəlbəcər.

«KƏRƏMİ»DƏ

Məni üzən dərd-kədərim,
Silələndi "Kərəmi"də.
Qəm-kədərdən yük tutaraq
Şələləndi "Kərəmi"də.

Donub barmaq pərdələrdə,
Sızıldayır göy də, yer də,
O simlərlə belə dərdə
Gül ələndi "Kərəmi"də.

İbrahimi üzür bu hal,
Qəlbi dolu, duyğusu lal,
At belində igid Calal
Güllələndi "Kərəmi"də.

Xatirə NADİRXANLI

Kəlbəcərin Nadirxanlı kəndində anadan olub. Orta məktəbi bitirdikdən sonra kənd mədəniyyət evində işləyib. Hələ orta məktəb illərindən şeirlər yazmağa başlayıb.

Dövri mətbuatda şeirləri ilə tez-tez çıxış edir.

2004-cü ildə "Araz" nəşriyyatında çapdan buraxılmış "Taleyimin qəm daşuyam" şeirlər kitabının müəllifidir.

YOXDUR

Qərib bir diyarda, yad bir mahalda
Ağarıb, saçımın qarası yoxdur.
Kəc düşüb iqbal da, tale də, baxt da,
Qismətin mənimlə arası yoxdur.

Daş kimi atıldım eldən-elə mən,
Gördüm bu dünyanı elə belə mən,
Əhdini, vəfanı bilə-bilə mən,
Dedim ki, dərdimin çarası yoxdur.

Sözlər də saxtaymış, iqbal da saxta,
Səni tanımadım bir belə vaxtda,
Dost-düşmən içində gülürəm çox da,
Kim deyir qəlbimin yarası yoxdur?

YENƏ DƏ

Nə qərib axşamdı, ilahi, belə,
Kəlbəcər yadıma düşdü yenə də.
Ay ürəyim, bir azca da döz hələ,
Xəyalımda köçhaköçdü yenə də.

Ta almısan əllərimdən səbrimi,
Artırmısan hər cəfamı, cəbrimi,
Torpağa əmanət qərib qəbrimi
Ha götür, ha bəzə, heçdi yenə də.

Bürüdü harayın ərşi-ələni,
Çözələdim yaddaşımda qalanı.
Hardan alım elə suyu, havanı,
Qəlbim göz yaşını içdi yenə də.

AĞLAYIR

Son dəfə dağlara baxdığım zaman,
Gördüm tər nəfəsli yazı ağlayır.
Bu nə ayrılıqdı, aman, ay aman,
Aşığın sinədə sazı ağlayır.

Gözümdə niskilim, kədərim, dərdim,
Günahsız şəhiddi gör neçə mərdim!
Baxdımsa ha yana, ah-nalə gördüm,
Altmış min insanın gözü ağlayır.

Dolaşıq düşmüşdü fikrim də o gün,
Qismətim qaçqınlıq, taleyim küskün.
Açıb həqiqəti danışmaq üçün,
Mərdin ürəyində sözü ağlayır.

Titrətdi könlümü əsən küləyin,
Yarımçıq qalıbdı neçə diləyin,
O gün ayrı düşən sevən ürəyin
Görüş yerindəki izi ağlayır.

Qayıdam çiçəkli yaylaqlara mən,
Dönəm əksim qalan bulaqlara mən,
Xatirə, qarışam torpaqlara mən,
Qürbətdə dağların qızı ağlayır.

EYLƏR

Qanmayan insana sirrini vermə,
Tez yayar mahala, bir dastan eylər.
Hər üzə güləni qəlbincə bilmə,
Arxanca danışıb şər-böhtan eylər.

Yaxşını yamandan seç bircə–bircə,
Tutmasın gözünü gözəllik təkçə,
Gəlməz nəzərinə taleyin tükçə,
Vurar aranızı, nahaq qan eylər.

Dərd alıb könlümü qovurar indi,
Ələyib ələkdən sovurar indi,
Qanmaz da mənlikdən dəm vurur indi,
Zaman gədaları xan, sultan eylər.

ƏVƏZİNƏ

İstərsən gözündən uzaqda olum,
Çəkirim dağlara, çən əvəzinə.
Zirvəsən, mən sənə yağan qar olum,
Ələnim saçına qar əvəzinə.

Dönüm əfsanəyə, dilində gəzim,
Quş olum, obanda, elində gəzim,
Kaş ki, daraq olub telində gəzim,
Darayım saçını, sən əvəzinə.

İstərsən istəyin bir əsim olsun,
İstərsən qəlbində min kəsin olsun,
Mənimçün quruca nəfəsin olsun,
Sən yaşa, ölərəm mən əvəzinə.

MƏNİM

Nə istək olar ki, sınaq ürəkdə?
Puç olar ümid də, arzu, dilək də,
Gördü pərişanam, əsən külək də
Soruşdu halımı hər səhər mənim.

Təmənna ummadım sevgimə görə,
Baş qoydum ayağın gəzdiyi yerə,
Ölüb-dirilmişəm gündə min kərə,
Boğub qüسسə məni, qəm-qəhər məni.

Sadağa gedərdim yerişinə mən,
Yaman vurulmuşdum gülüşünə mən,
Elə darıxmışdım görüşünə mən,
Gəldim, qarşıladın birtəhər məni.

MƏNDƏN ÜMİD GÖZLƏMƏ TA

Qəm daşıyam, dərd daşıyam,
Yaxın gəlmə, dərd, naşıyam.
Nəyə lazım mən yaşıyam,
Məndən ümid gözləmə ta.

Qarğıyımın belə baxtı?!
Bu bəxt məni elə yıxdı...
Yandım, tüstüm göyə çıxdı,
Məndən ümid gözləmə ta.

Sirdaş etdin dərdi mənə,
Bu dərd hicran verdi mənə,
Həsret - ölüm, birdi mənə,
Məndən ümid gözləmə ta.

Mirvari ELSEVƏR

Verdiyeva Mirvari İdris qızı 1955-ci ildə Kəlbəcərin Şuplar kəndində anadan olub. Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun coğrafiya fakültəsini bitirib.

1993-cü ilin sentyabrından 190 sayılı orta məktəbin müəllimidir. Bədii yaradıcılıqla məşğuldur. Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvüdür.

ƏSGƏR ANASI

Oğul, əsgər paltarın
Alıb geydiyın gündən
Dünya sanki gözümde
Başqalaşdı kökündən.
Dəyişdi birdən-birə,
Həyatımın mənası,
Hamı mənə hörmətlə
Deyir: - Əsgər anası!
Xalq önündə qürurdan
Başım da dikəlibdi,
Bükük qəddim düzəlib,
Boyum da yekəlibdi.
Sevinirəm ki, oğlum
Vətənə çəpər olub,
O gündən gözümə nur,
Dizimə təpər olub.
Sən silah götürəndən
Atan arxalanıbdı.
Səndən sonra növbəyə
Qardaşın dayanıbdı.
Bilirəm, sən gedəndən
Sayı artıb ordunun,
Azadlığa inamı
Vardı Odlar yurdumun!
Əminəm, igidlərin
Cərgəsi mətinləşib,
Yəqin ki, düşmənin də
Həvəsi çətinləşib.
Çox keçməz ki, qələbə
Marşı da çalınacaq,
Şəhidlərin qisası
Tezliklə alınacaq!
Azərbaycan Ordusu,

Artan sayına qurban!
Mətin, polad gücünün
Oğul payına qurban!
Göndərmişəm Vətənin
Harayına havadar!
Ana kimi mənim də
Ürəyimdə haqqım var!

BAYATILAR

Kəlbəcərə
Yol düşmür Kəlbəcərə.
Yurda qovuşmaq üçün
Kaş dönəydim Həcərə.

Murova
Qar yağıbdı Murova,
Yağı ovdu, biz ovçu,
Qalxın, çıxmaq bir ova!

Tərtərim
Haraylayır Tərtərim.
Səfərbər et gücünü,
Gəl, ey igid əsgərim!

Ay doğanda
Görüşək Aydoğanda,
Gəl düşmən səddin yaraq,
Gün batıb, ay doğanda.

Dəli dağa
Meh gəlibdir sorağa.
Deyir el geri dönsə,
Gün doğar Dəlidağa.

Çiçəkliyə
Çən gələ Çiçəkliyə.
Yurdumuz azad ola,
Çəmən, çöl çiçəkliyə.

Sarı bulaq
Sarı Yer, Sarı bulaq,
Susuzluqdan təşnəyəm,
Ax bizə sarı, bulaq.

Bədirbəyə
Gəl göçək Bədirbəyə.
Könlüm arzuladığı
Yaylaq yeri bir dəyə.

Yaşıl tala,
Çən gələ ala-tala,
Mən yatam alaçıqda,
Laylamı yağış çala.

Qismət KƏLBƏCƏRLİ

Verdiyev Qismət İdris oğlu (Qismət Kəlbəcərli) Kəlbəcərdə anadan olub. Dövri mətbuatda şerləri ilə çıxış edir. Qarabağ müharibəsi vətərandır.

YANDIM

Qaçqınlıqdan ağır dərđmi olarmış,
Biri mənə “qaçqın” deyəndə yandım.
Xoşbəxt ömrumuzdən, xoş talemizdən
Tanrı nəzərini əyəndə yandım.

Düşmən vətənimə oda yaxanda,
Qanrılıb həsrətlə geri baxanda,
Qabarlı əliylə evdən çıxanda,
Anam dizlərinə döyəndə yandım.

Bu dərđimin yox dərmanı, həkimi,
Sızladı qəlbimin naləli simi,
Vətəndən uzaqda dilənçi kimi
Yardım paltarını geyəndə yandım.

Qismətəm, Vətənim, elim talandı,
Goranboyun alayına calandım.
Gülüstəndən Kəlbəcərə boylandım,
O dağlar gözümə dəyəndə yandım.

GÖZLƏ, QAYIDARAM QƏLƏBƏ GÜNÜ

On üç il bir vüsal həsrətindəyik,
Uzaqda olsam da, bilirdin sağam.
İndi hər döyüşə gedəndə, gülüm,
Ümidim olmur ki, qayıdacağam.

Körpə balamızı bağına basıb,
Hər axşam gözündən yaş tökmə, gülüm.
Ayaq səslərinə sən qulaq asıb,
Diksinmə, sevgilim, qəm çəkmə, gülüm.

Qurtardı dincliyin, rahatlığın da,
Mən əlimə silah alan günümdən.
Həs-rət eşqimizin vüs-al çağında
Məni də haraya çağır-dı Vətən.

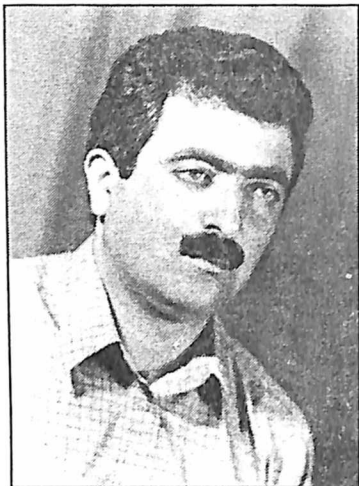
Salma ürəyinə hər qəmi, ünü,
Düşmən qarşısında əyilməz dağam!
Gözlə, qayıdaram Qələbə günü,
Əgər sən gözləsən qayıdacağam!

GECİKİRSƏN

A sevgilim, gecikirsən, hardasan,
Demirsənmi yollarında göz qalıb?
Ürəyimdə qalaqlanıb nə vaxtdan,
Kitab-kitab danışmağa söz qalıb,
Tələs, gülüm, yollarında göz qalıb.

Dəqiqələr dönür aya, ilə, bil,
Bağım-bağçam həsrət qalıb gülə, bil.
Bizim dağlar kədərli-dir elə bil.
İntizarda çəmən qalıb, düz qalıb,
Tələs, gülüm, yollarında göz qalıb.

Sənə olan məhəbbətim bir dəniz,
Hicran zərif ürəyimə salıb iz.
Necə dözü-m, sən mən-sizsən, mən sən-siz,
Ürəyimdə alov qalıb, köz qalıb,
Tələs, gülüm, yollarında göz qalıb.

Xəqani HƏBİBOĞLU

1966-cı ildə Kəlbəcər rayonunun Şaplar kəndində anadan olub. 1990-cı ildə Azərbaycan Pedaqoji Universitetini bitirib. 1998-ci ildə "Azərnəşr" tərəfindən "Arxamca arana gəlibdi Tərtər" kitabı işıq üzü görüb.

Hazırda Kəlbəcər rayon 85 sayılı orta məktəbinin direktorudur.

QALMIŞIQ

Kim oynatdı bu dilbilməz ayını,
Armud düşdü, qurtarmadı oyunu.
Bir kamanın sınıq-sökük yayını
Çəkələyə-çəkələyə qalmışıq.

Arzu qısır, “Gün də doğmur yaylağa”,
Yorğun yabı çata bilmir daylağa,
Biz qeyrəti dözümlü adlı yaylığa
Bükələyə-bükələyə qalmışıq.

Payız gəldi, xəzan vurdu yamacı,
Çöl-çəmənini yaza qaldı əlacı.
Bar eşqiylə bir qurumuş ağacı
Silkələyə-silkələyə qalmışıq.

Küləklərdə sovrulmaqda külümüz,
Dərdin alım, çöllərdədi elimiz.
Nə bağlıdı, nə açıqdı dilimiz,
Kəkələyə-kəkələyə qalmışıq.

ŞEİR YAZIRAM

Ömür ağacının yarpağı - günlər,
Beşinə-üçünə şeir yazıram.
Duyğulara qalmış, dəli olardım,
Mən ağıl gücünə şeir yazıram.

Neçə yazdan biri yaz olar - deyə,
Neçə sözdən biri söz olar - deyə,
Namərdlik, xəbislik azalar - deyə
Köksümün içinə şeir yazıram.

Hərdən daş yeyirəm, qazmaq yerinə,
Daşa söz yazıram, pozmaq yerinə,
Süngüylə Qələbə yazmaq yerinə,
Qaçqına, köçkünə şeir yazıram.

BƏNÖVŞƏ

Ay utancaq gözəl, həyalı gözəl,
Nə tez soldun, gözüm doldu, bənövşə?
Taleyi kəmlərin, gözü nəmlərin,
Kədəri, möhnəti boldu, bənövşə.

De, danış dərđini, duyaram səni,
Solsan, qanım ilə boyaram səni.
Qıysam, bir o qıza qıyaram səni,
O eşq də vədəsiz soldu, bənövşə.

Ürəyim ağrıdan aram olmayıb,
Mənim heç sağalan yaram olmayıb,
Gözəl nadan olsa, aram olmayıb,
Xəqani qanana quldu, bənövşə.

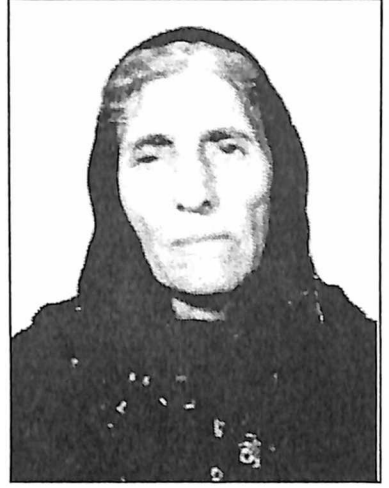

Dərzi SÜSƏN

Kəlbəcərin Kilsəli kəndində dünyaya gələn Dərzi Süsən İstisu qəsəbəsində yaşamış, Kəlbəcər işğala məruz qalandan Bakı şəhərində məskunlaşmışdır.

El-oba arasında dərzi kimi tanınan Süsənin xeyli qoşma, gəraylı, təcnis və bayatısı var.

Yaşının ixtiyar çağına kimi sinəsinin söz boxçasını açmağa cürət etməyən bu el ağbirçəyinin şerləri son zamanları kimi mətuat üzü görməyib.

OLSA

Atardım zalımı iki gözündən,
Kamanı hədəfdə ox mənim olsa.
Aləm yağı olub dursa qəsdimə
Neyləyər ədalət, hax mənim olsa.

Ayağın bükərdim, əlin bükərdim,
Tamahkarın tamah dişin tökərdim.
Şeytan yuvasını bir-bir sökərdim,
Vədə imkan verib, vaxt mənim olsa.

Nadan nə anladı, nə saya məni,
Tapşırıdı nəhs ilə, nəhs aya məni,
Dərziyəm, qaldırır fəzaya məni,
Tale əldən tutub, baxt mənim olsa.

MƏN

Nə baharam, nə də yazam,
Sönməz odam, ocağam mən.
Vətən dərдин bürünmüşəm,
Qürbət əldə qonağam mən.

Ömür keçib talan olar,
Xatirəyə dönüb qalar,
Hər oxuyan yada salar,
Bir naxışlı varağam mən.

Yolum keçib o dağlardan,
Ayrı düşdüm o gülzardan.
Asılmışam bir budaqdan,
Xəzan vurmuş yarpağam mən.

Dərzi, dinlə aram-aram,
Öyünmə ki, sənətkaram,
Ya bir şehli çəmən-zaram,
Ya bir ovuc torpağam mən.

AXTARIRAM

Bu necə kədərdir, bu necə qəmdi,
Qürbət ocağında köz axtarıram?
Huşummu çaşqındı, ağılımmı kəmdi,
Qışın ortasında yaz axtarıram?

Könül havalanır qanad açmağa,
O dağların zirvəsinə uçmağa.
Söz vermişdim ayaqyalın qaçmağa,
Vətən qucağına iz axtarıram.

Tanıyın qəlbimin çatından məni,
Qoruyun dövrünün odundan məni,
Dağlar çıxarmasın yadından məni,
Dərzini qəm yıxır - buz axtarıram.

Balabançı NƏCƏF

Nəcəf Kərim oğlu Nəcəfov 1940-cı ildə Kəlbəcərin Aşağı Ayrım kəndində anadan olub. Mahir balabançı kimi tanınıb. 1965-ci ildən Aşıq Şəmşir adına Kəlbəcər rayon mədəniyyət evi Xalq aşıqlar ansamblının fəal üzvlərindəndir. 1987-ci ildə Sankt-Peterburqda keçirilən on beşinci Ümumittifaq Xalq Yaradıcılığı Festivalının və Azərbaycan aşıqlarının dördüncü qurultayının iştirakçısı olub və diplom, fəxri-fərmana layiq görülib. Sözü balabanda qandırın ustad hərdən aşıq şeri formalarında qələmini də sınayır.

1999-cu ildə "Qaş qaraldı, göz görmədi" kitabı işıq üzü görüb.

GƏLMİŞƏM

Daşürəyəm, yaş da çıxmır gözümdən,
Axan seli üzdə qoyub gəlmişəm.
Quzuları anasından ayırıb,
Bilə-bilə küzdə qoyub gəlmişəm.

İtirdik dağları, var-dövlət hanı?
İtirdik şöhrəti, itirdik şanı.
Ağsaqqal, ağbirçək, uşaq, cavanı,
Dərə-təpə, düzdə qoyub gəlmişəm.

Buz bulaqlı bir kuzəydi Kəlbəcər,
Cənnət ilə üz-üzəydi Kəlbəcər,
Sazlı-sözlü möcüzəydi Kəlbəcər,
Nəcəf, səni sözdə qoyub gəlmişəm.

BAXIRAM

Bəyənib yemirdim balı, qaymağı,
İndisə turşuyan şora baxıram.
Dizlərim tutulub, görməyir gözüm,
Bu gün-sabahlığam, gora baxıram.

Olubdu keçmişdə şöhrəti-şanım?
Yatmıram gecələr, ağrıyır canım.
Yuvasız bir quşam, yoxdu məkanım,
Özüm də bilmirəm hara baxıram.

Hanı Kəlbəcərim - səngər qalalı?
Loğman İstisuyum başı bəlalı.
Nəcəfəm, didərgin, yolları bağlı,
Murovun başında qara baxıram.

Azər ŞAHSUVAROĞLU

Abdullayev Azər Şahsuvar oğlu 1962-ci ildə Kəlbəcər şəhərində anadan olub. Xalq Təsərrüfatı İnstitutunu bitirib, ali təhsilli iqtisadçı kimi Kəlbəcərdə əmək fəaliyyətinə başlayıb. Müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. Xalq ruhunda, ənənəvi üslubda şerlər yazır.

O

Aqıl üçün quldu Azər,
Baş əyməz hər gədəyə o.
Nə bir kəsə quyruq olar,
Nə də düşər yedəyə o.

Yarpaq kimi əsər qəlbi,
Zəmanədən küsər qəlbi,
Sel qabağı kəsər qəlbi-
Dözər neçə hədəyə o.

Qurravazı adam saymaz,
Sadəliyi əldən qoymaz,
Yüz il qulaq asar, doymaz,
Müdrək sözlü dədəyə o.

OLDU

Aman Allah, bu nə dərddi-
Elim, obam talan oldu?!
Kəlbəcərin yadigarı
Üç cüt, bir tək qalan oldu.

Gör nələrdi qəlbi didən,
Gör kimlərdi sözü gedən.
Ona-buna yardım edən
İndi yardım alan oldu.

Gün keçirdi, neçə boş gün,
Köç eylədi neçə köçkün,
Harda qaldı, harda, xoş gün
Yuxu oldu, yalan oldu.

Dünya yaman bədəməldi-
Namərd etdi qovub mərdi.
Azər kimi görən dərddi
Ürəyinə salan oldu?!

Adil DƏLİDAĞLI

Adil Seyidov 1967-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Nəcəfulilər kəndində anadan olub. 1995-ci ildə M.F. Axundov adına APİ-ni fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1996-cı ildə Novosibirsk şəhərində müəllimlik fəaliyyətinə başlayıb. Sonra Vətənə qayıdaraq 1998-ci ildə Bakıdakı 88 sayılı liseydə, 1999-cu ildə isə Binəqədi rayonundakı 157 sayılı məktəbdə ixtisası üzrə müəllim işləyib. 2003-cü ildən həmin məktəbdə direktor müavini.

"Palitra", "Qanun səsi", "Yenilik", "Media Azərbaycan" qəzetlərində, "Qisas çağırır" almanaxında bir neçə şeri dərc olunub.

GƏTİRMİŞƏM

Demə “Ad günümə əliboş gəlib”,
Bir az səbirli ol, döz, gətirmişəm.
Dilimdə neçə min şirin kəlamlar,
Ürəyimdə atəş, köz gətirmişəm.

Var gözümün nuru, çıraq yoxdusa,
Çək şişə qəlbimi, kabab yoxdusa.
Ən dadlı, ən meyxos şərab yoxdusa,
Eşqin şərabını süz, gətirmişəm.

Gecələr yatmayıb duaçın olan,
Həsərdən gül təki saralan, solan,
Görəndə sevincdən kövrələn, dolan,
Bir cüt həsrət dolu göz gətirmişəm.

SƏNİN

Dedin görmədikcə unudacağam,
Təsəlli alırdım sözündən sənin.
Bilmirdim daha çox yandıracaqsan,
Aralı olduqca közündən sənin.

Yaman darıxmışam səninçün yenə,
Elə bil, illərdir həsrətəm sənə.
Yaxşı ki, xəyalın yaxınmış mənə,
Şirin vüsalından, özündən sənin.

“Unut!”-Demə mənə, ay adı pünhan,
Dəliso v sevgimə pay, adı pünhan.
Adili öldüyə say, adı pünhan,
Hər kənar düşəndə gözündən sənin.

Vaqif HƏSƏNOĞLU

Bayramov Vaqif Həsən oğlu 1951-ci ildə Kəlbəcərdə anadan olub. Gəncə Politexnik Texnikumunu bitirib. Gənc yaşlarından şeir yazmağa başlayıb. Şerləri "Ulduz", jurnalında, "Azərbaycan gəncləri", "Yenilik" qəzetlərində dərc olunub.

Kəlbəcərin işğalından sonra Xanlar rayonundakı Murovdağ qəsəbəsində məskunlaşan Vaqif Həsənoğlunun şerləri indi daha çox yurd həsrəti üstündə köklənib.

DÖNÜB

Didərginəm, el həsrəti
Əyən qəddim milə dönüb.
Saçım bəyaz, qəlbim ayaz,
Hər günüm bir ilə dönüb.

Düşündükcə o dağları,
Ömrüm–günüm oldu yarı,
Soruşsalar mən qəmxarı,
Deyin yanıb külə dönüb.

Obam harda, elim hanı,
Güllü çəmən, çölüm hanı?
Danışmağa dilim hanı,
Göz yaşlarım selə dönüb?

KAŞ

Yaman qəribsədim yurd həsrətilə,
Vüsala yetməyim tez olaydı kaş.
Dağların qoynuna dönəydim bir də,
Bəxtim çiçəklənən yaz olaydı kaş.

Saçıma baharda düşübdümü dən?
Qəlbim doymayıbdı meydən, məzədən,
Sevib–seviləydim bir də təzədən,
Yarım bir vəfalı qız olaydı kaş.

Vaqif, ürəklərdə qəm olmayaydı,
Nadanlıq, nakəslik cəm olmayaydı,
Hər nə istəsəydim kəm olmayaydı,
Yoxuşlu yollarım düz olaydı kaş.

AY ALLAH

Neçə ildi yurd-yuvasız, elsizəm,
Neçə ildi didərginəm, ay Allah!
Qəm yükündən qabar olub ürəyim,
Neçə ildi dərdi minəm, ay Allah!

Ərşə çəkilibdi yuxu gözümdə,
Kəlbəcərdi söhbətim də, sözüm də,
Neçə ildi qalmayıbdı dözüüm də,
Çalın-çarpaz dağdı sinəm, ay Allah!

Təsəllimi hardan alım, de, hardan?
Əzizdi vətənim dövlətdən-vardan,
Qurtar qərilibkdən, Vaqifi dardan,
Nədən belə qaragünəm, ay Allah?!

Güllər MƏMMƏDQIZI

Sadıqova Güllər Məmməd qızı 1930-cu ildə Kəlbəcər rayonunun Otaqlı kəndində anadan olub.

Bir müddət kənd kitabxanasının müdiri olmuş və o vaxtdan da bədii ədəbiyyata böyük maraq göstərmişdir. Gənclik illərindən şeir yazsa da, ömrünün ağbirçək çağlarında, daha doğrusu, Kəlbəcərin işğalından sonra bunu bürüzə vermişdir.

2001-ci ildə "Qərirlər ağsın oxuyan durna" adlı şeirlər kitabı çapdan buraxılıb. 2005-ci il mayın 3-də vəfat etmişdir.

KƏLBƏCƏRİ GÖRƏ BİLSƏM

Dağlar aşdıq üzü bəri,
Yağıya qaldı yurd yeri,
Ömrüm-günüm dönər geri,
Kəlbəcəri görə bilsəm.

Qəriblikdə çəkdim nələr,
Çətin bir də üzüm gülər...
Gözlərimə işıq gələr
Kəlbəcəri görə bilsəm.

Qarlı Murovdan aşaram,
Nə yorular, nə çaşaram,
Təzədən yüz il yaşaram,
Gəlbəcəri görə bilsəm.

Torpağına sürünərəm,
Yarpağına bürünərəm,
Vallah xoşbəxt görünərəm-
Kəlbəcəri görə bilsəm.

Güllərə Həcər ağlayar,
Neçə igid, ər ağlayar,
Məni Kəlbəcər ağlayar-
Kəlbəcəri görə bilsəm.

BAYATILAR

Yaz ağlaram.
Hər payız, yaz ağlaram.
Dildə ağım, bayatım,
Sinəmdə söz ağlaram.

Bu dərddən qəlb ağladı,
Yaş üzümü dağladı.
Murov yaylığım atdı,
Saçlarım buz bağladı.

Ağlasın ellər məni,
O şirin dillər məni.
Qəbrimi qaz Murovda,
Vursun o yellər məni.

Yaz gəlsə, gülə gəlləm,
Dindirsen, dilə gəlləm.
Möhnət ilə, qəm ilə
Sinəsi silə gəlləm.

Tərtər axası deyil,
Dağ-daş yıxası deyil.
Kəlbəcərin zülümü
Yaddan çıxası deyil.

Tərtərim daşqın olar,
Dalğası daş, qum olar.
Yurdu itirən kəsin
Huş-başı çaşqın olar.

Gülü dərənə kimi,
Dərib sərənə kimi.
Gözlərim yuxu görməz,
Yurdu görəne kimi.

Gedən boz atdı, getmə,
Yolun uzaqdı, getmə.
Anamın göz yaşları
Sənə duzaxdı, getmə.

Oğul, bezar olmuşam,
Çöllər gəzər olmuşam.
Bu dözülməz dərdimə
Necə dözər olmuşam.

Mən aşıq qucaq-qucaq,
Olduq yurdundan qaçaq.
Kəlbəcərdən gələndən
Nə odun var, nə ocaq!

Əzizinəm yanarsız,
Ya heyvasız, ya narsız.
Vallah bir ah çəkərəm,
Qaçqın ellər, yanarsız.

Tutdular oda səni,
Verdilər bada səni.
İmana gəlləm, Vətən,
Görsəm yuxuda səni.

Qəlbi soyuqlar gördüm,
Köksü oyuqlar gördüm.
Qəriblikdə qəm əyən
Boynu buruqlar gördüm.

Eləmi fağır, ağla,
Qəm yükün ağır - ağla.
Kəlbəcərsiz ömrünə
Göydən qan yağır, ağla!

Gəzməm dağı, aranı-
Yağı kəsib aranı.
Kəlbəcərsiz ölürəm,
Vətən seçim haranı?!

Güllərin yaşdı gözü,
Sellənib daşdı gözü.
Buz heykələ dönübdü,
Borandı, qışdı gözü.

Gülgəz XƏLİLQIZI

Gülgəz Xəlil qızı 1907-ci ildə Kəlbəcərin Ağcakənd kəndində anadan olub. El arasında tanınmış şair-publisist, etnoqraf, muzeşünas Şamil Əsgər Dəlidağın anasıdır. Dili bayatlı-ağılı Gülgəz nənənin özündən sonra qalan bayatıları "Şirvanəşr"də 2001-ci ildə çapdan buraxılıb.

BAYATILAR

Yandım, yandım su dərdi,
Dolça çəkər su dərdi.
Öləydim, qurtaraydım,
Çəkməyəydim bu dərdi.

Maral otlar, xam olsun,
Otlaq yeri xam olsun.
Dərdimi mən söyləyim,
Gün gəlib axşam olsun.

Yatmısan, oyan, dağlar,
Al-qana boyan, dağlar.
Bura zülümxanadı,
Necədi o yan, dağlar?

Bu yerdə xəstə mənəm,
Yatıram, xəstə mənəm.
Baş yastıqda, göz yolda,
Qulağı səsdə mənəm.

Dərd adamı dəng eylər,
Dəli eylər, dəng eylər.
Dərd adamı öldürməz,
Saraldıb bədrəng eylər.

Qoyunun qara bağı,
Ağ bağı, qara bağı.
Dolubdu sümüyümə,
Heç çıxmır zalım ağrı.

Kiri, gülüm, ağlama,
Oldu zülüm, ağlama.
Bir vədəsiz yel əsdi,
Tökdü gülüm, ağlama.

Bu şöhrətə, bu şana,
Arı qonmaz bu şana.
İgidin oğlu gərək
Qoysun eldə nişana.

Şirin-acın deyiləm,
Başda tacın deyiləm.
Məni yada salmırsan,
Yoxsa bacın deyiləm?

Öküzüm - ala öküz,
Gəl çıxma yala, öküz.
El köçüb, yurd yığışıb,
Qalmısan dala, öküz.

Qəddimizi əyir dərd,
Yanır göyür-göyür dərd.
Mən özüm ağlamıram,
Bir-birinə dəyir dərd.

Kaş ki, bir quş olaydım,
Kola qonmuş olaydım.
Sənin o dar günündə
Sənnən olmuş olaydım.

Gedin deyın anama,
Dağlar düşüb arama.
Qardaş məlhəm eyləsin,
Bacı baxsın yarama.

Dərddən zara gəlmişəm,
Günü qara gəlmişəm.
Ağcakəndim hardadı,
Hardan hara gəlmişəm?

Unudulmaz o dağlar,
O düyünlər, o dağlar.
Mənim qaçqın halıma
Daş sızıldıar, od ağlar.

Biçənəkdən keçəydim,
Gül-çiçəkdən seçəydim.
Kaş Məşədi Əhmədin
Bulağından içəydim.

Dəlidağım hanı bəs?
Hanı şöhrət-şanı bəs?!
Qəlbə dolan bu dərdlər
Qaraltmazmı qanı bəs?!

Köçərdik Ortayurda,
Qalardıq üç ay orda.
Nehrəni çalxayardı
Mənimlə elti Xırda.

Hanı o şux meşələr,
Nərgizlər, bənövşələr?
Moruqlu, qarağatlı
Gözəl-göyçək guşələr?

Yurdda göbələk hanı?
Çöldə çiyələk hanı?
Daha gözə görünmür,
De bunlar, fələk, hanı?

Hanı o Tərtər çayı?
Hanı harayı-hayı?
Əvəzində yaranıb,
Qəlbimdə qəm sarayı.

Xəstəyəm, yatan mənəm,
Qəmə qəm qatan mənəm.
Daha bir də görünməz,
Ulduzu batan mənəm.

Bir bəxti qaralıyam,
Ürəyi yaralıyam,
Soruşma, qadan alım,
Bilmirəm haralıyam.

Dərdin küləsiyəm mən,
Çətin güləsiyəm mən.
Kəlbəcər deyə-deyə,
Vaxtsiz öləsiyəm mən.

Amansız bir gündü bu,
Dərmansız bir gündü bu.
Demən qaçqın olmuşuq,
Zülümdü, sürgündü bu.

Adıma qaçqın demən,
Huşuma çaşqın demən,
Sel dayanmaz önündə,
Dərdimə daşqın demən.

Əcəldir azar mənə,
Hökmünü yazar mənə,
Çətindir Dəlidağda,
Qazılsın məzar mənə.

Yolum düşdü dumana,
Ümid yoxdu gümana.
Oyun açdı başıma
Üzü dönmüş zamana.

Xalqı sevən ürəkdir,
Halal olan çörəkdir.
Yetmək üçün mənzilə,
Dəli köhlən gərəkdir.

Bizə barsız dünyasan,
Bizə karsız dünyasan.
Əvvəl-axır hamıya
Etibarsız dünyasan.

Nüşabə BƏKİRQIZI

Nüşabə Bəkir qızı Qurbanova (Bayramova) Ağdaban kəndində dünyaya gəlib. Bərdədə orta təhsilini başa vurduqdan sonra Bakı Kitabxanaçılıq Texnikumunu bitirib.

Miskin Abdal ocağından olan Nüşabə xanım Bəkirqızı Ağdabanlı Qurbanın nəvəsi, Dədə Şəmşirin qardaşı qızıdır. Gənc yaşlarından sazı-sözə bağlanan Nüşabə xanımın da nə vaxtsa əlinə qələm alacağına heç kim şübhə etmirdi.

Dövri mətbuatda ara-sıra şeirləri dərc olunur.

CEYRANIM

Xəzan yeli sıgallayıb telini,
Qocalmışan bala-bala, ceyranım!
Axıtmısan kiprikdən yaş selini,
Xəyallara dala-dala, ceyranım!

Heyranıyam ay parası üzlərin,
Zümzüməli bulaqların, düzlərin.
Söylə, məni axtarıbmı gözlərin,
Dağ döşündə dola-dola, ceyranım?

Ömür ötüb, yaş yarıya olub tən,
Yarı yağış, yarı duman, yarı çən.
Bu dünyada yaşatmışan təkçə sən,
Ürəyimi ala-ala, ceyranım!

Sormusanmı bənövşədən baharda?
Aramısan, axtarmısan de harda?
Qorxmadınmı, xəzan dəyib saralda,
Sənə həsrət qala-qala, ceyranım?!

OLUM

Sən mənsiz qəribsə, sən məni axtar,
Könlündə bir itkin sorağın olum.
Ötən günlərimi dön geri qaytar,
Ağarmış saçında darağın olum.

Sən mənsiz qəribsə qızıl payızda,
Ətirli güllərdən soraqla yazda.
Bir qış axşamında çöldə, ayazda,
Soyuqdan üşümüş yanağın olum.

Sən mənsiz qəribsə hər axşam çağı,
Bülbül ol, göz dolan o gülsüz bağı.
Tənhalıq bürüsə yalqız otağı
Bəlkə, ay insafsız, qonağın olum.

Sən mənsiz qəribsə ömür boyunca,
Saxla ürəyində, ürək doyunca.
Göz-gözə ömürlük həsrət olunca,
Qoy bircə busəli dodağın olum.

AMANDI

Hər çörək kəsdiyın kəsə dost demə,
Tapdayıb hörmətin atar, amandı.
Hər üzə gülənin çörəyın yemə,
O, tikə dalında yatar, amandı.

Çox candan keçənə inanma qəti,
İküzlünün olarmı heç qeyrəti?
Bir dünyalıq sən etdiyın hörməti
Bir qara qəpiyə satar, amandı.

Xainin, xəbisin umma köməyın,
Dalda ətin kəsər, üzdə çörəyın,
Namərdin ununa batsa ələyın
Düşməni qulağına çatar, amandı.

Boğazdan yuxarı can deyər yüzü,
Şərəfsiz adamın qızarmaz üzü.
Ləyaqət bilməyən bir nadan sözü
Ox kimi köksünə batar, amandı.

Kifayət İSMAYILQIZI

Cabbarova Kifayət İsmayıl qızı 1955-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Dərəqışlaq kəndində anadan olub. Kəlbəcər rayon 2 saylı orta məktəbini və BDU-nun kitabxanaçılıq fakültəsini bitirib. Kəlbəcərin işğalına kimi rayon Mərkəzi Kitabxana Sistemində işləyib, 1993-cü ildən isə M. F. Axundov adına milli kitabxanada çalışır. Məqulə və şeirləri ilə ara-sıra respublika mətbuatında çıxış edir.

KƏLBƏCƏRƏ GEDƏN YOLLAR

Ənvər Rzanın ruhuna hörmətlə

Gözlərimdən keçib gedir,
Qəhərimdən içib gedir
Kəlbəcərə gedən yollar.

Necə düzəldim qəddimi,
Pozum köksündən rəddimi,
Kəlbəcərə gedən yollar?!

Dərdli qəlbim umudludur...
Nə xoşbəxtdir, nə mutludur
Kəlbəcərə gedən yollar.

Gileyimdən keçib gedir,
Taleyimdən keçib gedir
Kəlbəcərə gedən yollar.

Həsretim tufan qoparar,
Bir gün məni də aparar
Kəlbəcərə gedən yollar...

Sevda DƏLİDAĞLI

Sadıqova Sevda Rza qızı 1967-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Nadirxanlı kəndində anadan olub. Kiçik yaşlarından poeziyaya maraq göstərir. "Taleyimdən küsmürəm" və "Mənim könlüm deyir ki..." kitablarının müəllifidir. Torpaq itkisinin gətirdiyi ağırlı mövzu demək olar ki, onun şerlərinin əsasını təşkil edir.

Sevdanın "Mənim könlüm deyir ki..." kitabının ön sözündə şair Ağə Laçınlı yazır: "Şairə qızımın şerlərini oxuduqca düşündüm ki, şair olana savad lazım deyil, vacib olan İlahi Ruhdur ki, o da Sevdanın qəlbinə hakim kəsilib..."

MÖHTACAM

Kimsənin xoş sözü ovutmur məni,
Təkçə sənin xoş sözüne möhtacam.
Zülmətə döndərdi nurlu qəlbimi,
Sənsiz günün gündüzünə möhtacam.

Mənim ürəyim tək inləməz kaman,
Dərdimi danışsam, dağ dözməz, inan.
Bil ki, məni məndən elə almısan,
Özgəyə yox, öz-özümə möhtacam.

Gəl, sevincə dolsun könül otağı,
Gəl, qoy çiçək açsın arzular bağı.
Gəl, gəlsin mənim də bəxtiyarlığım-
Məhəbbətin dad-duzuna möhtacam.

İSTƏMƏDİM

İstəyim olmasın kədər, qəmim,
Dövlət istəmədim, var istəmədim.
Bar umdum - barınam ömür bağından,
Söyüddən, çinardan bar istəmədim.

Elə körpəlikdən dərdim çox olub,
Demirəm sevincim tamam yox olub.
Könlüm möhtac olub, gözüm tox olub,
Tanrıdan səbrimi dar istəmədim.

Görsəm ki, birinin gözündə yaş var,
Dözməyir ürəyim, eyləyir qubar.
Sevda, insanlarda ola etibar,
Vəfasız, ilqarsız yar istəmədim.

Nizami HACIOĞLU

Məhərrəmov Nizami (Vaqif) Hacı oğlu 1952-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Xöləzək kəndində anadan olub. Orta məktəbi Kəlbəcər şəhərində bitirib. 1973-cü ildə Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunu bitirərək, iqtisadçı ixtisasına yiyələnib. 1978-ci ilə kimi Kəlbəcər Rayon İstehlak Cəmiyyətində çalışıb. Hazırda Respublika Sosial Müdafiə Fondu Bakı şəhəri Yasamal rayon şöbəsinin müdir müavini.

Şərləri dövrü mətbuatda dərc olunub.

QADASI

Gətirmə dərdləri dərdimin üstə,
Öz dərdim özümə bəsdi, qadası.
Bu alın yazısı, tale işidir,
Xudam verdiyini kəsdi, qadası.

Həyat dedikləri bir laləzardır,
Hər güldə, çiçəkdə min büsat vardır.
Ömür-gün bağçası gördüm ki, qardır-
Üstündən qara yel əsdi, qadası.

Nə sevgilim qalıb, nə yarım indi,
Nə yağışım yağır, nə qarım indi.
Nə dövlətim qalıb, nə varım indi,
Vaqif bir quruca sədi, qadası.

OLMAMIŞAM

Ey mənə uzaqdan baxan gözəlim,
Mən hələ sən deyən qocalmamışam.
Qocalıq – ucalıq, yaşın zirvəsi,
Hələ o zirvəyə ucalmamışam.

Ömür çox qısadır- anlayıram mən,
Yarıdan çoxunu anlayıram mən.
Hərdən də özümü danlayıram mən,
Bu fani dünyadan bac almamışam.

Hələ fələk salmaz məni kəməndə,
Hələ görüşüm var yaşıl çəməndə...
Çəkib yüyənini, minib səməndə
Sürməyə gücüm var, qıc olmamışam.

Vaqifəm, hay salıb, haray istərəm,
Paxır ürəklərə qalay istərəm.
Sevgidən yapılan saray istərəm-
Bir özgə sərvətə ac olmamışam.

Xanlar BAYRAMOV

Bayramov Xanlar Abbas oğlu 1952-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Dəmirçidum kəndində anadan olub. H. Zərdabi adına Gəncə Pedaqoji İnstitutunu bitirib. Bir müddət kənd orta məktəbində müəllim işləyib. Sonra kənd sovetinin katibi və sədri olub. 1993-cü ildən taleyinə didərginlik düşəndən Gəncə şəhərində müvəqqəti məskunlaşıb.

Bədii yurudıcılıqla məşğul olan Xanlar Bayramov "Obasız dağlar" adlı şeirlər kitabının müəllifidir.

BƏXTİM

Yandırdın yalançı dünyada məni,
Göylərə dağıtdın külümü, bəxtim.
Qohumun-qardaşın, dostun-düşmənin
Gödəltədin yanında dilimi, bəxtim.

Bu fani dünyada etdin avara,
Həsret qoydun məni əhdə-ilqara,
Sinəmə sən vurdun silinməz yara,
Soldurdun vədəsiz gülümü, bəxtim.

Çiçəkli yazımı zimistan etdin,
Günahım olmadı - sən qəsdən etdin.
Xanları dünyada həvəsdən etdin-
Bağlayıb gözümü, əlimi, bəxtim.

ŞİRİN

Sevirəm sözünü işlədən gözəl,
Can şirindi, dünya şirin, yar şirin?
Dediklərim nə mürəkkəb, nə sadə,
Namus şirin, vicdan şirin, ar şirin?

Sevən çoxdu, mənasını bilən az,
Axır məqam ağlayan çox, gülən az,
Bir az düşün, gəl eyləmə belə naz,
Ağıl şirin, kamal şirin, var şirin?

Xanlaram, bu işdə naçar olmuşam,
Dözmək olmur, daha qaçar olmuşam.
Çox pünhan dərdimi açar olmuşam,
Arzu şirin, ilqar şirin, bar şirin?

AĞLAYIR

Əsir düşüb Vətənimdə Vətənim,
Obalar dağıldı, ellər ağlayır.
Zalım oldu zəmanənin gərdişi,
Bülbül həsrət çəkir, güllər ağlayır.

Ürəklərdən kədər, qəmlər silinmir,
Kim ölüb, kim qalıb, yeri bilinmir.
Bacı yad olubdu, qardaş görünmür,
Çatmır bir-birinə əllər, ağlayır.

Hər yoldan ötənə indi söz olduq, .
Alışdıq kül olduq, yandıq köz olduq,
Vətəndə min idik, burda yüz olduq,
Qırıldı sonalar, göllər ağlayır.

İnciyibmi görən bizdən o dağlar,
Yoxdu qonaq-qara, boşdu oylaqlar?
Sızım-sızım sızıldayır bulaqlar,
Ormanlar ağlayır, çöllər ağlayır.

Taladı el varın, qağalar yedi,
Yerində qalanı dığalar yedi.
Dağlarda cəsədi qarğalar yedi,
Aylar nalə çəkir, illər ağlayır.

Al yanaqlar söndü, nərgizə döndü,
Xanım qız-gəlinlər kənizə döndü.
Xanların göz yaşı dənizə döndü,
Göynəyən sazında tellər ağlayır.

Məhəmməd ƏLƏKBƏRLİ

Məhəmməd Cəlil oğlu Ələkbərli 1968-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Əlibayramlı kəndində anadan olub. 1975-ci ildə kənd səkkizillik məktəbinin birinci sinfinə gedib və 1985-ci ildə Zar kənd orta məktəbini bitirib. 1986-88-ci illərdə hərbi xidmətdə olub. Qiyabi ali təhsil alan Məhəmməd Ələkbərli jurnalistlik peşəsinə maraq göstərüb və bir neçə qəzet redaksiyalarında bu peşənin sirlərinə yiyələnib. 1996-cı ildən «İslahat» qəzetinin baş redaktorudur. 2003-cü ildə çapdan buraxılan «Bacar dərdə dözməyi sən» şerlər kitabının müəllifidir. Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvüdür.

QOY ELƏ YAŞATSIN XƏYALLAR MƏNİ

İtirdim tapdığım son təsəllimi,
Daha mənasızdır bu dünya mənə.
Bu fani dünyanın cah-cəlalından
Şirindir yar olan bir rəya mənə.

Əgər sönbüdürsə bəxtin günəşi,
Zülmət bir həyatı yaşayım niyə?
Məni yaşadacaq ümid yoxdusa,
Qəm-kədər yükünü daşıyım niyə?

Sonsuz ayrılığa yol başlayıbsa,
Mənasız günlərə dönmək nə lazım?!
Qoy elə yaşatsın xəyallar məni,
O gözəl dünyadan enmək nə lazım?

TELEFON NÖMRƏSİ... TƏSƏLLİYƏ BAX

Yığıb nömrələri zəng eyləyirəm,
Sənin yoxluğunu mən bilə-bilə.
Telefon çağırır, çırpınır qəlbim,
Süzülür gözümdən yaş gilə-gilə.

Hər gün zəng edirəm yenə ümidlə,
Möcüzə gözləyən insanlar kimi.
Yuxusuz gecələr, narahat günlər
Səndən qalıb mənə yadigar kimi.

Telefon nömrəsi... Təsəlliyə bax,
Gündə neçə dəfə mən zəng vururam.
Sənin həsrətinə dözməkdən ötrü,
Qəlbimi nömrənlə ovundururam.

DƏYİŞİB

Deyirsən ki, dəyişmişəm nədənsə,
Bilmirsənmi həsrət məni dəyişib?
Öz-özümə, için-için yanmışam,
Bu gizlicə ülfət məni dəyişib.

Axı necə dəyişməyim, necə mən,
Kimsə varmı kədərimi bölə tən?
Qismətimə qəm yazılıb əzəldən,
Kədər məni, möhnət məni dəyişib.

Yaltaqlıqdan üzə pərdə taxan var,
Durğun su tək hər tərəfə axan var.
Məhəbbətə əyləncə tək baxan var,
Beləsinə nifrət məni dəyişib.

Əyilməzəm düşməyə mən, yada mən,
Dəyişməzəm, atılsam da oda mən.
Biganəyəm şöhrətə mən, ada mən,
Bəlkə də bu adət məni dəyişib.

Məhəmmədəm, safdı arzum, diləyim,
Dar günümdə dostlar olub görəyim.
Onlar üçün dəyişməzdi ürəyim,
Nə olsun ki, həyat məni dəyişib.

Ələmdar KEŞTƏKLİ

Ələmdar Nəriman oğlu Əmiraslanov 1958-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Keştək kəndində anadan olub. Kəlbəcərdə orta məktəbi, sonra Bakıda Slavyan Universitetinin Rus dili və ədəbiyyatı fakültəsini bitirdikdən sonra doğma yurda qayıdaraq, Yellicə, Armudlu, Təkdam, Həsənlər kənd məktəblərində müəllim işləmişdir.

Ələmdar Keştəklinin indiyə kimi iki şer kitabı çapdan buraxılmışdır.

YAXŞIDI

Kinayəli sözlər gəl demə mənə,
Öz yurdumun dadı, tamı yaxşıdı.
Dəbdəbəli saraylardan bil, yenə
Kəlbəcərin qara damı yaxşıdı.

Barı gəl danışma sudan-havadan,
Qızınmadıq suynan yanan sobadan.
Billur qabqacaqdan, gümüş tavadan,
Nənəmin köhnə mis camı yaxşıdı.

Ələmdaram, dərd sinəmi dəlibdi,
Məsləhəti yazı yazan bilibdi.
Sənə elə, mənə belə gəlibdi,
Yurdunu sevir sə, hamı yaxşıdı.

İNDİ

təcnis

Yayın istisində qovrulan ürək,
Darıxma, dan yeli ay əsər indi.
Olaydım Göyçədə, ya Dəlidağda,
Dağlarda bulaqlar, ayə, sərindi.

Gəl götür qələmi ələ, bir də yaz,
Gələ üzümüzə orda bir də yaz.
Gəlməyə quşbeyin, bir ağı dayaz,
Meydan ağılındı, ayə, sərindi.

Götür külüngünü ayır, yar daşı,
Yağdırır başıma nadan yar daşı,
Yarı çiyinə al, indi yar daşı,
Aç qəlbi hamıya, ayə, sər indi.

Söz deyib yazmağa gəlməyir üzüm,
Naşıyam, dəryada mən necə üzüm?
Gedib yar bağından bir ləçək üzüm,
Ələmdara eylər yar əsər indi.

Zamin QURBANOV

Zamin Bakir oğlu Qurbanov 1960-cı ildə Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndində anadan olub. 1976-cı ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra Sumqayıtdakı kimya zavodunda operator kimi əmək fəaliyyətinə başlayıb. 1978-80-ci illərdə hərbi xidmətdə olub.

Zamin Qurbanov Dədə Şəmşir ocağının yetirmələrindəndir.

İMİŞ

Çox düşündüm, mətləb qana bilmədim,
Demə, buna səbəb az yaşım imiş.
Dost-tanışa dedim vaxtsız qocalma,
Bilmədim ağaran öz başım imiş.

Taleh tezcə verdi ömrümü qışa,
Heç kəsin bəxt oxu dəyməsin daşa.
Elə bil ki, düşdüm leysan yağışa,
Sən demə, bu yağış göz yaşım imiş.

Zamin, bax gərdişin ruzigarına,
Hicran verdi əmr novbaharına,
Gördüm xilaf çıxan etibarına
Bir yad kimsə deyil, qardaşım imiş.

MƏNƏM

Gileyliyəm, fələk, sənin əlindən,
Sönməyən odlara qalanan mənəm.
Didərgin olmuşam doğma elimdən,
Qəmlərin əlində talanan mənəm.

Dünya xəlbirində fırladır məni,
Yağdırır başıma qəm möhnətini.
Uçurub könlümün səltənətini,
Batıb al-qanına bulanana mənəm.

İnsan gərdiş üçün itaətkardı,
Günüm ahla keçdi, saçım ağardı.
Əcəl öz bağına qonaq çağırdı,
Xəzanlı bağçanı dolanan mənəm.

Zamin, gözlərinin silinməz yaşı,
Getməz xəyalımdan sevda ataşı.
Başına dəydikcə taleyin daşı,
Hicran rübabında çalınan mənəm.

VERİB

Haqq deyə, göylərdən yapışan yazıq,
O dərdi, möhnəti gör kimə verib?
Kədərdən od tutub alışan yazıq,
Əzabı, zəhməti gör kimə verib?

Dünya o dünyadı, tarix dəyişib,
Bu fikri çəkməkdən başım keyləşib.
Altun saraylarda cəllad əyləşib,
Qüvvəti, qüdrəti gör kimə verib.

Qarğalar bülbülə deyir şikəstə,
Namərd hökm oxuyur mərdə qəfəsdə,
Gədələr əyləşib xəzinə üstə,
Dövləti, sərvəti gör kimə verib.

Gözdə su qalmadı, damcı yaş üçün,
Zamin, çox ağlarsan sən için-için.
Dəyişə bilməzsən hökmün gərdişin,
Qəmli hekayəti gör kimə verib.

Hikmət ƏLİŞOĞLU

Məmmədov Hikmət Əliş oğlu 1981-ci ildə Kəlbəcər Rayonunun Otaqlı kəndində anadan olub. Azərbaycan Dövlət Kənd Təsərrüfatı Akademiyasının məzunudur.

Şer yazmaq həvəsi onda erkən başlasa da, dövrü mətbuatda son vaxtlar dərc olunmağa başlayıb. Ailələri Hacıkənd qəsəbəsində məskunlaşıb.

ALIN YAZISI

Bu həyat çətin ki, üzümə gülə,
Üreyim dağlıdır, sinəm sitəmli.
Nələr çəkdiyimi kim hardan bilər,
Yenə də qalmışam gözləri nəmli.

Həsretlə açılır üzümə səhər,
Doğan günəşə də dodaq büzürəm.
Dözülməz həsrətə dözüb birtəhər,
Əlçatmaz vüsala körpü düzürəm.

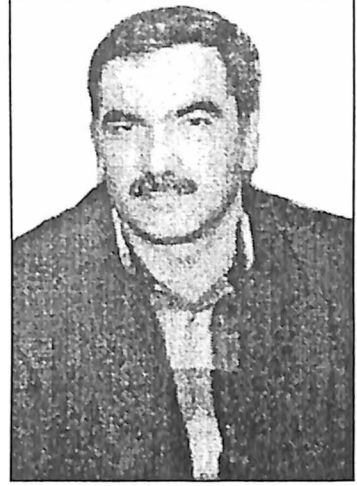
Kədər ümmanında olub bir gəmi,
Özüm də bilmirəm üzürəm hara.
Sinəmə dağ çəkir hicranın qəmi,
Son qoy intizara, gəldim zinhara.

Bu alın yazısı - pozulan deyil,
Tanrıdan verilib mənə bu qismət.
Yalvarıb yaxandan asılan deyil,
Dərdini içində daşıyır Hikmət.

Şahmalı ŞÜKÜROV (Hidayət)

Kəlbəcərin Quzeyçirkin kəndində anadan olub. Ali Hərbi Akademiyanı bitirdikdən sonra Bərdədə yaşayıb. Bədbəxt hadisə nəticəsində sol ayağını itirərək birinci qrup əlil olan Hidayət maraqlı şeirlər müəllifidir. Şeirlərinin əsas mövzusu vətən həsrətiylə bağlıdır.

KƏLBƏCƏRƏ

Bir vaxtı var idi gül də, çiçək də,
Ağac da edirdi naz Kəlbəcərə.
Bir namərd qonşunun xəyanətindən
Qara geydi gəldi yaz Kəlbəcərə.

Talandı sərvəti, talandı varı,
Soldu güllü bağı, töküldü barı.
Qisasın bizdəymiş, ey ulu Tanrı,
Sən atdın sönməyən köz Kəlbəcərə.

Niyə belə etdin, ürəyin daşdı?
Millət ayaqyalın dağları aşdı.
Zülüm ərşə çatıb, bu nə savaşı,
Yandırır, deyirsən döz, Kəlbəcərə.

Sizə qurban olum, a buz bulaqlar,
Gör kimə qalıbdı səfalı dağlar?!
Dərin düşüncədən yorular, ağlar,
Dikilibdi hansı göz Kəlbəcərə?

Hidayət, dərdindən əsir ürəyin,
Müddətdir düşübdür əsir ürəyin.
Xəyalən dağları gəzir ürəyin,
Deyir Dədə Şəmşir söz Kəlbəcərə.

Ənvər ŞÜKÜROV

Ənvər Şükürov Kəlbəcər rayonunun Mollabayramlı kəndində anadan olub. Ömrünün yarıdan çoxunu müqəddəs bir peşəyə - müəllimliyə həsr edib. Hazırda məcburi köçkün kimi Mingəçevir şəhərinə sığınıb. "Dağlar dağımdı mənim" kitabının müəllifidir.

QOCALDIM

Vaxt var idi, zirvələrdə gəzərdim,
İndi də yenmişəm düzə, qocaldım.
Bu uzaq ellərdə, qərib diyarda
Düşmüşəm söhbətə, sözə, qocaldım.

Fələyin qurduğu oyuna düşdüm,
Şıdırğı selinə, suyuna düşdüm.
Qaçqınlıq qışına, yayına düşdüm,
Qırıqlar yenibdi üzə, qocaldım.

İllər ötüşübdü, az deyil yaşım,
Nələr çəkməyibdi bəlalı başım.
Yatıbdı iqbalım, yek olub şeşim,
Dərd-ələm çıxıbdı dizə, qocaldım.

Qaçqınlıq illərim havayı keçdi,
Kəlbəcərsiz ömrüm-günüm bir heçdi.
Yazıq canım sevinc əkdı, qəm biçdi,
Toranlıq yenibdi gözə, qocaldım.

Ürəyimdə çox diləyim, sözüm var,
Sönmək bilməz atəşim var, közüm var.
Ənvər, səndə hər dərdlərə dözüm var,
Deyim dərdlərimi sizə, qocaldım.

Kəmaləddin ÇİRAQ

Çıraqov Kəmaləddin Əli oğlu 1957-ci ildə Kəlbəcər rayonunun Laçın kəndində anadan olub. 1972-ci ildə Kəlbəcər şəhər 2 saylı orta məktəbi, 1980-ci ildə Azərbaycan Pedaqoji Xərici Dillər İnstitutunun ingilis dili fakültəsini bitirib. Əvvəllər Kəlbəcərin Günəşli kəndində müəllim, Laçın kənd məktəbinin direktoru olmuş, sonralar rayonda çıxan «Yenilik» qəzeti ilə əməkdaşlıq etmişdir.

Hazırda Kəlbəcər rayon 111 saylı orta məktəbin müəllimidir.

Bədii yaradıcılıqla da məşğuldur. Dövri mətbuatda aru-sıru şeir və məqalələrlə çıxış edir.

BİLMƏZ

Çölüm özümündü, içim özgənin,
İçimi bilməyən, çölümü bilməz.
Ölüm özümündü, itim özgənin,
İtiyi bilməyən ölümü bilməz.

Yanan ürəyimi oda az qala,
Ölməyimə ya çox, ya da az qala.
Gur ocağım sönəcəkmiş az qala,
Odumu bilməyən külümü bilməz.

Çiçəkli baharam boran içində,
Güllü gülüstanam viran içində,
Ayrılıq uzanır zaman içində –
Yar mənə verdiyi zülümü bilməz.

Fələyin əliylə bağlanıb bacam,
Hardasan, ey bağlı qapılar açan?!
Mənə yara vuran yara möhtacam,
Bir kəs onun kimi dilimi bilməz.

Xəlil SADIQOV

Xəlil Sadıqov Kəlbəcərin Zivel kəndində anadan olub. Uzun müddət əmanət bankında çalışıb. Kəlbəcərdə fəaliyyətdə olan «Dəlidağın nəğmələri» ədəbi birliyinin fəal üzvü kimi tanınıb. Müxtəlif ədəbi janrlarda qələmini sınayan Xəlil Sadıqovun şeirlərinin əksəriyyəti işğal zamanı Kəlbəcərdə qalıb.

TƏKƏM MƏN

Xəyala dalmışam, dediyin kimi,
Dağ dumandı, çəmən şəhdi, təkəm mən.
Günahkardı, itiribdi ilkini –
Əlim gəlmir gözlərimi təkəm mən.

Göylərə baxmaqla dərdim azalmaz,
Könlüm elə zimistandı, yaz olmaz.
Yetim qalan məhəbbətdə naz olmaz,
Qəm sazıyam – «Dilqəmi»yə kökəm mən.

Ötən günə Xəlil necə yanmasın?
Usta varmı, sınaq qəlbi yamasın?
Ürəyimdə əhd-peyman yuvasın
Sən tikmisən, az qalırım sökəm mən.

DEMƏ

Yun gəbə olunca daraq nə çəkir,
Hələ daranmamış xalıyam demə.
Nadan dostum, ürək gözdən oxunmur,
Mən sənə qəlbindən həliyam demə.

Tülkü qurddan qorxar, yarasa gündən,
Əyiləndə ulaq hürkər yükündən.
Zatın yoğrulubsa yovşan kökündən,
Zəhmətkeş arının həliyam demə.

Yəqin mənliyini vermişən yelə,
Hələ gec duyarsan, arsızlıq elə...
Dünyaya gəlmisən sən elə-belə,
Dərdin Xəlil kimi quluyam demə.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

ULU SÖZ, ULU DİYAR (Adil Cəmilin ön sözü)	3
AŞIQ QURBAN AĞDABANLI	7
Dolana-dolana	8
Arasında	8
Könlüm	9
İndən belə	9
Alıbdı	10
Yoxdu, yox	10
Çətindi	11
Görməsin	12
Bir-bir	12
İtirdim	13
Qayıtdı	13
Bal qaymağınan	14
Ürəyim	14
Gözəl	15
Bilməm	16
Nədəndi	16
Bəs ağlamazmı	17
Yaxşıdı	17
Vaxtı	18
Olmaz	18
Mən	19
Gözlər	19
AŞIQ ŞƏMŞİR	21
Bir də gəl	221
Vədəsində	22
Oğluyam	23
Dedim-dedi	24
Beh mənə	25
Görünsün	25
Güllünün	26
Qocaldım	27
Bir səhər mchi	28
Mənim kimi	29
Öldür	29
Murovun	30
Dağlar	32
Məni	32
Əldən gəder	33

AŞIQ BƏSTİ	35
Kimi	36
Bilginən	36
A qurban	37
Bu dünya	37
Ay olmaz	38
Dəyməmiş	38
Düşmüşəm	39
Dağlar	39
Lalə	40
Düşsün	40
Çobandağı	41
Dağlar	41
Məni	42
İnanmır	43
AYRIM ƏHMƏD	44
Nə mənası var	45
Bimar Əli	46
Tərsinə döndü	47
Əsmər	48
Dilbərim	48
Deyiləm	49
Çəkə bilməz	49
Nədəndi	50
ŞAİR FİRUDİN	51
Səndən	52
Dağlar	52
Zavallı-zavallı	54
Gətmə	54
Var	55
Eylədin	56
Qaldı	56
ƏNVƏR RZA	57
Yollar haçalanır	58
Cızz!	58
Dərə	59
Kəndimiz	60
Çörək	60
Payız lövhəsi	61
Külü məni yandırır	62
Bircə sənən, bircə mən	63
Mənim yurdum, mənim xalqım	63
Gözəllik	64

BƏHMƏN VƏTƏNOĞLU.....	66
Bəhmən.....	67
Kəlbəcər mənim.....	67
Dağıldı.....	68
Gözəllər.....	69
Bilər.....	69
Çətindi.....	70
Sən demə.....	71
Mən kiməm.....	72
Dəhşətdir, dəhşət.....	72
Yazığım gəlir.....	73
SÜCAƏT.....	75
Əskik olmaz.....	76
Bu dildə.....	76
Yadıma düşdü.....	77
Kəlbəcəri hardan alım.....	78
Kəlbəcər.....	79
Qızım.....	79
MƏMMƏD ASLAN.....	80
Məndən sonra.....	81
Kəlbəcər.....	82
Ürəyimdə.....	83
Ay dədə şəmşir.....	84
Baharla söhbət.....	85
Günahı kimdə.....	85
Qısqanıram dağları.....	86
Unut görüm.....	87
Azər-Baycan.....	88
ADİL CƏMİL.....	90
Yaşadım.....	91
Qocalır.....	92
Dördlüklər.....	92
Həyat savaş demək.....	93
Daş haqqında düşüncələr.....	94
Ağlaram.....	96
Dədə şəmşir.....	97
Qarlı qış gecəsi.....	98
Gəlmişəm.....	99
Məni bağışlama.....	99
QAMIŞLI RÜSTƏM.....	101
Görməmişəm.....	102
Tək-tək.....	102
Düz gələ.....	103
Sarı.....	103

AŞIQ BƏSTİ	35
Kimi	36
Bilginən	36
A qurban	37
Bu dünya	37
Ay olmaz	38
Dəyməmiş	38
Düşmüşəm	39
Dağlar	39
Lalə	40
Düşsün	40
Çobandağı	41
Dağlar	41
Məni	42
İnanmır	43
AYRIM ƏHMƏD	44
Nə mənası var	45
Bimar Əli	46
Tərsinə döndü	47
Əsmər	48
Dilbərim	48
Deyiləm	49
Çəkə bilməz	49
Nədəndi	50
ŞAİR FİRUDİN	51
Səndən	52
Dağlar	52
Zavallı-zavallı	54
Gətmə	54
Var	55
Eylədin	56
Qaldı	56
ƏNVƏR RZA	57
Yollar haçalanır	58
Cızz!	58
Dərə	59
Kəndimiz	60
Çörək	60
Payız lövhəsi	61
Külü məni yandırır	62
Bircə sənsən, bircə mən	63
Mənim yurdum, mənim xalqım	63
Gözəllik	64

BƏHMƏN VƏTƏNOĞLU	66
Bəhmən.....	67
Kəlbəcər mənim.....	67
Dağıldı.....	68
Gözəllər.....	69
Bilər.....	69
Çətindi.....	70
Sən demə.....	71
Mən kiməm.....	72
Dəhşətdir, dəhşət.....	72
Yazığım gəlir.....	73
SÜCAƏT	75
Əskik olmaz.....	76
Bu dildə.....	76
Yadıma düşdü.....	77
Kəlbəcəri hardan alım.....	78
Kəlbəcər.....	79
Qızım.....	79
MƏMMƏD ASLAN	80
Məndən sonra.....	81
Kəlbəcər.....	82
Ürəyimdə.....	83
Ay dədə şəmşir.....	84
Baharla söhbət.....	85
Günahı kimdə.....	85
Qısqanıram dağları.....	86
Unut görüm.....	87
Azər-Baycan.....	88
ADİL CƏMİL	90
Yaşadım.....	91
Qocalır.....	92
Dördlüklər.....	92
Həyat savaş demək.....	93
Daş haqqında düşüncələr.....	94
Ağlaram.....	96
Dədə şəmşir.....	97
Qarlı qış gecəsi.....	98
Gəlmişəm.....	99
Məni bağışlama.....	99
QAMIŞLI RÜSTƏM	101
Görməmişəm.....	102
Tək-tək.....	102
Düz gələ.....	103
Sarı.....	103

ZAL CABBARLI	104
Göz.....	105
Olaydım	105
Olduğunu	106
Görəsən.....	106
Abdulla	107
Səni.....	107
Dayna.....	108
DƏMİRÇİ ABBAS.....	109
Ya dala məni.....	109
Ya dala məni.....	110
Mən alı deddi.....	110
Deyir.....	111
İndi.....	111
Burda.....	112
Amandı	113
QARA ƏLƏSGƏROV.....	114
Naz cüləyir.....	115
Yar ata məni.....	115
Bu yaddı mənə.....	116
Gəlibdi	116
İnsanları	117
ŞAMİL ƏSGƏR DƏLİDAĞ	118
Qurban	119
Döndərər.....	119
Dördlülklər.....	120
Çəkər	120
Sinə sinədən	121
Azərbaycanım.....	122
Yıxılma	122
Bayatılar.....	123
SƏFƏR VERDİYEV	124
Harasındadır.....	125
Gəlmişəm	125
Gördüm.....	126
Sənsiz.....	127
Xalı da yadda	128
Mən.....	128
QƏNBƏR ŞƏMŞİROĞLU	130
Gözəldi	131
Ağlama.....	131
Gözəl qız.....	132
Olaydım	132
Səvdim	133

ƏLİ QURBAN DASTANÇI	134
Şükür, ilahim.....	135
Dədə şəmşir.....	135
Mən necə gülüm.....	136
SEYİD ƏLİ	138
Məhəbbətdir.....	139
Söyləyir.....	139
İlhamımla bölmüşəm.....	140
Qəzəllər.....	140
ƏLQƏMƏ ƏMRAHOĞLU	142
Şəmşirin.....	143
Səhər, ay səhər.....	143
Birdən-birə.....	144
Ay zəlimxan.....	145
ALLAHVERDİ QƏMKƏŞ	146
Yatıbdı.....	147
Gətdi.....	148
Öyünür.....	148
Əylənəndə.....	149
Eylər.....	149
Dağların.....	150
ŞAPLAR ƏLİ	151
Mamoğlu.....	152
Çətindi.....	152
SALMAN UĞURLU	153
Ay qız.....	154
Salasan da.....	154
Gözlər.....	155
Barışaq.....	156
Ay qız.....	156
Nədəndi.....	157
Gətdi.....	157
Ölləm.....	158
Bilər.....	158
ƏYYUB CABBAROV	160
Xanımsanmış.....	161
Gözlərin.....	161
Qaytar.....	162
Sən oldun.....	162
Köçürüm səni.....	163
Dəmişən.....	163
Gəlmişəm.....	164
Ulayır.....	165

YAQUB CABBAROV	166
Dəlidağ ağıllı, dəlidağ dəli	167
Bu dərdi	168
Ömrümü keçirdim barmaqlarımda	168
Yandı.....	169
BEHBUD QANDALOĞLU	170
Nə pis olarmış.....	171
Yaşayırım	171
Zamandı	172
Altı hərfdir	173
MİRSƏYYAF ZAMANLI	174
Anama məktub.....	175
Qərrib olmuşam	175
Nəcə gödim ziyarətə.....	176
Quşlar da bizə «gülür».....	178
OVÇU ƏLƏSGƏR	180
Sən.....	181
Gcdirsiz.....	181
Rübailər	182
ŞABƏR ŞƏMŞİROĞLU	188
Hayıfsan.....	189
Kimi	189
CAVİD QƏNBƏROĞLU	191
Vətən, ox.....	192
Çıxmamalıydın.....	192
Gəl yaratmağa.....	193
NƏSİB NƏBİOĞLU	194
Vətən, sənin yaraların sağalmaz	195
Elə ad seç ki.....	196
A nənəmin cəhrəsi.....	196
Etiraf	197
Sən mənim ən əziz didərginimsən	198
ƏLƏMDAR CABBARLI	200
Dərd	201
Zülfünə sarı.....	201
Dəymədim xətrinə.....	202
Bu dərd anamı ağlatdı.....	202
Dedilər toyun olacaq.....	203
Allaha şükür.....	204
ELŞƏN ƏZİM	205
Qıfil.....	206
Allah, bu dünyaya şair göndərmə	207
Səmişin qatarı	208
Əyalət şairləri	209

Mən niyə beləyəm.....	209
Unutmaq asan deyil.....	210
Məhəmməd hədiyə muştuluq,	211
Yaxud satıram şerlərimi.....	211
NADİR MƏMMƏDLİ.....	213
Goldim	214
Yurdsuz yurddaşıma	214
Demirdin səbr cülə	215
Vermöz	215
MEHDİXAN KƏLBƏCƏRLİ	216
Ana əlləri.....	217
Bundan artıq.....	217
Biganə qalma	218
Vətəndir.....	219
Ancaq.....	219
Qəribdi.....	220
Yola sal məni.....	221
İDRİS VƏRDİYEV	222
Kəlbəcərdədi	223
Aparmayıb	223
Gətirməmişəm.....	224
Qəmkeşin.....	225
Üstündən.....	225
ƏBÜLFƏT SARIOĞLU.....	227
Gələr.....	228
Tərəf.....	229
Vura-vura	229
Məni.....	230
Yaşayır.....	231
Çıxmayıb.....	232
Adam var	232
Kəndimin	233
ZƏRRAF TƏHMƏZOĞLU.....	234
Vətəndə qərİblik.....	234
Vətəndə qərİblik.....	235
Torpaqsız kişi.....	235
Olsun.....	236
Dədə şəmşir.....	237
Səvgi duyğuları	237
Bayatılar.....	238
YUSİF HÜSEYN.....	240
Yazığım gəlir.....	241
Görünür.....	242
Düşdü.....	243

Bu qatar.....	244
Qarabağım.....	244
HİDAYƏT ELVÜSAL.....	247
Kəlbəcər.....	248
Apar məni.....	248
Ayrılıq.....	249
YETİM HƏBİB.....	250
Ağdaban.....	251
Yoxdu.....	251
Yaraşır.....	252
Şambanın.....	253
YAQUB İSMAYIL.....	254
Qayıtmaz.....	255
Kəlbəcər.....	255
Düşmüşəm.....	256
HƏBİB TƏBİB.....	257
İstisu.....	258
Ömrümü.....	258
Dəyməz.....	259
Rübailər.....	260
ALLAHVERDİ PİRAN.....	261
Kəlbəcər.....	262
Başına dolanım.....	262
İQBAL ÇƏPLİ.....	264
Şirindi.....	265
Məni.....	265
Saç ağartmışam.....	266
Gəlir.....	266
Küsübdü.....	267
Allah-allah.....	267
ELŞAD MUSTAFA.....	268
Bu dünya.....	269
Talanmaq üçün.....	269
Son nəfəsidir.....	270
İSMƏLİ DAĞLAROĞLU.....	271
Sənnən.....	272
Bu qan lildi, araz kimi.....	272
Çıxır.....	273
Yanıram, a dağlar.....	274
ZAHİD MUXTAR.....	275
Aman vcr.....	276
Dəydi.....	276
Deyin.....	277

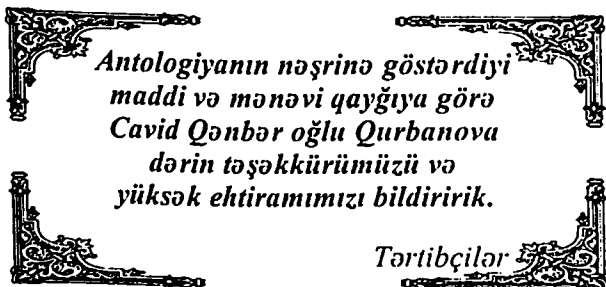
İLHAM MƏMMƏDLİ	278
O dağlara çevirmişəm üzümü	279
Düşər.....	280
Qadan alım.....	280
Sən.....	281
Hara gedir bu dünya?.....	282
CABİR UMUDOĞLU	283
Səbrin nə'çəx imiş, ay cv yiyəsi	284
Qorxuram.....	285
Sözün fağır zamanıdı	285
Ula, qurdum, ula	286
Vətən, məni bağışlama	287
KAMRAN UÇURLUYEV	288
Ürəyim.....	289
Vaxtları	289
Var	290
Qocalanda	290
Düşsün	291
Məni.....	291
KAMAL NEMƏT	292
Görmüşəm	293
Qala-qalmaya.....	293
Lələ.....	294
Bayatılar.....	294
AKİF KAMAL	296
Yaddan çıxardıram.....	297
Törtər	297
Dərdin alım.....	298
Uşaqlara tayam indi	299
Nə sən dillənirsən.....	299
Səndən ötrü.....	300
BAĞBAN UMUD	302
Dünyadır	303
Cavanlıq.....	303
Düşməsin	304
NAMİQ DƏLİDAĞLI	305
Bitməmiş şər	306
Ağ gecənin nağlı	306
Üşüyür.....	306
Dağlar nəcədir.....	307
VƏLİ SÜLEYMAN ÇİÇƏKDAĞLI	309
Kim qazanar, kim yeyər.....	310
Fırladır	310
Dolanır	311

Şair.....	311
Qələmim.....	312
POLAD NAĞI.....	313
Mənim.....	314
İndi.....	314
Yoxdu.....	315
Oxu, bülbül.....	315
Əydik dünyanı.....	316
MƏHƏBBƏT KƏLBƏCƏRLİ.....	317
Ya xala məni.....	318
Qoyub gəlmişəm.....	318
Mənim.....	319
Mənə.....	320
Mənim.....	321
Övladsız övlad.....	322
İSMAYIL QƏMƏXAR.....	324
Nəyləyim.....	325
Gördüm.....	325
Qaldı.....	326
Qalaydım.....	327
İSMAYIL NƏCƏFOĞLU.....	328
Qaldı.....	329
Var.....	329
ƏDALƏT DƏLİDAĞLI.....	331
Qoca dünya.....	332
Dağlar.....	332
Bclə ömrü mən nəylərəm.....	333
Nəs ilə.....	333
NURƏDDİN RUMİ.....	334
Vətən dərdi.....	335
Dağlar.....	335
UĞURLU XƏLİL.....	336
Xatırla məni.....	337
Kaş.....	337
Məni.....	338
Hardasan.....	338
ELDAR İSAYEV.....	340
Dağlar.....	341
Nə deyirsən.....	341
Kəlbəcər.....	342
HƏBİB ƏHMƏDOV.....	343
Məni.....	344
Hanı.....	344
Bilmirik.....	345

HAÇI SABİR MİKAYIL.....	346
İnsan.....	347
Düşər.....	347
Arzu	348
ÇƏRKƏZ XÖLƏZƏKLİ	349
Qalaydın.....	350
Mən.....	350
ƏMRAH QƏMXAR	351
Bilmirəm.....	352
QAFAR VERDİYEV	353
Dağlar	354
Bacım.....	354
MƏHƏMMƏD NƏRİMANOĞLU	356
Kəlbəcərimin.....	357
Dağları	357
Anamın	358
Ömrümün köçkün illəri.....	358
Yavaş-yavaş	359
ZAKİR HƏSƏNOĞLU	360
Qoymayın, öyilə dağlar.....	361
Vermişəm	361
Könlüm istəyir.....	362
Şirin-şirin.....	362
NƏRİMAN OCAQLI	364
Bir el vardı	365
Çay boyunca	365
ORXAN ADİLOĞLU	367
Əsgər qeyrəti	368
Könlümü vermişəm sənət eşqinə.....	368
Qaçrəş meşəsi.....	369
YUNUS ŞƏMİLOĞLU.....	370
Dünya.....	371
Düşür yada	371
Dəyməz.....	372
Heyf	372
Görəydim.....	373
BƏXTİYAR YUNUSOĞLU.....	374
Düşdü.....	375
Mən.....	375
İBRAHİM SƏFƏRLİ	376
Kəlbəcər	377
«kərəmi»də.....	377
XATİRƏ NADİRXANLI.....	378
Yoxdur	379

Ycnə də.....	379
Ağlayır	380
Eylər	380
Əvəzinə.....	381
Mənim.....	381
Məndən ümid gözləmə ta	382
MİRVARİ ELSEVƏR	383
Əsgər anası	384
Bayatılar.....	385
QİSMƏT KƏLBƏCƏRLİ	387
Yandım	388
Gözlə, qayıdaram qələbə günü	388
Gccikirsən.....	389
XƏQANİ HƏBİBOĞLU	390
Qalmışığı.....	391
Şcir yazıram	391
Bənövşə	392
DƏRZİ SÜSƏN	393
Olsa	394
Mən.....	394
Axtarıram	395
BALABANÇI NƏCƏF	396
Gəlmişəm	397
Baxıram.....	397
AZƏR ŞAHSUVAROĞLU	398
O	399
Oldu	399
ADİL DƏLİDAĞLI	400
Gətirmişəm	401
Sənin.....	401
VAQİF HƏSƏNOĞLU.....	402
Dönüb	403
Kaş	403
Ay allah.....	404
GÜLLƏR MƏMMƏDQIZI	405
Kəlbəcəri görə bilsəm	406
Bayatılar.....	406
GÜLGƏZ XƏLİLQIZI	409
Bayatılar.....	410
NÜŞABƏ BƏKİRQIZI.....	415
Ceyranım.....	416
Olum	416
Amandı	417

KİFAYƏT İSMAYILQIZI	418
Sərhədcilərə.....	419
Kəlbəcərə gedən yollar	420
SEVDA DƏLİDAĞLI	421
Möhtacam	422
İstəmədim	422
NİZAMİ HACIOĞLU	423
Qadası	424
Olmamışam	424
XANLAR BAYRAMOV	425
Bəxtim	426
Şirin	426
Ağlayır	427
MƏHƏMMƏD ƏLƏKBƏRLİ	428
Qoy elə yaşatsın xəyallar məni	429
Telefon nömrəsi... Təsəlliyə bax	429
Dəyişib	430
ƏLƏMDAR KEŞTƏKLİ	431
Yaxşısı	432
İndi	432
ZAMİN QURBANOV	434
İmiş	435
Mənəm	435
Verib	436
HİKMƏT ƏLİŞOĞLU	437
Alın yazısı	438
ŞAHMALI ŞÜKÜROV (HİDAYƏT)	439
Kəlbəcərə	440
ƏNVƏR ŞÜKÜROV	441
Qocaldım.....	442
KƏMALƏDDİN ÇİRAQ	443
Bilməz.....	444
XƏLİL SADIQOV	445
Təkom məni.....	446
Demə.....	446

**KƏLBƏCƏR DÜNYASI:
Yüz şairin bir kitabı**

Tex.redaktor: Mehdi İSGƏNDƏROV
Rəssamı: Zaur QAFARZADƏ
Korrektor: Orxan ADİLOĞLU
Kompüterdə yığan: Sənan SADIQZADƏ

Çapa imzalanmışdır: 07.10.2005
Kağız formatı: 60x90 1/16
H/n həcmi: 28,75 ç.v.
Sifariş: 837
Sayı: 1000 (*I buraxılış*)

Kitab “ADİLOĞLU” MMC-nin mətbəəsində
hazır diapozitivlərdən istifadə olunmaqla
ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Ünvan: Bakı şəh., Ü.Hacıbəyov küç., 38/3
Tel.: 498-68-25; *faks:* 498-08-14

*Antologiyanın nəşrinə göstərdiyi
maddi və mənəvi qayğıya görə
Cavid Qənbər oğlu Qurbanova
dərindən təşəkkürümüzü və
yüksək ehtiramımızı bildiririk.*

Tərtibçilər

**KƏLBƏCƏR DÜNYASI:
Yüz şairin bir kitabı**

*Tex.redaktorı: Mehdi İSGƏNDƏROV
Rəssamı: Zaur QAFARZADƏ
Korrektorı: Orxan ADİLOĞLU
Kompüterdə yığan: Sənan SADIQZADƏ*

Çapa imzalanmışdır: 07.10.2005
Kağız formatı: 60x90 1/16
H/n həcmi: 28,75 ç.v.
Sifariş: 837
Sayı: 1000 (*I buraxılış*)

Kitab "ADİLOĞLU" MMC-nin mətbəəsində
hazır diapozitivlərdən istifadə olunmaqla
ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

*Ünvan: Bakı şəh., Ü.Hacıbəyov küç., 38/3
Tel.: 498-68-25; faks: 498-08-14*

